

edubuild

Magazine voor beslissingsnemers in onderwijs- & sportinfrastructuur
en semi-publieke gebouwen

Editie nr 7 | december 2025
P2A9284 - Afgiftekantoor Gent X

Event

9de editie van **Edubuild Summit** op 26 november 2026 in Flanders Expo Gent belooft veel goeds

Dossier

Modulair bouwen voor scholen: snel, circulair en toekomstbestendig

Interview

Sport Vlaanderen zoekt antwoord op stijgende kosten, strenge regelgeving en de klimaatimpact

Dossier

Veiligheid op speeltuinen: balanceren tussen normen, onderhoud en spelplezier

Frisse scholen, uitstekende prestaties

DUCO at SCHOOL

VENTILATIEVE KOELING

DOEKZONWERING

STRUCTURELE
ZONWERING

ARCHITECTURALE
ZONWERING

**Zonwering +
ventilatie =**

23% betere resultaten

Ventilatieve koeling =

30 % minder koellast,
100 % natuurlijk

**Slimme zonwering
en ventilatie**

voor gezonde, productieve
klaslokalen

MEER WETEN ?

DUCO at SCHOOL:

DUCO

We inspire at www.duco.eu

edito

Investeren in sport loont op alle vlakken

De Romeinse dichter Juvenalis wees bijna tweeduizend jaar geleden reeds in zijn Satiren op het belang van "mens sana in corpore sano" (een gezonde geest in een gezond lichaam); fysieke en geestelijke gezondheid zijn immers onlosmakelijk met elkaar verbonden. Voldoende sporten en bewegen draagt dan ook niet alleen bij tot een langer en gezonder leven en vermindert de kans op obesitas, diabetes type 2 en hart- en vaatziekten, maar bevordert ook het mentale welzijn. Inzetten op sport en beweging werkt bijgevolg preventief en zorgt voor enorme maatschappelijke terugverdieneffecten.

Sport Vlaanderen, het agentschap van de Vlaamse overheid, en diens voogdijminister Annick De Ridder trachten iedereen zoveel mogelijk kansen te bieden om levenslang te sporten en te bewegen. Ze beseffen immers dat je daar gelukkiger en gezonder van wordt en dat dit ons ook als samenleving sterker en hechter maakt. Hiertoe investeert Sport Vlaanderen in aantrekkelijke infrastructuur, verspreidt het kennis, leidt het trainers op en brengt het mensen samen. Het werkt steeds in nauwe samenwerking met de ganse Vlaamse sportsector en relevante partners, heeft bijzondere aandacht voor duurzaamheid, gezondheid, veiligheid en ethiek en kijkt met een open blik naar de toekomst.

Vooreerst heeft het 90 topsporters onder contract, een historisch hoog cijfer, en het doet er alles aan opdat die kunnen uitblinken op wereldniveau. Samen met de sportfederaties legt het de lat voor selecties steeds hoger en het beschikt hiertoe over een topsportindex waarbij het alle resultaten op WK's, EK's en Olympische en Paralympische Spelen in kaart brengt. Die index stond nog nooit zo hoog; onze topsport is dus goed bezig.

Daarnaast focust het Vlaamse sportbeleid op de maatschappelijke wisselwerking tussen topsport en breedtesport en wil het de inspirerende en verbindende kracht van topsport inzetten om gans Vlaanderen in beweging te krijgen. Onze topsporters zijn immers ambassadeurs en rolmodellen die een enorme aantrekkingskracht op de bevolking uitoefenen en massa's mensen aanzetten tot voetballen, wielrennen, judoën of hockeyen. We hebben overigens in Vlaanderen nog nooit zoveel mensen aan het bewegen (joggen, lopen, fietsen, ...) gekregen. Ook de cijfers spreken voor zich: Vlaanderen telt tevens meer dan 19.000 sportclubs en ruim 1,4 miljoen Vlamingen zijn aangesloten bij een erkende sportfederatie. Tijdens de coronapandemie bood sport zelfs de enige fysieke en mentale uitlaatklep in onze stressvolle maatschappij, waardoor nog meer mensen dan voordien het enorme belang van sport zijn gaan inzien. Kortom, sport is een topproduct, dat het evenwel moet opnemen tegen hardnekkige uitdagingen als de concurrentie van Netflix en gaming, het sedentaire en zwaarlijvige leven van velen en de vergrijzing.

Sport Vlaanderen hamert er tevens terecht op dat sport laagdrempelig moet zijn en toegankelijk voor allen, ook voor mensen met een beperking (G-sporters), en beschouwt het openstellen van schoolsportinfrastructuur als een belangrijke hefboom om het sportaanbod in Vlaanderen te verruimen. Sinds 2024 is het Decreet Open Scholen van kracht, waarbij de Vlaamse Regering het buitenschoolse gebruik van schoolgebouwen nog wil verhogen; nieuwe gesubsidieerde infrastructuur moet immers ook buiten de schooluren toegankelijk zijn voor sportclubs, verenigingen en individuele sporters. Sport Vlaanderen pleit ervoor dat sporttechnische eisen en lokale noden worden geïntegreerd zodat scholen als volwaardige sportlocatie kunnen fungeren. Overleg tussen scholen en lokale besturen is hierbij cruciaal; deze laatste kennen immers de behoeften van hun clubs als geen ander. In het verleden organiseerde Sport Vlaanderen reeds verschillende projectoproepen om het naschools openstellen van sportinfrastructuur te steunen en scholen kunnen er terecht voor goede praktijkvoorbeelden en technische input.

Het Vlaamse sportbeleid zet trouwens niet alleen in op georganiseerd sporten, maar ook op meer vrijheid om te sporten waar en wanneer het iedereen uitkomt. Je onthaast nu eenmaal het best in een natuurlijke omgeving en Vlaanderen biedt enorm veel ruimte die kan gebruikt worden om te bewegen, al nodigt die hier niet altijd toe uit of wordt ze hiervoor vaak niet benut. Relatief goedkope en laagdrempelige ingrepen kunnen echter ook op het openbare domein tal van sportkansen bieden en een groot verschil maken.

Sporten en bewegen is in deze onrustwekkende tijden hoe dan ook van levensbelang om voldoende geestelijke en fysieke weerstand te kweken tegen de talrijke problemen die op ons afkomen, en dat mag wat kosten. Elke euro die in degelijke zwem-, loop-, fiets-, skate- en andere sportinfrastructuur wordt geïnvesteerd, is het immers dubbel en dik waard.

Johan Lambrechts
Uw hoofdredacteur
johan@oola.be

Een uitgave van
OOLA bv
Nokerdorpstraat 55
9771 Kruisem (NOK)
+32 50 250 170
info@oola.be

Hoofdredacteur
Johan Lambrechts

Vormgeving
OOLA bv

Advertenties
Simon Ooghe
+32 50 250 170
simon@oola.be

Drukwerk
Perka nv
Industrielaan 12
9990 Maldegem
+32 50 716 071

Doelgroepen
Directeurs & adjuncten, technische
diensthoofden, beleidsmakers,
overheidsdiensten, architecten,
studiebureaus, aannemers,
installateurs, bouwadviseurs,
projectontwikkelaars,
opdrachtgevers,
gebouwbeheerders,
beslissingsnemers
utiliteitsgebouwen, fabrikanten &
toeleveranciers

Copyrights
Alle rechten voorbehouden. Dit
tijdschrift is auteursrechtelijk
beschermd: uit deze uitgave mag
analoog of digitaal niets
gereproduceerd, verspreid of
meegedeeld worden zonder
schriftelijke toestemming van de
uitgever. Uitgever en auteurs
verklaren dat dit magazine op
zorgvuldige wijze en naar beste
weten is samengesteld; evenwel
kunnen uitgever en auteurs op
geen enkele wijze instaan voor de
juistheid of volledigheid van de
informatie. Uitgever en auteurs
aanvaarden dan ook geen enkele
aansprakelijkheid voor schade, van
welke aard dan ook, die het gevolg
is van handelingen en/of
beslissingen gebaseerd op
bedoelde informatie. Lezers wordt
met nadruk aangeraden deze
informatie niet afzonderlijk te
gebruiken, maar af te gaan op hun
professionele kennis en ervaring en
de te gebruiken informatie te
controleren.

Edubuild Magazine
Jaargang 7 - december 2025

- 6 **Evenement**
Ontdek de nieuwste trends en oplossingen voor duurzame onderwijs- en sportinfrastructuur
- 10 **Interview**
Stedelijke basisschool Edison in Hoboken vervelt van gesloten complex in open en gelaagde leer- en leefomgeving
- 18 **Interview**
Minister van Sport Annick De Ridder wil elke Vlaming in beweging krijgen
- 22 **Interview**
Sport Vlaanderen zoekt antwoord op stijgende kosten, strenge regelgeving en de klimaatimpact
- 29 **Project**
Sportcomplex Wielerdroom als internationale referentie
- 34 **Interview**
Gent investeert in toekomstgerichte sport- en onderwijs-infrastructuur
- 40 **Actua**
Toekomstig Sportpark in de hoofdstad krijgt vorm
- 41 **Actua**
Nieuwe sporthal ‘Den Turfput’ in Zemst officieel opgeleverd
- 42 **Actua**
Bernarduscollege blijft volop investeren in de toekomst
- 43 **Actua**
Nieuw sport- en recreatiecomplex in Zaventem
- 44 **Artikel**
Een sporthal bouwen in Vlaanderen? Dit zijn de uitdagingen...
- 46 **Artikel**
Slechts één op vijf: waarom vrouwen de Brusselse openbare sportinfrastructuur vermijden
- 48 **Project**
Jeugd- en SportArena Nieuwpoort
- 53 **Project**
Pius X-collega Antwerpen

- 66 **Project**
Buurtschooltje in Bonheiden krijgt tweede leven als co-housingproject Mart Garden
- 81 **Actua**
Syntra Mechelen bouwt innovatieve campus
- 89 **Dossier**
Modulair bouwen voor scholen: snel, circulair en toekomstbestendig
- 103 **Actua**
Verkoop schoolsite bevordert kwaliteitsvol onderwijs en sociale stadsontwikkeling
- 108 **Artikel**
De metamorfose van de speelplaats: van betonvlakte naar biodivers leerparadijs
- 118 **Artikel**
Waarom wel of waarom niet kiezen voor een gietvloer in schoolgebouwen en sportinfrastructuur?
- 124 **Dossier**
Veiligheid op speelplaatsen: balanceren tussen normen, onderhoud en spelplezier
- 130 **Project**
Architectuur en pedagogie versterken elkaar in De Nova

Scan de QR-code en volg Edubuild op LinkedIn voor het actuele nieuws in de sector.

Over Edubuild
Edubuild is een platform voor beslissingsnemers in onderwijs- & sportinfrastructuur en semi-publieke gebouwen dat bewustzijn wil creëren over het belang van duurzame en toekomstgerichte infrastructuur, met als doel de kwaliteit van het onderwijs en de leerprestaties te verbeteren.

Inhoudelijk sterker dan ooit

Vooruitblik Edubuild Summit 2026: een sector in beweging, een event in versnelling

De bouw- en onderwijssector staat voor enorme uitdagingen. Verouderde schoolgebouwen, stijgende renovatienoden, verstrengde energie-eisen, meer aandacht voor welzijn, modulariteit en multifunctionele én modulaire infrastructuur. De druk op het systeem neemt toe. Het is dan ook geen verrassing dat Edubuild Summit, op 26 november 2026 in Flanders Expo Gent, meer dan ooit gezien wordt als hét ontmoetingsmoment voor iedereen die actief is in scholenbouw, sportinfrastructuur en semi-publieke gebouwen. Noteer nu al maar deze datum in jouw agenda.

Tekst & foto's: OOLA bv

Inhoudelijk sterker dan ooit: brede sector in gesprek

Voor de komende editie voert de organisatie intensieve gesprekken met onderwijskoepels, federaties, sectororganisaties en relevante instanties. Het aantal lopende gesprekken met federaties en onderwijskoepels is hoger dan ooit, wat wijst op een sterk en groeiend draagvlak voor het event als referentiepunt voor de hele sector. Het doel is een beursprogramma samenstellen dat niet alleen inspireert, maar ook richting geeft.

Dat gebeurt via een mix van lezingen, panelgesprekken en praktijkcases waarin actuele thema's centraal staan: energietransitie in scholen, multifunctionele sportvoorzieningen, circulaire renovaties, open scholen, flexibele infrastructuur, digitalisering, toekomstgerichte leeromgevingen en de vele uitdagingen rond regelgeving & budgetten.

Edubuild Summit 2026 wordt zo een inhoudelijk ankerpunt voor iedereen die mee bouwt aan de leer-, leef- en beweegomgevingen van morgen.

Investeren in een beursvloer met meer beleving en comfort

Naast het inhoudelijke programma investeert Edubuild dit jaar opvallend sterk in de beleving op de beursvloer zelf.

Bezoekers en exposanten mogen rekenen op:

- **gratis catering voor iedereen**, de hele dag door
- **tapijt over de volledige beursvloer**, in plaats van enkel op de standen en in de

gangen, wat zorgt voor comfort, rust en een gezellige uitstraling

- een **dynamischer standschema**, met logischere flows en meer interactiezones
- **volledig personaliseerbare achterwanden**, zodat standhouders hun merk nog sterker kunnen presenteren

De beursvloer wordt daarmee een plek die niet alleen professioneel en inspirerend oogt, maar ook uitnodigt tot langere, betere gesprekken.

Drie verwante sectoren verenigd

Wat deze editie extra bijzonder maakt, is dat de drie sectoren onderwijsinfrastructuur, sportinfrastructuur en semi-publieke gebouwen steeds nauwer met elkaar verweven raken. Scholen worden meer en meer ontmoetingsplaatsen voor verenigingen en sportclubs, sportcomplexen vervullen een belangrijke maatschappelijke rol buiten de lesuren, en semi-publieke gebouwen evolueren naar multifunctionele hubs waar leren, bewegen, werken en ontmoeten samenkomen.

De uitdagingen rond energie, circulair bouwen, multifunctioneel ruimtegebruik en regelgeving lopen daarbij opvallend parallel. Precies daarom is het zo waardevol dat alle betrokken professionals elkaar op Edubuild Summit vinden binnen één geïntegreerd verhaal.

Breder publiek dankzij uitbreiding naar sportinfrastructuur & semi-publiek

Deze uitbreiding van Edubuild Summit naar de sectoren sportinfrastructuur en semi-publieke

gebouwen zorgt voor een voelbare verbreding van het bezoekersprofiel.

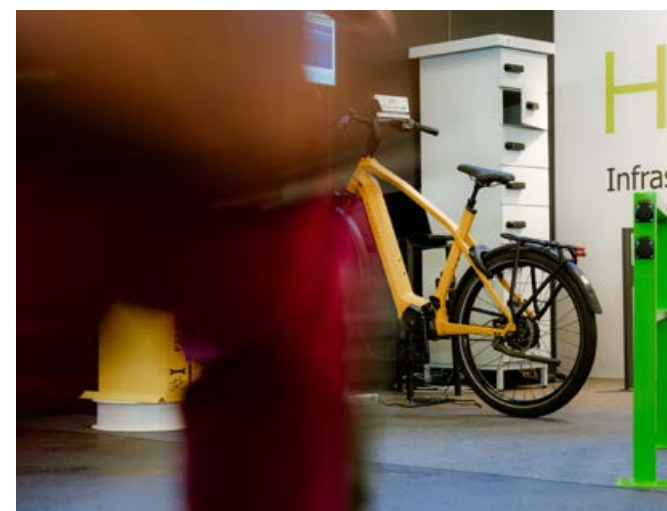
Architecten, studie bureaus, steden & gemeenten, directies van scholengroepen, infrastructuurbeheerders, aannemers en technische partners vinden elkaar nu nog directer rond gedeelde uitdagingen.

Voor exposanten betekent dit: meer relevante contacten, meer types projecten, en meer strategische opportuniteiten binnen één enkel event.

“

De nood aan kennisdeling, samenwerking en innovatieve oplossingen is groter dan ooit. De sector beweegt, en iedereen wil erbij zijn

Simon Ooghe
Organisatie Edubuild Summit

Edubuild Summit + Reno Summit = dubbele meerwaarde

Edubuild Summit gaat voor de eerste keer **simultaan** door met Reno Summit **in twee hallen naast elkaar**. Dit zorgt voor een natuurlijke kruisbestuiving tussen professionals uit scholenbouw en experts in renovatie, restauratie en herbestemming.

Bezoekers van beide beurzen bewegen vrij tussen de hallen, wat het aanbod, de relevantie én diversiteit van de gesprekken nog vergroot.

Voor exposanten betekent dit een **extra stroom aan complementaire bezoekers** die rechtstreeks betrokken zijn bij renovatieprojecten binnen onderwijs, sport en publieke infrastructuur.

Exclusief netwerkmoment voor exposanten

De dag wordt afgesloten met een netwerkmoment exclusief voor standhouders. Zonder tijdsdruk, in een ontspannen setting, kunnen exposanten ervaringen uitwisselen, connecteren met sectorgenoten en waardevolle partnerships smeden. De kracht van een netwerk is immers doorslaggevend dan ooit.

Het is een toevoeging waar vorig jaar bijzonder positief op werd gereageerd en die nu bewust wordt uitgebouwd.

De sector leeft: 70% al ingenomen, groei van 35% in zicht

Wie nog twijfelt over deelname, wacht best niet te lang. Op ruim één jaar voor de beurs is al 70% van de beschikbare standruimte ingenomen.

de laatste zones worden ingevuld, betekent dat een groei van 35% tegenover 2024.

De vraag bevestigt wat de sector voelt: de nood aan kennisdeling, samenwerking en innovatieve oplossingen is groter dan ooit. Het momentum is er. De sector beweegt. En iedereen wil erbij zijn.

Conclusie

Met een versterkt inhoudelijk programma, een hoger comfortniveau op de beursvloer, een breder publiek en een groeiende sectorale urgentie, kondigt Edubuild Summit 2026 zich aan als een editie die je niet wil missen.

Wie als standhouder aanwezig wil zijn, wacht best niet te lang: de sector staat in volle versnelling.

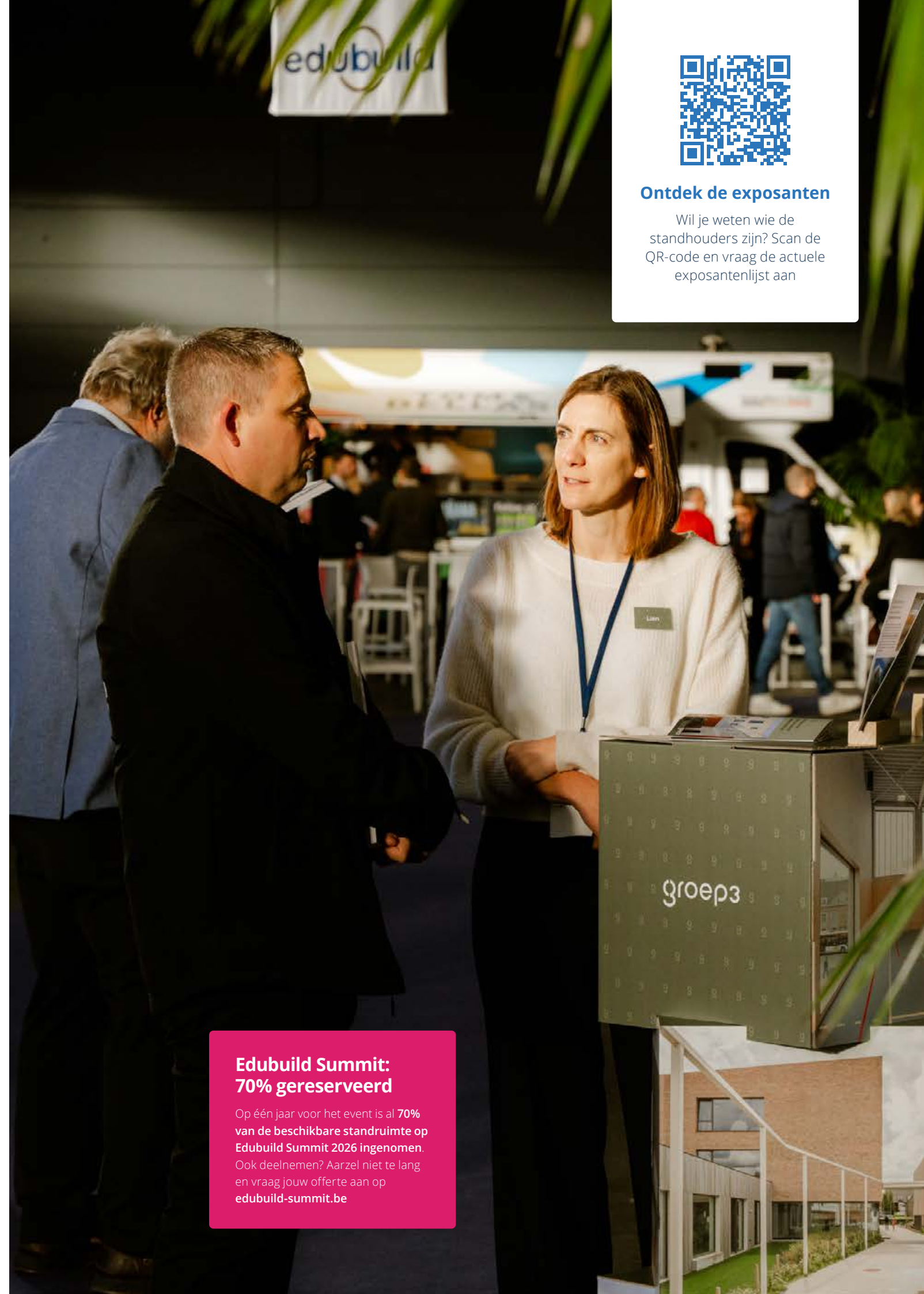
Praktische info

- **Datum**
26 november 2026
- **Locatie**
Hal 2 - Flanders Expo Gent
- **Openingsuren**
9u00 – 16u00
- **Website**
www.edubuild-summit.be
- **Contact**
info@edubuild.be
+32 50 250 170

Ontdek de exposanten

Wil je weten wie de standhouders zijn? Scan de QR-code en vraag de actuele exposantenlijst aan

Edubuild Summit: 70% gereserveerd

Op één jaar voor het event is al **70% van de beschikbare standruimte op Edubuild Summit 2026 ingenomen**. Ook deelnemen? Aarzel niet te lang en vraag jouw offerte aan op edubuild-summit.be

Stedelijke basisschool Edison in Hoboken vervelt van gesloten complex in open en gelaagde leer- en leefomgeving

De stedelijke basisschool Edison in – heel toepasselijk – de Onderwijzersstraat in Hoboken, een district van de stad Antwerpen, werd de voorbije jaren ingrijpend omgevormd van een imposant, gesloten en afstandelijk complex dat discipline en gezag moest uitstralen tot een warme, betrokken en inspirerende leer- en leefomgeving aansluitend bij de leefwereld van haar leerlingen en met een open vizier naar haar omgeving. Het Nederlandse bureau Korteknie Stuhlmacher Architecten ontwierp dit fascinerende restauratie- en uitbreidingsproject in opdracht van AG Vespa en Stedelijk Onderwijs Antwerpen. In november 2024 namen de leerlingen en leerkrachten van de school hun intrek in de (ver)nieuw(d)e gebouwen.

Tekst: Johan Lambrechts

Foto's: Maurice Tjon a Tham, Johan Lambrechts

Edison is een tweestroom met voor elk leerjaar twee klassen. De school telde vorig schooljaar 364 leerlingen, verdeeld over twaalf klassen in de lagere school en acht in de kleuterschool, en een zestigtal personeelsleden. De gebouwen bestrijken een vloeroppervlakte van 4.500 m².

“Onze school werd opgericht in het begin van de twintigste eeuw en bestaat ongeveer 120 jaar. Vroeger heette ze ‘De Molen’ naar de molen van de Hobokense helden Nello en Patrasche op de hoek van de straat die intussen is weggehaald voor restauratie. Ten gevolge van onze tijdelijke verhuis naar een prachtig pand in de Speerstraat op het Kiel gevolgd door de ingebruikname van ons vernieuwd complex in november 2024 kreeg de school haar huidige naam ‘Edison’”, vertellen de juf van de derde kleuterklas An Cardon en zorgcoördinator Nadège Roman.

“De leerstraat vormt een extra werkplek”, glunderen (vanaf l.) Maurice Tjon a Tham, An Cardon en Nadège Roman.

“

**AG Vespa
/ Stedelijk
Onderwijs
Antwerpen
fungeerde als
opdrachtgever**

“

Het ontwerp van Korteknie Stuhlmacher Architecten zat ruimtelijk en organisatorisch het best in elkaar

Het oude bakstenen scholencomplex aan de Onderwijzersstraat dwong door zijn langgerekt silhouet niet alleen ontzag af, maar maakte ook een wat intimiderende indruk. “Vandaag denken we anders over onderwijs en de hiervoor voorziene ruimte dan een eeuw geleden. Een eigentijdse school mag zich immers niet meer presenteren als een ommuurde burcht, maar moet een inspirerende leer- en leefomgeving zijn met een open gezicht naar de omgeving. Desalniettemin beschikte de oude, strenge school over tijdloze ruimtelijke en architecturale troeven, waardoor ze zich leende voor een zinnige transformatie. Het aantal klassen in de oudbouw is overigens niet toegenomen; de toename van de klassen is enkel te danken aan de toevoeging van de nieuwbouw van de kleuterschool. Er was vooral nood aan vernieuwing”, stelt Maurice Tjon a Tham van Korteknie Stuhlmacher Architecten uit Rotterdam.

Internationaal getinte architectuurwedstrijd

Vanaf 2018 zocht Stedelijk Onderwijs Antwerpen voor dit project een architect via AG Vespa, dat als gedelegeerde bouwheer een architectuurwedstrijd uitschreef. Een Nederlands, een Duits en een Antwerps bureau stelden zich kandidaat en maakten alle drie een ontwerp. “In de nazomer van 2018 won ons ontwerp de architectuurwedstrijd van de Stad Antwerpen omdat het ruimtelijk en organisatorisch het best in elkaar zat”, verklaart Maurice Tjon a Tham.

Tot 2020 werkte het winnende architectuurbureau Korteknie Stuhlmacher Architecten zijn ontwerp voort uit. In 2021 werd de TM (Tijdelijke Maatschap) ACH Bouw – Floré – De Molen (verwijzend naar de naam van dit project) als hoofdaannemer aangeduid, die rond de zomer van 2021 startte met de bouwwerken. Goudstikker De Vries uit ‘s-Hertogenbosch fungeerde als studie bureau Stabiliteit en RCR uit Herent als studie bureau Technieken. Het bouwtraject duurde tot oktober 2024 en het complex werd na de oplevering begin november 2024 in gebruik genomen. De vernieuwde school respecteert tegelijk haar monumentale erfgoed uit het verleden en beantwoordt aan de onderwijsopvattingen van een hedendaagse school.

Lagere school: gerenoveerde oudbouw met nieuwe refter en learning street

De verbouwde school moest plaats bieden aan acht klasgroepen van 25 kleuters en twaalf klasgroepen van 25 lagereschoolkinderen, in totaal 500 leerlingen. De opdrachtgever wenste dat het ontwerp een duidelijk onderscheid maakte tussen de kleuterschool en de lagere school. Zo is de lagere school vandaag ondergebracht in de volledig gerenoveerde oudbouw van de bestaande school, waarbij extra ruimtes zoals de refter deel uitmaken van een grote L-vormige uitbreiding van de bestaande schoolpleinen. De kleuterschool bevindt zich in een nieuwbouw.

Het oude monumentale bakstenen gebouw aan de Onderwijzersstraat vormde het uitgangspunt van het ontwerp. De architecten opteerden ervoor om het te behouden, zorgvuldig te renoveren en strategisch aan te vullen. Zo bleef het erfgoed bewaard, maar aangepast aan de noden van een hedendaagse schoolgemeenschap. “We startten met de nauwgezette, zorgzame renovatie en gedeeltelijke reconstructie van de oorspronkelijke typologie van de bestaande school, waarbij de klemtoon lag op het optimaal benutten van de opeenvolging van buitenruimtes. Daarbij werden ook de oorspronkelijke opvallende dakvorm van de noordelijke conciërgewoning en de aanvankelijk doorgaande schoolmuur over een groot gedeelte van de Onderwijzersstraat hersteld”, licht de architect toe.

© Maurice Tjon a Tham - De gerenoveerde en uitgebreide schoolsite kijkt met een open vizier naar zijn omgeving.

De oude klaslokalen werden gerenoveerd en heringericht, waarbij de heldere structuur en de hoge plafonds behouden bleven. De opvallende onderwijzerswoningen aan de straatkant werden eveneens gerenoveerd en tevens herbestemd: één doet nu dienst als conciërgewoning en de andere als administratief centrum.

De meest ingrijpende uitbreiding vormt een groot, licht paviljoen dat fungeert als refter en dat de vroegere jongens- en meisjesschool met elkaar verbindt. Het bevindt zich tussen het hoofdgebouw en de oorspronkelijke schoolmuur – op deze plek stond vóór de renovatie een gebouw met buitentoiletten - en linkt oud met nieuw. Met zijn twee gelijkwaardige open tuingevels, ver uitkragende luifels en luchtige structuur is dit paviljoen op beide tuinen gericht en contrasteert het bewust met de zware oudbouw zonder ermee in conflict te treden. De nieuwbouwvleugels omheinen op een lichtvoetige manier de speelpleinen en bepalen zo het nieuwe open karakter van de binnen- en buitenruimtes. Deze architectuur vult de bakstenen architectuur van de oudbouw aan en doet de binnen- en buitenruimte visueel en functioneel in elkaar overvloeien. In plaats van deze ruimtes te begrenzen.

Aan de vroegere achterzijde van het bestaande gebouw maakte een voorzetgevel op zowat 2 m van de bestaande gevel van de gang een polyvalente leer- en leefzone die voor verbinding en bijkomende verblijfskwaliteit zorgt. Deze uitbreiding schept ruimte voor een nieuwe en lichte circulatieruimte, waardoor de bestaande gang zelf kon worden heringericht en omgetoverd in een ‘learning street’ met een aantal intieme leernissen. Ze staan visueel en fysiek in open verbinding met de klaslokalen en de gang. De ruimtes vormen een belangrijke aanvulling op de gerenoveerde klaslokalen en kunnen gebruikt worden voor zelfstandig werk, overlegmomenten of rust, waardoor ze bijdragen aan een gelaagder onderwijslandschap in één gebouw.

Kleuterschool: L-vormige nieuwbouw

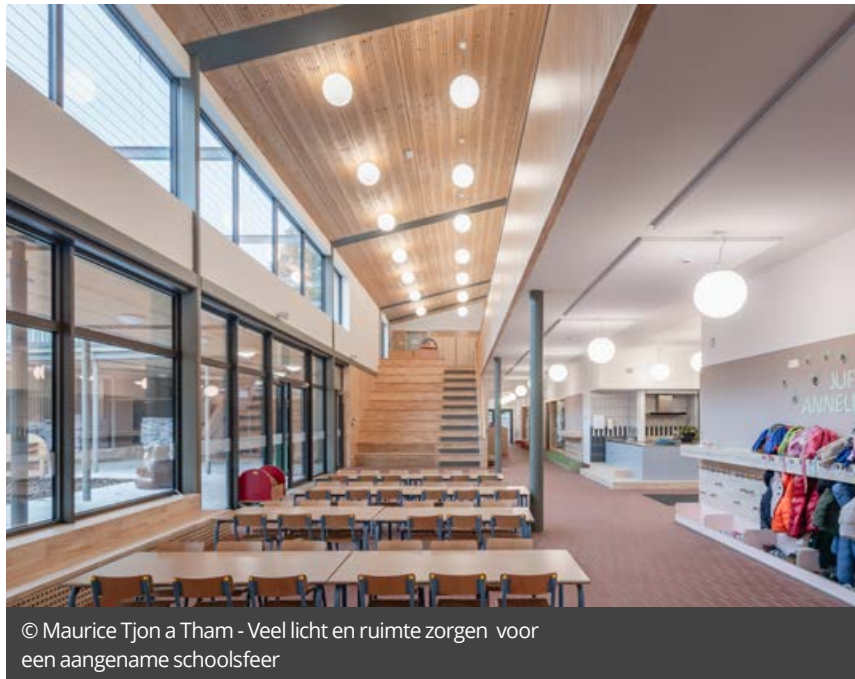
De kleuterschool werd als een gloednieuw zelfstandig L-vormig volume tegen het hoofdgebouw geschoven aan de oostflank van het perceel op de publieke parkeerzone aan de Jozef Cardijnstraat. Diens specifieke configuratie en materialisatie zorgden voor haar eigen identiteit in het grotere geheel, al oogt deze uitbreiding eveneens licht en open. De nieuwbouw hecht veel belang aan huiselijkheid en beleving vanuit een kindvriendelijk, laag oogpunt gekenmerkt door hellende daken en een zachte vormtaal. Deze vriendelijke en herkenbare architectuur is mede door haar overzichtelijkheid en geborgenheid volledig op maat gemaakt van de kleuters. Twee kleuterklasjes werden telkens geclusterd tot een unit. Alle units werden ingeplant aan een brede, multifunctionele gang- en verblijfszone die als ontmoetingsplaats, refter en informele werk- en speelruimte kan worden ingezet. Deze gedeelde zones bieden informele leermomenten buiten de klas en stimuleren het sociale contact tussen kinderen van verschillende leeftijden. Zo werd een functionele omgeving geschapen die ook emotioneel aanspreekt.

Op het gelijkvloers openen de ‘learning street’ en de kleuterschool zich naar een beschutte speeltuin, die rechtstreeks toegankelijk is vanuit de binnenruimte.

Verbondenheid en openheid

Hoewel het ontwerp een duidelijk onderscheid maakte tussen kleuters en lagereschoolkinderen, hoedde het zich voor iedere vorm van scheiding of segregatie. De gebouwen zijn verbonden via buitenruimtes met telkens een eigen karakter: tuinen, pleinen, speelzones en overdekte doorgangen vormen allemaal samen een fascinerend parcours. Die sequentie van buitenruimtes maakt van de basisschool Edison veeleer een gelede en gelaagde leer- en leefomgeving dan een gesloten massa. Beide scholen hebben wel hun eigen inkom. Er is een grote wachtruimte voor ouders en kinderen op de hoek van de Eikenlei en de Onderwijzersstraat.

Het nieuwe geheel ademt openheid naar de kinderen en naar de wijk. Dit voorheen afgesloten complex toont vandaag haar gezicht aan de buurt. De slimme inplanting van de nieuwe volumes en de open omheiningen schep- pen een vanzelfsprekende relatie met de omliggende stedelijke omgeving.

© Maurice Tjon a Tham - Veel licht en ruimte zorgen voor een aangename schoolsfeer

© Maurice Tjon a Tham - Het vele hout zorgt voor huiselijke geborgenheid

“

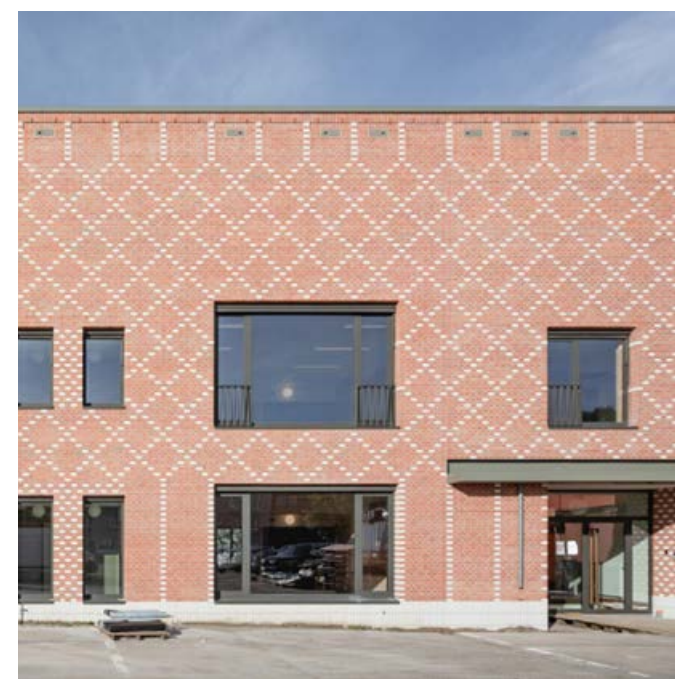
Het historische erfgoed bleef bewaard, maar werd aangepast aan de noden van een hedendaagse schoolgemeenschap.

“Uiteindelijk is de oorspronkelijke opbouw niet zo heel erg veranderd en zijn de vroegere klaslokalen op dezelfde plaats gebleven. Er was wel nood aan een learning street als extra werkplek. Omdat daarvoor geen plaats was in de oude leslokalen of de bestaande gang hebben we voorgesteld om de bestaande brede gang als leerstraat te gebruiken. Daar zijn ook alle vestiaires, kapstokken en toiletten mee in verwerkt. Daar hebben we een nieuwe gang aan vastgeplakt vóór de oude gevel. Die nieuwe kleuterschool, die in de plaats kwam van de oude containerlokalen die er zeker vijf jaar hebben gestaan, telt acht leslokalen die allemaal grenzen aan een grote refter die tegelijk fungeert als circulatieruimte. Daaraan zit tevens een beweegruimte waar ook wordt geslapen. De nieuwe refter van de lagere school, die tevens fungeert als polyvalente ruimte, kwam in de plaats van een oud sanitair blok en kreeg vele raampartijen. Het huis vóór het secretariaat, vroeger de directiewoning, verkeerde in zeer slechte staat en is helemaal gerenoveerd. De portierswoning is deels archief-ruimte en een stukje van het gebouw geworden. De tweede directiewoning aan de andere kant van de speelplaats op de hoek van de Onderwijzersstraat en de Heidestraat is omgebouwd tot een woning. Aan de voorkant stond een gebouw dat is gesloopt; daar is nu een heel ruime inkom voorzien. De straatmuur is in het verleden deels afgebroken en in het nieuwe ontwerp teruggezet, maar ditmaal met openingen in. De speelplaatsen zijn alleen qua indeling wat veranderd”, licht de architect toe.

In dit project werd vooral veel baksteen en structureel hout gebruikt. Het was immers de bedoeling om zo goed mogelijk bij het bestaande aan te sluiten en mede door het hout een huiselijke sfeer te creëren. “Korteknie Stuhlmacher Architecten werkt graag met (massief) hout, dat zoveel mogelijk in het zicht blijft. Voor de nieuwe refter en de kleuterschool zijn houten kanaalplaten toegepast met geïntegreerde akoestische perforaties, gecombineerd met akoestische lambriseringen van massief hout. Voor de rest is dit een traditioneel project dat in bouwteam is ontstaan, waarbij we niet in BIM of lean hebben gewerkt; uiteraard zouden we dat vandaag anders doen. Helaas hebben we meer dan een jaar vertraging opgelopen, met name doordat het dak van de lagere school zich in veel slechtere staat bevond dan gedacht en gezien tijdens de ontwerpfasen. Het was de bedoeling dat het zou behouden blijven, maar het bleek zo slecht dat het wel moest vervangen worden”, duidt Maurice Tjon a Tham.

De totale bouwkost bedroeg 11 miljoen euro zonder btw en prijsherzieningen en -indexeringen. De houtbouw met de erin gemonteerde prefabelementen (structuur van de kolommen en liggers van de refters en de dakelementen) is prefab. De verharding van de kleuterspeelplaats en de twee speelplaatsen voor de lagere school is waterdoorlatend. Het nieuwe

“

Het voorheen afgesloten complex toont vandaag zijn gezicht aan de buurt.

project beschikt ook over zonnepanelen. Daarnaast werd zeer veel aandacht besteed aan toegankelijkheid: er zijn twee liften in de lagere school en de kleuterschool, er werden aangepaste toiletten geïnstalleerd, het dakterras boven de turnzaal fungeert als vierde speelplaats en er werden hellingen voorzien om vlot binnen te geraken. Leerlingen kunnen zelfs met een rolstoel op het dakterras.

Maurice Tjon a Tham heeft zelf ook één en ander opgestoken van dit project. “Ik leerde hier hoe een school een gebouw gebruikt, waarbij sommige aspecten enigszins onverwacht belangrijk blijken en andere niet. Bij de opdracht werden tevens ruimtes zoals een Codo’s nestje of een snoezelruimte gevraagd en die zijn er allemaal gekomen, maar dat zijn ook vrij specifieke ruimtes met specifieke eigenschappen die worden gesuggereerd vanuit een bepaalde onderwijsvisie. Zulke ideeën zijn echter naar mijn gevoel zeer tijdsgebonden en worden binnen tien jaar misschien niet meer gewenst, dus het zou goed zijn om dit soort ruimtes niet te specifiek te ontwerpen”, signaleert hij.

An Cardon en Nadège Roman, verbonden aan de school, denken dan weer vooral praktisch. “Waar moeten de boekentassen staan, hoe zit het met de circulatie en de doorstroming van de ouders, ...? Dat zijn de kwesties die ons bezighouden. We zijn vooral blij met de ruimte en het vele licht en groen. Over dit project is wel veel tijd heen gegaan; het ontwerp dateert immers nog van onder de vorige directeur”, melden ze.

Korteknie Stuhlmacher Architecten werd in 2001 door Mechthild Stuhlmacher en Rien Korteknie in Rotterdam opgericht en telt een 15-tal medewerkers, van wie de twee zaakvoerders. Andere projecten van dit kantoor zijn de omvorming van de Predikherenkerk in Mechelen tot een bibliotheek, de binnenstedelijke scholencampus Cadix in Antwerpen (vandaag de twee scholen Kunstkaai en de Stemstroom), de renovatie van de bibliotheek Huis73 in een cultureel complex in Den Bosch die volgend jaar klaar zal zijn en nog enkele andere opdrachten in België.

Innovatieve ventilatieoplossingen bij Vrije Basisschool Boven-Lo in Leuven

De Vrije Basisschool Boven-Lo in Leuven heeft een paar jaar geleden een grootschalige renovatie ondergaan. Het oude schoolgebouw werd hierbij gesloopt om plaats te maken voor een nieuw, modern en **energie-efficiënt gebouw**.

DUCO droeg bij aan de energiezuinigheid van de nieuwbouw met doordachte ventilatie- en zonweringsoplossingen, die samen zorgen voor een optimaal binnenklimaat en maximaal thermisch comfort voor leerlingen en personeel.

Tekst & foto's: DUCO

DucoGrille NightVent: optimale (nacht)ventilatie

Het nieuwe gebouw herbergt negen klaslokalen, een polyvalente ruimte, een lerarenlokaal, diverse ondersteunende en administratieve ruimtes, en een buitenspeelplaats. Om de klaslokalen voldoende te ventileren werden maar liefst **26 DucoGrille NightVent ventilatieluiken** geplaatst.

Zowel de voorgevel als de achtergevel werden voorzien van deze luiken. Ze garanderen voldoende **ventilatieve koeling** in de lokalen. Dat is cruciaal in nieuwbouwprojecten met doorgedreven isolatie, waar de behoefte aan afkoeling tijdens de warmere maanden significant kan zijn.

Voordelen van de DucoGrille NightVent

- **Esthetisch design:** Het vlakke binnenpaneel en de **strakke afwerking** zorgen voor een **naadloze integratie** in het gebouwonwerp.
- **Gezond binnenklimaat:** De toevoer van frisse buitenlucht helpt om een **gezond binnenklimaat** te behouden, wat direct bijdraagt aan het welzijn van leerlingen en personeel.
- **Verhoogd zomercomfort:** Door de natuurlijke ventilatie wordt de binnentemperatuur gereguleerd, wat essentieel is om de **negatieve effecten** van warmte, zoals hoofdpijn en vermoeidheid, te **voorkomen**.

DucoGrille Solid en DucoGrille Close 105: innovatieve roostercombinaties

Naast de NightVent ventilatieluiken werden maar liefst **6 combinaties** van DucoGrille Solid G30Z P1, DucoGrille Close 105 en DucoGrille Solid F30Z P1 geïnstalleerd. Deze combinaties zijn **ingebouwd** in de raamprofielen van het gebouw, zowel in de voor- als achtergevel.

Voordelen van de DucoGrille Solid en Close

- **Stevigheid en duurzaamheid:** De aluminium extrusieprofielen en de 'stapelbare' lamellen zorgen voor een **unieke stevigheid en duurzaamheid**.
- **Insectenwering:** De geperforeerde lamellen van de DucoGrille Solid hebben, naast ventilatie, een **bijkomende troef** als insectenwering.
- **Ventilatie-efficiëntie:** Het DucoGrille Close 105 rooster biedt een **uitstekende doorlaat**, waardoor het ideaal is voor ventilatieprincipes in gebouwen. Het kan zowel **als toevoer- als afvoerunit** gebruikt worden.

DucoTop en DucoLine: veelzijdige zelfregelende ventilatieroosters

Voor een efficiënte en gerichte ventilatie in iedere ruimte zijn **17 DucoLine** en vier **DucoTop**

roosters geïnstalleerd. Deze **zelfregelende ventilatieroosters** dragen bij aan een gezonde luchttoevoer en bieden de **flexibiliteit** om op basis van de gekozen hendelinstelling de ventilatiecapaciteit aan te passen. Beide systemen zijn **discreet geïntegreerd** voor een strak gevelbeeld, en met het volledig vlakke binnenrooster van de DucoLine en het strakke aluminium profiel van de DucoTop voegen ze zich **subtiel in het architectonisch ontwerp**. Dankzij de thermische werking en brede toepassingsmogelijkheden zijn de roosters zowel **esthetisch** als **functioneel** een aanwinst voor de nieuwbouw.

DucoScreen Front 150: stijlvolle zonwering tegen oververhitting

De Vrije Basisschool Boven-Lo is voorzien van maar liefst **29 stuks DucoScreen Front 150**, een **gemotoriseerd zonweringssysteem** dat oververhitting voorkomt en tegelijk natuurlijk daglicht binnenlaat. Dit systeem kan **discreet op het raam of volledig onzichtbaar in de spouw** worden geplaatst en biedt stormvaste bescherming tot **zes meter breedte of hoogte**. Met opties als doekrekcompensatie en een deels wegvallende onderlat behoudt het systeem een strak, esthetisch uiterlijk. Bovendien is installatie en onderhoud volledig van buitenaf mogelijk, wat dit tot een duurzame en onderhoudsvriendelijke keuze maakt.

Citaten van Houben Bouwbedrijf

Kristof Mutert, Projectleider bij Houben Bouwbedrijf: "De integratie van DUCO's ventilatie- en zonweringsystemen was een **cruciaal aspect** in het ontwerp van de nieuwe basisschool. De producten van DUCO hebben bijgedragen aan zowel de **energie-efficiëntie** van het gebouw als het **comfort** van de gebruikers."

Kristof Mutert voegt daaraan toe: "De combinatie van esthetiek en functionaliteit in de DucoGrille NightVent-luiken en Solid-roosters biedt een uitstekende oplossing voor moderne schoolgebouwen. We zijn zeer tevreden met de resultaten en de positieve impact op het binnenklimaat."

Conclusie

De Vrije Basisschool Boven-Lo in Leuven is een voorbeeld van hoe moderne ventilatie- en zonweringsoplossingen kunnen bijdragen aan een gezonde, comfortabele en energie-efficiënte leeromgeving. Door de integratie van deze systemen is de school niet alleen voorbereid op de huidige normen, maar draagt ze ook bij aan een **beter toekomst** voor haar gebruikers.

DUCO

DUCO

Handelsstraat 19
8630 Veurne
België

+32 (0)58/33.00.33
info@duco.eu
duco.eu

A man with short brown hair, wearing a grey t-shirt and black shorts, is performing a pull-up on a red ring. He is positioned in the lower-left quadrant of the frame, facing right. The gym environment is modern, with a complex network of white metal beams and red rings. A black safety net is visible behind the man. The background shows more of the gym's structure and a concrete floor.

DOSSIER

Sportinfrastructuur

Minister van Sport Annick De Ridder wil elke Vlaming in beweging krijgen

Vlaanderen moet zowel inzetten op topsport, waarbij het meer internationale events naar hier tracht te halen, als op breedtesport, door iedere Vlaming te doen bewegen. Daarvoor zijn voldoende sportinfrastructuur en een zo groot mogelijke professionalisering vereist. Dat meent Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Havens en Sport Annick De Ridder. Een gesprek.

Tekst: Johan Lambrechts - Foto's: Kabinet van minister De Ridder

Meer dan 80% van de mensen in Vlaanderen beweegt of sport wekelijks

Annick De Ridder
Vlaams Minister van Sport

Wat waren de belangrijkste mijlpalen van en hoogtepunten in uw politieke carrière tot nu toe?

Minister De Ridder: Aangezien ik al een hele tijd meedraai en de kans had om verschillende mandaten uit te oefenen, kan ik wel een aantal zaken opsommen. Zo heb ik als Vlaams parlements lid steeds aan de kar getrokken van het Oosterweelproject. De Oosterweelverbinding is niet voor niets de bouwwerf van de eeuw: ze is belangrijk voor de hele Vlaamse economie om de files rond Antwerpen weg te werken en in te zetten op openbaar vervoer.

Als schepen in Antwerpen heb ik de fusie van de havens van Antwerpen en Zeebrugge kunnen realiseren, waarmee één van de grootste havens van Europa ontstond. Maar uiteraard verdienen ook de aanleg van het Zuidpark en de heraanleg van de Scheldekaaien een vermelding.

Voorts hoop ik dat we deze legislatuur ook heel veel mijlpalen mogen bereiken. Er ligt veel werk op de plank, maar de ambitie is groot. Misschien voor nu al: we hebben een turbo-investering van 400 miljoen euro in De Lijn klaarstaan waardoor dit jaar meer dan 500 elektrische bussen besteld worden. Ik wil onze wegen, bruggen en tunnels weer in topconditie krijgen. Voorts zal ik volop investeren in onze economische en logistieke netwerken en maken we werk van een nieuw Verkeersveiligheidsplan.

U bent zelf een verwoede sporter (en supporter van Antwerp). Welke rol moet/kan sport volgens u vervullen in de maatschappij?

Minister De Ridder: Sport vervult verschillende rollen. In de eerste plaats heeft ze natuurlijk impact op onze eigen gezondheid en ons welzijn, zowel fysiek als mentaal. Daarnaast is sport een bindmiddel tussen Vlamingen. Ze werkt gemeenschapsvormend, zorgt voor teamspirit en sociale

cohesie en je ervaart ook een gevoel van trots. Sport inspireert ook: topsport en breedtesport zijn zoals yin en yang, ze versterken elkaar. Vlaamse topsporters zijn rolmodellen die de bevolking er ook toe aanzetten om zelf te sporten en te bewegen. En tot slot zorgen sporters en sportevenementen ook voor uitstraling: ze tonen Vlaanderen aan de wereld.

U bent de eerste vrouwelijke minister van Sport. Zorgt dat volgens u voor een ander beleid of voor accentverschuivingen?

Minister De Ridder: Nee. Het is eigenlijk de eerste keer dat iemand daar expliciet op wijst en dat maakt meteen ook duidelijk dat het er weinig toe doet.

Vlaanderen trekt steeds meer sportevenementen aan, waardoor we internationaal echt op de kaart staan als sportnatie. Niet alleen in topsport blinken we uit, ook in breedtesport: meer dan 80% van de mensen in Vlaanderen beweegt of sport wekelijks, een cijfer dat nog nooit zo hoog was. Van mij moet je dus ook geen aardverschuivingen verwachten. Ik ga verder op het goede elan van mijn voorgangers en wil ons op alle vlakken als sportnatie nog verder versterken.

Kunt u ons sportlandschap samenvatten in enkele concrete en opvallende cijfers?

Minister De Ridder: Er zijn in Vlaanderen 9.948 sportdomeinen en 30.129 sportinfrastructuren. Het aanbod aan sportinfrastructuur in het

Vlaamse Gewest is divers. Sport Vlaanderen onderscheidt 54 types. De focus ligt op elf grote sporttakken en bijhorende infrastructuur: zwembaden, sporthallen, ruiterinfrastructuur, padel terreinen, tennisterreinen, grote openlucht velden met natuurgras of kunstgras, atletiekinfrastructuur, gymhallen, danszalen en vechtsportzalen. Eind 2024 was er voor elk van deze types sportinfrastructuur een toename in vergelijking met een jaar eerder. De inzet op infrastructuur is dan ook een constante in het beleid.

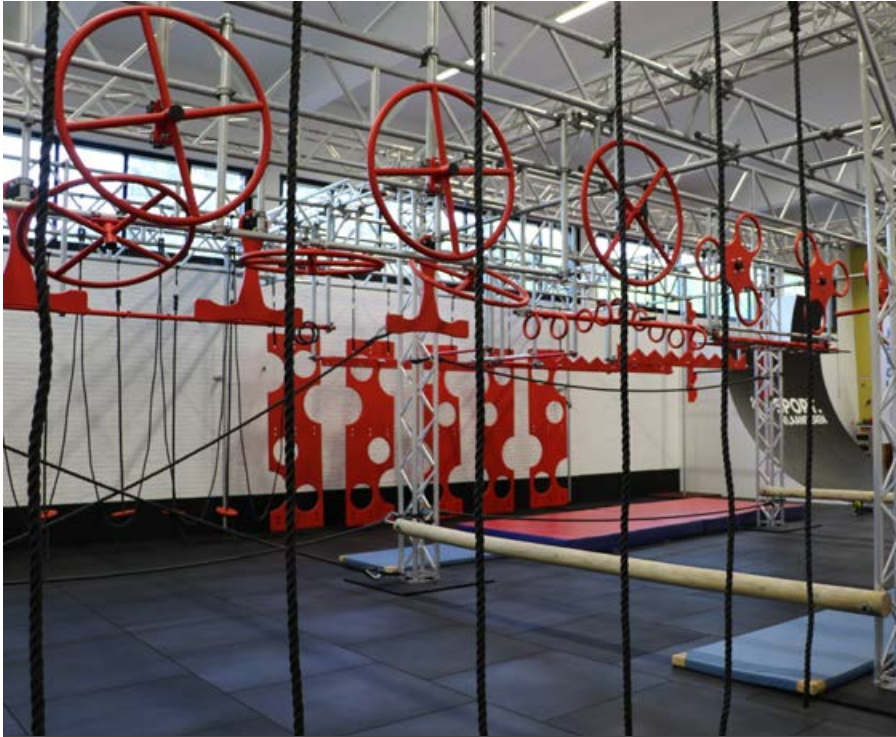
Ten slotte telt Vlaanderen momenteel 77.145 actieve trainers, van wie 43% een VTS-diploma (Vlaamse Trainersschool) behaalde. Het aantal trainers is het afgelopen decennium met meer dan een derde gestegen en was nooit zo hoog. Een steeds groter aandeel hiervan is bovendien gekwalificeerd, wat mede te danken is aan de vernieuwde opleidingsstructuur.

Welke belangrijke actiepunten vermeldt uw beleidsnota op sportvlak? Hoe wil u voortbouwen op eerdere sportbeleidsplannen? Wat wil u tijdens deze legislatuur verwezenlijken?

Minister De Ridder: We willen elke Vlaming – jong en oud, op school, op het werk, in de buurt

Kabinet van minister De Ridder - Minister De Ridder (m.) bezocht het Ninja Warriors Parcours in Herentals in aanwezigheid van (voort vanaf l.) Tom Van Look (directeur Sportcentra Sport Vlaanderen), Philippe Paquay (administrateur-generaal bij Sport Vlaanderen), Pascal Van Nueten (schepen van Sport in Herentals) en Lieven Der Kinderen (regioverantwoordelijke sportcentra Brasschaat en Herentals).

Kabinet van minister De Ridder - Dit spannende hindernissenparcours, dat recent vanuit Sport Vlaanderen officieel werd geopend, is goed voor je uithouding en de ontwikkeling van je spieren. Deze discipline wordt geïntroduceerd op de Olympische Zomerspelen in 2028 in Los Angeles, als onderdeel van de moderne vijfkamp.

Kabinet van minister De Ridder - “Liefst 1,4 miljoen Vlamingen zijn actief in een sportclub”, weet minister Annick De Ridder.

“

Topsport en breedtesport zijn zoals yin en yang: ze versterken elkaar

Annick De Ridder
Vlaams Minister van Sport

– in beweging krijgen. Daar zitten we al goed: acht op de tien Vlamingen geeft aan dat ze minstens één keer per week sporten en liefst 1,4 miljoen Vlamingen zijn actief in een sportclub.

Als we natuurlijk willen dat iedereen beweegt, is voldoende sportinfrastructuur noodzakelijk. Vanuit Vlaanderen ondersteunen we lokale besturen en/of private partners om infrastructuur mogelijk te maken via groepsaankopen, bovenlokale sportinfrastructuur én het zwembaden-decreet.

Daarnaast wil ik er ook over waken dat we het beschikbare budget efficiënt inzetten. Dat zal constante bijsturing en hervorming vergen, maar alleen zo kunnen we ook het grootste effect genereren. Ik wil de topsporters topomkadering geven. We ondersteunen hun trajecten van talent tot elite, maar we zullen hier ook scherpere keuzes maken. Kwaliteit en professionalisering staan centraal: data, innovatie, opleidingen,...

En tot slot willen we meer topevenementen naar Vlaanderen halen zodat onze topsporters voor eigen publiek kunnen schitteren en Vlaanderen internationaal in de kijker zetten.

Hoe groot is het belang van sportclubs, jeugdparticipatie, sportinfrastructuur, ... in dit verhaal?

Minister De Ridder: Sportfederaties en hun aangesloten sportclubs zijn het kloppend hart van de sportbeleving, waarbij een sterke globale sport- en beweegcultuur natuurlijk begint op jonge leeftijd. Kwalitatieve infrastructuur is bovendien een voorwaarde om sport te kunnen beoefenen. Met het verderzetten van de ‘Sportsport’ gaat onze focus dus nog steeds naar het ondersteunen van die nodige infrastructuur.

Waarop legt het nieuwe topsportactieplan de nadruk? Besteedt het ook aandacht aan (innovaties op het vlak van) duurzaamheid en toegankelijkheid?

Minister De Ridder: Het plan benadrukt in de eerste plaats het belang van die yin en yang waarover ik al eerder sprak: de samenwerking tussen breedtesport en topsport. Daarnaast ligt de focus op een efficiënte en gerichte ondersteuning: extra middelen voor topsportfederaties en voor individuele topsporters via flexibele contracten.

Er komt een budgetstijging van ongeveer 5% (5,5 miljoen extra) waarmee we onder meer wetenschappelijke ondersteuning, centralisatie en professionalisering van de begeleiding willen versterken. Daarnaast wordt de topsportindex met 10% verhoogd; dat is zéér ambitieus. We kiezen ook voor professionalisering en het versterken van coaches en experts. Daarom willen we ook topsportinfrastructuur en centers of excellence in de regio Gent-Antwerpen-Leuven verder uitbouwen, met aandacht voor een stimulerende sportomgeving die voldoet aan hoge kwaliteitsnormen.

Het regeerakkoord streeft naar een duidelijke profilering van Vlaanderen als sportmerk waarbij integriteit en samenwerking tussen sport, bedrijven en scholen centraal staan. Hoe wil u dat doel concreet verwezenlijken?

Minister De Ridder: Vlaanderen blinkt uit als sportnatie en ik wil hier blijvend op inzetten. Ik pleit voor sport voor allen, met sterke sportstructuren en -infrastructuur. Topsport en evenementen hebben hun rol in de

zichtbaarheid van sport. Voor infrastructuur is het ecosysteem en de samenwerking tussen zowel overheid als private partners minder publiek zichtbaar, maar daarom niet minder belangrijk. Sleutelbegrippen op het vlak van infrastructuur zijn cofinanciering, duurzaamheid, innovatie en toegankelijkheid. Samenwerking met alle partners is hiervoor noodzakelijk.

Over welk budget beschikt u voor sport en hoe wil u dat verdelen (op het vlak van investeringen, projecten, subsidies, ...)?

Minister De Ridder: Sport Vlaanderen beschikt over een budget van ongeveer 200 miljoen euro. Dat is niet de grote hap uit de Vlaamse begroting, maar hier gebeuren wel grootse zaken mee. Infrastructuur heeft een budget van om en bij de 41 miljoen euro; dat zijn de middelen voor de centra en voor investeringen in bovenlokale infrastructuur en topsportinfrastructuur. Voor de werking van de topsportfederaties, de programma's van onze topsporters – van talentdetectie tot elitesporten – en alles wat erbij komt kijken is in 2025 ongeveer 31 miljoen euro beschikbaar. Het overige budget gaat naar het ‘sport voor allen’-beleid; hiermee wordt breedtesport ondersteund. Dat gaat dan over de werking van federaties, schoolsport, tewerkstelling, ... Daarnaast zijn er nog een aantal kleinere stromen voor o.a. het antidopingbeleid.

U investeert binnen het grotere geheel van het Verkeersveiligheidsfonds en ter ondersteuning van lokale besturen ook alvast 2,5 miljoen euro in veiligere schoolomgevingen (met beperkte lokale ingrepen, zoals signalisatie of vaak kleine infrastructuraanpassingen), zo raakte begin februari bekend.

Lokale besturen kunnen ingaan op de subsidieoproep en eenmaal per jaar subsidies ontvangen voor kleine ingrepen die de verkeersveiligheid van hun schoolomgeving verbeteren. Per schoolomgeving is 25.000 euro voorzien, waarbij maximaal de helft van de kosten gedekt wordt. Onlangs werden de eerste negen dossiers (met 43 individuele projecten) goedgekeurd, goed voor een totale subsidie van 363.000 euro: Nazareth (25.000 euro), Torhout (37.600 euro), Meerhout (24.800 euro), Alveringem (21.400 euro), Halle (4.500 euro), Geraardsbergen (16.100 euro), Antwerpen (128.800 euro, waarvan 50.000 euro voor het district Deurne) en Brugge (52.700 euro).

Zijn al nieuwe dossiers goedgekeurd?

Minister De Ridder: Ja, ondertussen hebben weer elf dossiers groen licht gekregen: Malle (30.000 euro), Scherpenheuvel-Zichem (55.274 euro), Ieper (25.000 euro), Gent (125.000 euro), Halle (3396 euro), Peer (24.342 euro), Roeselare (12.784), Zwevegem (18.037 euro), Kuurne (15.000 euro), Denderleeuw (18.328 euro) en Rotselaar (25.000 euro). Ze bieden een mooie spreiding over heel Vlaanderen; die toont echt aan hoe hard de lokale besturen hierop inzetten. Dat is niet meer dan terecht: de veiligheid van kinderen en kleinkinderen komt op de eerste plaats.

Welke projecten zitten nog in de pijplijn?

Minister De Ridder: Het is aan de lokale besturen om in te gaan op de subsidieoproep, dus daar hebben we geen zicht op. Maar wie eerst komt, wordt eerst bediend.

Hoe wordt u ondersteund bij uw beleid? Wat zijn de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de betrokkenen en zijn zij aanspreekbaar?

Minister De Ridder: Mijn kabinet werkt samen met Sport Vlaanderen; zij voeren het beleid uit. Op het vlak van infrastructuurbeleid kunnen we dus rekenen op de kennis en vaardigheden van Sport Vlaanderen. Daarnaast zijn zowel de adviseurs op het kabinet als Sport Vlaanderen het aanspreekpunt voor de sector en zijn ze als ‘civil servants’ steeds bereid in dialoog te treden.

INTERVIEW SPORT VLAANDEREN

Sport Vlaanderen zoekt antwoord op stijgende kosten, strenge regelgeving en de klimaatimpact

Sport Vlaanderen speelt een sleutelrol bij de realisatie van duurzame en toegankelijke sportinfrastructuur in Vlaanderen. Administrateur-generaal Philippe Paquay, bijgestaan door afdelingshoofd Sportinfrastructuur Diederik Van Briel en diens beleidsmedewerkers Jeroen Belmans en Sven Meert, belicht de inbreng van Sport Vlaanderen als kompas voor lokale besturen, scholen en clubs die investeren in sportinfrastructuur. Ze delen hun visie op de uitdagingen van vandaag – stijgende kosten, strenge regelgeving en de klimaatimpact – en blikken vooruit op innovatieve oplossingen voor de sportinfrastructuur van morgen.

Tekst: Johan Lambrechts - Foto's: Sport Vlaanderen, Johan Lambrechts

“Onder het motto “Practice what you preach” bieden we in ons gebouw zelf de mogelijkheid om aan middagsport (bokslessen, fitness, spinning, basketbal, verdedigingssporten) te doen. Er is zelfs een zaalvoetbalcompetitie tussen de departementen en een padelcompetitie tussen collega’s”, lacht Philippe Paquay (r.), hier in het gezelschap van (voort vanaf l.) Diederik Van Briel, Sven Meert en Jeroen Belmans.

© Sport Vlaanderen - Velodroom in Heusden-Zolder

We zien elkaar in het Marie-Elisabeth Belpairegebouw in de Simon Bolivarlaan 17 in Brussel, de hoofdzetel van Sport Vlaanderen. Dit agentschap van de Vlaamse overheid, vroeger Bloso, betaalde eind maart 2025 583 vaste medewerkers in zijn hoofdzetel en verschillende sportcentra en doet daarnaast jaarlijks nog een beroep op 1.764 tijdelijke medewerkers.

Welke rol en opdracht vervult Sport Vlaanderen op het gebied van sportinfrastructuur?

We hebben een strategische en faciliterende rol, vertrekkend van het Globaal Sportinfrastructuurplan Vlaanderen (GSV). We stimuleren investeringen in kwaliteitsvolle infrastructuur, steunen initiatiefnemers met advies, kennis en voorbeelden en rollen beleidsinstrumenten uit. Daarnaast beheren we zelf een reeks sportcentra die fungeren als ‘centers of excellence’ voor topsport, breedtesport, opleiding en nichesporten. Zo

“

De realisatie van sportinfrastructuur is complexer dan ooit, maar met creatieve exploitatiemodellen maken we ze toekomstbestendig. Sportinfrastructuur is noodzakelijk als maatschappelijke hefboom die gezondheid, samenhang en duurzaamheid samenbrengt.

tonen we hoe infrastructuur een maatschappelijke hefboom kan zijn. Deze centra vormen ook een opvangnet wanneer de sector de behoefte aan bepaalde infrastructuur niet kan invullen; denk aan de indoorwielervedstap in Heusden-Zolder, de Dry slope in Genk en de geplande bouw van een groot zwembadcomplex in Hofstade rond 2028.

We willen iedereen zoveel mogelijk kansen bieden om levenslang te sporten en te bewegen. Daartoe investeren we o.m. in aantrekkelijke infrastructuur en de opleiding van trainers, steeds in nauwe samenwerking met de Vlaamse sportsector en relevante partners.

Sport Vlaanderen steunt de sportsector financieel, inhoudelijk en praktisch.

Dat doen we via subsidiëring, begeleiding, opleiding (met de Vlaamse Trainersschool), advies en begeleiding, communicatie en promotie (via o.m. de jaarlijkse ‘Maand van de Sportclub’ en de tweejaarlijkse uitreiking van de Sportbedrijf-Awards samen met Kanaal Z) en de uitbouw en exploitatie van onze centra. Daarnaast besteden we veel aandacht aan ons topsportbeleid (met 90 topsporters op onze payroll), aan het stimuleren van een veilig sportklimaat, aan een krachtig antidopingbeleid (via NADO Vlaanderen), aan het verzamelen en ontwikkelen van data en het delen van kennis via het Kennisplatform, én aan de opvolging van het internationale sportbeleid en samenwerkingsverbanden.

Jullie huidige uitdagingen bij het realiseren van sportinfrastructuur zijn complexer dan ooit.

Naast stijgende bouw- en energiekosten spelen steeds schaarsere budgetten en belastende vergunningsprocedures een rol. Archeologisch onderzoek, ecologische compensaties, geluidsnormen en ruimtelijke bestemmingen maken projecten ook tijdrovend en juridisch uitdagend.

© Sport Vlaanderen - Dry slope in Genk

Sportcentra met vier prioritaire functies

De sportcentra die Sport Vlaanderen zelf beheert, hebben vier prioritaire functies: topsport, breedtesport met overnachting (1.200 bedden), opleiding en nichesporten. Het organiseert sportkampen, stages, opleidingen en events en biedt infrastructuur aan die lokaal vaak niet realiseerbaar is zoals een Dry slope in Genk, een Ninja Warrior-parcours in Herentals, een paardrijnsimulator in Waregem en in de toekomst een golfsurfbad in Hofstade. In Gent werden recent een nieuwe krachtzaal en paramedische ruimte gebouwd en in Herentals investeert het i.s.m. Pidpa in een warmtenet. Elk centrum krijgt een specifieke identiteit met aandacht voor duurzaamheid, toegankelijkheid en technologische innovatie.

© Sport Vlaanderen - Ninja Warrior-parcours in Herentals

Europa legt steeds strengere regels op zoals CO2-neutraliteit voor nieuwe publieke gebouwen vanaf 2028, maar de richtlijn voor de energieprestatie

we structurele cofinanciering tussen 19,5 en 30% (gemiddeld 21 à 22%) ; de rest moet door de lokale besturen of privépartners worden bijgepast. Afhankelijk van het beschikbare budget kunnen actoren in de sportsector één of twee keer per jaar bij ons een subsidiedossier voor bovenlokale sportinfrastructuur indienen en hiervoor zit minstens 5 miljoen per jaar in de pot.

Er zijn ook specifieke projectoproepen, zoals in de vorige legislatuur voor atletiekterreinen, energiebesparende maatregelen in zwembaden, motorcrosscircuiten en schoolsport. Bovendien zwemmen kinderen onvoldoende omdat er te weinig zwemwater is; een zwembad exploiteren is immers peperduur en steeds meer (verouderde) zwembaden moesten de jongste jaren sluiten. Daarom investeren we nu gedurende 30 jaar in 40 nieuwe publieke zwembaden jaarlijks 150.000 euro per zwembad (4,5 miljoen euro per project of 180 miljoen euro in totaal), zodat we kunnen terugkeren naar de situatie in 2010. Om die financiering te bekomen moeten zwembaden goed toegankelijk zijn én een zo breed mogelijk publiek bereiken. We zijn hiermee begin juni gestart en ontvingen al de eerste subsidieaanvragen. Tegelijk willen we de energiebesparende maatregelen voor zwembaden die we de voorbije twee jaar stimuleerden met cofinanciering uit het Vlaams Klimaatfonds graag voortzetten. We steunen ook de komende drie jaar openwaterzwemlocaties en nieuwe en te vernieuwen kunstgrasvelden.

De Vlaamse Regering voorziet eveneens de middelen om 300 miljoen euro over dertig jaar op minstens vier grote PPS-projecten in te zetten.

Vooreerst willen we in Hofstade het grootste zwembadcomplex met een olympisch bad en een 25 m-bad realiseren en er een echt watersportdomein van maken met een geprivatiseerd golfsurfbad en een geprivatiseerde dubbele waterskibaan op de waterplas. Daarnaast richten we i.s.m. Howest in Brugge en de stad Brugge onze aandacht op exergames (een combinatie van 'exercise' en 'games') of videogames die door lichamelijke beweging een positief cardiovasculair effect teweegbrengen (het exercising-luik). Howest is overigens voor het derde jaar op rij de eerste school ter wereld in gamification. We zetten ook in op golfsimulators waarbij je je afslag kan meten. De andere twee projecten zijn ijsbanen in

© Sport Vlaanderen - Topsportthall Sport Vlaanderen Gent

© Sport Vlaanderen - Openwaterzwemmen Hofstade

Groepsaankopen bieden lokale besturen niet alleen schaalvoordelen, maar ook kwaliteit en gemoedsrust.

van gebouwen rijmt niet altijd met specifieke sportinfrastructuur als ijsbanen of zwembaden. Daarnaast is het aandeel recreatiegebied in de “Vlaamse ruimteboekhouding” beperkt. Locaties om sportinfrastructuur te mogen bouwen staan vaak onder druk door andere (meer commerciële) invullingen.

Bovendien wordt de klimaatopwarming voelbaar. De droogte tast grasvelden aan en de hogere temperaturen hebben een effect op blauwalg en dus watersportfaciliteiten. Ook de exploitatie vormt een knelpunt: sportinfrastructuur heeft een maatschappelijke functie, maar de inkomsten dekken zelden de kosten. We kampen tevens met wachtlijsten omdat de sportinfrastructuur vol zit en we op piekuren (vaak in het weekend) over een grote capaciteit moeten beschikken. Veel infrastructuur is ook gebouwd in de sixties en seventies en is niet-energie-efficiënt. Daarom is er nood aan creatieve exploitatiemodellen, PPS-constructies, samenwerkingen met verschillende stakeholders en een multifunctionele invulling. Daarenboven is sportinfrastructuur dikwijls atypisch onroerend goed met een levensduur van 20 tot 30 jaar; een doordachte levenscyclusbenadering en denkoefening om een project ‘future proof’ te maken zijn essentieel. Tot slot vergt de integratie van duurzaamheid, digitalisering en inclusie een specifieke expertise en visie, wat niet altijd evident is voor lokale besturen of kleinere initiatiefnemers.

Welke financiële instrumenten stelt Sport Vlaanderen ter beschikking voor de realisatie van sportinfrastructuur?

Voor topsportinfrastructuur, die prioritair wordt gebruikt door erkende topsportfederaties, is er er een oproep in het eerste jaar na een olympiade met een cofinanciering van 50% tot 4 miljoen euro. Hierbij subsidiëren we vooral de sportfederaties. Voor bovenlokale sportinfrastructuur voorzien

Hasselt en Herentals. We hebben zelfs een vijfde project in gedachten dat focust op het watersportcentrum Hazewinkel in Willebroek.

Sport Vlaanderen faciliteert ook groepsaankopen.

Ze zijn een efficiënt en onderbouwd instrument om – waar standaardisatie mogelijk is – o.m. schaalvoordelen na te streven. Lokale besturen, sportclubs en andere aanbieders kunnen via onze raamcontracten tegen gunstige voorwaarden investeren in grotere projecten zoals Finse pistes, atletiekpistes en kunstgrasvelden. Dit kan leiden tot een lagere prijs, betere kwaliteitsgarantie en volledige administratieve en technische ontzorging. We zorgen ervoor dat de aangekochte infrastructuur voldoet aan alle sporttechnische normen en duurzaamheidscriteria.

Subsidiekansen via Sport Vlaanderen

Sport Vlaanderen beheert structurele subsidiekaders om het tekort aan sportinfrastructuur weg te werken en lanceert projectoproepen waar de nood hoog is. Het steunt initiatiefnemers die sportinfrastructuur willen bouwen of renoveren via verschillende subsidiekanalen:

- **Bovenlokale sportinfrastructuur:** structureel subsidiekader met cofinanciering tot 30% van de bouw- of renovatiekosten;
- **Topsporttrainingsinfrastructuur:** bij de start van een nieuwe olympiade kunnen topsportfederaties tot 50% steun krijgen met een maximum van 4 miljoen euro;
- Publieke zwembaden: permanent kader waarbij de Vlaamse overheid dertig jaar lang jaarlijks 150.000 euro per zwembad investeert in 40 nieuwe zwembaden;
- **Steun aan minstens vier grote PPS-projecten:** 300 miljoen euro over dertig jaar;
- **Energie en duurzaamheid:** extra middelen voor energiebesparende maatregelen, de renovatie van kunstgrasvelden en de ontwikkeling van openwaterlocaties;
- **Groepsaankopen:** voordelige raamcontracten voor o.a. kunstgrasvelden, atletiekpistes en Finse pistes zorgen voor schaalvoordelen, kwaliteit en technische en administratieve ontzorging.

Meer info en actuele oproepen: www.sport.vlaanderen

FLEXPLAY modulaire synthetische outdoor sportterreinen worden bovenop een stabiele vlakke verharding geplaatst, ideaal voor zowel renovatie als nieuwbouw. De combi-elastische Flexion-structuur garandeert een minimaal risico op blessures terwijl de Traxion-textuur er voor zorgt dat het **FLEXPLAY** systeem aan de strengste vereisten voldoet inzake voetgrip en balbots. **FLEXPLAY** terreinen zijn geschikt is voor het beoefenen van de meeste bal- en racketsporten. **FLEXPLAY** terreinen drogen zeer snel na regenval gezien er op de oppervlaktestructuur geen water kan blijven staan, ze vergen geen onderhoud en genieten van 16 jaar garantie. Dankzij zijn modulaire karakter kan een **FLEXPLAY** terrein desgewenst in een latere fase op een andere locatie een herbestemming krijgen.

GYMFLEX modulaire synthetische indoor sportvloeren bieden een revolutionaire oplossing voor de bouw en renovatie van indoor sportvloeren in sporthallen en scholen. **GYMFLEX** sportvloeren zijn makkelijk en snel bovenop een bestaande vloer te plaatsen, zijn geluidsarm en evenaren de karakteristieken van een parket- of vinylvloer. Inline hockey, roller hockey, kunstschaatsen, basketbal, futsal, handbal en volleybal zijn maar enkele van de vele sporten die op een **GYMFLEX** sportvloer kunnen worden beoefend.

FLEXPLAY en GYMFLEX garanderen een optimale sportbeleving

Tekst & foto's: PlaySport International

Met de nieuwste generatie **FLEXPLAY** outdoor sportterreinen creëert u in een handomdraai flexibele, gebruiksvriendelijke en veilige speelruimtes. De combi-elastische Flexion-structuur garandeert een minimaal risico op blessures. De Traxion-textuur zorgt er dan weer voor dat het **FLEXPLAY**-systeem aan de strengste vereisten voldoet inzake voetgrip en balbots en daardoor dus geschikt is voor het beoefenen van de meeste bal- en racketsporten.

FLEXPLAY-terreinen worden bovenop een stabiele verharding geplaatst en lenen zich dus perfect voor zowel nieuwbouw- als renovatieprojecten. Ze drogen zeer snel na regenval omdat op de oppervlaktestructuur geen water kan blijven staan, vergen geen onderhoud en genieten van 16 jaar garantie.

© PlaySport International - FLEXPLAY outdoor sportterrein

© PlaySport International - GYMFLEX indoor sportvloer

GYMFLEX modulaire indoor sportvloeren bieden een revolutionaire oplossing bij de bouw en renovatie van indoor sportvloeren. **GYMFLEX**-sportvloeren kunnen makkelijk en snel bovenop een bestaande vloer worden geplaatst, zijn geluidsarm en evenaren de karakteristieken van een parket- of vinylvloer. Hun uitstekende kwaliteiten inzake demping, balstuit en voetgrip staan garant voor een optimaal comfort en dito spelplezier. Inline hockey, basketbal, futsal, handbal en volleybal zijn slechts enkele van de vele sporten die op een **GYMFLEX**-sportvloer kunnen worden beoefend. Deze vloeren zijn ook uitermate geschikt voor polyvalente ruimtes.

Meer info, een offerte of plaatsbezoek gewenst?
Neem gerust contact met ons op!

“

De Velodroom in Heusden-Zolder is een architecturaal meesterwerk dat de wielerdroom van Vlaanderen **waarmaakt: een multifunctioneel sportcomplex met een olympische wielerpiste, ontworpen om wereldrecords te breken en sporters van elk niveau te inspireren**

PROJECT

VELODROOM LIMBURG

Sportcomplex Wielerdroom als internationale referentie

Sportcomplex Velodroom is één van de enige drie overdekte wielerpistes van Vlaanderen, en is geconcipeerd rond de droom van ex-wielerkampioen Marc Wauters om het WK Wielrennen naar Limburg te halen. Mét de ambitie hier nieuwe wereldrecords te vestigen. De bouwteampartners hebben al hun expertise aangewend binnen het vastgelegde budget, om van Sportcomplex Wielerdroom dé internationale referentie op vlak van indoor wielerpistes te maken.

Tekst & foto's: dbv architecten

De accommodatie voorziet dan ook in ruime VIP- en mediafaciliteiten. Tegelijk wil het project zich evenzeer engageren voor het optimaal beleven van volkssport, want de wielrennerij behoort nu eenmaal tot het DNA van de Vlaamse amateursporters. De velodroom kan individueel en in clubverband afgehuurd worden, voorzover er geen wedstrijden en officiële trainingen tegelijkertijd doorgaan.

De site is gelegen aan het fietsknooppuntennetwerk en wandelroutes door de bossen van Bolderberg. Samen met het circuit van Terlaemen vormt het een cluster voor allerlei wiel- en gemotoriseerde sporten (BMX, MTB, rally, GP,...).

Een herkenbaar en transparant gebouw dat interacties uitlokt met de omgeving

Het ontwerp van dbv architecten in samenwerking met JUXTA, gaat uit van concentrische schillen rond de 3D-gemodelleerde velotrack. Elk van de schillen wordt ingevuld met telkens andere programma-onderdelen. Op de plaatsen waar interactie met de omgeving gewenst is, bv ter hoogte van de inkompartij, de terrassen bij de horeca en de fitness, worden de modulaire gevelcassettes extensief van beglazing voorzien. Zo ontstaat er een wisselwerking tussen de omringende bossen, het Circuit van Terlaemen en de beleving binnenin het gebouw. De combinatie van deze concentrische schillen, en het op de juiste plaats aanbrengen van accenten in de gevelopbouw, zorgt voor een grote herkenbaarheid.

Een logische en goede integratie in de dense omgeving

Door de nauwe trapeziumvorm van de site, gekneld liggend in een uithoek van de site van het circuit van Terlaemen, was het niet eenvoudig voor de architecten om de grote oppervlakte en vaste verhoudingen van een overdekte wielerpiste en de daarbovenop gewenste randprogrammatie in te planten. De topografie van het terrein is bovendien sterk hellend. Dat, en de juiste positionering van de noodzakelijke connecties voor logistieke en medische toegangen, naast de aparte toegangen voor sporters en het grote publiek, maken van het ontwerp een waar huzarenstuk. Zo maakten ze gebruik van het glooiende terrein om een gedeelte van het gebouw in de helling te verwerken.

Door de uiterst compacte footprint van het gebouw werd het mogelijk om het project centraal in te planten op de site. Dit resulteerde in een goed georiënteerde en goed zichtbare publieke voorzijde, een nuttig bruikbare logistieke achterzijde, en liet het gebouw aan een derde zijde aansluiten op het racecircuit voor de noodzakelijke connectie van het medisch centrum.

Onderhoudsvriendelijke en duurzame materialisering

Van bij de start van het ontwerp werd er samengezeten met bouwpartner Machiels Building Solutions. Deze aanpak maakte het mogelijk om de 2750m² aan gevelementen op een circulaire manier te prefabriceren. Bij de compositie van deze elementen wordt veel aandacht besteed aan de verbindingen tussen de verschillende lagen van de sandwichpanelen. Droge verbindingen maken het mogelijk om de panelen na het volbrengen van hun functie te demonteren en hergebruiken.

Het principe van demonteerbare bouwelementen werd ook toegepast in de tussenliggende scheidingswanden. Dit maakt dat een interne reorganisatie eenvoudig is zonder overbodig afval en dat kan men ook terugzien in de structurele opbouw van de wielerpiste. Betonnen prefab-kolommen met een vakwerkconstructie voor het dak biedt de kans om het gebouw eenvoudig te reconfigureren indien nodig. De stalen dakconstructie kan na de levensduur van

het gebouw ontmanteld worden en hergebruikt worden.

De ontwerpers zetten ook in op de regionale inkoop van materialen om de milieu-impact door transport te beperken. De meerderheid van de gebruikte materialen draagt een goede NIBE-classificatie of een Europees Ecolabel zoals FSC/PEFC (hout), C2C, Dubo-keur of Nature Plus. In plaats van te werken met klassieke hellende daken (met een lineair verloop), wordt de dakvorm aangepast naar een parabolisch verloop. Dit leidt tot een materiaalbesparing van 24% t.o.v. een klassiek hellend dak.

Een efficiënt, gebruiksvriendelijk gebouw met oog voor multifunctionele inzetbaarheid

Bij het ontwerpen leefden de architecten zich altijd in in de verschillende gebruikers van het gebouw. Logische circulatiestromen worden vastgelegd, en dragen in grote mate bij tot de gebruiksvriendelijkheid. Hier rond wordt het programma van eisen gekneed en gemodelleerd, rekening houdende met de stedenbouwkundige randvoorwaarden en beperkingen die de site oplegt. Sportcomplex Wielerdroom moet te benutten zijn zowel door amateur- als topsporters, recreanten, bezoekers, logistieke en administratieve medewerkers, en medisch personeel. Voor elk type gebruiker hebben ze scenario's uitgeschreven die leidden tot een planopbouw die meervoudig gebruik én gescheiden circulatiestromen mogelijk maakt. Het

vastleggen van de correcte posities van zowel toegangen als verticale circulatie, ondersteund door technologie om toegangscontrole te moduleren, was daarbij cruciaal om te komen tot een efficiënt, gebruiksvriendelijk en multi-inzetbaar gebouw.

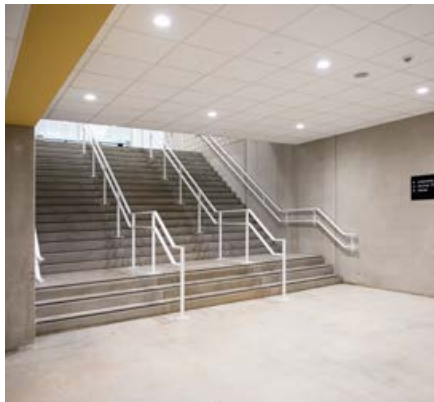
Een energiezuinig gebouw met een goed functionerend gebouwbeheersysteem

Sportcomplex Wielerdroom is als een energetisch performant gebouw ontworpen, dat enerzijds ruimschoots voorziet in hernieuwbare energie, en energiezuinige installaties en toestellen anderzijds.

Het compacte gebouw met minimale footprint heeft een E-peil van E52, mede dankzij de stapeling van alle functies onder één dak, een performante gebouwschil met hoge luchtdichtheid en lage isolatiewaarden, en een beglazing met een aan de oriëntatie aangepaste zonnetoetredingsfactor.

Fotovoltaïsche zonnepanelen met een totaal vermogen van 319 kWp brengen het aandeel hernieuwbare energie op 41,5 kWh/m²/jaar, of > 2x wat EPB vraagt (20 kWh/m²/jaar).

Ook wordt het energieverbruik continu gemonitord door een omvattend gebouwbeheersysteem.

Details over Sportcomplex Velodroom

In 2020 won dbv, samen met JUXTA, de wedstrijd uitgeschreven door Sport Vlaanderen en de Stad Heusden-Zolder voor de bouw van een nieuwe velodroom in DBM-formule.

Wielerpiste

Lengte van 250m met brede bochten, geschikt voor internationale kampioenschappen, piste in Siberisch sparrenhout. Vaste tribune van 1.000 personen, met mogelijkheid tot opschaling van capaciteit naar een totaal van 2.000 zitplaatsen d.m.v. mobiele tribunes.

Middenplein

4 sportunits, 2.120m², geschikt voor zaalsporten zoals basketbal, zaalvoetbal, volleybal en badminton. Toegankelijk voor G-sporters en personen met een beperking. Geschikt voor evenementen met max. 1.750 personen.

Gymhal

7m vrije hoogte, 1.080m², te gebruiken door lokale sportclubs en scholen.

Medisch centrum

toegankelijk vanuit het circuit van Terlaemen met doorrijgarage voor ambulance en nodige medische lokalen, alsook dopingcontroleruimtes en EHBO- lokalen te delen met het sportcomplex. Verpozingsruimte en sanitair op +01 met dakterras dat uitgaat op het circuit.

Fitness

casco voorzien, 600m².

Inspanningslabo

casco voorzien, 350m².

Cafetaria

casco, 450m², in open verbinding met de wieleral en voorzien van een dakterras. Grote glaspartijen met zicht op de groene omgeving.

Sportcomplex Wielerdroom is als een energetisch performant gebouw ontworpen, dat enerzijds ruimschoots voorziet in hernieuwbare energie, en energiezuinige installaties en toestellen anderzijds

dbv architecten

Aandacht voor toegankelijkheid

Sportcomplex Wielerdroom biedt diverse mogelijkheden tot G-sport en is daarom nóg strenger ontworpen dan de principes van de integrale toegankelijkheid.

Deze omvatten zowel fysieke als de communicatieve toegankelijkheid. Het ontwerp werd voorgelegd aan Inter, het toegankelijkheidsbureau van Vlaanderen. Daarbij werd de ketting van toegankelijkheid in het sportcomplex vanaf de buitenomgeving tot en met het gebruik van het gebouw door de diverse doelgroepen besproken.

Een paar specifieke maatregelen:

- Op het tribuneplateau zijn vrije plaatsen voorzien voor rolstoelgebruikers. Ze kunnen rondom rond de activiteiten op de piste en het middenplein volgen.
- Vanuit de cafetaria is er rechtstreeks zicht op het middenplein en de wielerpiste. Boven de dichte boarding van de wielerpiste is een borstwering in transparant materiaal voorzien.
- Communicatie: informatie wordt zoveel mogelijk visueel, tactiel of auditief overgebracht. Dankzij een multimedia-omkadering wordt tijdens een wedstrijd belangrijke informatie omgeroepen en tegelijk getoond op videoschermen. Visuele alarmen om slechthzienden of doven te alarmeren.

Aandacht voor ventilatie

Om door het UCI (l'Union Cycliste Internationale) als indoor wielerpiste "UCI klasse 1" gehomologeerd te kunnen worden, dient er voldaan te worden aan bijzonder strenge randvoorwaarden. Eén daarvan is een rigide controle op tocht en ongewenste luchtverplaatsingen, om een correcte tijdsregistratie in officiële wedstrijden te kunnen uitvoeren. Een hele uitdaging om dan ook nog binnenluchtkwaliteit te verzoenen met thermisch comfort in zomer en winter.

De ontwerpers zorgden voor voldoende luchtverversing door de ventilatiedebieten in werklokalen te verhogen (40m³/h per persoon). Aanvullend gebeurt er een voortdurende monitoring door CO-voelers, deze instrueren de installatie om enkel te ventileren wanneer en waar nodig.

Aandacht voor akoestiek

De geïsoleerde ligging van de site maakt dat er weinig geluidshinder te verwachten valt ten opzichte van de woonomgeving, mits aandacht voor de inplanting van de toegang. De hoofdingang is daarom zo ver mogelijk van de meest nabije woningen geplaatst.

De circulaire gevelementen zijn opgebouwd met houtskeletwanden die zorgen voor een optimale akoestiek in het gebouw. Wanden en plafonds worden voorzien van geluidsabsorberende houtwolcementpanelen. De lichte dakconstructie bestaat uit geperforeerde steeledek voorzien van rotswolisolatie. Om geluidsoverdracht tussen de verschillende sportaccommodaties onderling te beperken, zullen er

gemeenschappelijke scheidingswanden ontdubbeld worden.

Tot slot zal er, omwille van het managementcontract, gekozen worden voor kwalitatieve technische installaties, die zowel energie-efficiënt als geluidsarm zijn.

Kostenbewust onderhoud & exploitatie van het gebouw

Het onder controle houden van de kostprijs van een gebouw en haar uitbating, begint effectief in de ontwerpfase. Er werd gekozen om een compact gebouw met minimale footprint te ontwerpen, waarbij alle functies onder één dak gehuisvest werden. Minder benodigde materialen, een beperkter gevel- en dakoppervlak,... leidt tot minder frequente en minder grote eventuele herstellingskosten.

Alle binnenafwerkingsmaterialen werden geselecteerd omwille van hun robuustheid en onderhoudsvriendelijkheid: gegoten polybetonnen vloeren, wandbetegeling in de sanitaire ruimtes, slagvaste betonblokken, ... De architecten kozen eveneens om een zo energie-efficiënt mogelijk gebouw te ontwerpen. Dit heeft een grote positieve impact op recurrente exploitatiekosten. Een performante gebouwschil met hoge luchtdichtheid en lage isolatiewaarden zorgt voor een lage energiebehoefte. Het aandeel hernieuwbare energie werd bovendien verdubbeld ten opzichte van wat de EPB voorschrijft, tot 41,5 kWh/m²/jaar. Fotovoltaïsche zonnepanelen met totaal vermogen van 319 kWp leveren een aanzienlijke bijdrage.

Technische ingrepen om de uitbatingkost verder te reduceren, zijn o.a.:

- alle armaturen LED-verlichting
- bewegingsdetectie in bergingen, sanitaire ruimtes en circulatiezones
- aanwezigheidsdetectie in kantoren, refter, werkplaatsen, balie, dopingcontrole en inkom
- in cascade werkende condensatieketels met hoog rendement
- temperatuurvoelers in ruimten en kanaalwerk beperken het energieverbruik
- tellers monitoren het energieverbruik

Aandacht voor maximale infiltratie van het hemelwater op eigen terrein & duurzaam gebruik van de site

Ofschoon de ontwerpers de footprint van Sportcomplex Wielerdroom zo compact mogelijk hebben gehouden, blijft er een bijzonder grote dakoppervlakte waarvan het hemelwater opnieuw in de bodem dient geïnfiltreerd te worden. Op het laagste punt van de site voorzien zij daarom een percolatierietveld. Deze wadi fungeert als overloop voor de regenwaterputten, die in eerste instantie het hemelwater bufferen. Op de site worden een 170-tal parkeerplaatsen ingericht. Deze zullen worden uitgevoerd in kunststof grasdallen, zodat er behalve de wegenis, geen extra verharding dient aangelegd te worden.

Het recreatieve parkplein ter hoogte van de inkom van het sportcomplex wordt uitgevoerd als beklinking met waterdoorlatende voegen.

Deze tekst werd overgenomen van de website <https://www.dbv-architecten.be>

Gent investeert in toekomstgerichte sport- en onderwijsinfrastructuur

De Oost-Vlaamse provinciehoofdstad Gent vormt met zijn 226 vestigingen van het basis- en secundair onderwijs, ettelijke belangrijke hogescholen en zijn in 1817 geopende universiteit een belangrijke onderwijsmetropool. Daarnaast is ze met zowat 1.400 sportverenigingen, meer dan 80.000 actieve sporters en een omvangrijke sportinfrastructuur een echte sportstad. Dat leren we uit een gesprek met de Gentse schepenen van Onderwijs Evita Willaert en van Sport Bram Van Braeckvelt.

Tekst: Johan Lambrechts - Foto's: Stad Gent

Kan je Gent in cijfers duiden als onderwijsstad en onderwijs hoofdstad van Oost-Vlaanderen?

Schepen Willaert: Gent is een aantrekkelijke onderwijsstad met een heel ruim aanbod van kleuteronderwijs tot hoger onderwijs en van deeltijds kunstonderwijs tot volwassenenonderwijs. Het heeft een sterk uitgebouwd stedelijk onderwijs en ook de andere onderwijsverstrekkers zijn er goed vertegenwoordigd. Dat alles zorgt ervoor dat Gent aantrekt.

Gent telt 129 vestigingen van het basisonderwijs en 97 vestigingen in het secundair onderwijs, verdeeld over de verschillende netten en goed gespreid over de verschillende wijken van de stad. Dit jaar in september zijn ruim 54.500 leerlingen gestart in al die Gentse scholen. Doorheen het schooljaar groeit dat aantal altijd nog een beetje, bv. doordat peuters later instappen.

Hoger onderwijs wordt aangeboden door verschillende hogescholen en de Universiteit Gent. Ook de KU Leuven heeft een campus in Gent. De studentenaantallen zijn de afgelopen jaren sterk toegenomen, van 72.922 tien jaar geleden tot 89.590 in het academiejaar 2023-'24.

Ten slotte verwelkomde het Deeltijds Kunstonderwijs in onze stad in 2023-'24 11.618 inschrijvingen; het volwassenenonderwijs had er 23.678.

Werken de onderwijsnetten en -niveaus samen en overleggen zij regelmatig?

Schepen Willaert: Zeker. Als Schepen van Onderwijs ben ik, behalve voor het Stedelijk Onderwijs, ook bevoegd voor flankerend onderwijsbeleid. De stad heeft een regierol richting de verschillende onderwijsnetten. Een deel van die rol is het samenbrengen van de verschillende netten in overleg over

dossiers die alle scholen aangaan. Op het vlak van infrastructuur kan ik bv. verwijzen naar de Taskforce Capaciteit. Daar bekijken de verschillende onderwijsnetten op welke manier capaciteitsmiddelen best ingezet kunnen worden: waar de grootste noden zijn aan nieuwe plaatsen. Daarnaast is er ook de werking van de Lokale OverlegPlatformen (LOP's) voor het Gentse basis- en secundair onderwijs. Daar overleggen onderwijs- en andere partners o.m. over de aanmeldprocedure.

Ook op wijkniveau werken scholen van de verschillende netten regelmatig samen met elkaar, bv. binnen de bredeschoolnetwerken. In concrete dossiers vindt ook thematisch overleg plaats tussen de netten.

Op hoeveel plaatsen is buitenschoolse kinderopvang (bko) voorzien? Hoe steunt de stad deze initiatieven?

Schepen Willaert: Hierop kunnen we enkel antwoorden voor de buitenschoolse opvang die wordt voorzien door de stad. Scholen van andere netten (het Katholiek Onderwijs, GO!, ...) organiseren ook buitenschoolse opvang, maar wij hebben geen globaal zicht op het aantal plaatsen.

Onze dienst Kinderopvang organiseert op 45 locaties buitenschoolse opvang voor kleuters en kinderen van het eerste en tweede leerjaar. Dat gebeurt vooral in scholen van het Stedelijk Onderwijs. Er is ook een locatie die netoverschrijdende buitenschoolse opvang organiseert. In Gent maken zowat 20.000 gezinnen gebruik van onze buitenschoolse opvang voor kleuters (in school- en vakantietijd).

De stedelijke scholen organiseren zelf ook opvang voor leerlingen van het derde tot zesde leerjaar.

“

Liefst 28.000 van onze sporters zijn jonger dan 19 jaar, wat aantoon hoe sterk sport leeft bij onze jeugd.

Bram Van Braeckvelt
Gentse Schepen van Sport

De buitenschoolse opvang wordt op vraag van Vlaanderen hervormd naar "buitenschoolse opvang en activiteiten" (BOA). Die nieuwe werkwijze wordt nu voorbereid en zal de komende jaren uitgerold worden. In de aanloop daarvan zijn er alvast proefprojecten in drie Gentse wijken, die netoverschrijdend werken: opvang wordt er gecombineerd met activiteiten.

Hanteert Gent een digitaal aanmeldsysteem voor het basis- en secundair onderwijs zodat vervelende kampeertoestanden van (groot)ouders vermeden worden?

Schepen Willaert: Gent heeft inderdaad een online aanmeldsysteem, voor het basisonderwijs zelfs al meer dan tien jaar. Dat is belangrijk in deze stad: voor sommige scholen is het aantal leerlingen dat een plaats wil hoger dan het aantal vrije plaatsen. Om de beschikbare plaatsen fair te verdelen wordt nu aanmelding gewerkt. Zo heeft elk kind dat naar een bepaalde school wil en iedere ouder die wil kiezen voor een bepaald pedagogisch project een faire kans op een plaats. Ook in het buitengewoon basisonderwijs wordt een gezamenlijk aanmeldplatform gebruikt, net als in een deel van het buitengewoon secundair onderwijs (OV4, type 9, 1A en 1B).

Tot van hoe ver komen jullie leerlingen en studenten?

Schepen Willaert: Als onderwijsstad bestrijkt Gent een ruim hinterland: heel wat leerlingen, cursisten en studenten komen van buiten de stad hier onderwijs volgen. Natuurlijk verschillen die aantallen naargelang de leeftijd: basisonderwijs is vooral wijkgebonden, ons ruim aanbod in het secundair onderwijs trekt leerlingen aan uit de wijde omgeving – zeker voor richtingen die op weinig andere plaatsen aangeboden worden – en aan onze instellingen voor hoger onderwijs studeren studenten van over de hele wereld. Daarmee is Gent een bruisende stad waar mensen van overal aan hun trekken komen.

“

Vlaanderen moet gericht investeren in plaatsen in het buitengewoon onderwijs in regio's waar de noden het hoogst zijn.

Evita Willaert
Gentse Schepen van Onderwijs

Het buitengewoon onderwijs is een apart verhaal: in die scholen komen de leerlingen soms van héél ver (van Wijnegem tot Ronse), vaak omdat er in hun regio geen of onvoldoende aanbod is. Daardoor moeten ze soms wel erg lang op de bus zitten. Vandaar mijn pleidooi aan Vlaanderen om gericht te investeren in plaatsen in het buitengewoon onderwijs in regio's waar de noden het hoogst zijn.

Welke studierichtingen zijn onmiskenbare visitekaartjes? Is er plaats voor innovatieve scholen en vernieuwende onderwijsconcepten? Steunt de stad die? Wordt voldoende aandacht besteed aan STEM (Science, Technology, Engineering, Mathematics)? Zijn er ook koksscholen?

Schepen Willaert: Gent heeft een breed aanbod, zowel op het vlak van studierichtingen als inzake pedagogische projecten. Het Gentse basisonderwijs telt heel wat methodescholen: twee in het Daltononderwijs, vier in het Ervaringsgericht onderwijs, 16 in het Freinetonderwijs, drie in het Jenaplanonderwijs, één in de Leefschool, één in het Montessorionderwijs en twee in het Steineronderwijs. Ook in het secundair onderwijs telt Gent verschillende methodescholen, zoals Freinet-, Dalton- en Steinerscholen. Daarnaast zijn er ook scholen die een eigen vernieuwend pedagogisch project uitgewerkt hebben.

Onze secundaire scholen bieden richtingen aan in alle domeinen; denk aan STEM, zorg, kunst, sport, etc. Het Gentse Stedelijk Onderwijs heeft bovendien een secundaire Hotelschool. De Hotelschool telt verschillende horeca-opleidingen, maar ook opleidingen als 'Bakkerij' en 'Grootkeuken'. Ook in het Volwassenenonderwijs bestaan verschillende opleidingen voor

“

De sportsite rond de Watersportbaan en Blaarmeersen bezorgt Gent een lokale, nationale en internationale uitstraling

Bram Van Braeckvelt - Gentse Schepen van Sport

© Stad Gent - Het nieuwe, 4.000 m² grote skatepark aan de Blaarmeersen is het grootste openluchtskatepark van ons land.

horeca, koken en bakken. Dat is ook op infrastructuurvlak een uitdaging: om leerlingen klaar te stomen voor een technisch sterk evoluerende arbeidsmarkt is het nodig om de didactische uitrusting up-to-date te houden.

Hoeveel sportclubs telt Gent en hoeveel sporters zijn hierbij aangesloten?

Schepen Van Braeckvelt: Gent is een echte sportstad. We tellen zo'n 1.400 sportverenigingen. Dat gaat veel verder dan alleen de klassieke clubs: ook vriendenploegjes die wekelijks samenkomen, recreatieve groepen van volwassenen en senioren die in beweging willen blijven maken deel uit van dit levendige sportlandschap. 342 van die 1.400 verenigingen zijn officieel erkend door Stad Gent. Daarvan hebben er 123 nog een bijkomende erkenning voor hun inzet op het vlak van jeugdwerking en/of G-sport.

Samen brengen deze verenigingen ongeveer 81.000 sporters op de been, van wie minstens 70% Gentenaars. Liefst 28.000 van hen zijn jonger dan 19 jaar, wat aantoonst hoe sterk sport leeft bij onze jeugd. Wat de populairste sporten betreft, blijven voetbal in al zijn vormen (zaal-, mini-, veldvoetbal) en diverse gevechtssporten het sterkst vertegenwoordigd. Tegelijk zien we een mooie opmars van turn- en dansverenigingen, wat wijst op een verbreding van het sportaanbod en de interesses van onze inwoners.

Gent is dus een bruisende sportstad met meer dan 80.000 actieve sporters. Van voetbal tot dans, van jeugd tot senioren: sport leeft in elke hoek van onze stad.

Hoe ziet de Gentse sportinfrastructuur eruit: wat zijn de belangrijkste sportaccommodaties?

Schepen Van Braeckvelt: De sportaccommodaties die Gent het meest als sportstad uitdragen, zijn de Site Watersportbaan/Blaarmeersen (Watersportbaan met roei-, kano- en kajakinfrastuctuur; het Vlaams Wielercentrum Eddy Merckx; Topsportcentrum Sport Vlaanderen (topgymhal, indooratletiek, ...); Klimzaal Bleau; de Openluchtterreinen Blaarmeersen (5 x kunstgras + 1 natuurgrasveld); het Skatepark Blaarmeersen; het Tennis-, squash- en padelcentrum Blaarmeersen; de Tennis-, hockey- en padelclub Gantoise; Gusb en Hilo), Lago Rozebroeken (Olympisch bad + subtropisch zwemparadijs; drie sporthallen), de Planet Group Arena (thuisbasis van AA Gent); tal van sporthallen, zwembaden, voetbal- en openluchtterreinen, de IJsschaatsbaan Kristalijn, de Edugo Arena (thuisbasis van Dok Noord damesvolley Gent en Caruur Volley Gent) en de Sportcluster Gentbrugse Meersen (drie voetbalterreinen, een cricketveld, een veld voor baseball en softball, korfbalaccommodatie, een Finse piste, een mountainbikeparcours en een schuttersterrein).

Volgens de Spakki-sportdatabank bij Sport Vlaanderen (licht aangepast met aanwezige kennis bij Stad Gent) beschikt Gent over zes atletiekpistes (2 x school en 1 x overdekt bij Sport Vlaanderen), twee fit-o-meters, één ijschaatsbaan (privé), vier maneges (privé), 468 openluchtsportvelden, zeven zwembaden (2 x UGent, 1 x pps met Lago, 3 x Farys, 1 x school), één rolschaatspiste, 53 sporthallen (2 x pps met Lago, 12 x Farys, 5 x UGent, 2 x HOGent, 13 x scholen, 2 x provincie, 3 x Stad Gent, 1 x privé, 5 x Sport Vlaanderen), 258 sportlokalen, zes tennishallen (3 x privé) en twee wielerveden (1 x Stad Gent, 1 x Sport Vlaanderen).

De sportsite rond de Watersportbaan en Blaarmeersen bezorgt Gent een lokale, nationale en internationale uitstraling door de hoeveelheid en veelzijdigheid aan sportmogelijkheden voor de topatleet tot de absolute beginner.

Wat doet het stadsbestuur om het onderwijs en sport (al dan niet flankerend) te steunen en te promoten?

Schepen Willaert: Gent is een grootstad. Grootstedelijk onderwijs organiseren kent specifieke uitdagingen, die een gerichte aanpak vragen. In het kader van ons flankerend onderwijsbeleid nemen we als stad verschillende initiatieven om scholen te ondersteunen. Die flankerende rol ligt vooral bij het Onderwijscentrum Gent, dat scholen van alle netten steunt rond thema's als

“

De sportinfrastructuur van scholen wordt opengesteld voor gedeeld gebruik.

Dat past in onze visie op de brede school, waarbij scholen verankerd zijn in de buurt en echte ontmoetingsplaatsen vormen.

Evita Willaert
Gentse Schepen van Onderwijs

armoede en onderwijs, gekwalificeerde uitstroom, partnerschappen met ouders, meertaligheid, enz. Via het Onderwijscentrum zetten we brugfiguren in op vele Gentse scholen met een kwetsbaar publiek; zij helpen bruggen bouwen tussen scholen, gezinnen en partners rondom de school. Dat partnerschap is heel belangrijk om leerlingen alle kansen te geven. Als stad kennen we brugfiguren toe aan scholen van alle netten, met de focus op de meest kwetsbare leerlingen. Behalve in vele basisscholen zetten we daarom ook brugfiguren in in de B-stroom van verschillende secundaire scholen. Het Onderwijscentrum organiseert tevens een brede schoolwerking in heel wat Gentse wijken: via Brede School geven we kinderen toegang tot een breed aanbod aan leeractiviteiten, die op school of in de buurt georganiseerd worden.

Schepen Van Braeckvelt: De stad neemt vele initiatieven om sport en onderwijs te promoten en om ervoor te zorgen dat iedere Gentenaar en elke jongere toegang heeft tot sport. Zo heeft ze vandaag vier samenwerkingsovereenkomsten met sociaal sportieve partners, die sport als middel gebruiken en dichtbij de mensen in de wijken werken. Hierbij heeft Sportaround de opdracht om naschoolse sportactiviteiten te organiseren en voorziet vzw Jong en Ghent Basketball een vakantieaanbod. Alle partners hebben ook de opdracht om samenwerkingen met o.a. brugfiguren en een brede school op te zetten.

Daarnaast is het aanbod van de sociaal sportieve praktijken zeer laagdrempelig en financieel toegankelijk. De Stad Gent voorziet tevens verschillende vakantiewerkingen via o.a. de Sportdienst (ruim 5.000 deelnames) en de Jeugddienst. Ook bovenvermelde partners zetten hierop in.

Bij de prijssetting van het stedelijke sportaanbod werken we met UiTPAS, waardoor mensen met recht op het kansentaxif 20% van het standaardtarief betalen. Bij de Sportdienst gaat dit over ongeveer 20% van alle deelnames.

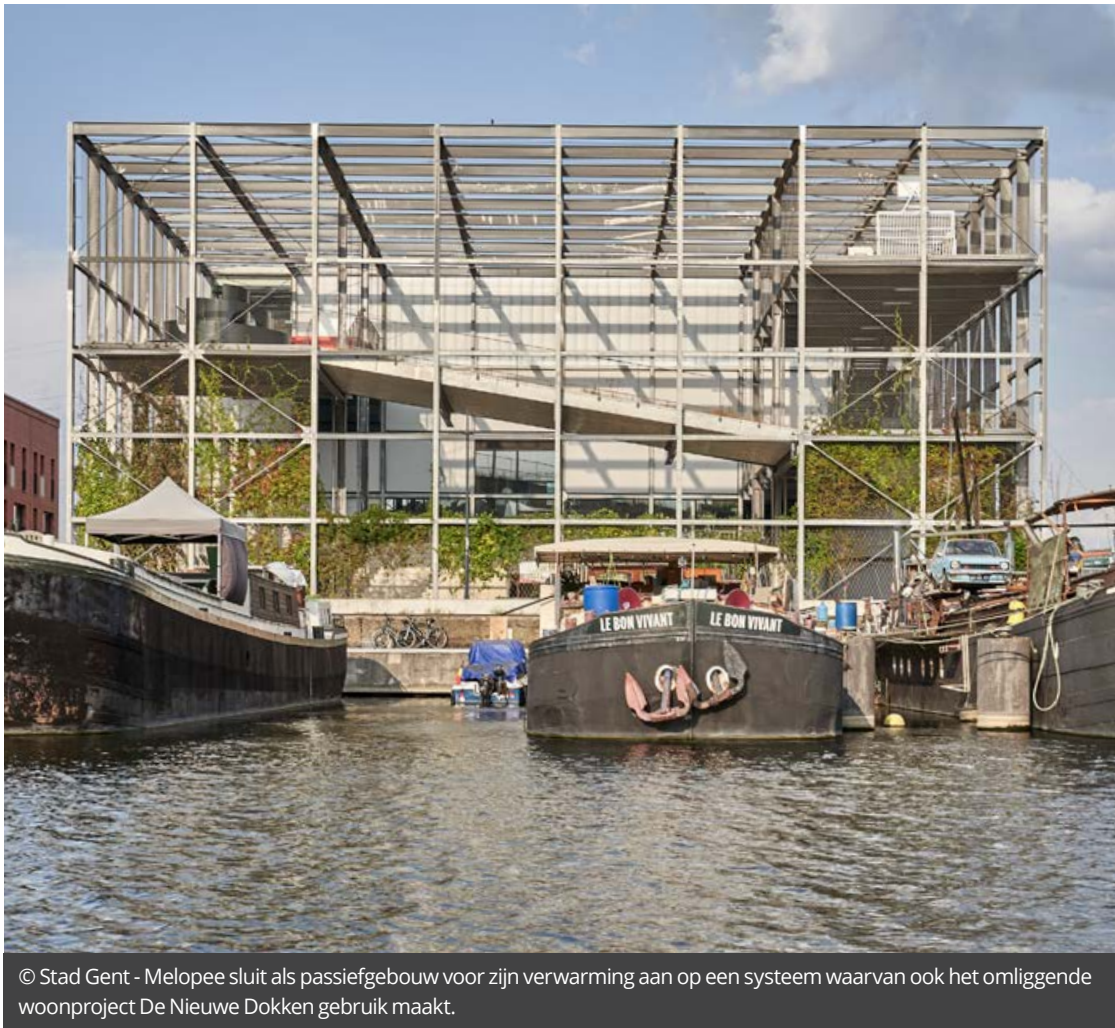
Tevens worden de brugfiguren in de scholen ten volle ingeschakeld om leerlingen te begeleiden bij hun inschrijving voor deelname aan sportkampen, initiatielessen zwemmen, e.d. Vooral maatschappelijk kwetsbaren worden hierdoor bereikt. Bovendien maakten 45 Gentse scholen gebruik van het verhuurpakket 'oriëntatieloop'.

Hoeveel sportfaciliteiten maken deel uit van scholen en worden zij buiten de schooluren opengesteld (deelgebruik in open, brede scholen)?

Schepen Willaert: Gent kiest al lang voor een gedeeld en breed gebruik van stadsgebouwen. Ruimte is in onze stad een schaars goed, dus is delen een logische keuze om de beschikbare ruimte optimaal te gebruiken. Dat principe geldt

ook voor de schoolgebouwen van de stad: al lang vóór het Decreet Open Scholen zette Gent in op het delen van ruimtes. Door dat decreet is het openstellen van infrastructuur nu verplicht voor alle scholen die gebruik willen maken van subsidies van Agion. We streven ernaar om werkingen te clusteren: schoolgebouwen voor secundair onderwijs die 's avonds gebruikt worden voor volwassenenonderwijs, basisscholen waar ook infrastructuur is voor kinderopvang of voor een academie, enz. Ook de sportinfrastructuur van scholen wordt opengesteld voor gedeeld gebruik. Dat past tevens in onze visie op de brede school, waarbij scholen verankerd zijn in de buurt en echte ontmoetingsplaatsen vormen.

Het Stedelijk Onderwijs is in de stad één van de grootste verhuurders van infrastructuur. Alle stedelijke scholen stellen hun sportinfrastructuur (sportzalen, speelplaatsen, polyvalente ruimtes, enz.) ter beschikking. Die wordt gebruikt door verschillende partners, vaak (erkende) sportverenigingen. Dat meervoudig gebruik is heel voordelig: net omdat er in Gent zoveel gesport wordt, is de druk op infrastructuur hoog. Doordat verenigingen gebruik kunnen maken van schoolinfrastructuur verlagen we die druk en zetten we onze infrastructuur maximaal in ten voordele van wie wil sporten. De stad ondersteunt zo ook het Gentse middenveld.

Schepen Van Braeckvelt: Naast dit gedeeld gebruik van sportzalen van stadsscholen heeft de Stad Gent een overeenkomst met zes niet-stedelijke scholen (Hogeschool Gent Campus Vesalius (Nieuw Gent - UZ; gedeeld gebruik van een voetbalterrein), Panta Rhei (Stationsbuurt Zuid), Edugo (Oostakker), Sint-Gregorius (Gentbrugge), Styrka (Nieuw Gent - UZ) en Henleykaai (Watersportbaan - Ekkergem)) voor het naschools ter beschikking stellen van hun indoor of outdoor sportinfrastructuur. Voorts wordt heel wat school-sportinfrastructuur naschools gebruikt zonder dat tussenkomsten van de Stad Gent vereist zijn. Het gaat over clubs met een bepaalde traditie die ooit gestart zijn in een school, activiteiten van oud-leerlingen of -leerkrachten, sportclubbestuurders die in de buurt wonen, e.d.

Krijgt Gent van hogerhand capaciteitsmiddelen en subsidies voor zijn scholen en sportinfrastructuur?

Schepen Willaert: Gentse scholen kunnen inderdaad gebruik maken van subsidies van de Vlaamse overheid om extra capaciteit te creëren of bestaande onderwijsinfrastructuur te renoveren. Als stad monitoren we doorlopend de capaciteitsbehoeften en passen we onze investeringen daaraan aan. De nood aan capaciteit hangt samen met demografische

evoluties, maar evengoed met stedenbouwkundige: stadsontwikkelingen die extra woongegenheid met zich brengen, vooral voor gezinnen met kinderen, vragen ook meer plaatsen in de kinderopvang en het onderwijs.

We benutten verschillende manieren om bouwprojecten te subsidiëren. Ten eerste zijn er de “reguliere” subsidies van Agion voor nieuwbouw en renovatie. Afhankelijk van het type onderwijsgebouw wordt 60 à 70% gesubsidieerd; schoolbesturen dragen dus nog steeds een aanzienlijke kost. Daaraan zijn een aantal uitdagingen verbonden: de bouwkosten zijn de afgelopen jaren sterk gestegen. Bovendien wordt enkel gesubsidieerd wat gebruikt wordt voor onderwijs, hoewel wel verwacht wordt dat scholen multifunctioneel ingezet worden. Dat is een pijnpunt.

Ten tweede is er de mogelijkheid om via DBFM, dankzij de samenwerking met private partners, projecten te realiseren. Zo konden we in het verleden al een aantal grote projecten uitvoeren, waaronder de nieuwe site van Atheneum Wispelberg.

Ten derde kent de Vlaamse regering ook capaciteitsmiddelen toe op basis van de Capaciteitsmonitor. Mogelijke projecten worden

besproken met de Taskforce Capaciteit, waaraan de verschillende onderwijsnetten deelnemen: zo zorgen we ervoor dat nieuwe capaciteit evenwichtig verdeeld wordt over de verschillende delen van de stad en over de verschillende onderwijsverstrekkers. Tot slot zijn er nog een aantal kleinere subsidielijnen, die we ook inzetten waar mogelijk; denk maar aan “Natuur in je school”, waarmee scholen hun speelplaats kunnen vergroenen.

Welke scholenbouw- en sportinfrastructuurprojecten (nieuwbouw en renovatie) werden recent gerealiseerd en welke zitten nog in de pijplijn? Welke uitdagingen ondervindt de stad daarbij?

Schepen Willaert: Als stad willen we onze schoolgebouwen klaar maken voor de toekomst. We deden de afgelopen jaren aanzienlijke inspanningen via renovatie- en nieuwbouwprojecten, en zullen dat ook in de toekomst blijven doen.

Dat vraagt best wat inspanning. Heel wat schoolgebouwen zijn toe aan energetische ingrepen en vele scholen zijn gevestigd in beschermde gebouwen; er zijn inspanningen nodig om scholen toegankelijk te maken voor elke leerling. Daarnaast vraagt het ook een

inspanning om te vergroenen en te verduurzamen - denk maar aan het ontharden van speelplaatsen - en om gebouwen klaar te maken voor gedeeld gebruik. Al die zaken nemen we dan ook mee in de bouw- en renovatieprojecten die we uitvoeren.

Een aantal voorbeelden van projecten die de afgelopen jaren gerealiseerd werden, zijn de Urbcon brandtrap in De Zonnepoort, het DBFM-project Freinetmidschool, het DBFM-project Wispelberg, de nieuwe refter en polyvalente zaal voor Bert Carlier - De Cirkel en de Melopee, een nieuw stadsgebouw met kinderdagverblijf, lagere school, buitenschoolse kinderopvang en een buurtsporthal. Daarnaast zitten een aantal projecten in de pijplijn die binnenkort afgerond worden: de Felix (waar verschillende functies zullen samenkomen: o.a. een basisschool en een academie, maar ook loketten van de dienst Burgerzaken, de wijkbibliotheek met een leescafé en het politiecommissariaat Gentbrugge) en het DBFM-project Steenakker, met een nieuw schoolgebouw en een nieuw internaat.

Schepen Van Braeckvelt: Ieder bouwproject van sportinfrastructuur start met de opmaak van een bouwprogramma. Bij de opmaak hiervan wordt al overleg gepleegd met de

interne diensten die uiteindelijk advies zullen geven op het voorontwerp en het definitieve ontwerp. De Groendienst, dienst Klimaat en Milieu, het Mobiliteitsbedrijf en Stedenbouw en Ruimtelijke Planning zijn altijd betrokken. Dit resulteert in ontwerpen met aandacht voor voldoende groen, een optimaal ruimtegebruik en het gebruik van duurzame materialen en gebouwen die voldoen aan de klimaatmitigatie en -adaptatiemethodiek.

De klimaatmitigatie houdt rekening met de Europese en Vlaamse wetgeving en het interne Gents Beleid waaronder het Gents Klimaatplan. Bij het ontwerp van nieuwe zwembaden en de verbetering van de bestaande zwembaden/sporthallen wordt ook samengewerkt met INTER. Bij grote bouwprojecten wordt steeds vertrokken van een masterplan, wat al garanties biedt voor voldoende groen en een optimaal ruimtegebruik.

De Stad beheert ook tal van accommodaties die kleine of grote renovaties of onderhoudswerken behoeven.

Tot de vrij recent gerealiseerde of grondig gerenoveerde sportinfrastructuurprojecten behoren de sportinfrastructuur van Artevelde Hogeschool, de buurtsporthallen Tondelier,

Melopee en Ledeberg, de technieken en brandveiligheid van het zwembad Rooigem, de aanpak van het betonrot van het zwembad Strop, de overdekte padelinfrastructuur van Blaarmeersen, het Skatepark Blaarmeersen, de Gantoise-site aan de Watersportbaan en de uitbreiding van de voetbalaccommodatie van Standaard Muide.

Volgende sportinfrastructuren zitten in de pijplijn: de Wedstrijdtoren (+ tijdsaanduiding) aan de Watersportbaan, de aanleg van een nieuw kunstgrasveld voor VC Zwijnaarde, het schoolgebouw inclusief sportinfrastructuur aan de Koningin Fabiolalaan (via het departement FM), de tijdelijke invullingen van de Arsenaalsite (padel, skate, karting), Sparckx (sportainment-park) eind 2025, de retopping van negen kunstgrasvelden waarbij gekozen zal worden voor een duurzame infill (kurk of gelijkwaardig), de uitbreiding van de voetbalaccommodatie van KSC Excelsior Mariakerke met een kleine kleedkamerblok en het zwembad Neptunus in Wondelgem.

ACTUA

Toekomstig Sportpark in de hoofdstad krijgt vorm

In Laken (Brussel) komt er schot in de werf van NEO Brussels aan de Houba de Strooperlaan. Eerst gaat de voormalige hoofdzetel van de Belgische Voetbalbond tegen de vlakte. Daarna begint de bouw van een nieuw, multifunctioneel Sportpark.

Tekst: Wim Vander Haegen - Foto's: ZJA / NEO

Elegante stadstuin

Het kloppende hart van het nieuwe park wordt gevormd door een multifunctioneel gebouw dat zich naadloos laat integreren in de glooiende omgeving van de Heizelvlakte. Het totale ontwerp wil de sportclusters compact houden en het openbare park zo groot mogelijk maken. De zicht- en looplijnen van het openbare parkgedeelte geven op een overzichtelijke manier direct toegang tot de sportvelden. Bezoekers kunnen langs de gebogen lijnen van de paden wandelen en hebben altijd zicht op beide zones. Zo zal het befaamde Heizelplateau zich ontwikkelen tot een elegante stadstuin voor de bezoekers.

Sportaccommodatie

De plannen voor het Sportpark zien er alvast indrukwekkend uit met:

- Anderhalf hockeyveld met een tribune van 1000 zitplaatsen.
- Een atletiekbaan uitgerust met een 400-meterpiste met 8 banen, een tribune met 750 plaatsen en uitrusting voor alle disciplines.
- Een hybride rugby- en voetbalveld met een tribune met 5000 plaatsen.
- Een Club House.
- Een recreatieve waterzone.
- Een waterpartij dwars doorheen het terrein, verbonden met een stormbekken.
- Een nieuw gebouw voor de verschillende sportinstellingen, waaronder ook het Belgisch Olympisch en Interfederaal Comité.

Internationale uitstraling

De Bond gebruikt het gebouw niet meer sinds men drie jaar geleden verhuisde naar de nieuwe kantoren in Tubeke, maar heeft ondertussen wel onderdak geboden aan 220 leerlingen en meer dan 30 leerkrachten en personeelsleden van de Kakelbontschool in Laken, terwijl hun schoolgebouw een grondige renovatie onderging.

Nu de kinderen zijn teruggekeerd naar hun gerenoveerde school, is het tijd om de werken aan het Sportpark op het Heizelplateau aan te

vatten Als vernieuwend en ambitieus project gaat NEO het uitzicht van het Heizelplateau veranderen. Het doel is een nieuwe wijk te creëren waar levenskwaliteit, economische dynamiek en de internationale uitstraling van de hoofdstad centraal staan.

Het volledige programma voorziet een gemengde stedelijke omgeving met internationale congressen en evenementen, betaalbare woningen, winkels, restaurants, binnen- en

buitenrecreatie, groene ruimten, cultuur en ettelijke duizenden jobs.

Opdrachtgever is NEO CVBA, een bedrijf waarvan de Stad Brussel en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aandeelhouders zijn. NEO en de stad Brussel zorgen voor de cofinanciering. Architectenbureau ZJA tekende het ontwerp, in samenwerking met Atelier Ruimtelijk Advies, OMGEVING - landscape architecture urbanism, OSK-AR architecten en Witteveen+Bos.

ACTUA

Nieuwe sporthal 'Den Turfput' in Zemst officieel opgeleverd: schakel tussen sport, natuur en buurt

De nieuwe sporthal 'Den Turfput' in Zemst is recent opgeleverd en vormt een belangrijke verbinding tussen sport, natuur en het lokale gemeenschapsleven. Met een ontwerp dat inzet op landschappelijke integratie, duurzame materialen en flexibel gebruik krijgt Zemst een modern sportcomplex dat veel meer is dan een traditionele sporthal.

Tekst: Wim Vander Haegen - Foto's: czaar architecten

Ingebed in het landschap

Het ontwerp van czaar architecten vertrekt vanuit drie duidelijke ambities: het behouden van zichtlijnen, een vlotte doorgang voor zachte weggebruikers en het versterken van het groenblauwe netwerk in de Leibeekvallei. De sporthal ligt centraal in een breder landschappelijk project, met publieke ruimtes aan alle zijden: een heringericht deel van het Leibeekpark, een uitbreiding van het evenementenplein bij het modernistische erfgoed De Melkerij, een opengelegde beekvallei en ruimte voor nieuwe sportvelden.

Laag volume met groendak en minimale visuele impact

Architecturaal bestaat de sporthal uit een laag, glooiend volume onder een semi-intensief groendak. De dakranden lopen af naar het

maaiveld, waardoor het groendak als gevel fungeert en het gebouw visueel opgaat in de omgeving. De inkomzone en danszaal bevinden zich onder het hoogste punt van het dak, wat zorgt voor ruime en lichte ontmoetingsplekken. Een doorgetrokken daklijn benadrukt de ingang en biedt beschutting. De gebruikte materialen zijn sober en natuurlijk: een okerkleurige betonplint, zwart schrijnwerk en gevelbekleding in verduurzaamd essenhout verwijzen subtiel naar het modernistische erfgoed van De Melkerij.

Veel daglicht en flexibel gebruik

Binnenin zorgt een combinatie van daklichten, hoge raampartijen en gevelvlakken in polycarbonaat voor een overvloed aan daglicht. De sportinfrastructuur omvat een grote sportzaal, een danszaal, kleedkamers en sanitaire voorzieningen.

Dankzij de flexibele indeling kunnen verschillende ruimtes afzonderlijk gebruikt of verhuurd worden, bijvoorbeeld door de lokale voetbalclub, jeugdbewegingen of andere verenigingen. Zo wordt Den Turfput een multifunctionele ontmoetingsplek, zowel overdag als 's avonds.

Een sporthal voor en door Zemst

De naam 'Den Turfput' kwam tot stand via een participatief traject met de inwoners van Zemst. Die betrokkenheid vertaalt zich in een laagdrempelige, verbindende opzet die sterk ingebed is in de lokale context. Met de recente oplevering beschikt Zemst nu over een eigentijdse en duurzame sportinfrastructuur. Den Turfput belooft een bruisende plek te worden waar sport, natuur en gemeenschapsgevoel samenkomen.

ACTUA

Bernarduscollege blijft volop investeren in de toekomst

In augustus 2024 stelde het Bernarduscollege in Oudenaarde met gepaste trots de volledig vernieuwde speelplaats voor. De voordien verharde oppervlakte werd omgeturnd tot een fris ogende plek waar vergroening en ontharding de boventoon voeren en het aangenaam toevoegen is voor leerlingen en personeel. Er werd tegelijkertijd ook een buitenklas gecreëerd. Ondertussen zijn we ruim een jaar verder en blikken we samen met Pieter Vyncke (directeur Bernarduscollege) en Rik Van Welden (algemeen directeur Katholiek Secundair Onderwijs Oudenaarde) terug op het initiatief en andere lopende of geplande projecten.

Tekst & foto's: Wim Vander Haegen

De Oudenaardse Bernardusscholen grepen het ANB-project 'Natuur in je school' aan om hun speelplaats ingrijpend te vergroenen. Dankzij de subsidie konden ze het asfalt vervangen door 450 m² groen en waterdoorlatende verharding.

Hoe kijkt de school vandaag terug op de realisatie van de groene speelplaats?

Pieter Vyncke: "We kijken zeker positief terug op de vernieuwing van de speelplaats. De speelplaats is op veel manieren een aangenamere en groenere plek geworden. De buitenklas wordt in de maanden met mooi weer (hoofdzakelijk september, april-mei) intensief gebruikt. Dat gaat dan van 'een creatieve spreekopdracht/toneel in een taalles' over 'kennismakingsspelletjes' in september en het voeren van klasgesprekken, tot lessen aardrijkskunde of natuurwetenschappen waar buiten zaken aanschouwelijk worden gemaakt."

Zijn er momenteel andere lopende of geplande projecten op het vlak van infrastructuur en inrichting?

Rik Van Welden: "Op dit ogenblik zijn we volop bezig met de realisatie van een groot bouwproject op campus Gelukstede. Oud-leerlingen weten wellicht nog goed dat ze indertijd gingen zwemmen in het zwembad van het toenmalige Sint-Lucas. Het is die schoolvleugel die tijdens de voorbije zomervakantie werd afgebroken en plaats ruimt voor een ambitieus nieuwbouwproject. Dat bestaat enerzijds uit de komst van een centraal magazijn voor alle Bernardusscholen en anderzijds de bouw van een inclusieve schoolvleugel, die onderdak biedt aan Bernardusdriesprong (BD), Bernardusokan (BO), Bernardustechnicum (BT) en Bernardusvija (BV) en waar o.a. praktijkateliers en administratieve ruimtes komen. Tegelijk wordt op dezelfde campus de laatste hand gelegd aan een nieuwe opleidingsruimte voor de leerlingen van de afdeling Bouw van BD, BT en BV. Deze praktijkruimte van ongeveer 500 m² is zo goed als afgewerkt en wordt meteen na

“

Het nieuwbouwproject bestaat enerzijds uit een centraal magazijn voor alle Bernardusscholen en anderzijds de bouw van een inclusieve schoolvleugel waar o.a. praktijkateliers en administratieve ruimtes komen

Rik Van Welden
Algemeen Directeur Katholiek Secundair Onderwijs Oudenaarde

de herfstvakantie in gebruik genomen. Daarnaast is het ook de bedoeling om volgend jaar in de nabijgelegen Vlaanderenstraat de speelplaats van Bernardusdriesprong, onze school voor buitengewoon secundair onderwijs, te vernieuwen en te vergroenen."

In welke mate hebben 'groene' projecten zoals de speelplaats volgens uw ervaring impact op de leerlingen en het personeel?

Pieter Vyncke: "We blijven als school investeren in onze speelplaats. Dit jaar is er een basketbalgoal bijgekomen. We wilden het afschaffen van

Bernardusscholen - Op dit ogenblik is de school volop bezig met de realisatie van een groot bouwproject op campus Gelukstede

de gsm (het verbod op slimme apparaten) koppelen aan een positief verhaal met mogelijkheden voor de leerlingen om zich over de middag uit te laten. We plannen hier volgend schooljaar op verder te gaan. We dromen onder meer van een buiten-fitnessstoestel. Wetenschappelijk onderzoek heeft aangetoond dat de opbouw van een speelplaats effecten heeft op het welbevinden van leerlingen. Wij hebben best veel groene ruimte en daar zijn we dus zeer dankbaar voor. Ook de collega's zijn daar dankbaar voor. In de mooie maanden wordt er bijvoorbeeld vaak buiten gegeten, soms zelfs tussen de leerlingen. Dit creëert een fijne dynamiek."

ACTUA

Nieuw sport- en recreatiecomplex in Zaventem: LAGO bouwt aan toekomstgerichte infrastructuur

Zaventem zet samen met uitbater LAGO en het architecten- en ingenieursbureau Artabel een belangrijke stap richting de uitbouw van moderne sportinfrastructuur. Aan de Quinkenstraat komt een gloednieuw sport- en recreatiecomplex dat de inwoners van de gemeente en de bredere regio een veelzijdig en duurzaam aanbod moet bieden. Artabel is verantwoordelijk voor het ontwerp en de technische uitwerking van het project en brengt zijn expertise in sport- en recreatie-infrastructuur, met bijzondere focus op zwembaden, in. Het project wordt gerealiseerd in publiek-private samenwerking, met steun van Vlaanderen.

Tekst: Wim Vander Haegen - Foto's: Artabel

Elegante stadstuin

Een breed programma met focus op diversiteit. Het ontwerp voorziet een indrukwekkend pakket aan voorzieningen. Blikvanger is de uitgebreide zwemzone, met een 25-meterbad voor competitie en clubtrainingen, een recreatiebad met glijbanen en wildwaterbaan, en een instructiebad met beweegbare bodem dat zowel zwemlessen als revalidatie mogelijk maakt. De toevoeging van wellnessfaciliteiten, een fitnessruimte en een binnenspeeltuin maakt het complex aantrekkelijk voor een breed publiek – van jonge gezinnen tot recreanten en sportclubs. Een bistro met zicht op de zwemzone versterkt het verblijfscomfort en creëert extra belevingswaarde.

Naast de zwemzone krijgt ook de sporthal een centrale rol. De polyvalente zaal wordt ingericht voor binnensporten zoals basketbal, volleybal en zaalvoetbal. Dankzij de flexibele opzet kan de infrastructuur ingezet worden voor zowel schoolgebruik als lokale clubs.

Duurzaamheid en bereikbaarheid

Het projectteam schenkt bijzondere aandacht aan duurzaamheid en mobiliteit. Het complex zal uitgerust worden met energiezuinige technieken en systemen voor waterbuffering en hergebruik. Daarnaast werd in de vergunningsfase sterk ingezet op mobiliteitsscenario's die de verkeersdruk in de omgeving moeten beperken. Er komt een personeelsparkeergarage, maar ook aandacht voor fietsvoorzieningen en toegankelijke toegangen voor mindervaliden.

Investering en partners

De bouw van het complex is een investering van aanzienlijke omvang, gedragen door een publiek-private samenwerking. De gemeente Zaventem verwierf de nodige gronden en treedt

op als publieke partner, terwijl LAGO de exploitatie op zich neemt. Artabel verzorgt het ontwerp en de technische uitwerking, waarmee het bureau een cruciale rol speelt in de realisatie van het complex. Vlaanderen ondersteunt het project financieel met een subsidie van 1,2 miljoen euro. Hoewel de totale investeringskost nog niet publiek is uitgesplitst, staat vast dat dit project één van de grotere sportieve investeringen van de regio zal zijn.

Vergunningen en timing

De oorspronkelijke vergunningsaanvraag werd in 2024 herzien om tegemoet te komen aan adviezen van bewoners en instanties. De aangepaste plannen voorzien meer ruimte voor waterbeheer en milieuvriendelijke oplossingen.

De effectieve start van de bouwwerken wordt verwacht in de volgende legislatuur, wat betekent dat de realisatie gefaseerd zal verlopen en pas op langere termijn zichtbaar wordt.

Een ontmoetingsplek voor de regio

Met het nieuwe sportcomplex wil Zaventem veel meer zijn dan een aanbieder van zwem- en sportfaciliteiten. Het centrum moet uitgroeien tot een ontmoetingsplek waar recreatie, gezondheid en sport samenkomen. Door de combinatie van competitieve infrastructuur, ontspanning en een gezinsgericht aanbod ambieert de gemeente samen met LAGO en Artabel een project dat niet alleen inspeelt op de noden van vandaag, maar ook klaar is voor de sportieve en maatschappelijke uitdagingen van morgen.

Een sporthal bouwen in Vlaanderen? Dit zijn de uitdagingen...

Het bouwen van een sporthal in Vlaanderen anno 2025 is een complex maar haalbaar traject, mits grondige voorbereiding, samenwerking en een duurzaam ontwerp. Gemeenten moeten rekening houden met hogere bouw- en personeelskosten, striktere regelgeving en een toenemende focus op duurzaamheid en multifunctionaliteit. Wie als lokaal bestuur vandaag een sporthal wil realiseren, moet dus rekenen op een langer voorbereidingstraject, hogere kwaliteitseisen en meer coördinatie, maar krijgt in ruil een toekomstgerichte, energie-efficiënte en breed inzetbare infrastructuur.

Tekst: Wim Vander Haegen - Atelier Alter Architects

Financiële uitdagingen

De bouwkosten van gemeentelijke sporthallen blijven hoog door de aanhoudende inflatie in materialen, loonkosten en energieverbruik. Waar projecten in 2020 gemiddeld 3 à 4 miljoen euro kostten, lopen de uitgaven anno 2025 vaak op tot 6 à 8 miljoen euro voor multifunctionele infrastructuur. Gemeenten stellen projecten daardoor soms uit of faseren ze over verschillende legislaturen.

Daarnaast worden striktere aanbestedingsregels en een tekort aan aannemers met specifieke ervaring in sportinfrastructuur als bijkomende knelpunten genoemd.

Regelgeving en subsidiëring

Sinds 2025 zijn de bepalingen van het vernieuwde Sportdecreet en het Tewerkstellingsdecreet gedeeltelijk in werking getreden. Deze decreten stimuleren de professionalisering en samenwerking tussen lokale besturen, sportfederaties en onderwijsinstellingen.

Subsidies van Sport Vlaanderen worden pas toegekend na toetsing aan de kwaliteitslabels en toegankelijkheidsnormen (zoals de ISO 21542-norm voor universele toegankelijkheid) en de Kwaliteitslabel Sportinfrastructuur-criteria.

Subsidies voor bovenlokale sportinfrastructuur blijven competitief en worden beoordeeld op basis van:

- **duurzaamheid en energieprestaties,**
- **circulariteit en levenscycluskosten,**
- **multifunctioneel gebruik en bovenlokale samenwerking.**

Een vroege afstemming met Sport Vlaanderen over het labeltraject en de subsidiemogelijkheden is dan ook sterk aanbevolen.

Personeel en exploitatie

Het vernieuwde Tewerkstellingsdecreet (2025) maakt de aanwerving van gekwalificeerd personeel voor sportbeheer en onderhoud complexer, terwijl de energie- en exploitatiekosten stijgen.

Veel gemeenten zoeken daarom samenwerking met scholen, sportclubs of private partners om de bezettingsgraad te verhogen en de hal rendabel te houden. Daarnaast groeit het belang van digitalisering, bijvoorbeeld via gebouwbeheersystemen, energiemonitoring en slimme toegangscontrole, om het onderhoud efficiënter te maken.

Vergunningstraject

De bouw van een sporthal in Vlaanderen verloopt via de omgevingsvergunning, die zowel de vroegere bouw- als milieuvergunning omvat. Gemeenten dienen het dossier digitaal in via het Omgevingsloket Vlaanderen.

Fasen van het traject:

1. Voorbereiding

Het dossier bevat een bouwplan, een milieulook, EPB-berekeningen, en eventueel een mobiliteitsstudie en toegankelijkheidsadvies. Het ontwerp moet in overeenstemming zijn met het ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) of gewestplan, en voldoen aan de geldende EPB-eisen. Een advies of labeltraject van Sport Vlaanderen of Inter Vlaanderen is sterk aanbevolen en vaak verplicht voor subsidiëring.

2. Indienen en volledigheidsonderzoek

Na digitale indiening onderzoekt de bevoegde overheid (meestal de gemeente) binnen 30 dagen of het dossier volledig en ontvankelijk is. Eventuele onvolledigheden leiden tot bijkomende vragen of een aanvullingstermijn.

3. Openbaar onderzoek

Bij de gewone procedure volgt een openbaar onderzoek van 30 dagen, waarin burgers bezwaren kunnen indienen. Deze stap is verplicht voor nieuwe gebouwen zoals sporthallen vanwege hun ruimtelijke impact.

4. Advies en beoordeling

Tijdens en na het openbaar onderzoek worden adviezen ingewonnen van onder meer het Departement Omgeving, de milieudienst, de brandweer en eventueel Sport Vlaanderen. De beoordeling houdt rekening met ruimtelijke inpassing, akoestiek, lichtemissie, verkeer en milieueffecten in de omgeving.

Atelier Alter Architects - Investeer in energiezuinige technieken en circulaire materialen

Een tekort aan aannemers met specifieke ervaring in sportinfrastructuur wordt als knelpunt genoemd

5. Beslissing

De vergunningverlenende overheid beslist binnen 105 dagen na de ontvankelijkheidsverklaring. Indien de omgevingsvergunningscommissie tussenkomt, loopt de termijn op tot 120 dagen. In uitzonderlijke gevallen (bv. bijkomend openbaar onderzoek) kan de termijn eenmalig met 60 dagen worden verlengd.

6. Bekendmaking en beroep

De beslissing wordt gedurende 30 dagen aangeplakt. Tijdens die periode kunnen derden beroep aantekenen bij de bevoegde instantie. Pas na afloop van deze termijn mag de bouw effectief starten.

Tijdsduur

In de praktijk duurt het traject gemiddeld 6 tot 9 maanden, afhankelijk van adviezen, bezwaren of aanpassingen. Projecten met MER-screening, archeologisch onderzoek of een grote mobiliteitsimpact kunnen oplopen tot een jaar of meer.

Belangrijkste aandachtspunten

- Start tijdig het **vooroverleg** met Sport Vlaanderen.
- Controleer of het perceel correct bestemd is in het **RUP of gewestplan**.
- Houd rekening met **EPB-, circulaire en toegankelijkheidsvereisten**.
- Communiqueer proactief met **omwonenden** om bezwaren te beperken.
- Voorzie voldoende doorlooptijd en budget voor **studies en coördinatie**.

Belangrijkste aanbevelingen

Om de realisatie van een sporthal efficiënter te laten verlopen:

- Combineer het **subsidietraject** met de **vergunningsprocedure** om tijd te winnen.
- Overweeg bouwteam- of **DBFM-formules** (Design–Build–Finance–Maintain) voor kostenbeheersing en risicospreiding.
- Betrek **gebruikers, scholen en sportverenigingen** vroeg in het ontwerptraject.
- Investeer in **energiezuinige technieken en circulaire materialen**.
- Monitor de exploitatiekosten via **digitale systemen**.

Slechts één op vijf: waarom vrouwen de Brusselse openbare sportinfrastructuur vermijden

Een nieuwe studie doet aanbevelingen voor een meer gendergelijke benutting van vrij toegankelijke sportvoorzieningen. Voetbalvelden of outdoor fitnessapparaten: er zijn heel wat vrij toegankelijke sportvoorzieningen in het Brusselse Gewest. Toch worden die voornamelijk door mannen gebruikt. Dat blijkt uit een bevraging van perspective.brussels: slechts ongeveer één op vijf gebruikers is een vrouw. Dat cijfer verschilt echter per type sportvoorziening en de manier waarop die is ingericht. De helft van de ondervraagde vrouwen geeft aan dat het gebrek aan toiletten en een gevoel van onveiligheid belangrijke drempels zijn om gebruik te maken van publieke sportinfrastructuur.

Tekst: Wim Vander Haegen - Bron: Perspective Brussels

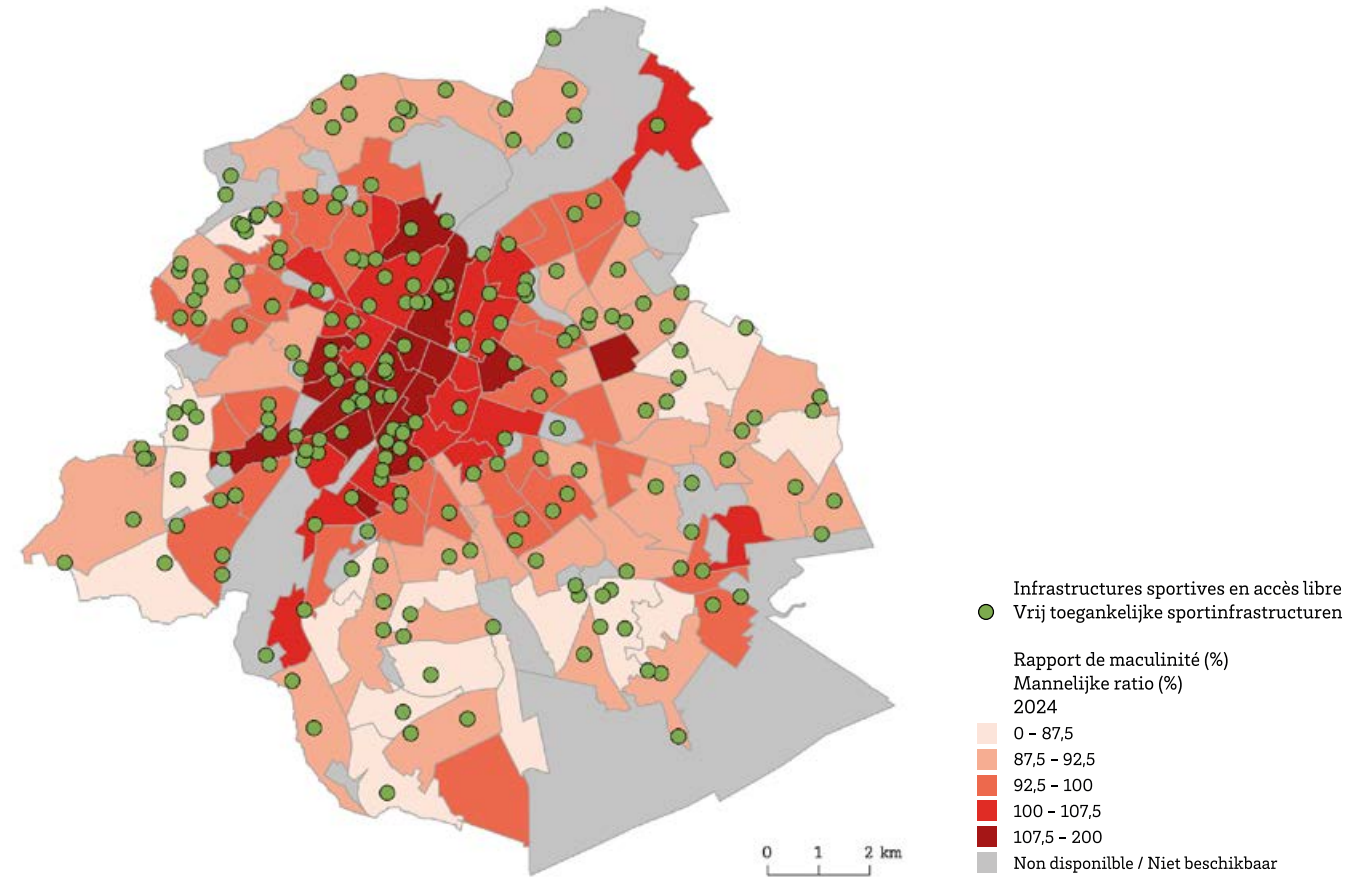
Financiële uitdagingen

Het Brusselse Gewest en de gemeenten voeren een actief beleid om sportvoorzieningen in open lucht te ontwikkelen. Een goed voorbeeld is het nieuwe skatepark van 2.150 m² aan de Materialenkaai. De toegang tot deze infrastructuur maakt het mogelijk om gratis te sporten in de openbare ruimte. Deze voorzieningen zijn niet alleen belangrijk voor het welzijn en de levenskwaliteit in de stad, ze bevorderen ook de sociale cohesie.

De verscheidenheid aan sportvoorzieningen is groot: petanquebanen, voetbal-, basket- en beachvolleyvelden, outdoor fitness, pingpongtafels, atletiek- en Finse pistes, skateparken ... Ze worden beheerd door Leefmilieu Brussel of door één van de 19 Brusselse gemeenten. Daarnaast zijn er ook ‘niet-afgebakende ruimtes’ (zoals grasvelden of verharde zones) waar spontane sport- of recreatieactiviteiten plaatsvinden, eventueel met tijdelijk materiaal.

Vrouwen sporten vooral in niet-afgebakende openbare ruimtes

De studie bestaat uit twee delen: een terreinbezoek aan sportvoorzieningen in open lucht en een online enquête. In totaal werden in de zomer van 2024 981 gebruikers bevroegd. Slechts 22 % van hen waren vrouwen. De aanwezigheid van vrouwen blijkt sterk te verschillen per type sportvoorziening. In niet-afgebakende publieke ruimtes is 40 % van de gebruikers vrouwelijk, op beachvolleyterreinen

Bronnen: sport.brussels en wijkmonitoring.brussels

37 %, en op atletiek- of Finse pistes 36 %. Daartegenover is de vrouwelijke aanwezigheid zeer laag op basketbalvelden (8,4 %), voetbalvelden (2,8 %) en bij buitenfitness (2 %). De studie analyseert ook welk type sportvoorzieningen beschikbaar is in het gewest. De helft bestaat uit sportvelden (voetbal en basket, samen goed voor 34 %) of fitnessapparaten in open lucht (15 %). Die voorzieningen worden bijna uitsluitend door mannen gebruikt: slechts 5 % van de gebruikers zijn vrouwen.

Gebrek aan toiletten is grootste drempel voor vrouwen om buiten te sporten

De online enquête, met 405 deelnemers, onderzocht ook waarom mensen géén gebruik maken van deze sportinfrastructuur. Zo konden de voornaamste drempels geïdentificeerd worden. Een positief punt: de helft van de respondenten vindt gratis toegang het grootste voordeel van deze voorzieningen. De drempels verschillen echter tussen vrouwen en mannen. De helft van de vrouwelijke respondenten noemt het gebrek aan toiletten en een gevoel van onveiligheid als belangrijkste belemmeringen. Ook een tekort aan schaduw, verlichting en duidelijke bewegwijzering wordt vaker door vrouwen aangehaald. Tot slot

zegt 30 % van de vrouwen dat het gevoel bekeken te worden hen tegenhoudt, tegenover slechts 10 % van de mannen.

Van praktische aanvullingen tot nieuwe sportvormen in de publieke ruimte

De vrij toegankelijke sportinfrastructuur draagt duidelijk bij aan de gezondheid en het stedelijke welzijn. Daarom is het essentieel dat het Brusselse Gewest en de gemeenten blijven investeren, niet alleen in het onderhoud en de verbetering van bestaande infrastructuur, maar ook in de creatie van nieuwe voorzieningen. Om ervoor te zorgen dat deze sportplekken toegankelijk en aantrekkelijk zijn voor een breder publiek formuleert de studie van perspective.brussels de volgende aanbevelingen:

- Ontwikkel voorzieningen voor sporten die vandaag weinig of geen plaats krijgen in de openbare ruimte, zoals yoga, dans of gymnastiek
- Voorzie meer infrastructuur die volgens de enquête een gemengd publiek aantrekt (zoals beachvolleyvelden en atletiek-/Finse pistes)

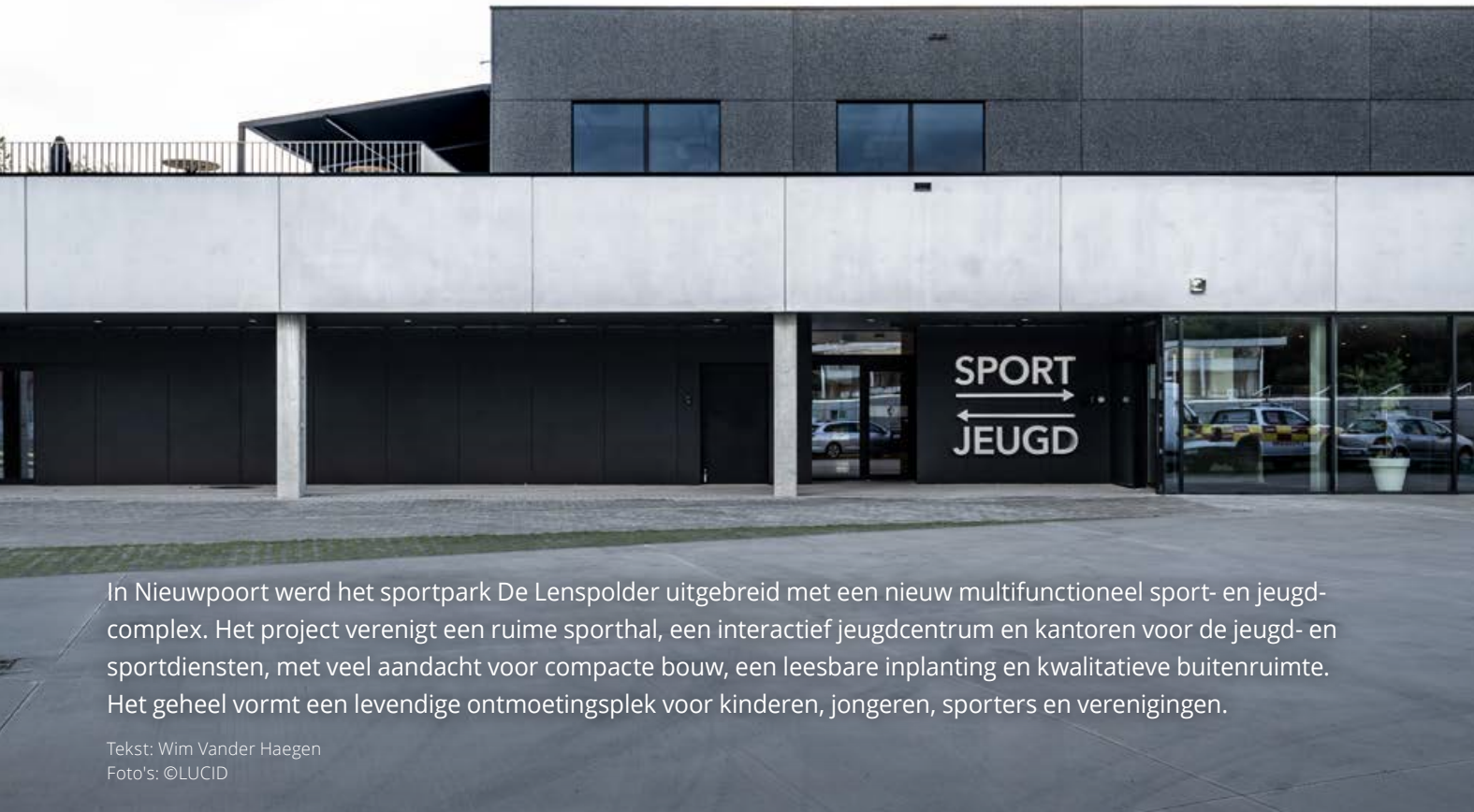
- Kies locaties die een goed evenwicht bieden tussen zichtbaarheid (voor veiligheid) en discretie (voor comfort)
- Voorzie aanvullende voorzieningen, zoals toiletten, drinkfontein, schaduwplekken, en bewegwijzering

Naar inclusieve en toegankelijke sportinfrastructuur voor iedereen

Deze studie onderstreept hoe vrij toegankelijke sportinfrastructuur een belangrijke hefboom is voor gezondheid, welzijn en sociale cohesie in stedelijke omgevingen zoals het Brusselse Gewest. De bevindingen tonen tegelijk aan dat een inclusieve benadering bij het ontwerp en beheer van deze ruimtes essentieel is om álle stadsbewoners, ongeacht gender, aan te moedigen om actief te zijn in de publieke ruimte. Door te investeren in diverse sportvormen, veilige en comfortabele voorzieningen en extra infrastructuur zoals toiletten en schaduwplekken vergroten we de aantrekkelijkheid én het bereik van sportinfrastructuur. Zo bouwen we niet alleen aan sportieve steden, maar ook aan meer gelijke, leefbare en verbonden gemeenschappen.

PROJECT JEUGD- EN SPORTARENA NIEUWPOORT

Jeugd- en SportArena Nieuwpoort

In Nieuwpoort werd het sportpark De Lenspolder uitgebreid met een nieuw multifunctioneel sport- en jeugd-complex. Het project verenigt een ruime sporthal, een interactief jeugdcentrum en kantoren voor de jeugd- en sportdiensten, met veel aandacht voor compacte bouw, een leesbare inplanting en kwalitatieve buitenruimte. Het geheel vormt een levendige ontmoetingsplek voor kinderen, jongeren, sporters en verenigingen.

Tekst: Wim Vander Haegen
Foto's: ©LUCID

De sporthal is flexibel opdeelbaar in drie zones met afzonderlijke toegangen. Ze beschikt over combisportvloeren, binnen- en buitenkleedkamers en een bovengelegen tribune. Daarnaast is er een kleinere polyvalente zaal voor groepslessen. Centraal in het gebouw ligt de cafetaria met zuidgericht terras, dat ook van buitenaf toegankelijk is via een buitentrap.

Het jeugdcentrum biedt ruimte voor naschoolse opvang, creatieve ateliers, huiswerkbegeleiding en speelactiviteiten. Er zijn ook klaslokalen, een muzieklokaal en een jeugdhuis. In plaats van klassieke gangen koos men voor een brede, multifunctionele 'belevingsgang' die ook als lounge of speelruimte dienstdoet. Alle functies zijn benaderd als afzonderlijke entiteiten met eigen toegang en ondersteunende voorzieningen.

De buitenruimte werd aan twee zijden ingericht: westelijk een beschutte zone met verharde en overdekte speelplekken én een groene zone met natuurlijke speelelementen, oostelijk extra parkeer-gelegenheid met een doorlaatbare verharding, speelse zitmeubels, trampolines en een gedeeld, verkeersvrij toegangspad dat zowel oude als nieuwe infrastructuur ontsluit. De duidelijke circulatie en integrale toegankelijkheid zorgen voor een gebruiksvriendelijke omgeving voor elke bezoeker.

Meewerkende partijen:

Architect
B-architecten

Bouwheer
Stad Nieuwpoort

Nieuw!

CR remeha

Creating better living environments.

Quinta. Eindeloos veel voordelen. Check!

- Uitgebreide ingebouwde regeltechniek.
- Toekomstbestendig.
- Duurzaam.

Kijk voor meer info op [Remeha.be](https://remeha.be)

PARTNER CONTENT REMEHA

Verduurzaming in de utiliteit: uiteenlopende uitdagingen vragen om doordachte keuzes

De energietransitie is in volle gang en raakt de utiliteitsbouw in al zijn facetten. Scholen, hotels en maatschappelijk vastgoed staan allemaal voor de uitdaging om te verduurzamen, maar geen gebouw is hetzelfde. Daarnaast spelen thema's als wet- en regelgeving en netcongestie een steeds grotere rol. De vraag is dan ook niet óf je verduurzaamt, maar hoe je vandaag al stappen zet richting een toekomstbestendige oplossing.

Tekst & foto's: Remeha

Elke sector zijn eigen opgave

De verduurzamingsopgave in de utiliteit kent vele gezichten. Scholen moeten een gezond binnenklimaat realiseren binnen beperkte budgetten. Hotels draaien om comfort en continuïteit, met installaties die piekbelastingen in warmtapwatergebruik aankunnen. In publieke gebouwen, zoals kerken, sportcomplexen of politiebureaus, zijn betrouwbaarheid en schaalbaarheid essentieel, vaak binnen krappe middelen. En in appartementencomplexen en zorginstellingen spelen collectieve besluitvorming en uiteenlopende woonwensen een grote rol. Eén standaardoplossing bestaat dus niet.

Slimme routes naar verduurzaming

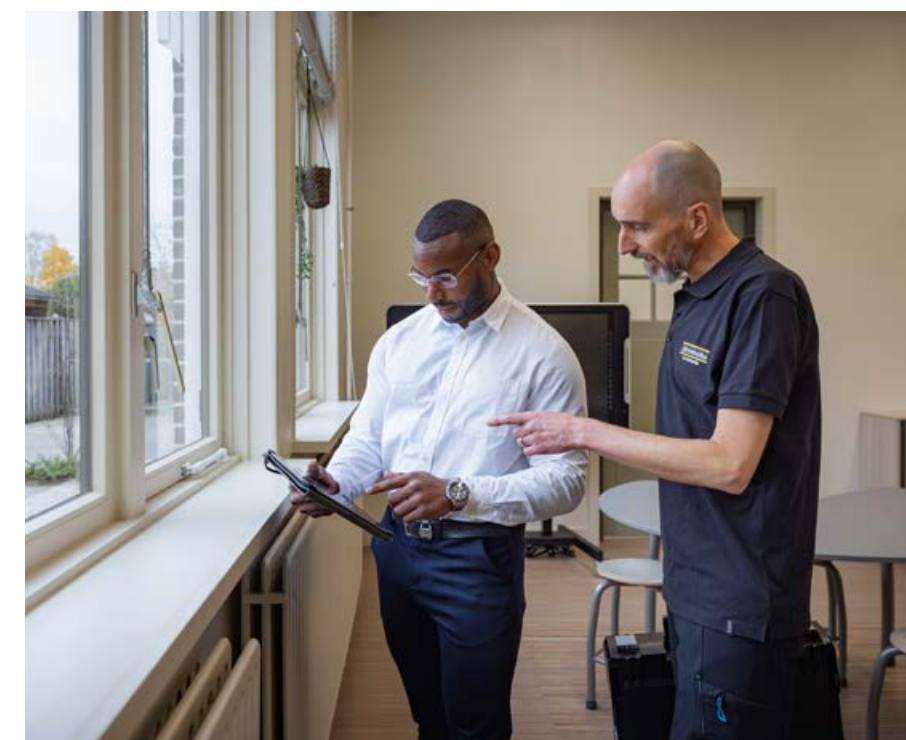
Om richting te geven in die diversiteit onderscheidt Remeha drie routes voor renovatie en één voor nieuwbouw:

- Slim vervangen:** oude installaties inwisselen voor moderne HR-ketels die direct labelstappen opleveren.
- Verbeteren:** een duurzame bron, zoals een warmtepomp of zonnewarmte, toevoegen aan de bestaande installatie.
- Volledig upgraden:** overstappen op een all-electric systeem, eventueel gecombineerd met verbeterde isolatie of afgifte.
- Doordacht ontwerpen (nieuwbouw):** toekomstbestendige oplossingen die voldoen aan strengere eisen én comfort bieden.

Met complete systeemoplossingen, van ketels, warmtepompen en buffers tot regeltechniek, zorgt Remeha voor een naadloze aansluiting tussen alle componenten. Zo wordt per project de meest haalbare route gekozen: stap voor stap of in één keer.

Warmtenetten en netcongestie: uitdagingen van nu

Gemeenten werken aan warmtenetten, maar de realisatie kost tijd. Gebouwen kunnen niet jaren

wachten. Daarom biedt Remeha modulaire en tijdelijke warmte- of koudeopwekking, vaak gecombineerd met slimme afleversets. Zo kan een gebouw nu al verduurzamen en blijft het voorbereid op toekomstige aansluiting.

Daarnaast zet Remeha in op hybride systemen die slim inspelen op netcongestie. Hun regeltechniek leert van gebruikspatronen en benut beschikbare capaciteit op de meest efficiënte momenten. Overschotten aan zonnestroom of lage tarieven worden benut om energie op te slaan in buffers, wat het net ontlast en kosten beperkt.

Samenwerken aan haalbare verduurzaming

Verduurzaming draait niet om één standaardpak, maar om maatwerk. Met inzicht, flexibiliteit en

perfect op elkaar afgestemde bouwstenen helpt Remeha gebouw eigenaren, adviseurs en installateurs om de energietransitie waar te maken: haalbaar, betrouwbaar en toekomstgericht.

CR remeha

Remeha nv

Koralenhoeve 10
2160 Wommelgem
België

+32 3 355 29 63
sales@remeha.be
www.remeha.be/effenca

“

Bij de heraanleg van de speelplaats is bewust gekozen voor hoogteverschillen en een trappenlandschap, zodat het kan functioneren als amfitheater, buitenklas of zone voor andere collectieve activiteiten in de schoolgemeenschap

Sarah Poot
Poot-Architectuur

PROJECT PIUS X COLLEGE ANTWERPEN

Compacte én flexibele schoolarchitectuur

De uitbreiding en renovatie van het Pius X schoolgebouw aan de Wittestraat in Antwerpen is een perfect voorbeeld van een geslaagd project in een typisch stedelijke context met beperkte uitbreidingsmogelijkheden. De ontwerpers kozen bewust voor een optopping in de vorm van een groot dakpaviljoen waarin zes flexibele klaslokalen werden ondergebracht. “Door te werken met een compacte structuur en minimale footprint blijft maximaal ruimte behouden voor buitengebruik”, vertelt architect Sarah Poot van Poot Architectuur, “en dat is vandaag een absolute prioriteit binnen stedelijke scholenbouw waar open ruimte schaars is.”

Tekst: Wim Vander Haegen
Foto's: ©Luc Roymans

©Luc Roymans

Circulatie en buitenruimte

Een cruciaal, technisch onderscheidend ontwerpbesluit was het ‘buiten de schil’ brengen van de circulatie. “In plaats van klassieke interne gangen worden de lokalen ontsloten via open gaanderijen die als een ring rond het paviljoen lopen. Dit resulteert in meer netto bruikbare klasruimte, minder constructieve dragende wanden en een aanzienlijke beperking van de bouwkost. Bovendien functioneert de gaanderij als (overdekte) uitbreiding van de lesomgeving. Dat stimuleert het gebruik van de buitenruimte, iets wat steeds belangrijker wordt in hedendaagse pedagogische concepten.”

Lichtgewicht en modulair

Technisch gezien is gekozen voor een lichte staalstructuur gecombineerd met CLT (Cross Laminated Timber) panelen. “Deze bouwmethode maakt optopping op bestaande gebouwen eenvoudig mogelijk, zonder overbelasting van de fundering of beperkingen voor de onderliggende constructie. De dragende trapkokers zijn doorgetrokken tot boven het dakniveau, waardoor verticale circulatie en structurele stabiliteit efficiënt zijn geïntegreerd. Dankzij de lichte opbouw blijft de bestaande structuur maximaal intact, wat de renovatiekosten en uitvoeringstijd gunstig beïnvloedt.”

Duurzame en toekomstgerichte aanpak

De nieuwe dakverdieping herbergt naast klaslokalen ook een daktuin, waar veel aandacht werd besteed aan vergroening, waterdoorlatendheid en gebruiksmogelijkheden voor leerlingen en personeel. “Een deel van het dak werd verhard voor multifunctioneel gebruik.”

Ook in de grondig gerenoveerde lokalen op de andere verdiepingen komt duurzaamheid verder tot uiting. “Onder meer de oorspronkelijke plafondhoogtes werden hersteld om de natuurlijke lichtinval te verbeteren en de

akoestiek werd geoptimaliseerd. Het gebouw is nu ook integraal toegankelijk, een vereiste in de moderne schoolbouw, door onder meer de inpassing van een nieuwe lift.”

Innovatief ruimtegebruik en polyvalentie

Bij de heraanleg van de speelplaats is bewust gekozen voor hoogteverschillen en een trappenlandschap, zodat het kan functioneren als amfitheater, buitenklas of zone voor andere collectieve activiteiten in de schoolgemeenschap. “Bovendien werd een verouderde rijwoning, die eerder in het bezit van de school was gekomen, naast het gebouw gesloopt en vervangen door een functionele annex waarin diverse ondersteunende functies, zoals een conciërgeruimte, bergingen, vergaderruimtes en zorglokalen, gevestigd zijn.”

Focus op scholen(bouw)

Met het project Pius X geeft Poot Architectuur een krachtig antwoord op hedendaagse uitdagingen in scholenbouw. De beperkte stedelijke ruimte wordt gekoppeld aan hoge flexibiliteitseisen, duurzaamheid en de optimale benutting van bestaande infrastructuur. Het is overigens ook niet de eerste keer dat Poot Architectuur een spraakmakend voorbeeld in hedendaagse scholenbouw stelt. De innovatieve en duurzame aanpak van Poot Architectuur kreeg in september 2025 internationale erkenning met het winnen van de gerenommeerde ARC25 Transformatie en Renovatie Award in Nederland, een prijs die de meest vooruitstrevende transformatieprojecten in de Benelux bekroont. De winnende inzending ‘Kasteel’, een secundaire school, eveneens in hartje Antwerpen, werd geprezen vanwege de subtiële combinatie van een zorgvuldige restauratie met een hedendaagse programmatie. Ook hier kregen de vergroening van de speelplaats en het meervoudige ruimtegebruik expliciet lof van de jury.

©Luc Roymans

Projectfiche

Uitbreiding
en renovatie
middelbare school

Architect

Poot Architectuur

Locatie

Antwerpen

Jaartal

2020 - 2024

Team

Sarah Poot
Bram Denkens
Laura Baert

Jouw partner in architectonisch beton voor de speelplaats

Architect: Poot Architectuur, Antwerpen
Aannemer: Brebuild, Antwerpen
Plaatser amfitheater: Matthysen BV, Brecht
Fabrikant: Ebema nv

Bekijk alle school- en speelplaats referenties op living-city.ebema.be

PARTNER CONTENT EBEMA

PIUS X-instituut

Van zitkuil naar geliefde buitenarena

In het kader van de renovatie van zijn schoolgebouwen gaf het PIUS X-instituut in Antwerpen ook zijn speelplaats een upgrade. Dé eyecatcher is een trappenlandschap dat dienstdoet als amfitheater en buitenklas. Ebema_LivingCity dacht mee en goot het ontwerp van Poot Architectuur in architectonisch beton. De gebogen zitbanken, traptreden en planters vormen intussen een geliefde buitenarena die dankzij de beige betonkleur een lichtere maar toch authentieke toets geeft aan de buitenomgeving.

Tekst & foto's: Ebema

Het ontwerp voor de nieuwe 'zitkuil' ging uit van L-elementen in beton. In samenspraak met Ebema_LivingCity koos Poot Architectuur voor volle zitelementen en trapblokken met het oog op de bochtvorm én een vlottere plaatsing. De planters – die bijdragen tot vergroening – werden samen met de zitbank in één element geproduceerd. De passtukken gingen pas in productie ná plaatsing van de trappen, planters en zitbanken om een perfecte aansluiting tegen de gebogen ronde muur te realiseren.

In overleg naar meerwaarde

Alle betonelementen kregen een Smooth-afwerking: fluweelzacht zelfverdichtend beton dat heel onderhoudsvriendelijk is. Om de veiligheid te garanderen, beslisten we samen met de architect om de traptreden een antislipafwerking te geven; niet in nabehandeling, maar door

een mat met minieme structuur in de vorm te kleven tijdens de productie. Een prijsvriendelijke optie met een esthetische meerwaarde.

Van RAL naar kleur op maat

De speelplaats van PIUS X ligt sfeervol ingebed tussen de schoolklassen en de muren van het Prelaathof, een voormalig klooster. In functie van deze omgeving koos Poot Architectuur voor een lichtere maar toch authentieke sfeer: voor de buitenarena én de omliggende tegels. Hiervoor reikten ze een RAL-kleur aan die we zo dicht mogelijk in beton wilden benaderen. We bespraken de bemonstering rechtstreeks met de architect. Zo konden we vlot de juiste kleur ontwikkelen in ons CreativeLab. We ontwikkelden ook een nieuwe tint voor de geperste betontegels rond het amfitheater.

Het resultaat mag er zijn: een sfeervolle multifunctionele buitenruimte die geliefd is door zowel leerlingen als docenten. Maar vooral een schoolvoorbeeld van een vlotte klassieke samenwerking tussen architect, aannemer en producent.

Ebema_LivingCity
Dijkstraat 3
3690 Zutendaal
België

+32 89 61 00 11
info@ebema.be
living-city.ebema.be

Kennis beklijft als de relatie blijft

Volgens het nieuwe plan tot leren zijn nieuwe heldere eindtermen/minimumdoelen een mijlpaal en toverformule om de dalende onderwijskwaliteit een halt toe te roepen. Natuurlijk is iedereen voor een kennisrijk curriculum. En terecht. Wie een hart voor onderwijs heeft, kan toch moeilijk tegen kennis zijn? Het is een sterke basis voor zowel kritisch en complex denken als voor sociaal inclusiever onderwijs. In die beweging wordt tegelijk ook meer nadruk gelegd op discipline, gedrag en verantwoordelijkheid. Maar is dit voldoende? Gericht leren wordt voor steeds meer jongeren bedreigd door emotionele instabiliteit. Een kennisrijk curriculum rendeert best in een relationeel sterke schoolcultuur.

Tekst: Yves Demaertelaere

Wat maakt een curriculum kennisrijk?

Het doel van onderwijs doorheen de geschiedenis is er een van leren en ontwikkelen. In een maatschappij die complexer wordt, hebben jongeren meer nodig dan alleen feitenkennis. We willen leerlingen iets bijbrengen, waardoor ze als mens veerkrachtig kunnen participeren in de samenleving en daar een zinvolle bijdrage bij ervaren.

Leren betekent dat iemand kennis tot zich neemt en deze kennis daarna kan toepassen om zich iets eigen te maken. Onderwijs zorgt ervoor dat leerlingen iets kunnen en bouwt ruggengraat: kennis als brandstof die tot blijvende gedragsverandering leidt. Het gaat om mentale modellen in het langetermijngeheugen, opgebouwd op basis van

betrouwbare vakkennis en gericht op transfer. Zo'n curriculum geeft leerlingen een stevige basis om nieuwe informatie te verbinden en kritisch te redeneren.

Een kennisrijk curriculum is geen lijst van theoretische leerstofonderdelen of een verzameling van losstaande feiten om uit het hoofd te leren. Vanuit inzichten uit de cognitieve wetenschappen gaat het over de ontwikkeling van mentale modellen in het langetermijngeheugen waarin kennis geïntegreerd wordt. Een kennisrijk curriculum is een coherent plan voor een doordachte, verstrengelde opbouw van fundamentele en betekenisvolle

(achtergrond)kennis die verder reikt dan de alledaagse kennis uit de leefwereld en de ervaringen van kinderen. Het is gebaseerd op betrouwbare, wetenschappelijk onderbouwde vakkennis, gericht op diepgaand leren en de transfer naar andere situaties of als antwoord op tools voor een onzekere toekomst. Ten slotte stelt het leerlingen in staat om actief met die kennis aan de slag te gaan. Voortbouwend op aanwezige voorkennis wordt er telkens een complexere kennislaag aan toegevoegd, wat leidt tot een diepgaand begrip (vrij naar Kennisrijk Kansrijk, Tim Surma et al.; Lannoo campus). Het is een kans om de geletterdheid en het denkwerk te verhogen.

Nu zo'n nieuw curriculum de koers uitzet, rijst de vraag: Hoe organiseer je zo'n leerproces op een manier dat het leerlingen ook echt in beweging zet?

Was het dan vroeger niet zo?

Niet noodzakelijk. Veel leerkrachten hebben altijd al met passie en vakkennis lesgegeven, maar het curriculum was doorspekt met competenties en open doelen waardoor (te veel) ruimte ontstond voor (mis)interpretatie. Ook de effectieve leertijd kwam meer onder druk te staan door allerlei acties en het inspelen op specifieke behoeften. Door de geschiedenis heen heeft de aandacht voor kennis (en prestatie) en de persoonsontwikkeling altijd in wisselende verhouding gespeeld. Kort door de bocht kregen welzijn en persoonsvorming meer belang in periodes van economische welvaart. Wanneer het economisch slechter ging, nam kennis een belangrijkere rol op om leerlingen voor te bereiden voor een komende economische golf. Door de moeilijke jaren 80 en de opkomst van internet- en digitale technologie als nieuwe motor van de economie was ons onderwijs in de ban van 'leerlingen vaardig maken'. Er werden via allerlei (alternatieve en activerende) werkvormen generieke vaardigheden (al dan niet als apart vak) geoefend en er werd ingezet op 'leren leren'. Ongeacht geslacht, achtergrond of afkomst moest iedereen gelijke kansen krijgen om zich te ontwikkelen, want niemand kan de plaats van zijn wieg zelf kiezen.

Het nieuwe kennis narratief

In die beweging werd de rol van kennis veronachtzaamd en langzaam naar de achtergrond verwezen, onder het (valse) voorwendsel dat informatie snel veroudert en dat door de komst van nieuwe technologie informatie toch overal en

altijd ter beschikking zou zijn. Maar kennis is geen detail; ze is de motor achter begrip, probleemoplossing en vakmanschap. Vaardigheden aanleren, zoals probleemoplossend en kritisch denken, kun je niet aanleren zonder ook kennis ter zake te benoemen. Dat geldt ook voor meer technische en arbeidsmarktgerichte opleidingen. Onderliggende kennis en inzichten moeten later aangepast kunnen worden aan veranderende methodes en technieken of nieuwe ontwikkelingen (bv. AI).

Hoe meer je kent, hoe eenvoudiger het is om nieuwe informatie te koppelen aan aanwezige kennis en die te onthouden om je kennis zo te verdiepen. Hoe meer je kent, hoe meer je ziet. Die kennis is dus belangrijk voor het begrijpen van een probleem en voor het kritisch kunnen beredeneren om dat probleem op te lossen. Ergens goed in worden, gebeurt niet enkel door de 'handigheid' te oefenen, maar vooral door te weten (kennis) waarmee men bezig is. Vaardig worden is dan een neveneffect van kennis en diepgaand leren.

Welke kennis wordt overgedragen is vaak de uitkomst van een maatschappelijk en politiek debat, wat op zijn beurt resulteert in einddoelen of minimumdoelen, curricula en leerplannen. Door die geselecteerde kennis op school aan te bieden, organiseren we gelijke toegang en bouwen we eenzelfde basis van achtergrondkennis op en een gedeelde taal. Dit biedt meer antwoord op diversiteit en leidt tot inclusiever onderwijs. De plaats van de wieg speelt ook minder een rol.

De pedagogisch-didactisch vertaling

Het is aan de professionaliteit van de leerkracht om die kennis op een didactische en pedagogisch verantwoorde wijze te vertalen en aan te bieden, zodat de leerlingen goesting hebben om er kennis van te nemen en die kennis op te slaan in het langetermijngeheugen. Daarvoor moet hij of zij de nodige ruimte en het vertrouwen krijgen om via effectieve didactiek doelgericht te werken. De rol van de leraar is cruciaal om die voorkennis te activeren, nieuwe info te koppelen en het leerproces te sturen in samenspraak met de leerlingen. Het is dus geen terugkeer naar droge leerstof of ouderwetse frontale lesmethodes, maar een bewuste keuze om leerlingen een stevige

basis te geven waarop ze kunnen bouwen, zowel cognitief, cultureel, artistiek-creatief, persoonlijk, maatschappelijk als inspirerend en zingevend.

In een poging om die pedagogiek te objectiveren ontstaat wel een verzakelijking van ons onderwijs naar meer efficiëntie en effectiviteit door datagedrevenheid en evidence-informed werken. Wat zijn kracht heeft bewezen, wordt algemeen als goed beschouwd. Beetje als reactie tegen verschillende onderwijsgoochelaars in. De relatie leerling-leerkracht dreigt naar de achtergrond te verschuiven. Door de toegenomen werkdruk en complexiteit daalt de nabijheid. Terwijl een goede onderwijservaring daar net begint! Onderwijs is het organiseren van interacties en connectie teweegbrengen door wederkerigheid, emotie, vertrouwen en wederzijds begrip voor een goede sociale band.

Roep naar rust en structuur

De roep naar meer kennis is geen romantische terugkeer naar het verleden, welke vaak in één adem wordt genoemd met (directe) instructie en discipline voor meer structuur en orde. Wie voluit voor kennis gaat, voelt meer wind in de zeilen en zou 'serieuzer' bezig zijn, maar wel het welzijn of de ontwikkeling van kinderen minder belangrijk vinden. Omgekeerd, wie meer belang hecht aan het welbevinden en persoonlijke groei wordt weggezet als pretpedagoog. Dat is een gevaarlijke versimpeling.

De druk van toenemende gedragsproblemen, werkdruk en veranderende verwachtingen ondersteunt de roep naar discipline en structuur. De normen en waarden van verschillende thuiscontexten overlappen steeds minder met die van de school. Daarmee ontstaat ook meer discussie over goed of kwaad, juist of fout, tolereerbaar of niet-tolereerbaar gedrag. Dat vraagt om organisatie en afspraken, wat de school maakt tot een democratische oefenplek van 'ontmoeten'.

Er is meer orde en discipline, rust en structuur nodig om tot leren te komen. Het installeren van schoolbrede routines biedt houvast voor zowel leerlingen als leerkrachten. Vaste rituelen en gewoonten helpen om een goede cultuur te creëren. Gedragingen die het leren ondersteunen zijn belangrijke attitudes en vaardigheden die opgebouwd en aangeleerd worden. In die zin maakt dit inherent deel van goed onderwijs (en opvoeding) en klasmanagement.

Orde en structuur zijn evenwel geen toverwoorden! De werkdruk voor leerkrachten en directie kan stijgen wanneer dit doorschiet naar een meer repressief beleid met veel regels, procedures en controle. Het kan dan voor een gespannen klimaat zorgen, wat de motivatie niet ten goede komt (en misschien opnieuw de oorzaak kan zijn van ordeproblemen). Het afdwingen van gehoorzaamheid en het uitoefenen van dwang creëert angst. Terugkeren naar de verticale autoriteit is dan ook geen succesrecept. Omgekeerd levert

te veel vrijheid zonder verantwoordelijkheid of het bepamperen, ook ordeproblemen op. Bij het navigeren tussen structuur en vrijheid worden beide extremen best vermeden. De kracht van leren ligt in de balans tussen structuur en keuzevrijheid.

De relatie als brug tussen leren (kennis) en structuur (discipline)

Zoals goed schoolleiderschap ook sturing vereist vanuit afgesproken en gedragen visie, is ook sturing door effectieve didactiek van de leerkracht inherent aan goed lesgeven. Zelfsturing begint immers bij sturing. Alleen is de vraag hoe je dat sturende klasleiderschap gestalte geeft. Sturing is geen macht. Wanneer orde enkel met autoriteit wordt afgedwongen, ontstaat er vaak controle en angst; wanneer vrijheid onbegrensd is, ontstaat chaos. De kunst is de brug slaan tussen vrijheid en discipline, tussen structuur en autonomie. Die brug is altijd een menselijke relatie. Het is dus geen kwestie van voor of tegen discipline om orde en structuur te brengen. Het gaat meer over de manier waarop de relatie met de leerlingen wordt georganiseerd, en de regels worden vormgegeven en gehandhaafd. Sterke relaties verzoenen vrijheid en discipline.

Die brug rust op de pijlers uit de zelfdeterminatietheorie: verbondenheid, competentie en autonomie. Wanneer leerlingen zich erkend voelen, wanneer ze ervaren dat ze iets kunnen en wanneer ze ruimte krijgen om keuzes te maken, ontstaat intrinsieke motivatie. Daarmee is de discussie tussen meer kennis of meer welbevinden ook beslecht. Hoe meer de basisbehoeften zijn vervuld, hoe hoger de intrinsieke motivatie om te leren.

- Ook het balanceren tussen vrijheid versus de roep naar meer discipline wordt overbrugd. **Autonomie** betekent niet dat er geen regels zijn of dat er volledige vrijheid heerst. Autonomie is een gevoel van keuzevrijheid van de leerling, niet een absolute onafhankelijkheid. Het gaat over structuur bieden met helderheid, routine en duidelijke afspraken, terwijl er toch ruimte wordt gegeven aan leerlingen om keuzes te maken en eigenaar te zijn van hun leerproces. Er is ruimte en vrijheid tot initiatief, dialoog en participatie dat aansluit bij de eigen mogelijkheden en talenten. Leerlingen moeten eigenaarschap ervaren over gedragsregels om deze blijvend na te leven. Ze moeten **overtuigd zijn van de meerwaarde en vrijwillig verantwoordelijkheid nemen** voor goed samenleven op school. Regels die samen worden afgesproken en waarvan de zin en het waarom duidelijk zijn, worden beter geïnternaliseerd en collectief nageleefd. Daarbij is het belangrijk dat de structuur ondersteunend is en niet (te) controlerend. Een vorm van warme duidelijkheid.
- **Verbondenheid** betekent dat leerlingen zich welkom en gezien voelen binnen de klas en school en een eigen plek kunnen innemen. Een warme, duurzame, professionele relatie met leerkrachten geeft hun het gevoel erbij te horen en ondersteunt hun ontwikkeling. Dat vraagt aandacht en ruimte in de schoolorganisatie om relaties op te bouwen en te onderhouden.
- **Competentie** verwijst naar het verlangen van leerlingen om iets te leren (dat zinvol is). Een kennisrijk curriculum met hoge inhoudelijke ambities en hoge verwachtingen biedt kansen voor diepgaande kennis, maar die ambitie wordt pas waardevol als leerlingen het gevoel hebben dat ze er ook echt toe in staat zijn. Met gepaste instructie, stapsgewijze ondersteuning en door systematisch aan te sluiten op voorkennis en daar stapsgewijs nieuwe lagen bovenop te bouwen, voelt de leerweg uitdagend maar haalbaar, precies in de zone van naaste ontwikkeling. Het zorgt voor een veilige leeromgeving waarin leerlingen durven falen en slagen. Positieve, concrete en taakgerichte feedback is cruciaal om dat gevoel van competentie op te bouwen en te versterken. Niet als een hakbijl, maar net ter ondersteuning.
- Ambitieuze leerinhouden worden pas echt overtuigend als leerlingen zien: ‘Dit heeft betekenis voor mij.’ Wat geleerd wordt, voelt betekenisvol en krijgt betekenis door duidelijk het waarom te schetsen. Wanneer leerinhouden **zinvol zijn**, relevant, begrijpelijk

en verbonden met de eigen beleving, interesses of talenten, bevordert dit ook de internalisering van de inspanningen en het leren. Die ‘waarom’ activeert niet alleen hun verstand, maar ook hun (intrinsieke) motivatie.

Zowel voor het opbouwen van kennis als voor structuur is een goede relatie tussen de leerkracht en de leerling onmisbaar. Inhoud, didactische methodes en pedagogiek zijn belangrijk, maar de relatie blijft doorslaggevend. In de roep om meer kennis dreigt de pedagogische relatie tussen leerkracht en leerling naar de achtergrond te verdwijnen. Een stevig curriculum doet recht aan de nood aan diepe, gedeelde kennis, maar warme sturing en professionele nabijheid zorgen ervoor dat die kennis blijft hangen. Het is dus geen keuze tussen discipline of vrijheid, tussen kennis of welbevinden. Het is een uitnodiging tot integratie. Wanneer een leerling zich gezien voelt, gesteund wordt en uitdagende doelen krijgt, ontstaat er goesting om te leren. De kwaliteit van de relatie tussen leerkracht en leerling is een van de sterkste voorspellers van leerwinst. Onderwijs is geen fabriek, noch een militair kamp. Het is een ontmoeting en hierin schuilt de echte magie van leren. Kennis beklijft wanneer de relatie klopt.

Voor interessante lectuur in dit verband verwijzen we o.a. naar:

- **Kennisrijk Kansrijk**, Tim Surma et al, LannooCampus, 2025
- **Het ABC van motivatie van onderwijs**, Marten Vansteenkiste & Bart Soenens, LannooCampus, 2025

Auteur
Yves Demaertelaere
Bestuurder-sectorverantwoordelijke
gewoon onderwijs vzw Organisatie
Broeders van Liefde

Meer weten?
www.yvesdemaertelaere.com

Verlichting op een hoger niveau: TwinCAT 3 Lighting Solution voor DALI-2

Bediening via ingebouwde visu: TwinCAT 3
Lighting Solution vereenvoudigt de implemen-
tatie van individuele verlichtingsconcepten

De TwinCAT 3 Lighting Solution:

- configureerbaar via Excel, volledige HTML - en webcompatibiliteit, decentraal schaalbaar en direct te bedienen via een paneel
- vereenvoudigt alle stappen, van engineering tot onderhoud
- integreert alle typische verlichtingsregelingen
- onbeperkt aantal DALI-2 lijnen, KNX en EnOcean toegang
- snelle functiewisselingen, adressering en uitbreidingen tijdens gebruik.
- groepen onafhankelijk van DALI-2 lijnen
- maakt Human Centric Lighting concepten mogelijk door de kleurtemperatuur van de zon te volgen.

Scan om alle
voordelen van de
Lighting Solution
te ontdekken

New Automation Technology **BECKHOFF**

Eén touchscreen per lokaal regelt alle technieken

Gebouwen bieden een onschatbare meerwaarde als ze optimaal beantwoorden aan de behoeften van hun gebruikers; daarvan is het gebouwencomplex van LIMTEC+, uw opleidingspartner in technologie, het beste bewijs. Dit door HVC Architecten uit Hasselt ontworpen gebouw in het Wetenschapspark in Diepenbeek fungeert niet alleen als leslocatie voor meer dan 2.000 werknemers, werkzoekenden en scholieren, maar behoort zelf ook tot de leerstof. Beckhoff Automation maakte er immers een juweeltje in gebouwautomatisering van.

Tekst & foto's: Beckhoff Automation

© Beckhoff Automation - Het kennis- en opleidingscentrum van LIMTEC+ bezit een imposante inkomhal met een grote metalen trap.

Het kennis- en opleidingscentrum met zijn indrukwekkende inkomhal en grote metalen trap als symbool van de Limburgse maakindustrie bezit geen schakelaars om het licht te doven of de zonnewering te activeren; een gemeenschappelijk platform van Beckhoff regelt immers de automatische aansturing van alle technieken. Dit modulair platform groeit mee met de noden van de gebruikers, want aanpassingen moeten alleen in de software geprogrammeerd worden.

TwinCAT-platform

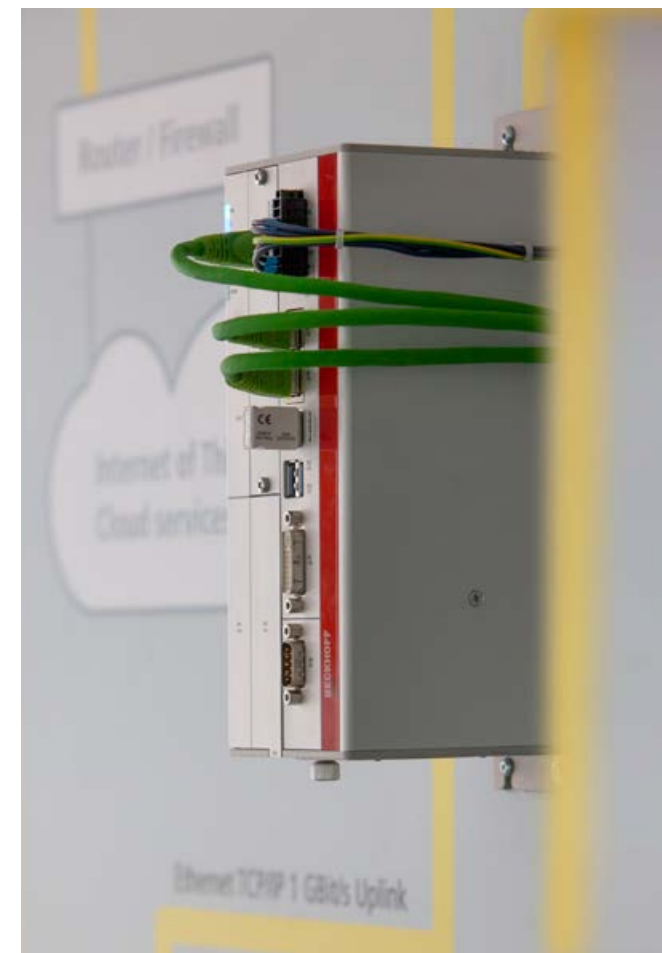
"LIMTEC+ is ontstaan uit de sectorfondsen LIMOB en FTML, vandaag bekend als het loopbaanfonds MTECH+. LIMTEC+ is gespecialiseerd in

technologieopleidingen in overleg met en op maat van bedrijven. We streefden ernaar om de principes van Industrie 4.0 door te trekken naar de automatisering van dit gebouw. We wilden een verregaande digitalisering en één overkoepelend systeem. Bij de selectie van de technologie opteerden we al snel voor Beckhoff Automation. De betrouwbaarheid (en lange leverbaarheid) van de technologie en de softwaregebaseerde werking vormden hierbij belangrijke factoren. Alles kan vanuit de software beheerd worden, zoals bij een smartphone. De apps maken het verschil; daarin zit de functionaliteit, niet in de hardware", meldt Bert Vanderhallen, technisch coördinator/trainer bij LIMTEC+.

Alle technieken in het gebouw, van HVAC en verlichting over veiligheidssystemen tot eenvoudige tools zoals beamers en zonneweringen, worden sedert 2017 geïntegreerd in en beheerd vanuit het TwinCAT-platform, dat ook toegang heeft tot de planning van opleidingen en events. "Hierdoor genieten we steeds van een optimale sturing zonder schakelaars. Alles wordt aangestuurd vanuit een aanraakscherm in ieder lokaal. Met een druk op de knop kan de docent de beamer starten, de verlichting dimmen en de zonnescreefs neerlaten. Hij kan ook elke techniek afzonderlijk bedienen. Dat bevordert het comfort en de gebruiksvriendelijkheid", stipt Bert Vanderhallen aan.

© Beckhoff Automation - Met een druk op de knop van het aanraakscherm kan de lesgever de beamer starten, de verlichting dimmen en de zonnescreefs neerlaten.

© Beckhoff Automation - Het LIMTEC+-gebouw is dankzij de technologie van Beckhoff een juweeltje in gebouwautomatisering en fungeert zelf ook als leerstof.

Een gebouw evolueert met de tijd en daar toont zich net de sterkte van Beckhoffs gebouwautomatiseringsplatform. Aanpassingen of nieuwe toevoegingen vereisen immers enkel softwarematige wijzigingen. "Op vraag van de docenten hebben we al afstellingen lichtjes aangepast, maar daarvoor hoefden we geen boormachines te gebruiken of dure hardwarecomponenten te vervangen; alles kon opgelost worden in de software. Daarnaast kunnen we zo onze vinger aan de pols houden van nieuwe technologie, die met een paar klikken wordt geïntegreerd in het platform. Zo hebben we niet alleen een toekomstbestendig gebouw, maar kunnen we ook onze cursisten steeds laten kennismaken met de jongste trends. Momenteel draait alles om big data. LIMTEC+ capteert dan ook alle gegevens in en uit zijn gebouw om in het Beckhoff-platform analyses op los te laten en zo weer verdere verbeteringen aan te brengen. We gaan vandaag nog zelf met de resultaten aan de slag, maar in 2022 willen we de volgende stap zetten en het gebouw zelflerend maken", vertelde Bert Vanderhallen enkele jaren geleden.

LIMTEC+ startte met big data: het verzamelde gegevens, stopte ze in de software Grafana en maakte dashboards. Het monitort vlot het CO₂-gehalte en de temperatuur in ieder lokaal

met het Beckhoff-systeem en verzamelt en visualiseert data die in de toekomst misschien met AI kunnen worden geoptimaliseerd. "Omdat de gebouwautomatisering gedigitaliseerd is tot aan elke sensor en/of actuator is er heel veel data. Die wordt continu rechtstreeks naar InfluxDB geschreven om ze van daaruit te visualiseren in Grafana. InfluxDb en Grafana zijn open source-pakketten om volgens de regels van industrie 4.0 data te capteren, historisch bij te houden en te visualiseren. Het is leuk dat LIMTEC+ IT zo makkelijk kan combineren met zijn GBS-systeem van Beckhoff", stelt Bert Vanderhallen.

Hij verwijst naar een recente vraag over de toevoer van verse lucht in een leslokaal. "Door direct de historische en actuele data van CO₂-meters en verluchtingskleppen te kunnen raadplegen, hadden we dankzij de visualisatie en het dashboard binnen een paar minuten door dat dit euvel te wijten was aan een onlangs verplaatste grote machine in combinatie met een deur die steeds bleef open staan. Hierdoor wijzigde de luchtstroom en kon de sensor geen juiste meting uitvoeren. Het ging dus niet om een technisch defect, want de sensor en kleppen werkten wel. Dit toont het nut aan om in de historie van data te duiken, een groot voordeel van big data, en zo kort op de bal te kunnen spelen.

Techniek kan heel leuk en boeiend zijn wanneer al je systemen met elkaar communiceren. LIMTEC+ promoot dit ook bij de jeugd en prijst automatisering aan als een richting met werkzekerheid in de toekomst", glundert de technische coördinator bij LIMTEC+.

BECKHOFF

Beckhoff Automation
Klaverbladstraat 11.2/2
3560 Lummen
België

tel. +32 13 25 22 00
info@beckhoff.be
www.beckhoff.com

Oude stookplaats zorgt voor verborgen kosten

Scholen besparen met hybride warmtepompen en slimme sturing

Comfort in de klas is niet onderhandelbaar. Toch verliezen veel scholen jaarlijks onzichtbaar geld in de stookplaats: ketels die vaak opstarten, pompen die 's nachts doorlopen, stooklijnen die “voor de zekerheid” te hoog staan en installaties zonder monitoring. De oplossing ligt in bewezen techniek: een warmtepomp voor het gros van het seizoen, een ketel die pieken opvangt en een digitale regeling die continu optimaliseert. Zo wordt de stookplaats een efficiënte energiehub met voorspelbare kosten.

Tekst & foto's: Buderus

In oudere installaties zijn ketels vaak overgedimensioneerd en draaien ze op hoge aanvoer- en retourtemperaturen, waardoor het condensatievoordeel verloren gaat. Een belangrijke boosdoener is kortcyclen: het frequent in- en uitschakelen van de ketel omdat het minimale vermogen te hoog is voor de actuele vraag. Elke start/stop kost extra energie, drukt het rendement en versnelt slijtage. Daarbovenop laten verouderde klokprogramma's installaties buiten de lesuren onnodig draaien, zorgt hydraulische onbalans voor oververhitting hier en onderverwarming daar, en creëren agressieve ochtendstarts dure piekvermogens. Zonder goede monitoring blijven deze verliezen lang onzichtbaar.

Een hybride opstelling pakt deze kosten pragmatisch aan. De warmtepomp dekt 80 tot 95 procent van het seizoen met lage CO₂-uitstoot en gunstige kWh-kosten; de ketel staat paraat voor uitzonderlijke kou en snelle ochtenden zodat comfort verzekerd blijft.

Slimme regeling maakt het verschil

Met slimme sturing schakelt het systeem automatisch naar de goedkoopste bron op basis van buitentemperatuur en de

aanwezige warmtevraag. Investeringskosten kunnen gefaseerd: start met sturing en een efficiënte ketel, voeg later warmtepompcapaciteit toe.

Techniek die rendert in scholen: lucht/water-warmtepompen met middelgroot vermogen en cascademogelijkheid laten de installatie meegroeien en bieden redundantie. Hydraulische scheiding en voldoende bufferinhoud bij de warmtepompen voorkomen kortcyclen en zorgen voor stabiele deellast en stille defrost-cycli. Zones met vloerverwarming of ventiloconvectoren draaien op lage aanvoertemperaturen voor hogere seizoensrendementen, terwijl radiatoren in oudere vleugels voorlopig via de ketel op hogere temperatuur kunnen blijven.

De duurste stookplaats is vaak de oude, door wat ze ongemerkt blijft verbruiken. Met een hybride warmtepomp, een ketel voor pieken en slimme sturing verdwijnen kostenlekken zonder comfortverlies en worden energiekosten voorspelbaar.

Buderus - Logatherm WLW276 53-89 kW

Buderus - Logano plus KB372

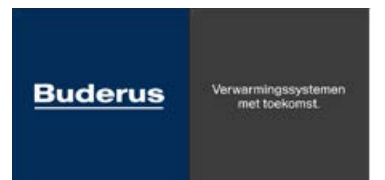
Wat u nu al kunt doen om te besparen op verwarming

- Zet circulatiepompen buiten de lesuren uit en actualiseer nachtverlaging en vakantiekalenders.
- Verminder kortcyclen met lagere aanvoertemperaturen
- Controleer of de ketel condenseert via lage retourtemperaturen.
- Maak ochtendstarts geleidelijk en stem ventilatie af op bezetting.
- Plan anti-legionellacycli op efficiënte tijdstippen en bekijk wekelijks het verbruiksprofiel.

Voor advies kan u altijd terecht bij één van de vele Buderus System Partners, verwarmingsspecialisten met de beste kennis van Buderus-systemen. Voor bijkomende advies voor studie bureaus kan u terecht op marketing@buderus.be.

Scan de QR-code
om een Buderus
System Partner in
uw buurt te vinden

Buderus

Zandvoortstraat 47
2800 Mechelen
België

015 46 56 00
www.buderus.be

Buurtschooltje in Bonheiden krijgt tweede leven als co-housingproject Mart Garden

© Sergio Pirrone) - dmvA architecten ontwierp onder meer ook BS Balder in de Brusselse gemeente Sint-Gillis, het decor van de VRT-docureeks 'Basisschool Balder'.

dmvA (door middel van Architectuur) uit Mechelen transformeerde een voormalig buurtschooltje uit 1872 en diens directeurswoning in de Plasstraat 7-9 in Bonheiden. Het schoof bovendien tegen dit bestaande volume een U-vormige nieuwbouw die met zijn zadeldak en aansluitende vormtentaal een harmonieuze dialoog schept tussen oud en nieuw. Het resultaat is een boeiend co-housingproject met 13 collectieve koopwoningen, waarbij de historie van de plek bewaard bleef en moderne woonkwaliteit werd gecreëerd.

Tekst: Johan Lambrechts
Foto's: Margaux Selleslagh, Sergio Pirrone, Johan Lambrechts

De jongensschool, in 1871 ontworpen door provinciaal bouwmeester Leonard Blomme, werd na diens sluiting door het gemeentebestuur verhuurd aan 'Ontmoetingscentrum Mart, Centrum Witte Vlag en Museum A. Gille, schilder-beeldhouwer' en ter beschikking gesteld van plaatselijke verenigingen. Rond 2016 konden kandidaat-kopers hierop een bod bij de gemeente uitbrengen en hun project verdedigen. "Wij wonnen die wedstrijd en

dienden op 3 augustus 2018 een bouwaanvraag in. De bouwwerken startten in april 2021; het project, waarvan de laatste fase werd uitgevoerd door Id Build uit Aalst, was begin 2025 klaar. Het ganse terrein bestrijkt een oppervlakte van 2.541,5 m². De bebouwde oppervlakte beslaat 911,3 m². Het nieuwe project is 20 tot 30% groter dan oorspronkelijk", meldt architect Tom Verschueren, zaakvoerder van dmvA architecten.

dmvA architecten werkte samen met ontwikkelaar Hans Eeckman (Atina uit Bonheiden), die veel belang hechtte aan sociale cohesie en contact tussen de bewoners. Het trachtte de collectieve dynamiek van de voormalige school te vertalen naar een hedendaagse woonvorm met respect voor het verleden. De site ademt interactie en biedt zijn bewoners tegelijk voldoende privacy.

"Dit project is een schoolvoorbeeld van hoe je als projectontwikkelaar een meerwaarde kan bieden", menen Tom Verschueren (l.) en Hans Eeckman (r.).

"Deze plek vormt een deel van het collectieve geheugen, waarmee we als architect en projectontwikkelaar rekening moeten houden. Daarom hebben we de originele gevel van dit landelijke dorpschooltje en de oude directeurswoning aan de Plasstraat met hun belangrijke beeldwaarde, vastgelegd als bouwkundig erfgoed, bijna volledig behouden en gerenoveerd zodat de locatie herkenbaar blijft. De baksteenbouw met zadeldak werd grotendeels bewaard, terwijl alle minder kwalitatieve toevoegingen aan de achterzijde werden afgebroken. Dichtgemetselde raamopeningen werden opengewerkt en daarin werden nieuwe ramen met smalle profielen geplaatst", vertellen Tom en Hans.

Achter het schoolgebouw creëerden ze een woonerf geïnspireerd op de typologie van een vierkantshoeve door een U-vormig nieuw bouwvolume toe te voegen rond een centraal plein als besloten publieke buitenruimte. Dit goed toegankelijk binnengebied met oog voor groen en ontspanning buiten (wellness, tafeltennis, volleybal, petanque, barbecue, ...) is het kloppende hart van het collectieve gebeuren. Een lusvormig pad verbindt alle woonentiteiten, waarvan alle

© Margaux Selleslagh - Het landelijke dorpschooltje en de oude directeurswoning hadden een belangrijke beeldwaarde, waardoor ze werden gecatalogeerd als bouwkundig erfgoed.

© Margaux Selleslagh - Het centrale binnenplein is het kloppende hart van het collectieve gebeuren.

toegangen behalve die van de directeurswoning zich aan het binnenplein bevinden. "Zo willen we bewoners in een vorm van co-housing met elkaar in contact brengen. Aan de oostzijde bouwden we een "gemeenschappelijk paviljoen" waarvan alle bewoners gebruik kunnen maken en de kosten delen. Het beschikt over een gemeenschappelijke wasplaats met wasmachines en droogkasten, een berging en een atelier/polyvalente ruimte met een keukentje die zich flexibel leent voor feestjes en workshops of als co-workingplek. Op verzoek van de bouwheer werd in de nieuwbouwvleugel nog een tweede collectieve ruimte voorzien met een extra slaapkamer inclusief douche en toilet voor gasten van bewoners. De gemeenschappelijke groenzone achter de woningen biedt plaats aan volkstuintjes en speelzones", licht de architect toe. Mart Garden combineert dus moderne, energiezuinig ingerichte privative ruimte met extra gemeenschappelijke ruimtes en een gezamenlijk aanbod, waarbij wordt ingezet op delen. De inwoners bezitten privative tuintjes of terrassen die uitgeven op de collectieve binnentuin.

De nieuwbouw achter de vrij gesloten directeurswoning heeft dezelfde vormgeving als het

De inwoners bezitten privative tuintjes of terrassen die uitgeven op de collectieve binnentuin

schoolgebouw met schuine, hellende daken. Diens hedendaagse vertaling van het zadeldak zorgt voor schaalverkleining en een subtiële aansluiting tegen het bestaande gebouw: hoewel hij twee bouwlagen (GV en +1) omvat, past hij zich door het zadeldak aan t.o.v. het schoolgebouw en de omliggende woningen. Het dak steekt 50 cm tot 1,5 m uit, waardoor het als bescherming tegen de natuur fungeert en geborgenheid biedt aan de bewoners.

"Elk appartement is tevens uniek qua grootte en indeling. Dat legt gevoel in het project en is een vorm van sociale duurzaamheid die het welzijn van de bewoners verhoogt", stipt Tom aan.

“

Dit concept leent zich voor bewoners die een eigen woonplek willen en tevens inzetten op intelligent en economisch verantwoord delen en samenleven

© Margaux Selleslagh

© Margaux Selleslagh - De mix van ruime gezinswoningen, doorsnee- en iets kleinere eenslaapkamerwoningen garandeert een mix van bewoners, wat collectief een meerwaarde creëert.

© Margaux Selleslagh

13 woonentiteiten

In het schoolgebouw werd de zoldervloer vervangen door een lagere verdiepingvloer zodat twee volwaardige niveaus werden gecreëerd en werden drie duplexwoningen ingericht. In de directeurswoning op de hoek bevinden zich een gelijkvloers eenslaapkamerappartement en een drieslaapkamerappartement (gezinswoning) op de eerste en tweede verdieping. In de nieuwbouw situeren zich aan de oostzijde boven de gemeenschappelijke ruimte een eenslaapkamerappartement achteraan, aan de noordoostkant op het gelijkvloers een eenslaapkamerappartement en op de eerste verdieping een tweeslaapkamerappartement. In de hoofd vleugel van de nieuwbouw werden drie duplexwoningen met drie slaapkamers ingericht. De westzijde van de nieuwbouw bevat een gelijkvloers eenslaapkamerappartement en op +1 een tweeslaapkamerappartement.

De mix van ruime gezinswoningen, doorsnee- en iets kleinere eenslaapkamerwoningen zorgt ook voor een mix van bewoners, wat collectief een meerwaarde creëert. Alle privative wooneenheden zijn uitgerust met smart technology. Ze krijgen overvloedig lichtinval door grote raampartijen en

kunnen dankzij doorzontypologieën zowel profiteren van de zuidgerichte voorgevel als van het achterliggende groen.

“We hebben de onderhoudsarme rode bakstenen gevel van het schoolgebouw ook laten kaleien om een frissere ‘look’ te bekomen en de aansluitende nieuwbouw opgetrokken in witte baksteen. De binnenkoer en de gemeenschappelijke buitenruimte vangen eveneens veel licht en stralen een opgewekte frisheid uit. Wit verruimt bovendien en zorgt in combinatie met de dakrandoversteek in natuurkleurig geanodiseerd aluminium voor een eenvoudige architectuur. De ramen zijn uitgevoerd in wit gepoedercoat aluminium. De voorbouw werd bekleed met rode Pottelbergdakpannen en de nieuwbouw met aluminium dakplaten”, vertelt Tom. “De kopers konden tijdens het bouwproces hun keuze maken bij de leveranciers. Naarmate het project vorderde, heb ik wel zelf keuzes gemaakt”, voegt Hans hieraan toe.

Alle bewoners hebben een privative kelder en onder de nieuwe vleugel zit nog een beperkte gemeenschappelijke kelderruimte voor nuts- en technische voorzieningen en de

gemeenschappelijke geothermische warmtepomp; de achtertuin zit trouwens vol leidingen en collectoren voor de geothermie. Het duurzame warmtepompsysteem bespaart 40 tot 50% verwarmingskosten, is milieu- en onderhoudsvriendelijk en verhoogt het comfort door een gelijkmatige binnentemperatuur en weinig luchtbeweging of tocht. Privatieve zonnepanelen produceren elektriciteit voor de woonentiteiten, terwijl een aantal zonnepanelen van de VME (vereniging van mede-eigenaars) gemeenschappelijke faciliteiten zoals de jacuzzi en de verlichting van de buitenruimte voeden. Alle woningen hebben een E-peil lager dan 20.

Voor de bewoners werden ook 13 ruime privé-autoparkeerplaatsen ingericht. Voor de onderwijzerswoning langs de straatkant is er een parkeerzone voor eventuele bezoekers; de overige parkeerplaatsen bevinden zich op de site. Aan de straatzijde situeren zich tevens twee parkeerplaatsen voor autodelen. Daarenboven werden 44 privative overdekte fietsenparkings – één tot vijf per bewoner - voorzien. Zelfs bekabeling voor elektrische laadpalen werd gelegd.

© Margaux Selleslagh

© Margaux Selleslagh

© Margaux Selleslagh

Deelwagens

De VME huurt twee deelwagens die gebruikt kunnen worden door de bewoners en tevens een service kunnen bieden voor de buurt en zo een bron van inkomsten voor de VME kunnen genereren. De autosleutels hangen in kluisjes in een lokaal, die kunnen geopend worden met een code. De VME bepaalt zelf hoe intensief zij die auto's ter beschikking stelt van derden.

Zowat 25% van de site is bebouwd. In de overige 75% is plaats voor functioneel groen - speelgroen, volkstuintjes en een groene parking -, een

aanleg die de biodiversiteit ondersteunt. Een regenwaterput van 10.000 liter voldoet aan de ruimtelijke verordening hemelwater; het regenwater kan worden gerecupereerd in functie van de irrigatie van de groenaanleg. Er is zo weinig mogelijk verharde oppervlakte voorzien, het regenwater van de daken wordt opgevangen en gerecupereerd voor de spoeling van een toilet en kan gebruikt worden voor het groenonderhoud, en overtollig water wordt afgevoerd.

“

Goeie architectuur start met goed opdrachtgeverschap

Sterk in binnenstedelijke invullingen en scholenbouw

De samenwerking tussen de ontwikkelaar en Tom tijdens dit project verliep erg vlot. “dmvA is erg sterk in het optimaliseren van de binnen- en buitenruimte om hiervan semipublieke ruimte te maken”, looft Hans. “Goeie architectuur start met goed opdrachtgeverschap en hier zaten we op dezelfde lijn. In Bonheiden hebben we ons concept voor (vaak stedelijke invul) projecten in Mechelen, waarbij we wat goed is laten staan en er iets nieuws aan toevoegen, toegepast in een landelijke omgeving”, licht Tom toe.

dmvA bestaat bijna dertig jaar en wordt geleid door de vennoten Tom Verschueren en David Driesen. “David en ik leerden elkaar in 1993 kennen toen we samen in Antwerpen Monumentenzorg studeerden, waardoor onze voorliefde voor bestaande architectuur is ontstaan. We zijn samen gestart vanuit een idealisme om hedendaagse conceptuele en visionaire architectuur te maken. Mechelen heeft onder burgemeester Bart Somers de jongste twintig jaar een enorme transformatie doorgemaakt en dmvA is met zijn binnenstedelijke architectuur gevolgd in de slipstream van deze stedelijke omgeving. We ontwerpen vaak nieuwe scholen: tot onze projecten behoren Ecole 13 in Sint-Jans-Molenbeek, BS Balder vlakbij het Zuidstation in Sint-Gillis, The Cube, Vives Hogeschool in Kortrijk, GO! Zavelput in Sint-Agatha-Berchem en Maaklab, Vives hogeschool. We wonnen ook de wedstrijd voor de extensie van de GO! school KA Beveren”, signaleert de zaakvoerder-architect.

Kwaliteit en comfort boven alles

Bo_zArc®
Aluminium overkappingen

PARTNER CONTENT BOZARC

Met een veilige fietsenstalling en een overdekte speelplaats haal je écht alles uit de buitenruimte

Al 25 jaar lang is BOzARC pionier in de ontwikkeling, verkoop en plaatsing van elegante en gebogen CE-gekeurde overkappingen. Haal met een gerust hart alles uit de beschikbare buitenruimte van je school.

Tekst & foto's: Bozarc

Comfortabele fietsenstalling

Leerlingen en leerkrachten worden aangemoedigd om dagelijks met de fiets te komen. Maximaliseer daarom het comfort in jouw school met veilige, verlichte fietsenstallingen.

Overdekte speelplaats

Met een BOzARC-overkapping ga je slim om met het beschikbare terrein. Bij slecht weer blijft jouw buitenruimte operationeel en behoudt ze zo zijn praktische functie, het hele jaar door. Je kan zelfs buiten lesgeven!

Kwaliteit op maat

Interesse? We komen met plezier langs voor advies op maat.

Bovendien garanderen we een vlotte plaatsing met onze unieke funderingstechniek waardoor je niet in de grond moet breken.

Onze lichte, maar uiterst sterke aluminium draagconstructie (in een RAL-kleur naar keuze) met transparante of zonwerende dakbedekking is bestand tegen de meest extreme winterse of zomerse weersomstandigheden.

Kortom, je kan rekenen op een superieure kwaliteit, een onberispelijke staat van afwerking en vooral op 100% maatwerk. En ook na de plaatsing geniet je van onze persoonlijke service.

Bo_zArc®

BOzARC®
Boomsesteenweg 41 bus 2
2630 Aartselaar
België

+32 3 455 90 67
info@bozarc.be
www.bozarc.be

Schoolinfrastructuur als ankerpunt voor sociale cohesie in de wijk of buurt

B2Ai ontwerpt duurzame schoolgebouwen als plekken die ontmoeting en ontwikkeling stimuleren. Het architectenbureau gelooft dat schoolinfrastructuur niet alleen een functionele rol moet vervullen, maar ook een sociale: bijdragen aan gemeenschapsvorming en verbondenheid. In een tijd waarin traditionele ontmoetingsplekken verdwijnen, kunnen scholen fungeren als ankerpunten voor sociale cohesie binnen de wijk of buurt. Vanuit deze overtuiging streeft B2Ai naar een hoger rendement op het vlak van duurzaamheid, waarbij maximaal wordt ingezet op het gebruik van ruimte (waaronder ook het dak) en tijd (365 dagen per jaar). Zo worden schoolgebouwen ontworpen om ook buiten de lesuren een waardevolle rol te blijven spelen voor de omgeving. Deze visie krijgt concreet vorm in drie inspirerende projecten: De Veerboot in Deinze, de nieuwe onderwijscampus aan de Pleinlaan in Elsene en basisschool Nest in Kuurne. Elk van deze projecten illustreert hoe architectuur kan bijdragen aan een duurzame, inclusieve en levendige samenleving.

Tekst & foto's: B2Ai architects, Third, Klaas Verdru, Nanopixel

© Third - B2Ai architects - De Veerboot Deinze

De Veerboot Deinze

Het Design & Build-project De Veerboot in Deinze voor het GO! omvat een nieuwe basisschool in het buitengewoon onderwijs voor 110 leerlingen en een internaat met 61 kamers. Het ontwerpteam koos voor één compact gebouw met een beperkte footprint waarbij volumetrie en materiaal- en kleurgebruik het verschil tussen beide functies duidelijk maken.

Door het internaat boven op de school te positioneren, werd maximaal ingezet op kwalitatieve buitenruimte. De beleving van het internaat staat los van de schoolomgeving, wat zorgt voor rust en autonomie. Een echte

thuisomgeving is het resultaat. Groene zones op de daken, diverse speelterreinen, terrassen en tuinen creëren een omgeving waarin kinderen niet alleen kunnen spelen, maar ook tot rust kunnen komen in verbinding met de natuur.

De (dak)tuinen worden overdag slim ingezet als buitenklassen, speelplaatsen en sportruimtes voor de school. Na de schooluren transformeren deze tot leef- en speelruimte voor de kinderen van het internaat, zowel voor de leerlingen van BuBao De Veerboot als voor leerlingen van andere schoolvestigingen die er eveneens verblijven.

© Nanopixel - B2Ai architects - Pleinlaan

Onderwijscampus Pleinlaan Elsene

In Elsene werkt B2Ai mee aan de transformatie van het voormalige Beobank-gebouw, vlakbij het station van Etterbeek, tot een multifunctionele onderwijscampus van 11.400 m². De nieuwe campus zal plaats bieden aan 700 leerlingen van het GO! Atheneum Etterbeek en 450 leerlingen van het Imelda-Instituut (vzw KatOBA).

De campus is ontworpen als een gedeelde plek die ook buiten de schooluren blijft bruisen. Onderwijs, sport en gemeenschapsleven worden samengebracht in één geïntegreerd project. De sporthal en polyvalente zalen bevinden zich op de bovenverdiepingen, terwijl de buitenspeelplaatsen op het gelijkvloers ruimte bieden voor beweging en ontspanning. De sportinfrastructuur - goed voor meer dan 2.000 m² - wordt buiten de schooluren beheerd door de VGC, die ze openstelt voor lokale sportclubs en verenigingen. Zo groeit de campus uit tot een levendige plek die ook na de lesuren betekenisvol blijft voor de buurt.

Het gemeenschapscentrum vormt het kloppende hart van de site. Met een foyer, theaterzaal, repetitieruimte en vergaderzalen biedt het ruimte aan culturele activiteiten, buurtinitiatieven en gemeenschapsvorming. Hier vinden school en wijk letterlijk en figuurlijk aansluiting bij elkaar.

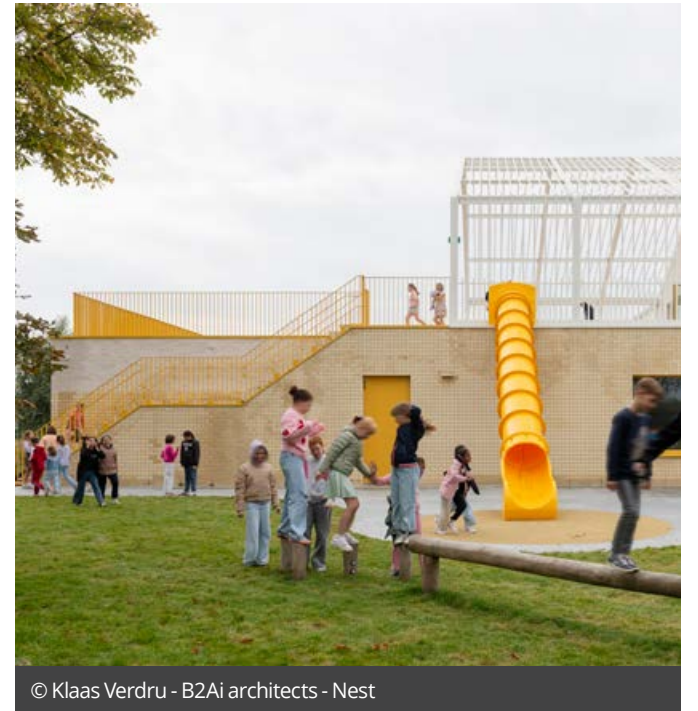
Bij de herbestemming van het kantoorgebouw uit de jaren 1990 staan duurzaamheid, hergebruik en gedeeld gebruik centraal. De bestaande structuur wordt behouden en aangevuld met lichte houtconstructies op het dak, en er wordt ingezet op energiezuinige materialen en technieken. Zo krijgt het gebouw een duurzame tweede levenscyclus. De opening van de campus is voorzien voor september 2026.

Basisschool Nest Kuurne

De nieuwe gemeentelijke basisschool Nest in Kuurne verenigt de vroegere scholen Pienter en Wijzer en combineert onderwijs met sport op een bijzondere locatie: net naast de site van de paardenrenbaan. Samen met een nieuwe gemeentelijke sporthal vormt de school een geïntegreerd geheel dat zowel functioneel als ruimtelijk maximaal inspeelt op de context.

Het kruisvormige gebouw is georganiseerd rond een centrale polyvalente ruimte met tribune-trap en maakt op een doordachte manier contact met het omliggende landschap. Elke open ruimte tussen twee vleugels definieert een specifieke buitenzone: een inkomplein voor de school, een afzonderlijk onthaal voor de sporthal, een geborgen doch avontuurlijke kleuterspeelplaats en een uitdagende speelzone voor het lager onderwijs. Die laatste is bereikbaar via een opvallende gele glijbaan vanaf een dakterras op de eerste verdieping dat ook kan ingezet worden als buitenklas. Beide speelplaatsen kijken uit op de omliggende weides, waar de paarden lopen, en hebben zo een directe visuele connectie met de eigenheid van de plek.

De sporthal, kleedkamers en toiletten van het lager zijn zo ontworpen dat ze zowel eenvoudig door de school tijdens de lesuren als door verenigingen na schooltijd kunnen worden gebruikt, zonder concessies te doen aan de loopafstanden en de goede werking van de school. Ook de polyvalente ruimte is volledig voorbereid op breed gebruik. Bovendien zijn er twee kleedkamers die afzonderlijk verbonden zijn met het inkomplein van de sporthal, zodat ze indien nodig exclusief kunnen worden ingezet voor buitensportactiviteiten. Deze gelaagde ruimtelijke organisatie faciliteert uiteenlopende gebruiksscenario's: van het gebruik van slechts twee kleedkamers tot de volledige sporthal, of een combinatie van sporthal en polyvalente zaal.

© Klaas Verdru - B2Ai architects - Nest

Op die manier zijn de infrastructuur en het brede gebruik flexibel, opdeelbaar en zo toegankelijk voor iedereen. De school en de sporthal functioneren als één geheel en worden intensief gebruikt. Overdag maken de leerlingen gebruik van de sportinfrastructuur, terwijl lokale (sport)verenigingen er 's avonds en in het weekend terecht kunnen. Zo versterkt de site niet alleen het leer- en sportaanbod van Kuurne, maar geeft ze ook een nieuwe impuls aan de bredere omgeving van de renbaan.

De drie schoolprojecten tonen hoe B2Ai schoolgebouwen benadert als meer dan louter infrastructuur. Elk ontwerp versterkt de sociale rol van de school als ontmoetingsplek en motor voor gemeenschapsvorming. Het zijn plekken waar kinderen, leerkrachten en buurt elkaar vinden. Of het nu gaat om een internaat met daktuin in Deinze, een stedelijke campus in Elsene of een basisschool in Kuurne: B2Ai gaat telkens opnieuw de uitdaging aan om meerwaarde te creëren, niet alleen voor opdrachtgevers, maar ook voor de samenleving en omgeving. Dat doen ze door de juiste vragen te stellen en elke opgave opnieuw te durven herdenken. "You challenge, we rethink, together we create", luidt het.

B2Ai
architects

B2Ai architects

J. Jordaensstraat 18a, 1000 Brussel
Bellevue 5, 9050 Gent
Kwadestraat 155/4.1, 8800 Roeselare
Frankrijklei 5, 2000 Antwerpen
België

tel. +32 51 21 11 05
info@b2ai.com
www.b2ai.com

Grenzeloos samenwerken aan toekomstgerichte scholenbouw

Basisschool De Ark en Secundaire school Da Vinci - Sint-Niklaas - GO! Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap

Wie vandaag een school wil bouwen in Vlaanderen, botst onvermijdelijk op complexe uitdagingen: krappe budgetten, veranderende onderwijsbehoeften en een bouwsector waar innovatie vaak nog met horten en stoten gebeurt. “Maar waar velen struikelen, willen wij net het verschil maken”, vertelt Sébastien Commeyne, Business Developer - zorg en onderwijs bij IBENS. “Wij zijn geen aannemer, maar een aanwinst!”

Tekst & foto's: ibens

Het DNA van IBENS: geen klassieke aannemer

IBENS is geen doorsnee aannemersbedrijf. Vanuit Antwerpen werkt een team van zeventig medewerkers, nagenoeg allemaal ingenieurs, uitsluitend aan maatschappelijke gebouwen zoals scholen, zorgcentra en ziekenhuizen. “We zijn géén klassieke aannemer”, stelt Sébastien Commeyne meteen. “Voor ons is de essentie: meedenken, mee-ontwerpen en samen met de klant het verschil maken. IBENS neemt dan ook alleen projecten aan waarbij onze medewerkers echt mogen studeren en probleemoplossend mogen werken. Wij stappen dan ook niet zomaar in elke wedstrijd of aanbesteding, maar zetten bewust in op projecten waar onze visie tot haar recht komt. Alleen zo creëren we échte meerwaarde en kunnen we blijvend excelleren in scholenbouw en zorgprojecten.”

Design & Build en BIM

Wat maakt die aanpak van IBENS dan zó anders? Hun filosofie is gestoeld op de Design & Build-methode, waarbij – anders dan in traditionele scenario's – alle betrokken partijen vanaf het absolute begin samen rond de tafel zitten. “De klassieke volgorde ‘programma-ontwerp door architect-detailberekeningen door studiebureau-uitvoering door aannemer’ leidt vaak tot

onbegrip, miscommunicatie en dure faalkosten,” legt Commeyne uit. “We brengen iedereen samen vanaf het eerste idee. Dat levert optimaal maatwerk op, én bespaart de klant veel geld.”

Centraal daarin staat Building Information Modeling (BIM): een virtueel 3D-model waarin werkelijk alles wordt bedacht, berekend en gevisualiseerd voordat de eerste steen gelegd is. “Dankzij BIM kunnen we problemen al in het voortraject tackelen. In combinatie met maximale prefabricatie leidt dit tot een sneller bouwproces met veel minder fouten. Dat resulteert in een faalkost die daalt van de sector-gewone 15% naar slechts 3 à 6% bij IBENS. Dit is alleen mogelijk omdat samenwerking de boventoon voert, van dag één tot oplevering.”

Vertrouwen als leidraad

Omdat architect, opdrachtgever, studiebureau en aannemer samenwerken – en niet als losse schakels naast elkaar fungeren – is vertrouwen de absolute sleutel. “Zitten we vanaf het begin samen, dan bekijken we het bouwproces als één team. Problemen lossen we in real time op, niemand hoeft zich in te dekken. Dat maakt het mogelijk om bijsturingen snel en efficiënt uit te voeren.”

Ervaringsdeskundigheid helpt daarbij: “Dankzij jarenlange specialisatie kennen we de sector, de partners én de mogelijke valkuilen. Wanneer het écht knelt, steken we dat niet onder stoelen of banken, maar zoeken we samen met het hele team naar oplossingen. Die aanpak dwingt vertrouwen af.”

Slimmer aanbesteden

Commeyne onderstreept het belang van slim aanbesteden. “Veel schoolbesturen denken dat ze enkel via klassieke procedures mogen werken, waarbij in de eerste plaats een architect wordt aangesproken, die op zijn beurt een detailbestek uitschrijft voor een klassieke aannemer. De mededingingsprocedure met onderhandeling (MMO) biedt net dat voordeel om meer waarde uit de markt te halen (via doorgedreven samenwerking) én hierover met de verschillende bouwpartners in dialoog te gaan.” Het verschil? Niet de oplossing voorschrijven, maar juist de vraag bepalen: “Geef de markt en je partners een concreet doel, geen lijstje van voorgeschreven middelen. Vraag om prestaties en functionaliteit, en laat het team samen naar het slimste antwoord zoeken, binnen het budget. Deze aanpak leidt tot gebouwen die

IBENS: belofte waargemaakt

In 2023 kondigde IBENS in Edubuild aan dat de uitbreiding van de schoolcampus Berkenbeek in Wuustwezel tegen 1 september 2025 klaar zou zijn. Dankzij een doorgedreven Design & Build-aanpak, een intensieve samenwerking met alle partners en het gebruik van BIM en prefabricage werd die belofte volledig ingelost. Vandaag staat

er een flexibel, duurzaam en toekomstgericht schoolgebouw dat niet alleen functioneel is, maar ook licht, comfortabel en multifunctioneel.

Het project illustreert perfect dat IBENS een betrouwbare partner is die gemaakte afspraken nakomt en projecten succesvol afrondt.

De Driesprong - Deerlijk - GO! Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap

flexibel, toekomstgericht en duurzaam zijn, en tegelijk binnen de financiële mogelijkheden van de scholen vallen.”

Praktijkvoorbeeld: Berkenbeek in Wuustwezel
In 2023 verscheen in Edubuild een artikel over het project Berkenbeek, een grote schoolcampus voor buitengewoon onderwijs in Wuustwezel, waar meer dan 4.500 m² nieuwe schoolgebouwen – in totaal goed voor 10 miljoen euro investeringen – werden gerealiseerd. “In de nieuwe gebouwen zijn flexibiliteit, licht, duurzaamheid en multifunctionaliteit zichtbaar tot in elk detail: van klaslokalen die tot één grote ruimte omgevormd kunnen worden over gespecialiseerde keukens tot lokalen voor beroepsgerichte vorming.”

Samen met LV Architects werd de complexe uitbreiding van A tot Z in goede banen geleid. “Door het bouwteam werd goed gebruikgemaakt van de lange voorbereidingstijd ten gevolge van de vertraagde start van de werken. Het bekomen van de subsidiëring nam immers meer tijd in beslag dan oorspronkelijk was begroot. Met behulp van het BIM-model zijn we erin geslaagd om in die voorbereidende periode samen met alle partners zeer veel keuzes te maken die het proces

nadien hebben versneld. Eens al de keuzes virtueel waren beklonken, kon er aan de hand van de prefabricage zeer snel gebouwd worden. Dit is een mooi voorbeeld van doorgedreven samenwerking in een gestroomlijnd bouwproces.”

Technologie als versneller van kwaliteit

Het succes van IBENS rust op meer dan sterke methodieken. Continue investering in technologie zoals BIM en VR tilt het bouwproces naar een hoger niveau. “We bieden onze klanten niet zomaar een 3D-model aan; we laten ze via virtual reality door hun toekomstige gebouw wandelen, nog voor de start van de bouw. Dit geeft opdrachtgevers ongekende zekerheid én de kans om tijdig belangrijke keuzes te maken, wat dan weer proceswinst en kostenbesparing oplevert.”

Prefab bouwsystemen zijn een andere troef. “Ze zorgen voor sneller bouwen en minder afhankelijkheid van het weer, minder fouten én een vaak vlotter haalbare planning. We bouwen letterlijk meer in de fabriek en assembleren vooral op de werf. Dat verhoogt de betrouwbaarheid en verlaagt de faalkosten — en dat is precies waar het verschil met klassieke aannemers wordt gemaakt.”

Buitengewoon onderwijs Berkenbeek - Wuustwezel - Berkenbeek vzw

Uitdagingen en marktontwikkelingen

Scholenbouw in Vlaanderen is een domein in volle beweging. Overheden investeren miljarden in kwalitatieve, duurzame schoolinfrastructuur, maar de eisen en chronische onderfinanciering maken het geen makkelijke opdracht. Komt daar nog bij dat scholen nu bouwen voor een toekomst die tientallen jaren vooruit moet kunnen, terwijl technologie, onderwijsvisie en gebruik continu veranderen. "Besturen zijn vandaag verplicht om visionair te denken: kiezen voor gebouwen die flexibel in te delen zijn, die mee evolueren met lesmethoden én sociaal-maatschappelijke veranderingen kunnen opvangen. Comfort, lichtinval en welzijn zijn vanzelfsprekend veel belangrijker geworden. Je bouwt in feite voor een horizon van minstens 30 jaar." Daar speelt IBENS sterk op in, benadrukt Commeyne: "Onze ervaring bij uiteenlopende scholen, gekoppeld aan onze kennis van regelgeving en praktijk, zorgt ervoor dat we advies én praktijkoplossingen bieden die echt werken."

Personeel, innovatie en veerkracht

Waar veel bedrijven klagen over personeelschaarste, merkt IBENS op dat zijn innovatieve en probleemoplossende aanpak juist ingenieurs aantrekt. "Bij ons mag je als ingenieur elke dag het verschil maken, niet alleen uitvoeren wat er is voorgeschreven. Dat spreekt aan. We blijven groeien omdat we die cultuur van professionaliteit, uitdaging en openheid weten uit te stralen."

Wat materiaalprijzen betreft: IBENS is eerlijk over onzekerheden, maar ziet hierin geen fataal struikelblok. "Onze aanpak focust op procesverbetering. Uiteraard zijn er externe factoren zoals pandemieën of geopolitieke schokken, maar door efficiënt samen te werken en waar nodig voorbehoud te maken, kunnen we op het juiste moment schakelen en bijsturen. Onze faalkost is laag, onze planning transparant: zo blijven we gezond concurreren."

Stakeholderbetrokkenheid en communicatie

Een kracht van IBENS is de intensieve communicatie en betrokkenheid met opdrachtgevers. "We voeren niet gewoon uit: we gaan écht samen op weg. Door virtuele werksessies, continue overlegmomenten en duidelijke keuzes bouw je niet alleen een gebouw, maar ook vertrouwen op. Projecten als Berkenbeek illustreren dat: intens overleg vooraf, snelle besluitvorming en het kunnen laten meewegen van input van leraren, bestuur én leerlingen vormen het hart van ons bouwtraject."

Een bouwroom?

Neem gerust vrijblijvend contact op met **Sébastien Commeyne**. Hij denkt graag met u mee en helpt u om uw plannen op een slimme en doordachte manier te realiseren.

Naar de scholen van de toekomst

IBENS ziet zijn rol als meer dan die van aannemer of bouwbedrijf. "We zijn een procesbegeleider, innovator en partner voor duurzame toekomstbouw. Ons netwerk in de sector, onze praktijkervaring en onze cultuur van openheid zetten de toon voor scholen die verder vooruit willen denken."

Volgens Sébastien Commeyne zijn we nog maar aan het begin: "De uitdagingen – van energietransitie tot inclusiviteit en digitalisering – vragen om open samenwerking en innovatie. We blijven investeren in technologie, menselijk kapitaal en proceskennis. Want de scholen die we vandaag bouwen, moeten straks het kloppende hart zijn van hun gemeenschap. Daarin willen wij blijven groeien, samen met onze klanten."

ibens nv
Marialei 11 – bus 1
2018 Antwerpen
België

+ 32 3 287 65 00
info@ibens.be
www.ibens.be

Verouderde schoolinfrastructuur

Krappe (bouw)budgetten

Nood aan bouw-advies en -expertise

Afspraak met ibens
Scan hier voor een kennismakingsgesprek

Benieuwd naar de realisatie van Buitengewoon Onderwijs Berkenbeek?

Waldner Benelux, uw partner voor laboratorium- en schoolinrichtingen

Waldner Benelux BV is een 100% dochteronderneming van de Duitse Waldner Groep en is actief op de Benelux-markt. Het is onder meer gespecialiseerd in het leveren en installeren van innovatieve oplossingen voor laboratoria en onderwijs. Zo beschikt het als innovatieve partner over een uitgebreid team van specialisten op het gebied van consultancy, systeemontwerp, projectmanagement, installatie, configuratie en nazorg. Hierdoor is het van A tot Z betrokken bij uw project.

Tekst & foto's: Waldner Benelux

Universiteit Antwerpen

Flexibiliteit en veelzijdigheid met het oog op de toekomst

Als wereldwijd opererend technologisch bedrijf is Waldner actief in vele sectoren zoals food, life sciences, biotech, de chemie, de industrie, research, education en quality management.

Het biedt u state-of-the-art en toekomstgerichte laboratoriuminrichting, geavanceerde zuurkasten, verpakings- en vulmachines, isolatoren, processystemen en technische installaties. De schoolinrichtingen van Waldner ondersteunen jonge mensen op hun weg naar succes!

In de Benelux zijn Waldners laboratoriuminrichtingen en onderwijsoplossingen inmiddels een begrip.

Een Waldner-laboratoriumfaciliteit: volledig naar uw wensen ingericht

Of het nu gaat om zuurkasten, werktafels, spoelbakken, kasten, mediavoorzieningen of aan- en afvoersystemen: met het modulaire

concept van Waldner creëert u een laboratoriumomgeving die perfect aansluit bij uw behoeften. Dankzij de ruime keuze aan designopties en functionele indelingen zijn de mogelijkheden vrijwel onbeperkt.

Als gerenommeerde fabrikant van laboratoriuminrichtingen ontwikkelt Waldner producten die voldoen aan de hoogste eisen op het gebied van gebruiksgemak, veiligheid en flexibiliteit waarbij u als klant zelf de parameters bepaalt. Heeft u bijvoorbeeld behoefte aan ad hoc-aanpassingen, mobiel laboratoriummeubilair of een specifieke media-infrastructuur? Geen probleem, Waldner is volledig voorbereid op verandering. Want waar flexibiliteit in denken nodig is, is flexibiliteit in ruimte vaak onmisbaar.

Universiteit Antwerpen – Nieuwbouw Gebouw W, Campus Groenenborger

De Universiteit Antwerpen heeft op Campus Groenenborger (Groenenborgerlaan 171, 2020 Antwerpen) het nieuwe gebouw “W”

gerealiseerd: een ultramodern onderzoeksgebouw met zes bovengrondse verdiepingen, speciaal ontworpen voor de meest risicovolle chemische onderzoeksgroepen van de universiteit.

In dit gebouw zijn de onderzoeksgroepen ORSY, PLASMANT en LADCA samengebracht. De laboratoria zijn verdeeld over vier hoogwaardige laboverdiepingen, elk ingericht volgens de strengste veiligheids- en functionaliteitsnormen.

Naast de complete, voor laboratoria gangbare inrichting omvat het project onder meer 86 VAV-gestuurde zuurkasten, 40 meter omkastingen voor reactoren, voorzieningen voor 38 verschillende gassen en 45 veiligheidskasten en 20 gasflessenkasten.

Waldner Benelux heeft binnen dit project zijn expertise in high-end laboratoriuminrichting volledig laten gelden. In nauwe samenwerking met de opdrachtgever, gebruikers en adviseur

zijn laboratoria gerealiseerd die voldoen aan de hoogste eisen op het gebied van veiligheid, functionaliteit en toegankelijkheid.

De toegepaste technieken creëren niet alleen een optimale en comfortabele werkomgeving, maar dragen ook bij aan een aanzienlijke energie-efficiëntie en een duurzaam gebruik van het gebouw. Gebouw W vormt zo een inspirerende omgeving waar toonaangevend chemisch onderzoek en technologische innovatie samenkomen.

Het schoollab van de toekomst is multifunctioneel

Van klassikaal tot practicum, van scheikundeles tot dramas: in het futuristische schoollab gebeurt van alles. En dat helpt leerlingen beter voorbereiden op een latere baan. Dat is de visie van Waldner Benelux.

Een biologie-, natuur- of scheikundelokaal ziet er in de meeste middelbare scholen nog

standaard uit, met op iedere schoolbank een gas- en waterkraan en met de lerarenbank op een verhoging met in de kasten allerlei apparatuur. De zuurkasten bevinden zich vaak in een klein lokaal ernaast, evenals de voorraden die nodig zijn voor proeven.

Dit is de afgelopen jaren flink aan het veranderen, en hoe! Het futuristische schoollab moet net van alle markten thuis zijn. Dat betekent geen standaardbanken met gaskranen, maar een gastoevoer vanuit het plafond. Geen zuurkasten vast in een afzonderlijke ruimte, maar verplaatsbare varianten. Door deze inrichting kunnen verschillende vakken worden gegeven in deze multifunctionele ruimte, van biologie en scheikunde tot dans- en dramas.

Waldner Benelux ziet zichzelf als één van de voorlopers op het gebied van dit soort futuristische multifunctionele schoollabs. Het kan inspelen op elke behoefte. Zelfs als het aantal vierkante meters een rol speelt, is er nog altijd

veel mogelijk. Tegelijkertijd moet de veiligheid worden gewaarborgd.

Vakoverschrijdend onderwijs

Schoollabs zijn ongelofelijk belangrijk bij het enthousiasmeren en voorbereiden van leerlingen op het mooie vak wetenschap. Als we het hebben over schoollabs, bedoelen we praktijklokalen in de middelbare school. Laboratoria in het beroepsonderwijs en universiteiten liggen al wat dichterbij echte of professionele labs. Het professionele lab is zo ingericht dat het een efficiënte werkomgeving biedt voor de testen of experimenten van de analist of onderzoeker. In een schoollab daarentegen moet zowel theoretisch onderwijs kunnen worden gegeven als experimenten die bij het behandelde thema passen.

Een ander verschil is dat een schoollab moet inspelen op de veranderingen in de maatschappij. Onze samenleving is continu in beweging; technologische ontwikkelingen volgen elkaar in

Schoollab

rap tempo op. Dat vraagt om een andere benadering en denkwijze. We moeten leerlingen stimuleren om out of the box te denken. En dat betekent vakoverschrijdend onderwijs in de vorm van STEAM - science, technology, engineering, arts, mathematics - waarbij verschillende vakgebieden aan elkaar worden gelinkt en jongeren van elkaar kunnen leren en gezamenlijk tot oplossingen komen. Maar deze benadering vraagt wel om een andere inrichting van het schoollab. Het lokaal is dan namelijk niet ingericht op één bepaald vak, maar op vele.

STEAM gaat in de toekomst waarschijnlijk een steeds grotere rol spelen in het onderwijs, en multifunctionele schoollabs vervullen daarin

een sleutelrol. Waldner Benelux is blij die te kunnen leveren.

Benieuwd wat Waldner Benelux voor u kan betekenen?

Waldners adviseurs staan voor u klaar om uw wensen te vertalen naar een passende laboratorium- of schoolinrichting.

Waldner Benelux B.V.
Meerheide 112
5521 DX Eersel
Nederland

+31 85 040 29 30
info@waldner-benelux.nl
www.waldner-benelux.com

ACTUA

Van klassiek naar toekomstproof: Syntra Mechelen bouwt innovatieve campus

Syntra AB investeert de komende jaren in een grootschalige vernieuwing van haar campus in Mechelen. Met de hulp van Oskar architecten en een team van gespecialiseerde partners wordt de bestaande site aan de Oude Baan 2 stap voor stap omgevormd tot een eigentijdse leeromgeving van circa 9.000 m². Het project, met een budget van ongeveer 15 miljoen euro, maakt deel uit van het EFRO-project Innovatieve Campus van de Toekomst en kadert in de ambitie van Syntra om een toonaangevende en duurzame opleidingshub te worden.

Tekst: Wim Vander Haegen
Foto's: Oskar architecten

Een compact en toekomstgericht ontwerp

Het ontwerp van Oskar architecten onderscheidt zich door een compacte en efficiënte inplanting die de volledige campus sterker met elkaar verbindt. Centraal in het gebouw komt een groot atrium dat fungeert als kloppend hart en ontmoetingsruimte. Vanuit dit atrium zijn klaslokalen, ateliers, kantoren en gemeenschappelijke zones vlot bereikbaar, wat zowel interactie als transparantie bevordert.

Het ontwerp voorziet flexibele ruimtes die zich aanpassen aan de snel evoluerende opleidingsnoden van Syntra. Grote raampartijen en open verbindingen tussen binnen en buiten zorgen voor licht, lucht en een gevoel van transparantie. De campus wordt daarmee meer dan een schoolgebouw: hij wordt een inspirerende leer- en werkomgeving voor cursisten, docenten en ondernemers.

Duurzaamheid en omgeving

Duurzaamheid vormt een kernwaarde in dit project. Er wordt ingezet op energie-efficiënte technieken, slim waterbeheer en verantwoord materiaalgebruik. Ook het behoud en de versterking van de groene omgeving rond de campus spelen een belangrijke rol. Het ontwerp creëert een duidelijke relatie met de buitenruimte en benadrukt de rol van de campus als open leerhub in Mechelen.

Gefaseerde realisatie 2024-2027

Om de continuïteit van de opleidingen te garanderen, wordt de vernieuwing gefaseerd aangepakt. Zo blijft de campus tijdens de werken operationeel en kan Syntra haar opleidingsaanbod blijven uitrollen. Deze gefaseerde aanpak laat toe om stap voor stap de oude gebouwen te vervangen door de nieuwe infrastructuur, zonder de dagelijkse werking te onderbreken.

Meewerkende partijen

Bij het project zijn, naast Oskar Architecten, verschillende partners betrokken: Fraeye & Partners (ingenieursbureau), AA&O (stabiliteitsstudies), Bureau De Fonseca (technieken) en Frame (landschap en omgevingsaanleg). Dankzij deze multidisciplinaire samenwerking ontstaat een geïntegreerd ontwerp waarin architectuur, technieken en omgeving op een naadloze manier samenkomen.

Een innovatieve leerhub voor de regio

Met deze nieuwe campus wil Syntra Mechelen zich profileren als een innovatieve leerhub die inspeelt op digitalisering, technologie en ondernemerschap. De infrastructuur ondersteunt levenslang leren en biedt bedrijven en cursisten een inspirerende plek om kennis en ervaring uit te wisselen. Het gebouw wordt zo niet alleen een opleidingscentrum, maar ook een ontmoetingsplaats waar onderwijs, ondernemerschap en innovatie elkaar versterken.

Een schoolvoorbeeld van hergebruik en vernieuwing

Het project Waterside aan de Willebroekkaai in Brussel is een schoolvoorbeeld van wat circulariteit in de bouw werkelijk kan betekenen: een voormalige kantooromgeving die een volledig nieuw leven kreeg, zonder afbraak, zonder verspilling en met maximaal hergebruik van materialen. Beddeleem, al driekwart eeuw producent in systeemwanden, deuren, klimaatplafonds, los meubilair én Klasse 8 totaalafwerker, zette met deze transformatie een krachtig signaal: circulair bouwen is niet langer toekomstmuziek, het is haalbare praktijk.

Tekst & foto's: Beddeleem

Een nieuw hoofdstuk voor een iconisch gebouw

Het oorspronkelijke Waterside-complex werd gebouwd in 2005 en bood destijds onderdak aan kantoren met een bruto bovengrondse oppervlakte van 16.000 m² en 4.000 m² ondergrondse ruimtes. Ook toen was Beddeleem al leverancier en werden onder meer van plafonds en systeemwanden geplaatst. "Vijftien jaar later kreeg het gebouw een tweede leven als campus voor de Haute École Francisco Ferrer", schetst Laurence Roelens, Marketingmedewerker bij Beddeleem, het project. "Met behoud van de bestaande structuur en installaties werd het complex volledig heringericht om te voldoen aan moderne eisen voor onderwijsinfrastructuur. Onder de leiding van hoofdaannemer BPC, die ook de coördinatie van de technieken op zich nam, en Altiplan (ontwerp) nam Beddeleem de totale binnenafwerking op zich. Met beide partijen hadden we overigens een uitstekende samenwerking om alles volgens de regels van de kunst uit te voeren."

Wat behouden bleef, kreeg waarde

Van bij de eerste analyse was het duidelijk dat de modulaire en duurzame logica van Beddeleem uit 2011 de deur openzette voor een circulaire toekomst. "De reeds aanwezige JB 2000-systeemwanden, JB CEILING (metalen plafonds) bleken in goede conditie. In plaats van te slopen, werd alles zorgvuldig geanalyseerd, gedemonteerd en opnieuw opgebouwd."

Het resultaat is indrukwekkend qua omvang:

- **3.000 m² JB 2000-systeemwanden** werden zorgvuldig hergebruikt, inclusief structurele profielen en glasmodules;
- **7.000 m² JB CEILING** (metalen plafonds) werden volledig gedemonteerd en opnieuw gemonteerd, na technische controle;
- **8.000 m² verhoogde vloeren** werden grotendeels behouden en waar nodig verbeterd, en afgewerkt met vinyl.
- **125 JB DOOR-Fix deuren** hergebruikt, aangevuld met 45 nieuwe exemplaren

Deze cijfers tonen niet enkel een indrukwekkende materiaalbesparing, maar ook het economisch voordeel van doordachte modulariteit. Het gebouw werd grotendeels – meer dan 70 procent – op basis van bestaan-de materialen (her)ingericht.

Slim Circulair: de gesloten kringloop

Het project maakt deel uit van het Beddeleem Circulair-programma, waarin materialen niet alleen opnieuw gebruikt, maar ook actief herbestemd worden. "Onderdelen die ter plaatse niet konden worden toegepast, werden naar onze productiesite in Nazareth-De Pinte teruggebracht", vertelt Anne De Coninck, Sustainability Manager bij Beddeleem. "Daar werden ze gereinigd, herwerkt of aangepast en later opnieuw ingezet in andere projecten, zoals het nieuwe Nucleus Park-kantorencomplex in Zwijnaarde. Wat niet meer bruikbaar was, zoals beschadigde platen of verouderde modules, werd

© Studio Claerhout - Beddeleem

niet als afval beschouwd. Dankzij onze partners krijgen deze materialen een nieuw leven in o.a. de vorm van gerecycleerde spaanplaten, die opnieuw verwerkt worden tot wand- en meubelpanelen. Zo blijft het materiaal in een oneindige kringloop van waarde-creatie."

Technologie en traceerbaarheid als fundament

Beddeleem beschikt over een unieke interne databank waarin decennialang technische gegevens van elk product zijn opgeslagen. "Daardoor konden onze ingenieurs exact nagaan of de oorspronkelijke componenten nog aan de moderne normen voldeden. Bij deuren en wandconstructies werd bijvoorbeeld bepaald welke onderdelen konden behouden blijven – frames, profielen – en welke vervangen moesten worden, zoals deurbladen met hogere akoestische of brandwerende eisen. Deze aanpak combineert pragmatiek met wetenschappelijke precisie, een zeldzame combinatie in de bouwsector."

Circulaire wanden met blijvende prestaties

De keuze voor de JB 2000 systeemwanden is niet toevallig. "Onze meest modulaire en makkelijkst te verplaatsen systeemwand vormt de ruggengraat van Beddeleems circulaire visie. Hun volledig uitwisselbare structuur maakt het mogelijk om panelen, glasmodules en deuren te demonteren zonder enige schade. Ze blijven bovendien visueel homogeen, zelfs na decennia van hergebruik. Het 'take-back'-programma van Beddeleem zorgt ervoor dat waardevolle componenten zoals aluminiumprofielen, glas en isolatie retour kunnen komen, worden gereinigd en opnieuw geïntegreerd in nieuwe projecten."

Gedetailleerd en verantwoord hergebruik

Elke stap in het project was gericht op maximale efficiëntie. "Ons intern studie bureau voerde maatcontroles uit tot op millimeterniveau om afwijkingen tussen oude en nieuwe plannen te compenseren", gaat Anne De Coninck verder. "Waar modules niet één-op-één pasten, werden verlengstukken en passtukken ontworpen. Ook technische voorzieningen – verlichting, HVAC, databekabeling – werden waar mogelijk geïntegreerd in hergebruikte wanden en plafondeilanden. En blijven dankzij de demonteerbare opbouw ook altijd bereikbaar."

De circulaire aanpak ging gepaard met esthetisch maatwerk. Elke verdieping kreeg een aangepast kleurenpalet, met neutrale tinten en natuurlijke materialen, om rust en focus te bevorderen. Het resultaat is een harmonieuze combinatie van functionele modulariteit en warme uitstraling."

Een holistische visie op circulariteit

De Beddeleem-filosofie "Create Circular Workspaces" berust op drie nauw verbonden niveaus:

- **Bewuste materiaalkeuze en -gebruik:** PEFC-gecertificeerd hout en gerecycleerde grondstoffen verminderen niet enkel verspilling, maar dragen bij aan internationale duurzaamheidsdoelen.
- **Levensduurverlenging:** producten worden ontworpen om meerdere levenscycli te doorstaan – van demontage tot herinzet – met minimale kwaliteitsverlies.
- **Gesloten kringloop:** door design-to-REuse, logistieke terugname en partnerschappen krijgt elk onderdeel een nieuwe bestemming.

Deze principes sluiten perfect aan bij het **Cradle-to-Cradle Certified® Products** Program van Beddeleem.

De visie van de architect

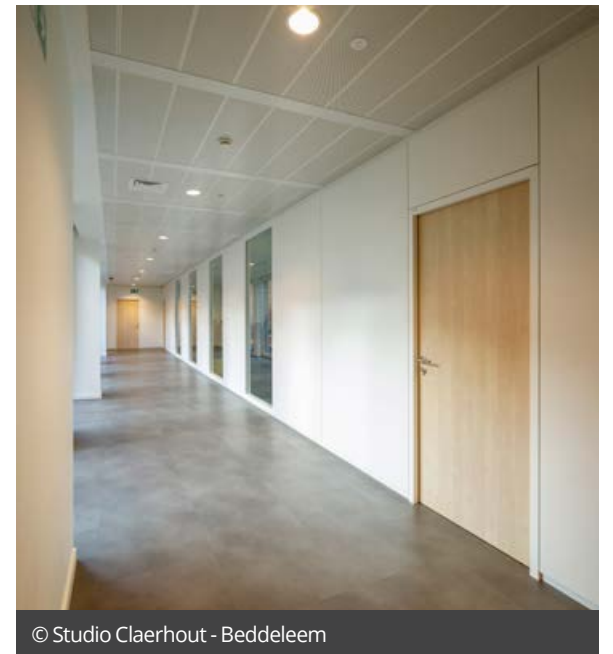
"Het project rond de herbestemming van het voormalige kantoorgebouw toont op een inspirerende manier hoe duurzaamheid en architectuur hand in hand kunnen gaan", vertelt Ir architect Benoît Jacques van Altiplan. "Het gebouw stond al een tijd leeg toen de stad op zoek ging naar een nieuwe locatie voor een school. De ligging, vlak bij het Noordstation en perfect aangesloten op het openbaar vervoer, maakte deze plek ideaal voor de nieuwe bestemming. De uitdaging lag erin om het voormalige kantoorgebouw om te vormen tot een moderne onderwijsomgeving met ruime leslokalen, auditoria, een bibliotheek en een refter. De oorspronkelijke kantoorinrichting, met veel kleine ruimtes en vergaderzalen, voldeed logischerwijs niet meer aan de noden van een school. Toch werd niet gekozen voor afbraak en vernieuwing, maar voor een inventieve aanpak van hergebruik. De bestaande binnenwanden werden zorgvuldig gedemonteerd, ter plaatse opgeslagen en deels opnieuw geplaatst volgens het nieuwe inrichtingsplan. Waar minder wanden nodig waren, werden de overblijvende materialen overgebracht naar andere projecten. Niet alleen de wanden, maar ook de deuren, isolatie, verhoogde vloeren en verlaagde plafonds kregen op die manier een tweede leven. De materialen verkeerden nog in uitstekende staat en bleken perfect geschikt voor hergebruik. Zelfs de glazen scheidingswanden werden gerecupereerd."

De aanpak illustreert een bredere visie op duurzaam bouwen. "Van bij het ontwerp moeten we al nadenken over de toekomst van een gebouw en zijn materialen. Door te anticiperen op mogelijke aanpassingen, sloop of transformatie, kunnen constructies zo ontworpen worden dat ze eenvoudig te demonteren en herbruikbaar zijn. Dat maakt het project niet alleen ecologisch verantwoord, maar ook economisch slim en toekomstgericht."

Altiplan werkt al lang samen met Beddeleem. Ook nu weer verliep dat bijzonder vlot. "De mensen van Beddeleem kennen hun producten door en door, en dat is een groot voordeel bij projecten met specifieke akoestische en technische eisen. Deze expertise gaf ons de zekerheid dat alle systemen zouden voldoen aan de geldende normen, zonder in te boeten op kwaliteit of esthetiek. Het herbestemmingsproject is een toonvoorbeeld van circulair en duurzaam bouwen: een gebouw dat zijn oorspronkelijke functie verlaat, maar dankzij doordachte keuzes en vakmanschap een nieuw, waardevol tweede leven krijgt."

Belgisch, lokaal en mensgericht

De volledige keten – ontwerp, productie, transport en plaatsing – blijft binnen België. Dat maakt van Beddeleem niet enkel een duurzame producent, maar ook een economische motor die lokale tewerkstelling combineert met klimaatbewust beleid. Jaarlijks worden meer dan 300 projecten uitgevoerd voor kantoren, scholen, zorginstellingen en overheden. In Waterside komen die waarden perfect samen: Belgische productie, circulaire materialen en lokale uitvoering. Elk onderdeel van het project weerspiegelt tegelijk technologische vooruitgang en maatschappelijke verantwoordelijkheid.

© Studio Claerhout - Beddeleem

Toekomstbestendigheid

Waterside bewijst dat circulariteit niet louter ecologisch, maar ook economisch rendement biedt. "Door materialen te hergebruiken, daalden zowel de productiekosten als de CO₂-uitstoot aanzienlijk. Bovendien laat het gebouw zich in de toekomst opnieuw eenvoudig aanpassen, mocht de functie veranderen. Het is een levend bewijs dat circulariteit gelijkstaat aan toekomstbestendigheid."

Vandaag huisvest Waterside de studenten en docenten van de Haute École Francisco Ferrer in een omgeving die technologie, comfort en duurzaamheid combineert. Achter elke wand en deur schuilt een verhaal van hergebruik en vernieuwing – van verleden dat toekomst werd."

BEDDELEEM

Beddeleem
Venecoweg 14a
9810 Nazareth
België

+32 9 221 89 21
info@beddeleem.be
www.beddeleem.be

BEDDELEEM

REALISE THE FUTUREPROOF WORKSPACE

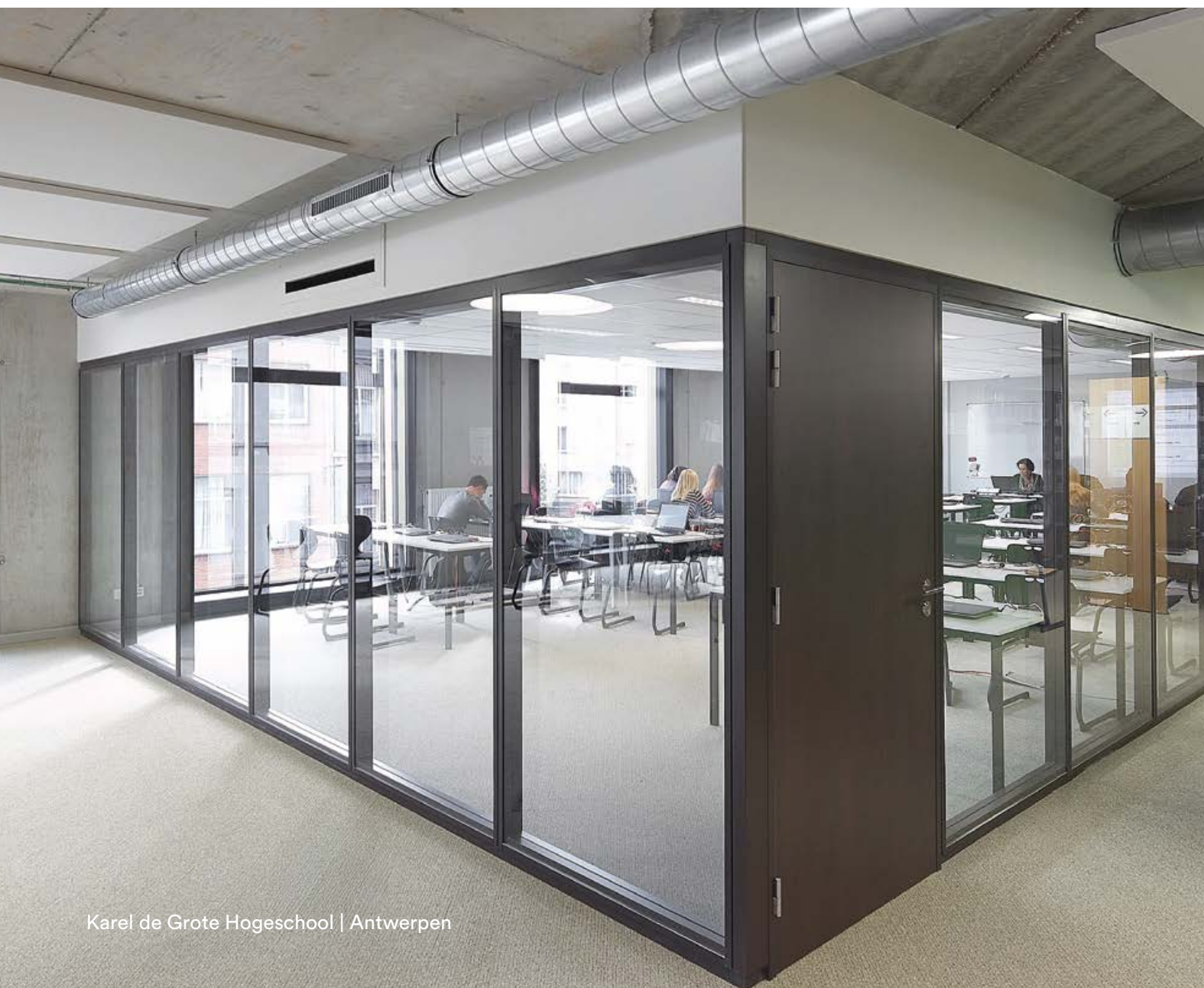
through sustainability,
innovation and excellence

Totaalafwerking
Wanden
Plafonds
Deuren
Meubilair

Contacteer ons

Karel de Grote Hogeschool | Antwerpen

DOSSIER Modulaire scholenbouw

VDL De Meeuw toont hoe infrastructuur onderwijs kan versterken

Een school die letterlijk meegroeit met haar visie

De LAB-school in Sint-Niklaas is allesbehalve een klassieke school. Wat begon als een ambitieus idee voor toekomstgericht onderwijs, groeide in enkele jaren uit tot een inspirerende campus waar samenwerking, transparantie en duurzaamheid centraal staan. De school werd niet in één keer gebouwd, maar groeide letterlijk mee met haar leerlingen. Elk schooljaar kwam er een nieuwe bouwphase bij: snel, stil en zonder de schoolwerking te verstoren. "Onze gebouwen groeien mee met onze visie op leren," zegt directeur Esbjorn Fiers. "We wilden geen gangen en hokjes, maar open leeromgevingen waar leerkrachten en leerlingen elkaar zien, ontmoeten en samenwerken. Dankzij modulair bouwen met VDL De Meeuw konden we dat perfect realiseren."

Tekst & foto's: VDL De Meeuw

© VDL De Meeuw - LAB Gedreven Onderwijs, Sint-Niklaas

LAB staat voor *Learning Active Based* en wil het klassieke onderwijs herdenken. Geen metho- deschool, wel een laboratorium voor eigentijds, wetenschappelijk onderbouwd leren.

Leerkrachten werken er in teams van tien, samen met honderd leerlingen op één bouwlaag. Co-teaching, zelfstandig leren en overlegmomenten wisselen elkaar af. Die visie vroeg om een totaal andere infrastructuur: geen rijen klaslokalen meer, maar open leerom- gevingen waar licht, akoestiek en samenwerking centraal staan.

De architectuur ondersteunt die dynamiek met ruime leerzones, veel glas, flexibele scheidings- wanden en akoestisch doordachte materialen. Grote centrale ruimtes nodigen uit tot zelfstandig werk, terwijl kleinere hoekjes rust en concentra- tie bieden.

"Leerkrachten delen letterlijk dezelfde ruimte", vertelt Fiers. "Dat zorgt voor spontane interactie, onderlinge inspiratie en een grote betrokkenheid bij de leerlingen. Onze gebouwen brengen mensen samen — precies wat we beogen met ons onderwijs."

Nieuwe leerlingen zijn meestal meteen overtuigd", glimlacht Fiers. "Ze zeggen spontaan: Hier wil ik naar school!"

Esbjorn Fiers
Directeur LAB Sint-Niklaas

Groeien in fases

De eerste bouwphase ging van start in het voorjaar van 2022. Tegen september verwelkomde LAB Sint-Niklaas zijn eerste leerlingen. Elk schooljaar volgden nieuwe gebouwen, telkens tijdig opgele- verd voor de volgende lichting.

Die gefaseerde aanpak bood niet alleen budget- taire ademruimte, maar sloot ook aan bij de natuurlijke groei van de school. Elke graad kreeg een eigen gebouw, volledig afgestemd op de noden van dat moment. Volgens het meerjaren- plan van de school werd er zo elk werkjaar een bijkomende graad toegevoegd. In 2025 werd de volledige campus afgerond en klaar voor gebruik door alle drie de schoolgraden van het secundair onderwijs.

Deze stapsgewijze aanpak past perfect bij het onderwijskundig model van LAB, dat vertrekt vanuit evolutie, leren door ervaring en voortdu- rende ontwikkeling.

"We bouwen letterlijk terwijl we groeien," zegt Fiers. "Dat maakt het mogelijk om onze infra- structuur voortdurend af te stemmen op de praktijk in de klas."

Alle bouwmodules werden in de ateliers van VDL De Meeuw voorbereid en in korte tijd geplaatst. De plaatsing gebeurde telkens met minimale hinder voor de leerlingen. Geen lawaai, geen stof, geen breekwerk. Tijdens schooldagen kon alles gewoon doorgaan.

De passerelle als symbool van verbondenheid

Blikvanger van de campus is de zeshoekige passerelle die alle gebouwen op de eerste verdie- ping met elkaar verbindt. Ze vormt niet enkel een circulatieruimte met één centrale lift voor alle leerlingen, maar ook het architecturale hart van de school. "De passerelle verbindt letterlijk én figuurlijk onze school," zegt Fiers. "Ze staat symbool voor ons streven: een dynamische inter- actie tussen leerkrachten, leerlingen en ideeën."

Ook esthetisch is het een sterk signaal. De trans- parante structuur symboliseert openheid en continuïteit, en maakt de campus tot een herken- baar geheel. Rond de gebouwen zorgen groen en licht voor een rustgevend kader, inclusief een karaktervolle boom die bewust behouden bleef als symbool voor duurzaamheid. De campus weerspiegelt zo volledig de waarden van LAB:

leren in verbinding met elkaar, met de omgeving en met de toekomst.

Samen bouwen aan de toekomst

Voor VDL De Meeuw was LAB Sint-Niklaas de perfecte illustratie van hoe modulair bouwen onderwijs kan versterken. De bouwpartner dacht mee vanaf de ontwerpfase en vertaalde de onder- wijsvisie naar flexibele en duurzame infrastruc- tuur. Elke bouwphase werd nauwgezet afgestemd op het schoolteam, zodat pedagogie en architec- tuur elkaar versterkten. "VDL De Meeuw was voor ons geen aannemer, maar een partner," benadrukt Fiers. "Ze dachten actief mee, hielden rekening met onze timing en gaven ons telkens de vrijheid om onze visie verder te verfijnen."

Elk gebouw is aanpasbaar en uitbreidbaar, met verplaatsbare wanden, herbruikbare modules en energiezuinige technieken zoals lucht-lucht- warmtepompen en ventilatie met warmterecupe- ratie. De gebouwen zijn even duurzaam als klassiek gebouwde scholen, maar veel flexibeler in gebruik en onderhoud.

Ontdek meer op Edubuild 2026

Bezoek VDL De Meeuw en ontdek hoe modulair bouwen het onderwijs van morgen vormgeeft.

Van tijdelijke klas tot toekomstgerichte campus

Met LAB Sint-Niklaas zette VDL De Meeuw een toonbeeld neer van hoe onderwijsinfrastructuur kan meegroeien met mensen, ideeën en tijd. En dat geldt niet alleen voor permanente campussen: ook scholen die dringend extra klasruimte nodig hebben, kunnen rekenen op snelle, tijdelijke, comfortabele en flexibele modulaire oplossingen.

© VDL De Meeuw - Toekomstgerichte campus

VDL De Meeuw
Koning Leopoldlaan 8
2830 Willebroek
België

+32 (3) 860 71 50
info@vdlmeeuw.be
vdlmeeuw.be

ARTIKEL

Modulair bouwen voor scholen: snel, circulair en toekomstbestendig

RUIMTE OM TE LEREN FLEXIBILITEIT OM TE GROEIEN

Modulaire schoolgebouwen van VDL De Meeuw

- » Onderwijs evolueert. En wij bouwen mee.
- » Van tijdelijke klaslokalen tot high-end schoolcampussen.
- » Altijd snel, duurzaam én op maat van uw onderwijsvisie.

Permanent of tijdelijk

Modulaire gebouwen die flexibel meegroeien met de noden van uw school.

- » **Snel gerealiseerd**
Korte bouwtijd zonder compromissen op kwaliteit of afwerking.
- » **Duurzaam & circulair**
Herbruikbare modules en minimaal materiaalverlies voor een toekomstgerichte aanpak.
- » **Comfortabel & gezond**
Optimale lichtinval, ventilatie en akoestiek die het leerklimaat versterken.
- » **Totaalservice**
Van ontwerp tot onderhoud: één aanspreekpunt voor uw volledige project.

Meer weten over onze aanpak?

Ontdek het volledige verhaal in het artikel in dit magazine.

Check: vldemeeuw.be/onderwijs

Door de groeiende nood aan een flexibele en duurzame schoolinfrastructuur vormen modulaire gebouwen een toekomstgerichte oplossing voor scholen die snel en kwalitatief willen uitbreiden of vernieuwen. Modulaire schoolgebouwen bieden een technisch geavanceerde oplossing voor huisvestingsvraagstukken. Voordelen zijn flexibiliteit, snelheid en duurzaamheid. Toch bestaan er ook aandachtspunten en uitdagingen die de bouwheer in het besluitvormingsproces in overweging moet nemen.

Tekst: Wim Vander Haegen

Wat is modulair bouwen?

Modulair bouwen houdt in dat grotendeels geprefabriceerde bouwmodules in een fabriek worden geproduceerd, waarna ze op locatie snel worden samengevoegd tot één geheel. De indeling en omvang zijn op maat van de onderwijsbehoeften en evoluties binnen de school, zoals leerlingenaantallen en pedagogische veranderingen.

Modulair bouwen heeft onmiskenbare (technische) voordelen:

- **Snelle oplevering:** het bouwproces kan tot 70% sneller verlopen dan traditionele bouw. Daardoor is tijdelijke huisvesting nauwelijks nodig en kunnen scholen snel inspelen op groei, renovatie of onverwachte situaties.
- **Flexibiliteit:** modules kunnen eenvoudig uitgebreid, verplaatst of aangepast worden. Dit garandeert dat het gebouw mee evolueert met de school en biedt ruimte voor diverse functies, zoals technische ateliers, praktijklokalen of sportruimtes.
- **Duurzaamheid:** modulair gebouwde scholen gebruiken circulaire en recyclebare materialen. De modules kunnen na gebruik elders opnieuw worden ingezet. Opties zoals zonnepanelen, ledverlichting en energiezuinige installaties zijn standaard voorzien.
- **Comfort:** moderne modulaire gebouwen beschikken over hoogwaardige klimaatbeheersing, een uitstekende akoestiek en veel daglicht, wat een gezonde leeromgeving bevordert.
- **Kostenbeheersing:** lagere bouw- en exploitatiekosten, minder bouwafval en verminderde bouwrente zijn belangrijke financiële pluspunten.

Mogelijke nadelen en aandachtspunten

Modulair bouwen is beslist een uitstekend idee, maar er zijn ook een aantal punten die men in overweging moet nemen:

- **Beperkte ontwerp mogelijkheden:** door standaardisatie kunnen er beperkingen zijn voor architectuur en vormgeving, vooral wanneer unieke esthetische wensen bestaan.
- **Kwaliteitscontrole:** een strikte planning en coördinatie zijn essentieel. Onnauwkeurigheden in de productie of montage kunnen leiden tot vertragingen of extra kosten.
- **Akoestische uitdagingen:** ondanks aanzienlijke verbeteringen is geluidsisolatie bij grote open ruimtes een aandachtspunt, al tonen recente projecten aan dat deze goed oplosbaar is.
- **Sociale perceptie:** modulaire gebouwen worden soms ten onrechte geassocieerd met tijdelijke, minderwaardige “containerklassen”. In de praktijk is de uitstraling modern en aangenaam, mits gekozen wordt voor hoogwaardige materialen en afwerking.

Gefaseerde bouw

Modulaire schoolgebouwen hebben doorgaans een levensduur van 30–50 jaar, afhankelijk van het gebruik en de materiaalkeuze. Het onderhoud is vergelijkbaar met dat van traditionele gebouwen.

Scholen kiezen modulair bouwen zowel voor permanente hoofdgebouwen als voor uitbreidingen en tijdelijke oplossingen bij vernieuwing of capaciteitsproblemen. Gerealiseerde projecten laten een brede inzet zien, van polyvalente ruimtes en klaslokalen tot studentenhuizen en naschoolse opvang. De modulaire technologie maakt gefaseerde bouw mogelijk, wat betekent dat de school meegroeit zonder grote verstoringen in de werking. Circulariteit en hergebruik sluiten bovendien aan bij waardecreatie in het onderwijs. Na gebruik worden modules zorgvuldig gedemonteerd en elders hergebruikt, waardoor het milieu minder belast wordt. De energieprestaties zijn minstens gelijkwaardig aan klassieke bouw, wat op termijn lagere operationele kosten betekent.

Algeco - Een modulair schoolgebouw moet aan diverse technische eisen voldoen die voortvloeien uit regelgeving, subsidiëring en de functionele behoeften van een moderne leeromgeving.

Modulair bouwen houdt in dat grotendeels geprefabriceerde bouwmodules in een fabriek worden geproduceerd.

Technische eisen

Een modulair schoolgebouw moet aan diverse technische eisen voldoen die voortvloeien uit regelgeving, subsidiëring en de functionele behoeften van een moderne leeromgeving. Deze eisen zijn grotendeels gelijk aan die voor traditioneel gebouwde scholen, maar vereisen extra aandacht voor specifieke aspecten zoals modulariteit, brandveiligheid, akoestiek en flexibiliteit. Enkele voorbeelden:

1. Ruimte en indeling

- Voldoende oppervlakte per klaslokaal: typisch is minimum ca. 54 m² voor 18 leerlingen en een leerkracht, vrij van kolommen of dragende elementen.
- Minimum 2,60 m vrije hoogte in de klaslokalen (vloer tot plafond).
- Minimum één enkele toegangsdeur en een nooddeur van elk minstens 90 cm breed.
- Aantal en plaatsing van ramen: minstens 3 te openen ramen per lokaal voor voldoende licht en ventilatie.
- Kindvriendelijke stopcontacten, verspreid over de ruimte (minimum 4 tot 6 per klas).
- Toegang tot wifi via minstens één punt per lokaal.

2. Klimaat, ventilatie en energie

- Moderne ventilatie met warmterugwinning, met een debiet tot 700–850 m³/h (ca. 36–45 m³/h per persoon, afhankelijk van de bezettingsgraad) per lokaal, afhankelijk van de grootte.
- Vloer-, wand- of plafondverwarming die per lokaal regelbaar is, met opties voor airconditioning.
- Energiezuinige installaties, vaak met zonnepanelen, en voldoen aan streng energielabel (EPB-eisen).
- Uitstekende thermische isolatie en minimale koudebruggen, zodat comfort en energieverbruik optimaal zijn.

3. Akoestiek en geluidsisolatie

- Specifiek ontwikkelde wandsystemen voor optimale akoestiek en minimale geluidsoverlast, zelfs tussen units.
- Voldoen aan normen voor geluidsoverdracht tussen lokalen en naar buiten toe.

4. Brandveiligheid en evacuatie

- Brandwerendheidseisen kunnen variëren afhankelijk van de functie en hoogte van het gebouw (cf. NBN S 21-204-2:2020).
- Brandvertragende materialen (zoals gipskarton, vezelcement of calciumsilicaat).
- Voldoen aan strikte brandwerendheidseisen, bijvoorbeeld EI30 voor buitenwanden en EI60 voor het dak.
- Duidelijke evacuatie routes, noodverlichting en goed bereikbare nooddeuren.

5. Toegankelijkheid en inclusiviteit

- Volledig toegankelijk voor personen met beperkte mobiliteit: brede gangen en deuren, drempelloze toegang, aangepaste sanitaire voorzieningen.

Wettelijke en subsidievoorwaarden

- AGION hanteert maxima voor de subsidieerbare bruto-oppervlakte per leerling en per onderwijsniveau (lager, secundair, buitengewoon, ...).
- Modulair gebouwde scholen moeten voldoen aan alle relevante Vlaamse normen voor onderwijsinfrastructuur, waaronder de fysische en financiële normen van AGION (zoals maximale bruto-oppervlakte voor subsidiëring en bouwvolume).

Het is aan te raden om voor elk (ver)bouwproject overleg te voeren met de lokale brandweer en een preventieadviseur niveau 1.

Brandveiligheids- en vluchtroute-eisen voor modulaire scholen

Voor modulaire scholen gelden strikte brandveiligheids- en vluchtroute-eisen die gelijkwaardig zijn aan die voor traditioneel gebouwde schoolgebouwen. De belangrijkste normen zijn vastgelegd in het KB van 7 juli 1994 (en latere wijzigingen), en specifiek voor scholen gebundeld in de norm NBN S 21-204-2:2020, aangevuld met vereisten voor vluchtroutes, compartimentering en evacuatievoorzieningen.

Brandwerendheid van bouwelementen:

- **Structurele hoofdelementen** moeten minstens 60 minuten brandweerstand bieden (R60), het dak min. 30 minuten (R30).
- **Verticale binnenwanden:** minstens EI30 bij één bouwlaag, EI60 bij twee bouwlagen.
- **Compartimentering:** grote gebouwen worden opgedeeld in kleinere brandcompartimenten, meestal max. 1000 m² per compartiment, volgens NBN S 21-204-2:2020.

Vluchtroutes en evacuatievoorzieningen:

Er moet altijd een veilige en snelle evacuatie gegarandeerd zijn voor het maximale aantal aanwezige personen. Elk lokaal moet minstens twee onafhankelijke vluchtwegen hebben, waarvan de dichtstbijzijnde deur altijd direct naar buiten of naar een veilige zone leidt. De minimale breedte van vluchtwegen is doorgaans 1,20 m, deuren moeten minimum 90 cm breed zijn. Evacuateroutes en -deuren moeten helder aangeduid zijn met goed zichtbare pictogrammen en noodverlichting, conform wettelijke normen.

Uitrusting en organisatorische verplichtingen:

- **Branddetectie-installaties en een centraal brandalarm** zijn verplicht.
- **Blusmiddelen** op strategische plaatsen (per lokaal/m², volgens regelgeving).
- Een **up-to-date brandpreventiedossier**, met risicoanalyse, evacuatieplannen, jaarlijkse evacuatieoefeningen, onderhoudsattesten van installaties en rapporten van brandweercontroles.
- **Noodplan en interventiedossier** zijn verplicht voor de school, inclusief logboek voor periodieke keuringen.

Het is aan te raden om voor elk (ver)bouwproject overleg te voeren met de lokale brandweer en een preventieadviseur niveau 1. De brandweer levert een formeel brandpreventieverslag af dat noodzakelijk is voor de vergunningsaanvraag en in geval van inspectie.

algeco®

Ontdek de wereld van modulaire containerklassen

- **Turnkey** oplevering
- **Duurzame** oplossing
- Optionele **360°- services**
- Algeco is jouw **one-stop-shop partner**
- **Ruim assortiment** modulaire units
- **Snelle** en **flexibele** op- en afbouw
- **Conform** alle geldende **regelgevingen**
- Geschikt voor **kort** of **langdurig** gebruik

GOLD | Top 5%

ecovadis

Sustainability Rating

DEC 2024

Ontdek hoe onze 360°- services uw tijdelijke klasunits snel en efficiënt gebruiksklaar maken.

Brandwerende unit "Fire-x"

De meest **hoogwaardige** en **duurzame** unit van het moment, die optimale **veiligheid** en **kwaliteit** biedt.

Klimaatbeheersing

Dankzij ons aanbod aan **airco's**, **inverters** en **accessoires** bieden wij **doeltreffende** en **energiezuinige** oplossingen.

Kleutertoiletten

Rust uw **modulaire** klasunits of opvang uit met aangepaste kleutertoiletten.

0800 90 485

www.algeco.be

info.be@algeco.com

HQ -Schoebroekstraat 34-36
3583 Paal-Beringen

Rue de Coquiamont 8
1360 Perwez

Snelle oplossingen voor slimme scholen

Steeds meer scholen kampen met capaciteitsproblemen of renovatieplannen die jaren aanslepen. Algeco biedt een doordachte, snelle en duurzame oplossing in de vorm van eigentijdse, modulaire gebouwen die op maat van het onderwijs worden ontworpen. Algeco staat garant voor een totaalaanpak waarbij snelheid nooit ten koste gaat van kwaliteit.

Tekst & foto's: Algeco

Tijdelijke én permanente leeromgevingen

Wat ooit begon als een pioniersconcept voor werven, groeide uit tot een volwaardige bouwmethodode voor het onderwijs. Algeco's modulaire units worden vandaag ingezet voor tijdelijke klaslokalen, refters, sporthallen, administratieve ruimtes en zelfs complete campussen. De modules kunnen afzonderlijk worden geplaatst, gecombineerd tot een groter geheel of later uitgebreid wanneer de school groeit. Elke unit biedt een standaardcomfort dat overeenkomt met een traditioneel gebouw: uitstekende isolatie, energie-efficiënte verwarming, moderne verlichting en akoestische demping. Dankzij het Fire-X-ontwerp voldoen de klasunits aan strenge brand- en veiligheidsnormen. Dat maakt ze bijzonder geschikt voor kinderrijke omgevingen.

Oplossingen op maat van elke school

Wanneer een school zich tot Algeco wendt, start het proces met een grondige analyse van de noden: capaciteit, locatie, periode, budget en gewenste functies. Op basis daarvan stelt een projectteam een concreet plan op, inclusief transport, montage en afwerking. Zelfs specifieke eisen zoals rolstoeltoegankelijkheid, geïntegreerde ICT-infrastructuur of klimaatbeheersing kunnen standaard worden voorzien.

Die modulaire flexibiliteit vertaalt zich in talloze toepassingen zoals:

- **Basisscholen in uitbreiding:** tijdelijke containerklassen tijdens renovaties of nieuwe instroom.
- **Middelbare scholen:** bijkomende STEM-ruimtes, laboratoria of ateliers.
- **Kinderdagverblijven en opvangcentra:** veilige en comfortabele units met aangepaste sanitaire voorzieningen.
- **Hogescholen en universiteiten:** tijdelijke auditoria of administratieve gebouwen tijdens renovaties.

De kracht van de 360° Services

Het onderscheid van Algeco schuilt niet enkel in de units zelf, maar ook en vooral in de service. Het 360° Services-concept staat borg voor totale ontzorging, van concept tot oplevering. Dat omvat dus niet alleen de montage van de units, maar ook alle omkadering om na plaatsing onmiddellijk te kunnen starten met lesgeven.

Tot het uitgebreide servicepakket behoren onder meer:

- **Meubilair en interieuroplösungen** via Algeco Deco;
- **Installatie én keuring** van elektriciteit, sanitair en HVAC;
- **Brandveiligheid:** detectiesystemen, noodverlichting, brandblusapparatuur;
- **Onderhoud en Facility Services** voor comfort en hygiëne gedurende de gebruikperiode;
- **Duurzame energie-opties** zoals LED-verlichting en warmtepompen.

Deze geïntegreerde aanpak maakt van Algeco een echte 'partner' in plaats van een leverancier. Projectleiders begeleiden elk dossier persoonlijk en zorgen dat plaatsing, keuring en oplevering zonder stress verlopen – vaak al binnen enkele weken na de eerste contactname.

Duurzaam denken, duurzaam bouwen

Duurzaamheid is een centrale pijler in Algeco's bedrijfsfilosofie. De modulaire bouwsystemen verminderen bouwtime en afval aanzienlijk. Units kunnen bovendien hergebruikt of verplaatst worden, wat bijdraagt aan een circulaire bouw aanpak. Ook qua energieverbruik zet Algeco volop in op zuinige oplossingen en herbruikbare materialen. Algeco maakt er een erezaak van om een omgeving te creëren die vrij is van risico's en waar iedereen zich veilig voelt. Een streng HSE-beleid (Gezondheid, Veiligheid en Milieu) wordt geïntegreerd in alle bedrijfsprocessen.

Scan voor meer info

Scan de QR-code en ontdek het volledige serviceaanbod en voorbeelden van gerealiseerde schoolprojecten.

Modulaire gebouwen

Meer dan muren

Een schoolgebouw is meer dan een plek waar lessen plaatsvinden: het is een omgeving waarin kinderen groeien, leerkrachten samenwerken en ideeën ontstaan. Algeco begrijpt dat elke ruimte inspiratie moet uitstralen. Daarom combineert het bedrijf technische expertise met een warme, gebruiksvriendelijke inrichting. Lichtinval, akoestiek en speelse kleuren worden bewust geïntegreerd om het welzijn van leerlingen te bevorderen.

Snel, professioneel en toekomstgericht

Van de eerste offerte tot de sleuteloverdracht: Algeco garandeert transparante communicatie en punctuele uitvoering. Dankzij de Belgische 'vloot' van meer dan 10.000 units kan het bedrijf scholen snel helpen, zelfs tijdens piekperiodes. Elke realisatie is maatwerk, afgestemd op de specifieke wensen van de onderwijsinstelling. Wie kiest voor de modulaire oplossingen van Algeco, kiest niet voor tijdelijk comfort maar voor doordachte kwaliteit.

Algeco Belgium
HQ - Schoebroekstraat 34-36
3583 Beringen
België

+32 (0) 800 90 485
info.be@algeco.com
www.algeco.be

Nieuwe flexibele schoolcampus in Avelgem: functioneel en herkenbaar statement

In het centrum van Avelgem ontwierp **Groep 3 Architecten** de nieuwe campus Sint-Jan Berchmans: een samenhangend geheel van vijf gebouwen, elk met een eigen identiteit en duidelijke rol: de basisschool, de middenschool, het college, de sporthal en een restaurantgebouw. De campus vervangt verspreide en verouderde gebouwen en bundelt alle functies op één overzichtelijke site. Het ontwerp legt de nadruk op **overzicht, flexibiliteit en herkenbaarheid**. Grote glaspartijen, heldere volumes en een ritmisch gevelbeeld zorgen voor een coherente uitstraling. Tegelijkertijd is de campus open en uitnodigend naar de buurt, met een logische circulatie en gedeelde zones voor leerlingen, personeel en bezoekers.

Tekst: Groep 3

Van verspreide gebouwen naar een geïntegreerde campus

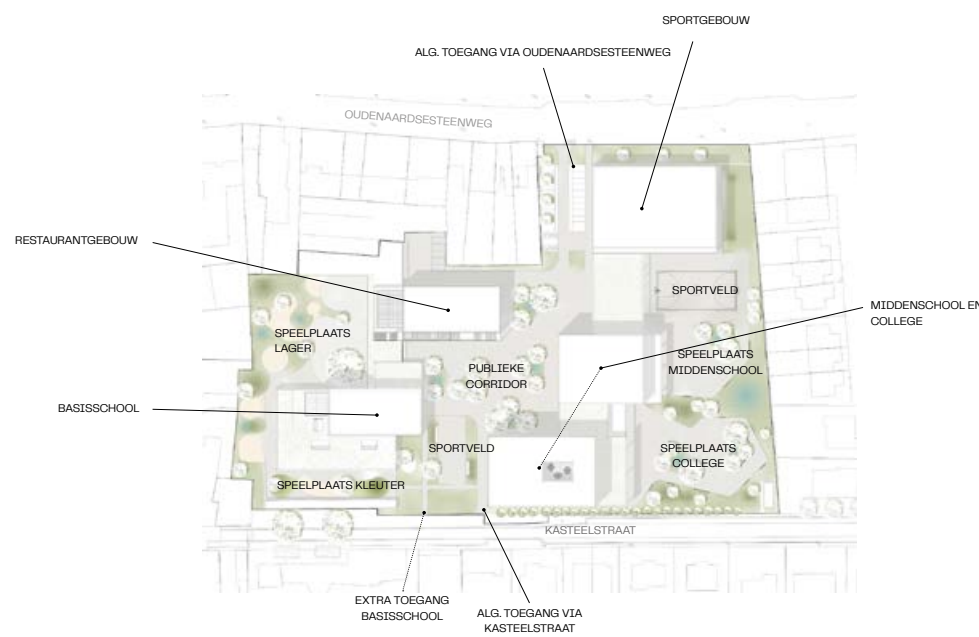
De oude schoolgebouwen bevonden zich op twee verschillende sites op enkele honderden meters van elkaar. Ook voldeden ze niet meer aan de hedendaagse eisen van veiligheid, pedagogiek en samenwerking. Door die versnippering verliepen circulatie en samenwerking tussen de afdelingen moeizaam.

De nieuwe campus brengt alle onderwijsniveaus samen en creëert multifunctionele ruimtes die zowel gedeeld gebruik als afzonderlijke activiteiten toelaten. Omdat de site midden in het dorp ligt, vroeg de herinrichting om een doordachte aanpak van verkeer en toegangen. Kiss-&-ridezones en veilige wandelpaden zorgen voor een vlotte bereikbaarheid, zonder dat de rust en het overzicht op de site verloren gaan. Het is een unieke plek geworden waar ook omwonenden van kunnen genieten. Het terrein fungeert bovendien als een trage verbinding die de buurtbewoners dichterbij de Scheldemeersen brengt. Met aangename rustplekken en een basketbalveld is het uitgegroeid tot een fijne ontmoetingsplek voor iedereen.

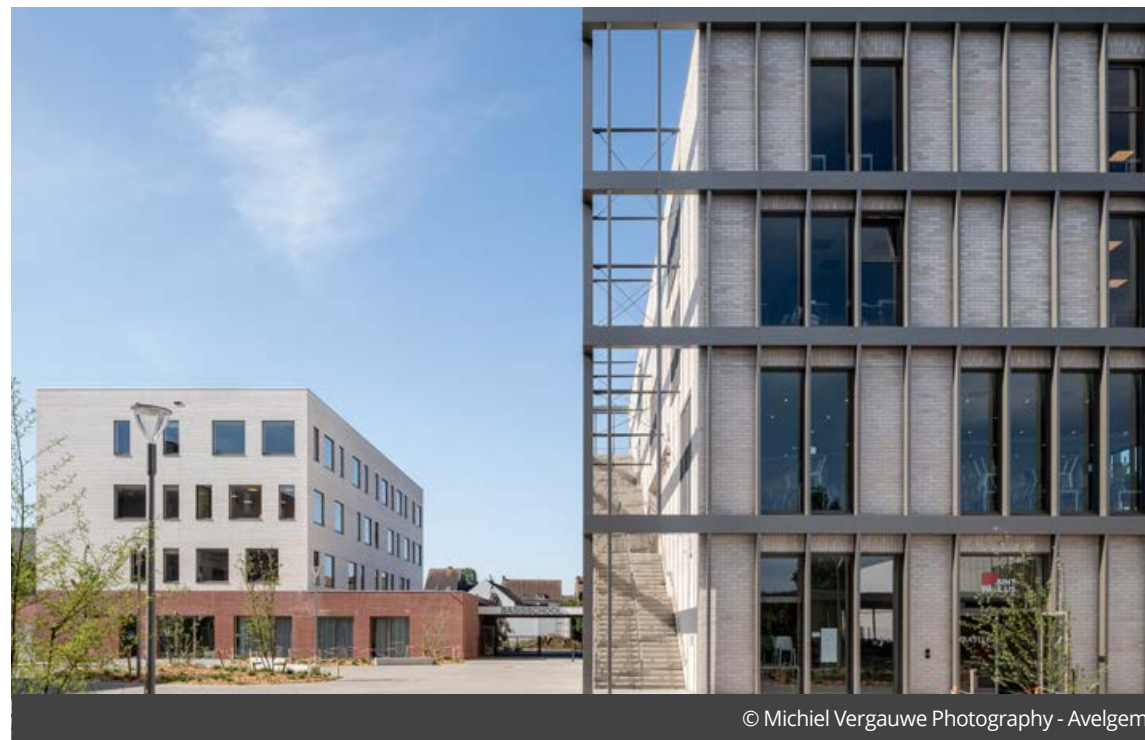
Basisschool: kindvriendelijke schaal en herkenbare volumetrie

De basisschool ligt aan de zuidzijde van de campus, rechtstreeks verbonden met de speelplaatsen en buitenruimtes. Klaslokalen en gemeenschappelijke zones zijn afgestemd op de verschillende leeftijdsgroepen. Er zijn ruime speelplaatsen voor kleuters en de lagere school, aangevuld met een flexibel buitenklaslokaal.

Grote glaspartijen brengen overvloedig daglicht binnen en versterken de relatie met de buitenruimte. Het gevelmetselwerk heeft een ritme dat de schaal van het gebouw benadrukt en herkenbaarheid creëert. De basisschool sluit functioneel aan op de centrale binnenstraat, zodat leerlingen vlot toegang hebben tot de gedeelde ruimtes en het restaurantgebouw.

© Michiel Vergauwe Photography - Avelgem Basisschool

© Michiel Vergauwe Photography - Avelgem

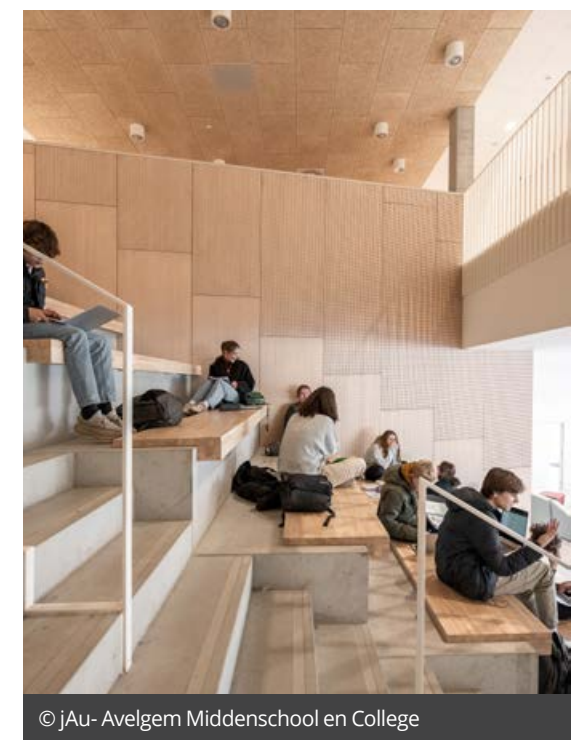
© jAu- Avelgem Middenschool en College

© Michiel Vergauwe Photography - Avelgem Sporthal

© Michiel Vergauwe Photography - Avelgem Sporthal

© jAu- Avelgem Middenschool en College

Middenschool en College: van open leerzones tot individuele ruimtes

De Middenschool en het College vormen samen een tweeenheid waarin gedeelde en eigen functies harmonieus samengaan. Op de lagere verdiepingen bevinden zich de open leerzones en polyvalente ruimtes, die samenwerking en ontmoeting stimuleren. De bovenverdiepingen zijn gereserveerd voor meer afgebakende zones, gericht op concentratie, groepswork en klasactiviteiten. De gemeenschappelijke leslokalen op de eerste verdieping zijn meer geborgen omdat ze qua kleur en materialisatie aansluiten bij de individuele ruimtes op de hoger gelegen verdiepingen. Beide scholen delen de onderste verdiepingen met elkaar in functies en zijn daardoor ook met elkaar verbonden.

Zoals alle schoolgebouwen op de site bestaan de gevels uit gevelsteen, telkens op een eigen manier toegepast om de identiteit van het gebouw te benadrukken. De royale ramen brengen daglicht tot diep in het gebouw en versterken de visuele samenhang met de rest van de site. De gevelritmiek en het schaalcontrast geven het volume een duidelijke eigen identiteit binnen het geheel. De open sokkel op het gelijkvloers zorgt voor transparantie en een sterke visuele connectie tussen de verschillende volumes. Grote glaspartijen bieden zicht op de binnenstraat, het restaurant en de buitenruimtes, waardoor het college letterlijk en figuurlijk ingebed is in de campus.

Sporthal: multifunctioneel en opsplitsbaar

De sporthal bevindt zich aan de drukste invalsweg van de site en is rechtstreeks verbonden met de middenschool en het college. Daardoor blijven de gebruikersstromen logisch georganiseerd en kan het gebouw ook gemakkelijk extern gebruikt worden.

De hal is opsplitsbaar in drie sportvelden en beschikt over een tribune, kleedkamers, bergingen en een leerkrachtlokaal. Akoestische ingrepen zoals absorberende wanden en gordijnen beperken de geluidsoverlast. De sporthal heeft een duidelijke volumetrie en een strak gevelritme, wat herkenbaarheid garandeert binnen het geheel, zonder het contact met de omliggende gebouwen te verliezen.

Restaurantgebouw: verbindend en toegankelijk

Het restaurantgebouw ligt aan de centrale binnenstraat en fungeert als schakel tussen de verschillende onderwijsdelen, aangezien het door alle onderwijsrichtingen wordt gebruikt. De transparante gevels maken de activiteiten zichtbaar en versterken de interactie tussen leerlingen, personeel en buurt. Het gebouw biedt niet alleen schoolcatering, maar ook ruimte voor ontmoetingen en gemeenschapsactiviteiten.

Aan de buitenzijde is het duidelijk herkenbaar door de externe trappenbeleving, die naast haar praktische functie in het dagelijkse schoolgebeuren ook de ruime inzetbaarheid en vlotte bereikbaarheid van het gebouw onderstrept. Een grotere trap leidt naar de centrale doorsteek van de site, terwijl een kleinere trap de lagere school rechtstreeks koppelt aan hun eetzones.

Gefaseerde uitvoering met aandacht voor gebruik

De realisatie gebeurde in twee fasen: eerst de middenschool, het college en de sporthal (2021–2023), daarna de basisschool en het restaurantgebouw (2023–2024). Zo kon het college, die zich al op deze site bevond, tijdens de werken in gebruik blijven.

Tijdelijke circulatie, gescheiden toegangspaden en duidelijke signalisatie garandeerden de veiligheid op de werf. Detaillering, materiaalkeuze en volumetrie bleven trouw aan het overkoepelende ontwerpprincipe: functionele, overzichtelijke en onderling verbonden gebouwen.

© Michiel Vergauwe
Avelgem Restaurant

© jAu - Avelgem Middenschool
en College

© Michiel Vergauwe Photography - Avelgem Restaurant

© Michiel Vergauwe Photography - Avelgem Restaurant

© Alheembouw
Avelgem Basisschool

© jAu - Avelgem Middenschool
en College

Flexibel, toekomstgericht en onderhoudsvriendelijk

De campus is ontworpen voor de lange termijn. In nauw en continu overleg met de verschillende schoolbesturen zijn de plannen opgesteld, van globale organisatie en materialisatie tot in de kleinste uitwerking van het vast en los meubilair. Klaslokalen, open leerzones en polyvalente ruimtes kunnen eenvoudig aangepast worden aan nieuwe onderwijsmodellen. De sporthal en het restaurantgebouw zijn flexibel inzetbaar, zowel intern als naar derden, met aandacht voor daglicht, akoestiek en gebruikscomfort.

Duurzaam gevelmetselwerk en onderhoudsvriendelijke afwerkingen garanderen een lange levensduur. Open sokkelzones en publieke functies vergroten de mogelijkheden voor toekomstig gebruik door de gemeenschap. Zichtlijnen en transparante verbindingen maken toezicht eenvoudig en verbeteren de oriëntatie op de site.

Daglicht, overzicht en beleving

De campus is ontworpen vanuit de ervaring van zijn gebruikers. Kleuters en lagereschoolleerlingen hebben elk hun eigen speelzones, terwijl middenschool en college open leerzones delen. Op de bovenverdiepingen bieden rustige zones ruimte voor concentratie en studie.

De sporthal en het restaurantgebouw verbinden de verschillende delen van de school en ondersteunen zowel interne als publieke activiteiten. Overzichtelijke routing, daglicht en visuele transparantie dragen bij aan een veilig en aangenaam gebruik voor leerlingen, personeel en bezoekers.

Een geïntegreerd ensemble van onderwijs en sport

De Campus Sint-Jan Berchmans vormt een geheel waarin onderwijs, sport en ontmoeting samenkomen. Duidelijke volumes, open sokkelzones en een consistent gevelritme zorgen voor herkenbaarheid en rust.

Het project toont hoe hedendaagse schoolinfrastructuur kan worden ingebed in een dorpskern, met aandacht voor pedagogische kwaliteit, comfort en gemeenschapsleven. Voor leerlingen, leerkrachten en buurtbewoners biedt de campus een duurzame, overzichtelijke en toekomstgerichte leeromgeving, die uitermate flexibel ingericht is.

groep3

Groep 3
Krakeleweg 39
8000 Brugge
België

+32 50 67 33 96
info@groep3.be
groep3.be

ACTUA

Vernieuwing Sint-Jan Berchmanscollege Brussel

Meer ruimte, licht en groen voor een stedelijke basisschool

Het Sint-Jan Berchmanscollege in het centrum van Brussel ondergaat de komende jaren een grondige vernieuwing en uitbreiding. Het ontwerp, van de hand van Moyaert Van Buyten Architecten in samenwerking met Floré Van Poppel, beantwoordt aan de groeiende ruimtebehoefte van de school én de ambitie om duurzame leeromgevingen te creëren. Met onder meer een extra verdieping, vier nieuwe klaslokalen en een daktuin speelt het project in op de noden van een hedendaagse, stedelijke basisschool.

Tekst: Wim Vander Haegen

Foto's: MOYAERT VAN BUYTEN ARCHITECTS

Verdichting als antwoord op ruimtegebrek

De basisschool, gelegen in een dichte Brusselse context, kende de voorbije jaren een toename in het aantal leerlingen. De beschikbare oppervlakte bleek niet langer voldoende. In plaats van uit te breiden naar buiten, wordt bewust gekozen voor verdichting binnen de bestaande contouren van het gebouw. Op het huidige dak komt een extra verdieping waarin vier klaslokalen voor het vijfde en zesde leerjaar worden ondergebracht. De ingreep garandeert niet alleen meer plaats, maar ook betere leeromstandigheden door aandacht voor licht, lucht en akoestiek.

De uitbreiding maakt het bovendien mogelijk om het aantal kleuterklassen te verdubbelen van twee naar vier. Door de lagere school gedeeltelijk te verhuizen naar de nieuwe verdieping, komt ruimte vrij op het gelijkvloers voor kleuteronderwijs. De bestaande lokalen worden hiertoe grondig heringericht.

Een groene oase boven de stad

Een van de opvallendste onderdelen van het ontwerp is de zogenaamde 'pedagogische tuin' op het dak. Deze daktuin krijgt een dubbele functie: als rustruimte voor leerlingen én als plek voor buitenlessen en natuurobservatie. In een stedelijke context waar groene ruimte

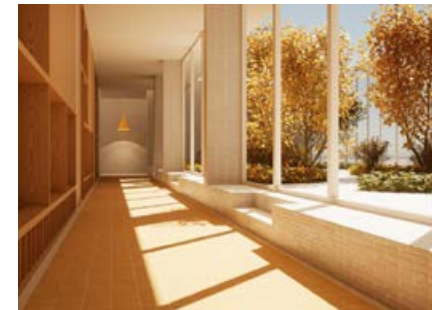

schaars is, biedt dit initiatief een waardevolle aanvulling op de leeromgeving.

Slimme architectuur en duurzame keuzes

De architecten kiezen bewust voor een compacte bouwoplossing. Door in de hoogte te werken, wordt bijkomende verharding van de ondergrond vermeden — een strategie die niet alleen ruimte-efficiënt is, maar ook ecologisch. De uitbreiding is bovendien ontworpen met aandacht voor akoestisch comfort en een gezond binnenklimaat: performante isolatie en doordachte ventilatie garanderen een aangename leeromgeving, het hele jaar door.

Architecturaal sluit de nieuwe laag aan bij de bestaande structuur, zonder een letterlijke kopie te zijn. De vormgeving is sober, hedendaags en

functioneel, met ruime raampartijen die veel natuurlijk daglicht binnenlaten.

Gedeeld gebruik van infrastructuur

De geplande renovatie voorziet ook in een nieuwe sportzaal die, buiten de schooluren, zal opengesteld worden voor buurtbewoners. Dit past binnen een bredere visie waarin scholen ook een maatschappelijke rol vervullen binnen hun wijk. Het Sint-Jan Berchmanscollege werkt hiervoor samen met de Stad Brussel en andere partners.

Investering in de toekomst

De totale investering voor de renovatie- en uitbreidingswerken bedraagt ongeveer 4,5 miljoen euro. De financiering wordt gedragen door meerdere partijen: onder andere Agion (Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs), de Vlaamse Gemeenschapscommissie en de onderwijskoepel Ignatiaanse Scholen in Beweging.

Tijdelijk en uitvoering

De werken gingen eind 2024 van start en zullen naar verwachting ongeveer twee jaar in beslag nemen. Tijdens de uitvoeringsperiode blijft de school operationeel, wat een zorgvuldige fasering en planning vereist. Het ontwerp en de bouwtechnische aanpak houden maximaal rekening met de bestaande infrastructuur en de werking van de school.

Aquarea M-serie lucht-water warmtepomp en Aquarea Loop, een gouden combinatie om uw gebouw te verduurzamen

Een flexibele, compacte en energiezuinige oplossing voor centrale verwarming en/of sanitair warm water in grote gebouwen met meerdere units.

Deze oplossing is geschikt voor zowel nieuwbouw als renovatie, bereikt zelfs bij vriestemperatuur watertemperaturen tot 75 °C en biedt een duurzamer alternatief voor traditionele verwarmingssystemen op basis van fossiele brandstoffen.

Samen met onze Aquarea Loop, waarbij het bestaande leidingwerk behouden kan worden, is uw gebouw klaar voor de toekomst.

heating & cooling solutions

aircon.panasonic.be

PARTNER CONTENT PANASONIC

Panasonic biedt slimme HVAC-oplossingen voor duurzame onderwijs- en sportinfrastructuur

Panasonic Heating & Cooling Solutions Europe is opnieuw aanwezig op Edubuild Summit, dé vakbeurs voor toekomstgerichte bouwoplossingen in het onderwijs. Op stand 86 presenteert het zijn nieuwste innovaties in HVAC-technologie, met een sterke focus op duurzaamheid, energie-efficiëntie en renovatiemogelijkheden.

Tekst & foto's: Panasonic

Als pionier in warmtepomptechnologie zet Panasonic in op natuurlijke koudemiddelen zoals R290, een milieuvriendelijk alternatief voor vervuillende koelmiddelen met een uitzonderlijk lage Global Warming Potential (GWP van slechts 0,02). Zijn oplossingen zijn ontworpen om eenvoudig te installeren en zelfs gebruik te kunnen maken van bestaand leidingwerk, wat niet alleen de installatie vergemakkelijkt, maar ook aanzienlijke kostenbesparingen oplevert bij renovatieprojecten.

Drie sleutelproducten op Edubuild

Panasonic presenteert op zijn stand tijdens Edubuild 2026 geen toestellen, maar wil vooral informeren en tonen hoe het u kan ontzorgen en begeleiden bij uw projecten of ideeën. Bezoekers kunnen kennismaken met drie sleutelproducten die bijzonder relevant zijn voor de doelgroep:

- **Aquarea Loop:** een gedecentraliseerde water-lucht warmtepomp die werkt op een centrale waterlus met lage temperatuur.

Deze pomp is ideaal voor multi-residentieële gebouwen en renovaties dankzij het gebruik van bestaande leidingen en de mogelijkheid tot gelijktijdige verwarming en koeling;

- **Big Aquarea T-CAP M Series:** krachtige lucht-water warmtepompen met capaciteiten tot 300 kW in cascade, geschikt voor scholen, zorginstellingen en appartementsgebouwen. Dankzij de T-CAP technologie blijft de verwarmingscapaciteit behouden tot -25 °C, met een watervuitlaattemperatuur tot 75 °C;
- **Jet Air Stream fan coils:** elegante en stille units die zorgen voor een optimaal binnenklimaat, met flexibele configuratiemogelijkheden voor wand-, vloer- of plafondmontage.

Gastlezing: inspiratie voor de toekomst

Naast zijn stand verzorgt Panasonic ook een gastlezing waarin het dieper ingaat op hoe zijn

HVAC-oplossingen bijdragen aan gezonde, duurzame en kostenefficiënte onderwijsgebouwen. Het reikt concrete handvaten aan voor architecten, studiebureaus en facility managers die op zoek zijn naar betrouwbare technologieën voor nieuwbouw én renovatie.

Panasonic

heating & cooling solutions

Panasonic BeNeLux

Dok Noord 3A
9000 Gent
Belgium

tel. +32 (0)472 48 39 20
janno.boelens@eu.panasonic.com
www.aircon.panasonic.eu
www.panasonicproclub.com

Gemeentelijke Basisschool Voorheide: harmonie tussen renovatie en nieuwbouw

De Gemeentelijke Basisschool Voorheide in Arendonk onderging een grondige herontwikkeling. Het project combineert renovatie van de bestaande gebouwen met een zorgvuldig ontworpen nieuwbouw, zodat oud en nieuw in één samenhangend geheel samenkomen. De herontwikkeling werd uitgevoerd door Architects in Motion in samenwerking met aannemer OLKON.

Tekst: Wim Vander Haegen - Foto's: Rockpanel

Renovatie van de bestaande schoolgebouwen

De oorspronkelijke schoolgebouwen, bijna een eeuw oud, zijn behouden en gerenoveerd. Het voorste gebouw huisvest nu het secretariaat, de voorzieningen voor leerkrachten en een overdekte speelplaats. Het achterste gebouw is heringericht tot multifunctionele ruimte, met overdekte speelzones aan beide zijden. Zo blijft de karakteristieke uitstraling van de school behouden, terwijl de functies modern en efficiënt zijn ingericht.

Nieuwbouw met aandacht voor stijl en veiligheid

De nieuwbouw sluit visueel aan bij de gerenoveerde gebouwen. De gevel van de benedenverdieping bestaat uit witte bakstenen, gecombineerd met oranje panelen op de bovenverdieping. Deze panelen voldoen aan de brandveiligheidseisen voor scholen en zorgen voor een duurzame en veilige afwerking van de gevel.

Gevelopbouw en bevestiging

De gevel is opgebouwd met isolatie en een zwarte folie, waarop een houten lattenstructuur is bevestigd. De panelen zijn vastgeschroefd volgens de brandveiligheidsnormen. Horizontale voegen blijven open, terwijl verticale voegen zijn voorzien van EPDM-banden. Deze aanpak garandeert een duurzame, veilige en esthetische gevelafwerking.

Architectonische details

De ramen van de bovenverdieping zijn in verschillende groottes geschakeld geplaatst, en de gevelpanelen variëren in hoogte om bij de ramen aan te sluiten. Dit creëert een ritme en spel in de gevel, waardoor de nieuwe constructie op harmonieuze wijze aansluit bij de bestaande gebouwen.

Klaar voor de toekomst

De herontwikkeling van de Gemeentelijke Basisschool Voorheide laat zien hoe renovatie en nieuwbouw efficiënt kunnen worden gecombineerd. Het project resulteert in een moderne, veilige en functionele schoolomgeving, waarin bestaande gebouwen behouden blijven en nieuwe ruimtes naadloos aansluiten. Zo ontstaat een school die klaar is voor de toekomst, met optimale voorzieningen voor zowel leerlingen als personeel.

De herontwikkeling werd uitgevoerd door Architects in Motion in samenwerking met aannemer OLKON.

Verkoop schoolsite bevordert kwaliteitsvol onderwijs en sociale stadsontwikkeling

Onderwijs behelst ook een stuk ruimtelijke ordening. Ook op dat vlak tracht het GO! zijn missie te volbrengen. Zo bv. met de verkoop van de site van het Gemeenschapsonderwijs aan het Verweeplein in Knokke-Heist. Die heeft zopas 44 miljoen euro opgebracht. De opbrengst wordt integraal geïnvesteerd in onderwijsinfrastructuur: in nieuwbouw, renovatie en verduurzamingsprojecten.

Tekst: Wim Vander Haegen
Bron: GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap

Betaalbaar wonen, behoud van erfgoed en aandacht voor kwalitatieve publieke ruimte

Voorafgaand aan de verkoop heeft het gemeentebestuur van Knokke-Heist een aantal randvoorwaarden vastgelegd voor de verkoop van de site van ruim 12.000 m². De intentieverklaring die het GO! en de gemeente Knokke-Heist ondertekenden, voorziet onder meer dat erfgoedgebouwen op het Alfred Verweeplein behouden blijven, en dat er kwaliteitsvolle en betaalbare woonprojecten worden gerealiseerd met aandacht voor publieke ruimte. Zo wil het onderwijsnet een positieve bijdrage leveren aan duurzame en sociale stadsontwikkeling en de focus van Knokke-Heist op het aantrekken en behouden van jonge gezinnen actief ondersteunen.

Nieuwe campus voor alle leeftijden

De middelen uit de verkoop worden geïnvesteerd in toekomstgerichte schoolinfrastructuur. Onder andere in de nieuwe campus op de Heistlaan, waar kleuter-, lager, secundair én volwassenenonderwijs zullen samenkomen. Ook een internaat en een welzijnsvoorziening maken deel uit van het plan.

Toekomstbestendig Knokke-Heist

Het gemeentebestuur van Knokke-Heist benadrukt dat de samenwerking met het GO! steeds vlot en constructief verloopt. "We zijn dan ook verheugd dat het GO! blijft investeren in onderwijs voor onze kinderen, jongeren en volwassenen, mét internaat en welzijnsvoorzieningen. De nieuwe school in Heist wordt een

“

De verkoop van een deel van ons patrimonium – zoals nu de site aan het Verweeplein – helpt ons om bestaande scholen te renoveren of verduurzamen, of nieuwe scholen te bouwen. Het gaat om een groot bedrag, maar de noden op het vlak van scholenbouw zijn, alleen al in GO! scholengroep Impact, nog groter. Daarom is het evident dat we elke euro die deze verkopen opleveren opnieuw in schoolinfrastructuur investeren.

Koen Pelleriaux
Afgevaardigd bestuurder van het Gemeenschapsonderwijs

“

Onze scholengroep maakt actief werk van leeromgevingen die alles in huis hebben om onze gedegen pedagogische projecten te ondersteunen. In deze prachtige kustgemeente gaat het om de realisatie van 'great places to learn' voor verschillende doelgroepen. We bouwen een centrale campus die stimulerend is voor elke leeftijd: je kunt er terecht van jongs af tot secundair onderwijs, maar ook voor levenslang leren. Het wordt een vooruitstrevende site waar het goed leren en ook goed leven is, met een welzijnsvoorziening en een internaat; een productieve bijenkorf die een gezicht geeft aan datgene waar het GO! voor staat: ambitieus en kwaliteitsvol onderwijs.

Pieter De Winne
Algemeen directeur GO! scholengroep Impact

Missie

Kwaliteitsvol onderwijs voor iedereen is de missie van het GO! (Gemeenschapsonderwijs) op ruim 1.000 plaatsen in Vlaanderen en Brussel. Meer dan 45.000 medewerkers van het GO! dragen kennis over aan 370.000 leerlingen en cursisten en helpen hen zich te ontplooiën tot actieve en positief kritische burgers. Iedereen krijgt daarbij gelijke kansen om talenten te ontwikkelen en te excelleren. Zo bereiken we meer.

De school die vandaag op de site gevestigd is kan daar blijven tot de nieuwe campus aan de Heistlaan klaar is.

Een slimme schoolpoort: meer veiligheid, minder werkdruk

Voor kinderen en hun ouders start én eindigt een schooldag aan de schoolpoort. Ondanks die centrale rol blijft die schoolpoort in veel scholen een onderbelicht punt in het veiligheidsbeleid. Nochtans bestaan er eenvoudige oplossingen die veiligheid, rust en controle garanderen zonder extra werkdruk.

Tekst & foto's: Locinox

Kan een kind zomaar de speelplaats verlaten? Kunnen onbevoegden het terrein betreden? Wie beslist wanneer de poort open en dicht moet? En hoe vermijd je als directie dat de verantwoordelijkheid hiervan bij een klein team of bij ouders ligt?

Van werkdruk naar werkgemak

"De oplossing ligt in systemen die het werk overnemen", zegt Edward Vandemoortele, Salesverantwoordelijke Belux bij Locinox. "Met een hydraulische poortsluiter weet je dat de poort na elke opening 100% zeker sluit. Een gemotoriseerde poortsluiter biedt nog meer mogelijkheden."

Zo'n motor kan gekoppeld worden aan toegangscontrole, zoals een codeklavier, badgelezer of parlofoon. Naast de gegarandeerde sluiting wordt zo ook de opening gecontroleerd. De school bepaalt centraal, bijvoorbeeld vanuit het onthaal, wie het terrein mag betreden. Geen afhankelijkheid meer van personeelsleden die de poort moeten openen of controleren. Tegelijk biedt het comfort: kinderen of ouders in een rolstoel winnen aan zelfstandigheid doordat de poort automatisch opent en sluit.

GO! Campus Spronk als voorbeeld

Op GO! Campus Spronk in Lennik zette de preventie- en veiligheidsmedewerker in op een structurele oplossing, samen met Locinox. De schoolpoort heeft een automatische werking en is gekoppeld aan een parlofoon en camera. De toegang wordt centraal beheerd via het onthaal. "Die oplossing is technisch eenvoudig, maar het verschil is groot", aldus Vandemoortele. "De school weet nu op elk moment wie het terrein betreedt én is zeker dat de poort altijd sluit, zonder manuele tussenkomst."

Meer dan alleen de hoofdingang

Het gemak stopt niet bij de schoolpoort. Denk aan het vuilnishok of de fietsenstalling: leerlingen hebben rustig de tijd om met hun fiets aan de hand uit de stalling te wandelen. Geen geworstel meer met de poort. Ook voor rolstoelgebruikers, ouders met kinderwagens of leerlingen met een beperking betekent het barrièrevrije toegang zonder extra inspanning.

© Locinox - VENUS Exterior

Het verhoogt de toegankelijkheid en het comfort, zonder extra druk op het personeel. Eén systeem, verschillende toepassingen, maximaal gemak.

Edward Vandemoortele
Salesverantwoordelijke Belux
Locinox

Minder afhankelijk van mensen

Een automatisch poortsysteem neemt organisatorische lasten weg. De directie hoeft niet meer te rekenen op personeelsleden of ouders

om poorten te beheren. Het systeem werkt continu, ook tijdens ziekte of afwezigheid. Dat geeft rust én overzicht.

Voor scholen die hun veiligheidsbeleid willen aanscherpen zonder extra werk te creëren, is de schoolpoort een logisch startpunt. Eenvoudig, effectief en zonder onderhoud.

LOCINOX

Locinox
Brabantstraat 107
8790 Waregem
België

+32 (0)56 77 27 66
info@locinox.com
www.locinox.com

SCAN VOOR
MEER INFO

Een schoolpoort die altijd sluit, ook zonder toezicht?

Automatische poortsluiting verhoogt de gemoedsrust en maakt de schoolpoort toegankelijk voor iedereen.

- Altijd zeker van een gesloten poort, ook in drukke momenten
- Beheer van toegang dankzij codeklavier, parlofoon of badge
- Comfortabel voor fietsers, rolstoelgebruikers en jonge kinderen

Met de poortsluiters van Locinox combineer je veiligheid, comfort en controle aan elke schoolpoort.

LOCINOX

Let's make it better together

Locinox, +32 56 77 27 66, locinox.com

VALUABLE

ONTDEK ALLES OVER DUURZAAMHEID BIJ EGGER OP
[TO.EGGER.LINK/VALUABLE](https://www.egger.com/to.egger.link/valuable)

ONZE BIJDRAGE AAN
HET BESCHERMEN EN
BEHOUDEN VAN DE TOEKOMST

PARTNER CONTENT EGGER BENELUX

Circulaire economie

Gesloten systemen verlengen het gebruik van hout als een hulpbron. EGGER gebruikt voornamelijk hout uit de circulaire economie dat al verschillende levens heeft gehad.

Tekst & foto's: EGGER Benelux

100% recyclebaar

De EGGER decoratieve spaanplaat is het bestverkopende product van EGGER en is populair onder klanten wereldwijd met het diverse assortiment ontwerpen en mogelijke toepassingen. Nog een spannend aspect: het product is een perfect voorbeeld van de circulaire economie in actie. 76% van het hout dat EGGER binnen de Group verwerkt tot spaanplaat is afkomstig uit zaagresten of recycling. Aan het einde van de lange levensduur is de decoratieve spaanplaat zelf 100% recyclebaar en wordt het product opnieuw een hoogwaardige grondstof voor nieuwe spaanplaat.

Oude meubels, nieuwe kansen

EGGER is actief betrokken bij de gemeenschappen in de gebieden rondom haar fabrieken. In Roemenië biedt het familiebedrijf permanente ondersteuning aan plaatselijke scholen, bijvoorbeeld met nieuwe inrichting en uitrusting. Hun samenwerking eindigt daar echter niet. Deze

scholen kunnen ook een heleboel hout genereren voor recycling, bijvoorbeeld tijdens reparatiewerkzaamheden. EGGER verzamelt oude meubels, deuren, pallets of houten verpakkingen, bereidt het hout voor op recycling, en brengt het weer meteen terug in de productie. Dankzij aanzienlijke investeringen is EGGER nu de grootste recycler van hout in heel Roemenië.

Wat is het ideale percentage gerecycled hout?

Het antwoord op deze vraag is afhankelijk van een aantal factoren: EGGER streeft naar een verdere toename van de hoeveelheid gerecycled hout die wordt gebruikt in haar eigen activiteiten, maar een lokaal optimaal cijfer voor grondstoffen moet voor elke fabriek worden gedefinieerd. Zaken als lokale beschikbaarheid, kwaliteit van grondstoffen, productvereisten, beschikbaarheid van de noodzakelijke verwerkingstechnologieën en transportafstanden moeten allemaal in overweging

worden genomen. De belangrijkste maatstaf is daarom: welke houtmix produceert de laagste CO₂-voetafdruk van het product (PCF) zonder in te boeten op productkwaliteit? In de toekomst heeft het bedrijf zowel pijlers, gerecycled hout als vers hout nodig, in de optimale mix voor elk geval.

Egger Benelux bv
Engelse Wandeling 2, K4 V
8500 Kortrijk
België

+32 56 24 78 20
<https://www.egger.com>

De metamorfose van de speelplaats: van betonvlakte naar biodivers leerparadijs

Steeds meer scholen nemen afscheid van hun grijze, verharde speelplaatsen en kiezen resoluut voor groen, water en beleving. Waar vroeger stenen en tegels domineerden, ontstaan vandaag natuurlijke speelomgevingen die regenwater opvangen, schaduw bieden en kinderen opnieuw laten ravotten tussen bomen en struiken. Van kleuter tot tiener, elke leeftijd vindt er zijn plek in een omgeving die niet alleen duurzamer is, maar ook pedagogisch rijker.

Tekst: Wim Vander Haegen

Van stenen vlakte tot watervallei

Bij kleuter- en basisschool Biekorfje in Aalbeke transformeerde een saaie, volledig verharde speelplaats in een groene vallei vol leven. Zeshonderdduizend euro werd geïnvesteerd in een toekomstbestendige inrichting met wadi's, kanaaltjes, rotsblokken en buitenklassen. Waar regenwater vroeger de kelder instroomde, wordt het nu opgevangen en geïnfiltreerd in de bodem. Het terrein, bijna zo groot als een voetbalveld, biedt vandaag zones voor natuurbeleving, onderwijs en spel.

Het project versterkt tegelijk de sociale dynamiek: de visuele openheid van vroeger maakte plaats voor afgebakende, rustigere hoekjes die conflicten verminderen en samenwerking stimuleren. Dankzij tal van subsidies en lokale acties kon de school haar droom waarmaken. Bovendien krijgt de buurt mee toegang: bewoners, het lokale rusthuis en jeugdbewegingen gebruiken de ruimte nu als parkfunctie in het dorpsweefsel.

Biekorfje Aalbeke - Waar regenwater vroeger de kelder instroomde, wordt het nu opgevangen en geïnfiltreerd in de bodem

Prov. Vlaams-Brabant / Jim De Sitter - In Herent behoort basisschool De Bijenkorf tot de voorlopers van 'groene' speelplaatsen

Publieke Ruimte - Het Sint-Pietersinstituut in Turnhout bewijst dat vergroenen niet beperkt blijft tot basisscholen

Groene pioniers en leertrajecten

In Herent behoort basisschool De Bijenkorf tot de voorlopers van 'groene' speelplaatsen. Al acht jaar geleden werd er onthard, met een speelheuvel, wilgenhut, bosjes en een amfitheater gemaakt van gerecupereerde betontegels. De groene omvorming betekende niet alleen een doorbraak in speelkwaliteit, maar bracht ook nieuwe verantwoordelijkheden met zich.

Een natuurspeelplaats vraagt immers voortdurend onderhoud. Erosie, modder en heraangevoerd schorsmateriaal maken deel uit van het ritme van de seizoenen. Toch weegt dat niet op tegen de voordelen. De school leerde gaandeweg omgaan met regelgeving, veiligheidseisen en natuurlijke slijtage, zonder haar uitgangspunt – een écht levende speelomgeving – op te geven. Intussen is 'buiten spelen in laarzen en binnen met pantoffels' een vanzelfsprekende praktijk geworden.

Ook voor het secundair

Dat vergroenen niet beperkt blijft tot basisscholen, bewijst het Sint-Pietersinstituut in Turnhout. Op de vroegere kale vlakte kwam een verfiend landschap van wadi's, struiken en inheemse bomen. Drie regenputten van telkens 100.000 liter zorgen ervoor dat geen druppel verloren gaat – water wordt hergebruikt voor sanitair of geïnfiltreerd via de bodem.

Architecturaal en pedagogisch sluit de herinrichting mooi aan bij het stedelijke schoolconcept. Tieners vinden nu schaduwrijke plekjes om zich even terug te trekken, terwijl de jongere leerlingen vrij en zorgeloos kunnen bewegen. De grens tussen basis en secundair onderwijs vervaagde letterlijk: beide leeftijden delen dezelfde groene campus. Zelfs sceptische stemmen verdwenen toen bleek dat modder en onderhoud goed beheersbaar blijven en het geheel een ongeziene meerwaarde voor welzijn en sfeer opleverde.

Leren van pioniers

Of het nu gaat om een dorpsschool, een stedelijke basisschool of een groot secundair complex: overal blijkt dat de vergroening van speelplaatsen veel verder gaat dan esthetiek. Het gaat om bewust ruimtegebruik, klimaatbestendigheid en welzijn. Groen zorgt voor verkoeling, vertraagt regenwaterafvoer en biedt natuurlijke leeromgevingen waar kinderen zich sociaal, creatief en cognitief ontwikkelen.

Wat begon als pionierswerk groeit ondertussen uit tot een volwaardige bouwopgave binnen hedendaagse scholenbouw: de speelplaats als verlengstuk van het leer- en leefklimaat. Architecten, besturen en lokale overheden vinden elkaar steeds vaker in die overtuiging. De tijd van betonnen speelplaatsen lijkt dan ook definitief voorbij – in Vlaanderen groeit een generatie op tussen gras, schors en stromend water.

Toiletangst ontstaat vaak op school

51% van de Belgen ziet er tegenop om buitenshuis zijn 'grote boodschap' te doen en voor 61% van hen heeft dit een grote impact op hun sociaal leven. Dat blijkt uit een representatieve online iVOX-enquête voor Geberit tussen 29 augustus en 5 september 2025 bij 2.000 Belgen. Die toiletschroom gaat vaak terug tot de schooltijd.

Tekst & foto's: Geberit

© Geberit - De Geberit Bambini-serie biedt kindvriendelijk en ergonomisch aangepast sanitair. Zo kunnen jonge kinderen zelfstandig, veilig en comfortabel naar het toilet, een belangrijke stap in het aanleren van gezond toiletgedrag.

31% doet zijn grote boodschap alleen als het niet anders kan. Slechts 32% volgt meteen moeder natuur, nochtans de enige juiste houding volgens gastro-enteroloog Prof. Dr. Danny De Looze (UZ Gent). "Je behoefte ophouden werkt constipatie, buikpijn en een opgeblazen gevoel in de hand. De endeldarm gaat trager werken, waardoor de stoelgang harder wordt en zich blijft ophopen. Zo ga je meer persen, wat klachten als pijnlijke aambeien en kloven kan verergeren", weet hij.

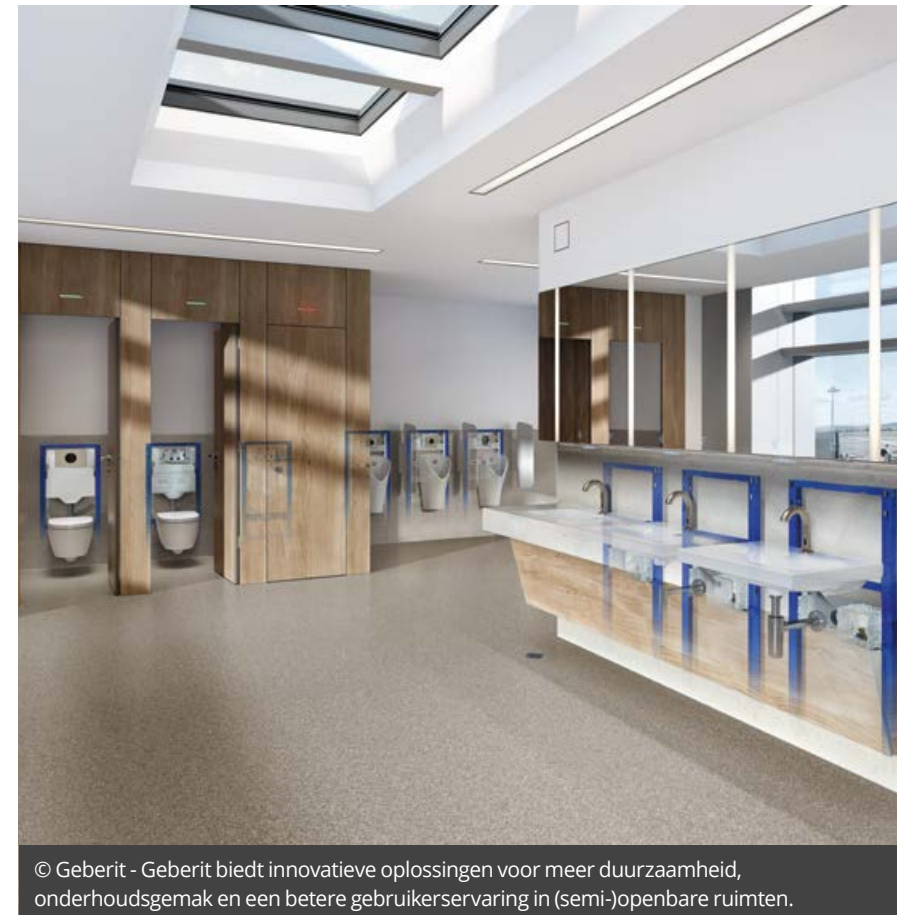
De grootste drempel van die toiletschaamte is hygiëne: 69% van de Belgen - 77% vrouwen en 59% mannen - vindt toiletten buiten de privé-sfeer niet proper genoeg. 34% voelt zich veiliger thuis en 32% kan zich niet ontspannen op een vreemd toilet. 74% kweekt toiletstress als

anderen buiten wachten en 63% schaamt zich voor geluiden of geuren. Ook de angst om geen toilet te vinden bezorgt 23% stress. Hierdoor houden velen hun behoefte langer op dan strikt gezond. "Ophoudgedrag is één van dé onderliggende mechanismen voor darmklachten op volwassen leeftijd. Hoe vaker je je ontlasting uitstelt, hoe meer je je lichaam leert om signalen van aandrang te negeren. Zo beland je in een vicieuze cirkel", waarschuwt gastro-enterologe Dr. Magali Surmont (UZ Brussel).

61% van de Belgen met toiletangst zegt dat dit hun activiteiten buitenshuis beïnvloedt. Shoppen, een wandeling maken of het openbaar vervoer nemen wordt moeilijker als je vreest geen toilet te vinden. "Mensen komen minder buiten door toiletangst. Bovendien is een grote boodschap doen in onze

westerse cultuur een privéaangelegenheid. We moeten dat demystifiëren, want het is een taboe zonder reden", stelt Dr. Surmont.

55% van wie vandaag moeite heeft met buitenshuis toiletbezoek meent dat zijn toiletangst wortelt in zijn schooltijd. 12% herinnert zich die schroom al sedert de kleuterschool, 23% sinds de lagere school en 20% sinds het middelbaar. Oorzaken zijn slecht onderhouden sanitaire ruimtes (67%), een gebrek aan privacy (46%) of noodzakelijke attributen zoals wc-papier (41%), verouderde infrastructuur (40%), pestgedrag van medeleerlingen (9%) of de houding van leerkrachten (7%). Weinig kinderen voelen zich op hun gemak in het sanitair van hun school. Een iVOX-studie uit 2022 bevestigde dat zeven op de tien leerlingen hun behoefte soms ophouden om niet

© Geberit - Geberit biedt innovatieve oplossingen voor meer duurzaamheid, onderhoudsgemak en een betere gebruikerservaring in (semi-)openbare ruimten.

op school naar het toilet te moeten en twee op de vijf ouders het schoolsanitair als een gezondheidsrisico beschouwen. Ouders en leerkrachten pleiten voor duidelijke normen en jaarlijkse inspecties.

"Netheid, privacy en gebruiksgemak zijn cruciaal. Je moet 'op je gemak' kunnen gaan in een afgesloten ruimte. Het is begrijpelijk dat kinderen tijdens de les willen gaan, want dan is het rustiger op het toilet. Zeker in de lagere school zou daarop geen verbod mogen bestaan. Minimale normen voor schoolsanitair zijn ook te overwegen", oppert Prof. Dr. De Looze. Vandaag bestaan er slechts algemene 'aanbevelingen', waardoor

het sanitair vaak op de laatste plaats komt bij de opmaak van schoolbudgetten.

"We zien veel constipatie bij kinderen en ongeveer een kwart houdt daar ook op latere leeftijd klachten aan over. Vooral bij jonge kinderen is aangepast of meegroeïend sanitair belangrijk, evenals het aanleren van goed toiletgedrag; daar liggen immers de kiemen van latere problemen. In China leren kinderen van jongs af aan naar hun lichaam luisteren en wordt de stoelgang met grafische middelen bespreekbaar gemaakt", looft Dr. Surmont.

Wereldtoilettag: dien jouw project in

In het kader van Wereldtoilettag op 19 november start Geberit zijn zesde 'Jacht op vuile toiletten'. Van 19 november tot 31 december kunnen scholen een dossier indienen en kans maken op professioneel advies en tot 7.500 euro aan sanitaire toestellen. Sinds 2020 kregen 15 scholen directe hulp en in vijf jaar dienden al 448 scholen een dossier in, een duidelijk signaal dat het thema leeft.

Meer info vind je op geberit.be/wtd. De volledige studie is op aanvraag beschikbaar via roos.degroote@geberit.com

Scan en dien jouw dossier in

Scan de QR-code en dien jouw dossier online in

Belangrijkste cijfers uit de enquête

- 51% van de Belgen vindt het moeilijk buitenshuis naar het toilet te gaan
- 1 op 3 vermijdt het zelfs zoveel mogelijk
- 55% slaapt toiletangst mee sinds schooltijd
- 67% wijst hiervoor slecht onderhouden schooltoiletten als oorzaak aan
- 3 op 4 vindt dat er te weinig publieke toiletten in België
- 65% vindt bestaande publieke toiletten onvoldoende hygiënisch
- 8 op 10 zijn bereid te betalen voor een proper publiek toilet
- Toiletstress: 74% kan zich niet ontspannen als anderen staan te wachten
- 63% heeft toiletschaamte voor geluiden/geuren

© Geberit - De vrije basisschool in Maulde, geselecteerd tijdens de vorige 'Jacht op vuile toiletten', kon haar verouderd sanitair grondig renoveren en zo bijdragen aan meer comfort, hygiëne en toiletveiligheid voor de leerlingen.

GEBERIT

Geberit nv

Ossegemstraat 24
1860 Meise
België

+32 2 252 01 11
info.be@geberit.com
www.geberit.be

De kracht van een doordachte leeromgeving

Een schoolgebouw is veel meer dan een plek waar kennis wordt overgedragen. Het is een omgeving waar kinderen groeien, ontdekken en samenwerken. De manier waarop een leeromgeving is vormgegeven, beïnvloedt in hoge mate hoe leerlingen zich voelen, hoe ze zich kunnen concentreren en hoeveel plezier ze beleven aan leren. Een doordachte inrichting is dus geen detail, maar een essentieel onderdeel van goed onderwijs.

Tekst & foto's: Kinnarps

De basis van een effectieve leeromgeving is rust, overzicht en voorspelbaarheid. Leerlingen gedijen in ruimtes waar ze zich veilig en geborgen voelen. Te grote of chaotisch ingerichte scholen kunnen net afstand creëren, waardoor het gevoel van samenhang verdwijnt. Een mensgerichte architectuur met kleinere leerzones, natuurlijke overgangen tussen ruimtes en een duidelijke structuur bevordert de concentratie en het welbevinden.

Focus begint bij een prikkelarme ruimte

Concentratie is een kwetsbaar goed. In een wereld vol afleiding is het voor leerlingen belangrijk dat hun omgeving helpt om zich te focussen. Overbodige visuele prikkels, lawaai of rommelige hoekjes leiden de aandacht af en belasten het brein onnodig. Een opgeruimde, visueel rustige klasruimte zorgt daarentegen voor mentale helderheid.

Slimme indelingen zoals gesloten opbergruimtes, rustige kleuren en het beperken van inkt of drukke patronen maken een groot verschil. Ook licht speelt een rol: daglicht is belangrijk, maar te felle of wisselende lichtinval kan storend werken. De kunst is om een balans te vinden tussen openheid en geborgenheid, tussen energie en rust.

Ergonomie als fundament voor welzijn

Leren doe je niet alleen met je hoofd, maar ook met je lichaam. Een goed ontworpen klas ondersteunt beide. Ergonomisch meubilair voorkomt niet alleen fysieke klachten, maar heeft ook invloed op motivatie en concentratie. Stoelen en tafels die in de hoogte verstelbaar zijn, nodigen uit tot een gezonde houding. Leerlingen verschillen in lengte en lichaamsbouw, en een uniforme inrichting doet daar vaak geen recht aan.

Bovendien is afwisseling cruciaal: langdurig stilzitten vermindert de alertheid en verhoogt het risico op klachten aan rug en nek. Wanneer leerlingen de mogelijkheid hebben om van houding te veranderen – bv. door even te staan, te leunen of te bewegen –, blijven ze langer geconcentreerd en actief betrokken. Ergonomie gaat dus verder dan comfort: het is een investering in leerprestaties en welzijn.

Akoestiek: de onzichtbare factor

Een aspect dat vaak wordt onderschat, is geluid. Slechte akoestiek bemoeilijkt de concentratie en vergroot vermoeidheid. Geluidsgolven weerkaatsen op harde oppervlakken, waardoor spraak vervaagt en de leraar zijn stem moet verheffen. In een klas vol leerlingen kan dat snel leiden tot een constant, vermoeiend geluidsniveau.

Geluidsdempende materialen zoals wandpanelen, vloerkleden of gordijnen kunnen dit eenvoudig verbeteren. Ook de indeling van de ruimte helpt: door werkzones van elkaar te scheiden en geluidsabsorberende meubels te gebruiken, ontstaat een rustiger geluidsschap. Een goede akoestiek zorgt voor een prettigere sfeer en maakt het makkelijker om de aandacht vast te houden, zowel voor leerlingen als voor leerkrachten.

Beweging als onderdeel van leren

De moderne leeromgeving stimuleert niet enkel cognitieve, maar ook fysieke activiteit.

Onderzoek toont aan dat beweging het concentratievermogen en de geheugenfunctie versterkt. Daarom is het belangrijk dat klaslokalen dynamisch zijn ingericht. Meubilair op wielen, zit- en statafels of beschrijfbaar wanden nodigen uit tot activiteit en samenwerking.

Afwisseling tussen zittend en staand werken, korte beweegmomenten of "breinpauses" helpen leerlingen om energie kwijt te raken en daarna opnieuw geconcentreerd aan de slag te gaan. Ook kleinere interventies zoals tafels die snel verschoven kunnen worden of zones waar leerlingen kunnen samenwerken, maken het mogelijk om lesvormen flexibel te variëren.

Een integrale benadering

De ideale schoolomgeving is het resultaat van een evenwicht tussen rust en dynamiek, concentratie en interactie, comfort en uitdaging. Architectuur, akoestiek, ergonomie en bewegingsvrijheid vormen samen één geheel. Wanneer deze elementen op elkaar zijn afgestemd, ontstaat een leerklimaat waarin leerlingen niet alleen beter presteren, maar zich ook beter voelen.

Belangrijk is dat scholen hun inrichting zien als iets levends: een omgeving die mee evolueert met de behoeften van leerlingen en leerkrachten. Flexibel meubilair en aanpasbare zones maken het mogelijk om klasruimtes telkens opnieuw in te richten voor groepswerk, individuele concentratie of creatieve projecten.

Van ruimte naar leerervaring

Een goed ontworpen school draagt bij aan meer dan leerresultaten alleen. Ze ondersteunt sociale interactie, stimuleert het zelfvertrouwen en bevordert het algemene welzijn. Een leerling die zich prettig voelt in de klas, leert gemakkelijker en durft meer initiatief nemen. Daarom verdient de fysieke leeromgeving net zoveel aandacht als de didactiek.

De toekomst van het onderwijs ligt niet alleen in digitale middelen of vernieuwende lesmethodes, maar ook in de kwaliteit van de ruimtes waarin het leren plaatsvindt. Wanneer scholen investeren in doordachte ontwerpen – met aandacht voor ergonomie, akoestiek, focus en beweging – creëren ze een omgeving die uitnodigt tot groei. Zo wordt het klaslokaal niet enkel een plaats om kennis te vergaren, maar ook een ruimte die leren en welzijn in harmonie brengt.

Kinnarps

Kinnarps BeLux nv
Heide 15
1780 Wommel
België

+32 2 456 0 456
info@kinnarps.be
www.kinnarps.be

Oplossingen voor ventilatie van bestaande schoolgebouwen en sportinfrastructuur

Veel publiek toegankelijke gebouwen, waaronder scholen en sportinfrastructuur, beschikken niet over een ventilatiesysteem. Bovendien zijn er in bestaande gebouwen tal van technische beperkingen die het ontwerp van een dergelijk systeem bemoeilijken. Buildwise lijst een aantal oplossingen op die geschikt zijn voor de renovatie van bestaande gebouwen én die de investeringskosten in bepaalde gevallen met wel 70 % kunnen doen dalen in vergelijking met de klassieke systemen.

Tekst: Wim Vander Haegen

Goede binnenluchtkwaliteit in schoolgebouwen en sportinfrastructuur

Het belang van de binnenluchtkwaliteit en de rol van ventilatie voor de gezondheid van de gebruikers is algemeen bekend. Tijdens de coronapandemie bleek uit het hoge besmettingsrisico in publiek toegankelijke gebouwen dat deze ruimten onvoldoende geventileerd worden. Deze gebouwen moeten dus uitgerust worden met een ventilatiesysteem om een goede binnenluchtkwaliteit te garanderen.

Op reglementair vlak worden momenteel nieuwe richtlijnen opgesteld over de luchtkwaliteit in publiek toegankelijke gebouwen, op basis van de wet van 6 november 2022. Deze nieuwe eisen zullen stapsgewijs ingevoerd worden. Aanvullende informatie over de geldende normen en reglementeringen (EPB, reglementering voor werkplekken, reglementering voor publiek toegankelijke ruimten) is te vinden op de website van de Normen-Antenne 'Ventilatie en indoor air quality'.

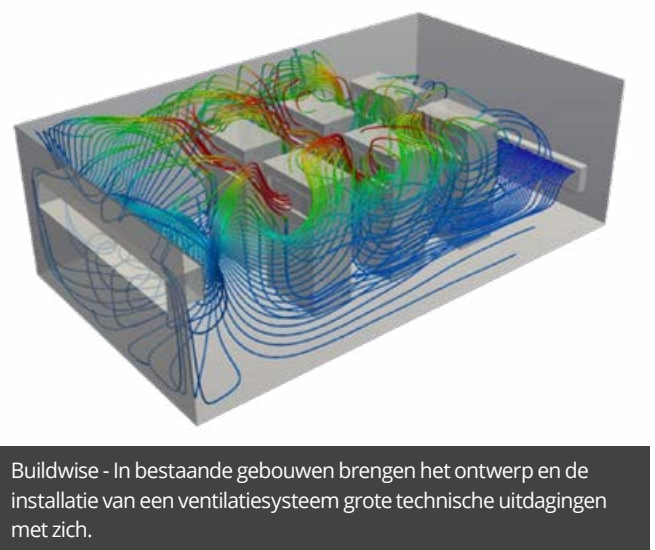
Uitdaging in bestaande schoolgebouwen en sportinfrastructuur

In bestaande gebouwen brengen het ontwerp en de installatie van een ventilatiesysteem grote technische uitdagingen met zich. Zo is de beschikbare ruimte voor de ventilatiegroep en de kanalen vaak beperkt. Dit bemoeilijkt de integratie van het systeem doordat het veel ruimte in beslag neemt en een aanzienlijke impact kan hebben op de gebouwschil. De investeringskosten schrikken de exploitanten dikwijls ook af.

Als oplossing voor deze beperkingen werden in het PUBLICVENT-project van Buildwise verschillende innovatieve ventilatieconcepten onderzocht. Naast een toereikende luchtkwaliteit bieden deze systemen ook een aantal voordelen ten opzichte van de klassieke systemen die vereist zijn voor nieuwe gebouwen, zoals een kleinere ingenomen ruimte en lagere investeringskosten.

Healthy Home Heroes - Scholen moeten uitgerust worden met een ventilatiesysteem om een goede binnenluchtkwaliteit te garanderen

Buildwise - In bestaande gebouwen brengen het ontwerp en de installatie van een ventilatiesysteem grote technische uitdagingen met zich.

1. Systeem C hal

Het systeem C hal is gebaseerd op het principe van het systeem C (natuurlijke toevoer en mechanische afvoer) met de volgende bijzonderheid: de natuurlijke toevoer bevindt zich in een hal of gang naast de te ventileren ruimte. Om de integratie in bestaande gebouwen te vergemakkelijken, kan de toevoeropening bijvoorbeeld gemaakt worden door de beglazing van een raam te vervangen door een rooster. Deze oplossing vermindert de impact op de gebouwschil en vereenvoudigt de installatie, vooral wanneer de raamkaders niet vervangen hoeven te worden. Dit principe heeft ook andere voordelen ten opzichte van het klassieke systeem C: doordat de opening in een onbezette ruimte geplaatst is, vermindert het risico op koude tocht in de winter en op geluidshinder van buitenaf.

Dit systeem kan bijvoorbeeld toegepast worden in kleine zalen waar de beschikbare ruimte voor het ventilatiesysteem beperkt is.

2. Boostsysteem

Het boostsysteem is bijzonder geschikt voor ruimtes met verschillende bezettingsgraden, zoals een polyvalente zaal. Het principe is gebaseerd op de combinatie van twee systemen:

- een balansventilatiesysteem (met dubbele stroom) met warmterugwinning, gedimensioneerd voor de ventilatiebehoefte voor het hoofdgebruik van de ruimte
- een boostsysteem, gedimensioneerd voor een hogere ventilatiebehoefte (secundair gebruik van de ruimte). Dit is een systeem met enkele stroom, eventueel gedecentraliseerd, om de ingenomen ruimte en de kosten te beperken.

Een voorbeeld

Een polyvalente zaal die geschikt is voor 30 personen bij normaal gebruik tot 150 personen voor evenementen zoals feestjes of recepties. De ontwerpdebieten, berekend voor een eis van 25 m³/h per persoon, worden vermeld in onderstaande tabel. Vergeleken met één enkel systeem met balansventilatie met een capaciteit van 3.750 m³/h neemt de combinatie van twee systemen minder ruimte in beslag en is deze goedkoper, terwijl de warmterugwinning behouden blijft voor het hoofdgebruik van de ruimte.

Type installatie	Aantal personen	Ontwerpdebiet
Basissysteem	30	750 m³/h
Boostsysteem	120	3.000 m³/h
Combinatie	150	3.750 m³/h

Samen naar 2050!

met jou als onze partner

Bij **veb** (Vlaamse Energiebedrijf) nemen we een trekkende rol op in de energietransitie en het energiebeheer van jouw patrimonium. Als enige speler op de markt verenigt **veb** de rol van energieleverancier met expertise over energie-efficiëntiemaatregelen en aanbestedingen. We beschouwen jou als onze partner en zorgen steeds voor de nodige knowhow voor jouw energieprojecten. Zo behalen we graag samen de klimaatdoelstellingen van 2050.

veb

PARTNER CONTENT VEB - VLAAMS ENERGIEBEDRIJF

Aan de slag met de energietransitie: zes tips van Steven Van Esser

Met zijn ervaring als architect en passie voor duurzaamheid ondersteunde Steven van Esser, Transition Manager bij Stad Hasselt, bij Stad Hasselt de opmaak van een langetermijnplan voor het patrimonium van meer dan 300 gebouwen. Vandaag ondersteunt hij bij VEB andere lokale besturen bij het ontwikkelen van een effectief energie- en vastgoedbeleid. Hier deelt hij zes praktische tips voor zij die de energietransitie willen aangaan, zonder te verdwalen in de complexiteit.

Tekst & foto's: veb - Vlaams Energiebedrijf

1. Staar je niet blind op de regels: denk pragmatisch en vanuit je eigen realiteit

Wetgeving, normen en rapporteringsverplichtingen: ze zijn er, en ze zijn belangrijk. Maar ze mogen de start van je traject niet belemmeren. Volgens Steven kijken lokale besturen zich vandaag vaak blind op regelgeving, waardoor de plannen blijven liggen. "We moeten af van het idee dat je eerst alles moet weten of plannen tot in de puntjes moet uitwerken. Wie blijft wachten, geraakt niet vooruit", zegt hij.

In plaats van te streven naar perfectie is het verstandiger om te vertrekken vanuit de praktijk: waar zitten vandaag je grootste energieverliezen? Welke gebouwen vragen het meeste onderhoud? Wat leeft er bij je medewerkers? Zo'n insteek maakt het verhaal niet alleen werkbaarder, maar verhoogt ook het draagvlak binnen de organisatie.

2. Zet in op flexibiliteit en slimme combinaties

Een gebouw hoeft niet voor één functie gebouwd of behouden te worden. Net zoals medewerkers vaak verschillende rollen combineren, moeten ook patrimonium en teams flexibel ingezet kunnen worden. "Multi-inzetbaarheid is essentieel als je middelen beperkt zijn. Een gebouw dat overdag dienstdoet als vergaderzaal en 's avonds voor jeugdwerking, is veel efficiënter benut", licht Steven toe.

Die kruisbestuiving geldt overigens ook voor teams: de technische dienst, de duurzaamheidscel en de beleidsmakers moeten niet naast elkaar werken, maar mét elkaar. Door bruggen te bouwen tussen diensten creëer je inzicht, samenwerking en een duurzamer totaalverhaal.

3. Maak duidelijke keuzes: focus op impact, niet op volledigheid

De verleiding is groot om het volledige patrimonium in kaart te brengen en te willen aanpakken. Maar dat leidt vaak tot verlamming. "In Hasselt bleek dat 10% van de gebouwen verantwoordelijk was voor 80% van de uitstoot", vertelt Steven.

"Door daarop te focussen, konden we snel resultaat boeken".

Door je middelen en aandacht dus te richten op de gebouwen met het grootste energieverbruik of de grootste strategische waarde verhoog je je slagkracht. Bovendien laat deze aanpak toe om ervaring op te doen en dat succesverhaal nadien breder te vertalen.

4. Betrek mensen van bij het begin, doorheen de hele organisatie

Steven waarschuwt voor een veelgemaakte fout: een energiebeleid dat enkel leeft binnen de technische of duurzaamheidsdienst. Voor échte verandering is breed gedragen betrokkenheid echter nodig, zowel horizontaal als verticaal. "Niet top-down, maar doorheen de organisatie. Van poetsdienst tot gebouwbeheerder, van financieel directeur tot schepen: iedereen moet zich mee eigenaar voelen", benadrukt hij.

Laat medewerkers dus mee nadenken over wat werkt, waar knelpunten zitten, en hoe het anders kan. Zo ontstaat ambassadeurschap en wordt de energietransitie niet 'iets extra', maar deel van het dagelijkse werk.

5. Beschouw het als leertraject, niet als eenmalig project

Veel besturen zijn bang om fouten te maken. En dat is niet onlogisch. Maar de realiteit is: niet alles lukt in één keer. En dat hoeft ook niet. "Het proces is minstens even belangrijk als het resultaat. Door te starten, leer je. Door te proberen, ontdek je wat werkt", aldus Steven.

Bovendien bouw je interne kennis op. Die kennisborging is cruciaal: het maakt je organisatie weerbaarder en sterker, ook in de volgende legislatuur.

6. Denk in functies, niet in gebouwen

De grootste energiewinsten boek je niet per se door gebouwen te isoleren, maar door je patrimonium fundamenteel in vraag te durven stellen. Is elk gebouw nog nodig? Sluit de functie

ervan nog aan bij de behoeften van ons lokaal bestuur van vandaag? "Te vaak vertrekken we vanuit de gebouwen. Maar eigenlijk moet je je eerst afvragen: waarvoor hebben we dit gebouw nodig? En past het nog bij hoe we als stad of gemeente willen werken?", zegt Steven.

Door vanuit functionaliteit te denken - eerder dan vanuit behoud - vermijd je onnodige renovaties of investeringen. Misschien volstaat een andere invulling of een gedeelde locatie. Dat is vaak goedkoper, energie-efficiënter én maatschappelijk relevanter.

veb

veb - Vlaams Energiebedrijf nv
Havenlaan 88
1000 Brussel
België

+32 2 421 32 00
info@veb.be
www.veb.be

Waarom wel of waarom niet kiezen voor een gietvloer in schoolgebouwen en sportinfrastructuur?

Naadloze vloeren spelen een steeds belangrijkere rol in moderne scholenbouw en sportinfrastructuur. Ze combineren functionaliteit, hygiëne en esthetiek in één doorlopend oppervlak dat bestand is tegen intensief gebruik. Voor bouwprofessionals die streven naar duurzame, onderhoudsarme en veilige ruimtes zijn deze vloeren een logische keuze.

Tekst: Wim Vander Haegen

Duurzaamheid en slijtvastheid

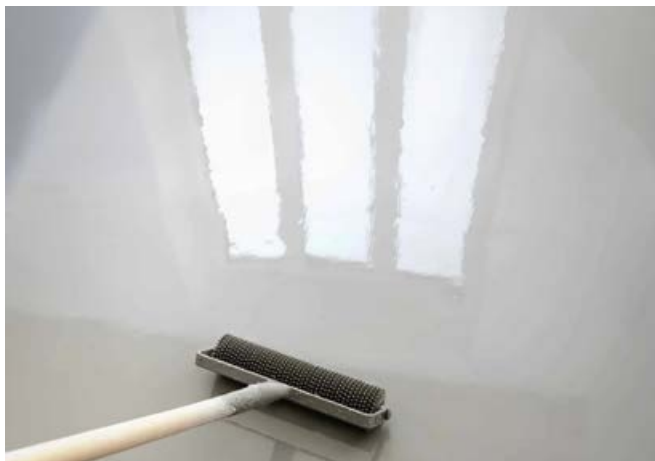
In scholen en sporthallen worden vloeren dagelijks zwaar belast door voetgangersverkeer, sportactiviteiten, meubilair en reinigingsmateriaal. Naadloze systemen zoals epoxy- en polyurethaangietvloeren bieden uitzonderlijke mechanische sterkte en weerstand tegen slijtage. Epoxy is uiterst druk- en krasvast, geschikt voor sportzalen, gangen en refters. Polyurethaan daarentegen is iets elastischer, absorbeert schokken beter en voelt comfortabel aan bij sportieve activiteiten of langdurig staan. Beide systemen kunnen variëren in dikte van 2 tot 5 mm, afhankelijk van de belasting en gewenste veerkracht.

Voor intensieve sportinfrastructuur worden vaak PU-sportvloeren gebruikt die voldoen aan EN 14904 voor sportoppervlakken. Ze combineren schokabsorptie, energieruggave en gecontroleerde wrijving – essentiële eigenschappen om blessures te voorkomen.

Hygiëne en onderhoudsgemak

Door hun vloeistofdichte, naadloze afwerking bieden gietvloeren een aanzienlijke hygiënische meerwaarde. Er ontstaan geen voegen of kieren waar vuil, vocht of bacteriën zich kunnen opstapelen – een belangrijk voordeel in schoolrefters, sanitaire ruimtes of sportzalen waar intensief gepest wordt. De gesloten structuur voorkomt binnendringen van vocht en reinigingsmiddelen, wat de levensduur verlengt en onderhoud relatief eenvoudig maakt. De meeste gietvloeren zijn bestand tegen sterke schoonmaakmiddelen op basis van chloor, alcohol of peroxiden.

Ook antimicrobiële additieven kunnen geïntegreerd worden in de toplaag om bacteriegroei actief te remmen, wat relevant is voor kinderdagverblijven of zorgafdelingen binnen scholen.

Spau - Gietvloeren kunnen ook kleurrijk zijn

Veiligheid en comfort

Veiligheid primeert in publieke infrastructuur. Gietvloeren kunnen worden geleverd met antislipafwerkingen (R10–R12), afgestemd op de functieruimte. In natte zones zoals kleedkamers of doucheruimtes wordt vaak een combinatie van PU-basis met kwartszandapplicatie toegepast om de wrijvingscoëfficiënt te verhogen.

Daarnaast bieden bijvoorbeeld polymere vloeren een zekere akoestische demping. Met de juiste onderlaag (akoestisch rubber of polyurethaan-foam) halen ze geluidsreductiewaarden van 15–18 dB, wat essentieel is in scholen voor geluidscomfort en vermindering van nagalm.

Esthetiek en ontwerp vrijheid

Naadloze vloeren hoeven niet saai te zijn. Dankzij kleurpigmenten, flakes of terrazzo-invloei kunnen vloeren worden afgestemd op interieurconcepten of zone-indelingen. In scholen helpt

kleurcodering bij oriëntatie en veiligheidsmarkering, terwijl sportvloeren lijnmarkeringen direct in het systeem kunnen worden ingewerkt zonder risico op loskomende verf.

Ook cementgebonden gietvloeren of microcement kunnen worden gebruikt in representatieve delen zoals inkomhallen of cafetaria's. Ze bieden een natuurlijke betonlook met moderne uitstraling en zijn compatibel met vloerverwarming.

Plaatsing en technische randvoorwaarden

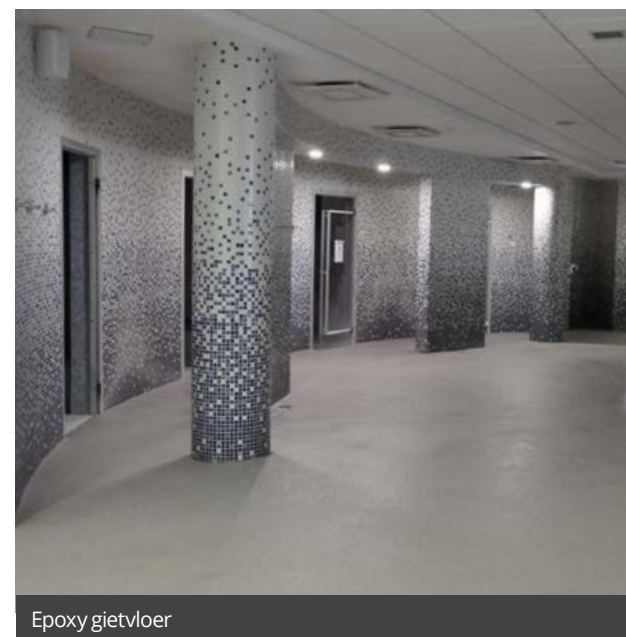
Een correcte uitvoering is cruciaal. De ondergrond moet droog, stabiel en egaal zijn ($\leq 4\%$ vocht volgens CM-metingen). Bewegingsvoegen in de constructie moeten worden gerespecteerd om barstvorming te voorkomen. De meeste systemen vereisen een primer, egalisatielaag, gietlaag en UV-bestendige sealer. De verhardingstijd varieert van 24 tot 72 uur, afhankelijk van

temperatuur en beloopbaarheid. Voor scholen en sportcentra is het aan te raden voor een snel uithardende polyurethaansysteem te kiezen om renovatieperiodes te verkorten.

Levensduur en total cost of ownership

Hoewel de initiële kostprijs hoger ligt dan klassieke vinyl- of tegelvloeren, compenseren gietvloeren dit door hun lange levensduur (15–25 jaar) en lage onderhoudskosten. Doordat herstellingen lokaal kunnen worden uitgevoerd zonder het hele oppervlak te vervangen, blijft de exploitatie optimaal.

Bovendien dragen veel moderne systemen bij aan duurzaamheidscertificeringen zoals BREEAM of GRO, dankzij lage emissies en productie met gerecycleerde harsen of biogebaseerde vulstoffen.

Epoxy gietvloer

Meest voorkomende gietvloeren voor schoolgebouwen en sportinfrastructuur

Epoxyvloeren voor schoolgebouwen

Veelgebruikte hars voor industriële en commerciële vloeren. Epoxy is een hard, zeer slijtvast systeem dat bestand is tegen intensief gebruik en reiniging. Het oppervlak is volledig vloeistofdicht en chemisch resistent, maar minder verend dan PU.

Voordelen

- Extreem sterk en slijtvast, bestand tegen zware belasting en chemicaliën
- Volledig vloeistofdicht: ideaal voor garages, werkplaatsen en industrie
- Breed scala aan kleuren en decoratieve opties (flakes, metallics)
- Naadloos en eenvoudig te reinigen

Nadelen

- Kan hard (minder verend) en koud aanvoelen, minder comfort bij langdurig staan
- Gevoelig voor UV-verkleuring (kan vergelen in zonlicht)
- Krasgevoelig bij intensief gebruik
- Vereist een stabiele ondergrond zonder werking

Polyurethaanvloeren (PU) voor schoolgebouwen

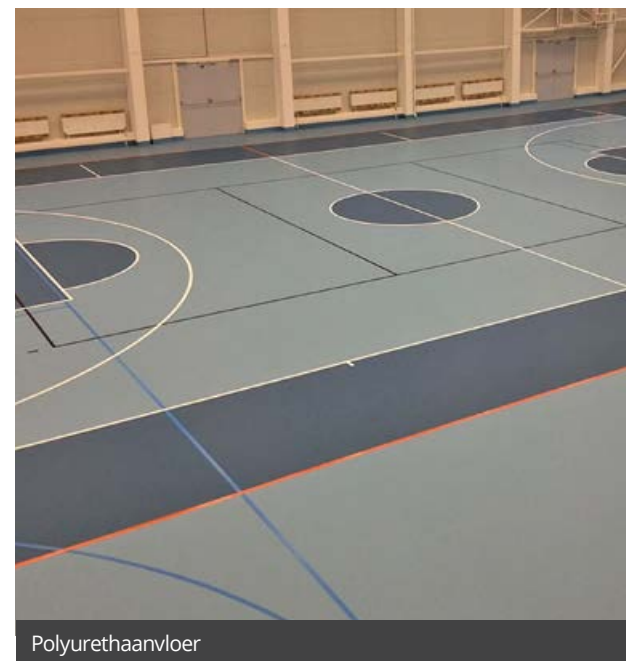
Flexibelere gietvloer met een meer woonvriendelijke uitstraling. Dit systeem biedt een licht elastisch, comfortabel loopoppervlak met hoge scheuroverbrugging en uitstekende geluidsdemping. Ideaal voor ruimtes met vloerverwarming. PU-vloeren voldoen aan brandklasse Bfl-s1 en zijn verkrijgbaar met antislipafwerking of akoestische onderlaag. Een PU-sportvloer (EN 14904-gecertificeerd) is specifiek ontwikkeld voor sportinfrastructuur. Dit systeem bestaat uit een elastische ondermat met een PU-toplaag en voldoet aan schokabsorptie- en stroefheidseisen. Toepasbaar in sportzalen, gymzalen en polyvalente ruimtes waar ook niet-sportieve evenementen plaatsvinden.

Voordelen

- Comfortabeler en elastischer dan epoxy, voelt warmer aan
- Beter bestand tegen scheurvorming door lichte werking van de ondervloer
- UV-bestendig, behoudt kleur beter in zonlicht
- Geluidsabsorberend en daardoor ook geschikt voor woonruimtes en kantoren

Nadelen

- Minder hard dan epoxy, dus gevoeliger voor indrukken
- Hogere kostprijs
- Vraagt een zorgvuldige voorbereiding en professionele plaatsing

Polyurethaanvloer

Cementgebonden gietvloeren in schoolgebouwen

Esthetisch alternatief met een natuurlijke betonlook, vaak toegepast in inkomzones, refters of polyvalente zalen. Deze vloeren kunnen worden afgewerkt met een transparante PU-sealer die onderhoud en vlekbestendigheid verbetert. Ze zijn compatibel met vloerverwarming en bieden een warme, architecturale uitstraling.

Voordelen

- Natuurlijke, robuuste uitstraling met unieke texturen
- Ademend, geschikt voor vloeren die licht vocht moeten doorlaten
- Combineerbaar met vloerverwarming
- Duurzaam en tijdloos karakter

Nadelen

- Gevoelig voor scheurtjes en barsten indien de ondergrond beweegt
- Vereist oppervlaktebescherming (sealer, coating) tegen vlekken
- Minder vloeistofdicht dan epoxy of PU
- Intensiever onderhoud nodig om het natuurlijke effect te behouden

Maxxon - Cementgebonden gietvloer

Minder frequent toegepaste gietvloeren in schoolgebouwen

Volledigheidshalve vermelden we ook andere opties, maar deze vinden minder hun toepassing in sportinfrastructuren.

Microcement voor schoolgebouwen

Dunne decoratieve afwerking op cementbasis, vaak gebruikt bij renovaties.

Voordelen

- Slechts enkele millimeters dik, ideaal om op bestaande vloeren te plaatsen
- Moderne, industriële look, zeer veelzijdig qua kleur en afwerking
- Kan ook doorgetrokken worden op wanden, meubels en trappen
- Na correcte afwerking relatief onderhoudsvriendelijk

Nadelen

- Arbeidsintensieve plaatsing met meerdere lagen en slijpfases
- Gevoelig voor vlekken zonder degelijke seallag
- Vergt nauwkeurige plaatsing om scheurtjes te vermijden
- Hogere plaatsingskosten door vakmanschap

Forcrete - Microcement

Troffelvloeren voor schoolgebouwen

Mengsel van gekleurde kwartskorrels en epoxy- of PU-hars.

Voordelen

- Zeer slijtvast en antislip, ideaal voor commerciële en technische ruimtes
- Decoratieve korrelstructuur met veel kleurmogelijkheden
- Goede belastbaarheid en impactresistent
- Geschikt voor zowel binnen- als buitentoeepassingen

Nadelen

- Sterk korrelige look, minder geschikt voor strakke wooninterieurs
- Moeilijker schoon te maken door de lichte structuur (bij open systemen)
- Vergt een beschermende toplaag om vuil indringen te vermijden

Troffelvloeren

Cement- of gietasfaltvloeren in schoolgebouwen en sporthallen

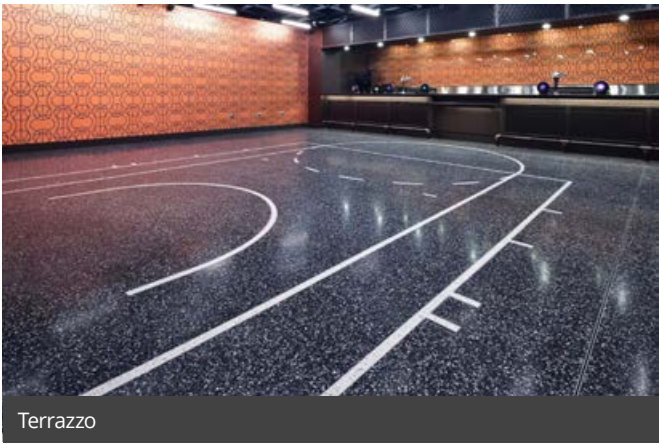
Oudere, maar nog steeds gewaardeerde techniek in bepaalde toepassingen.

Voordelen

- Zeer sterke, duurzame en waterdichte ondervloer
- Hittebestendig en snel uithardend
- Geschikt voor hoge belasting en industriële toepassingen

Nadelen

- Esthetisch minder verfijnd, vaak enkel geschikt als ondervloer
- Beperkte kleuropties
- Hoge plaatsingstemperatuur, enkel specialisten kunnen deze uitvoeren

Terrazzo

Combinatie van cement of epoxy met natuursteen- of marm granulaat.

Voordelen

- Luxe-uitstraling, uniek door de gekozen granulaten
- Zeer duurzaam bij goede plaatsing en afwerking
- Eerder geschikt voor representatieve ruimtes (showrooms, horeca, ...)
- Breed scala aan kleuren en patronen

Nadelen

- Kostbaar en arbeidsintensief
- Periodiek polijsten nodig om glans en uitstraling te behouden
- Zwaar materiaal, niet altijd geschikt voor zwevende constructies

Over de R-waarde

Een standaard gietvloer is niet stroef, maar kan met een antislipkorrel een antislipwaarde (R-waarde) van R9 tot R13 krijgen, afhankelijk van de ruimte. R9 is geschikt voor droge ruimtes, R10 voor bijvoorbeeld keukens of gangen, en R11-R13 voor natte omgevingen zoals badkamers en zwembaden. De antislipwaarde wordt bepaald door het type korrel dat in de coating wordt verwerkt, zoals kwarts of siliciumcarbide. De mate van antislip kan ook worden bepaald door het percentage toegevoegde korrels (bijvoorbeeld 3-10%). De keuze hangt af van de gewenste mate van stroefheid voor een specifieke toepassing.

R9 voor normale woonruimtes: deze vloeren bieden een basis veiligheid zonder te stroef te zijn en zijn gemakkelijk schoon te maken.

- **Pro:** voldoende grip voor droge ruimtes zoals woonkamers, kantoren of slaapkamers; gemakkelijk te reinigen.
- **Con:** niet geschikt voor vochtige of vette omgevingen; gladheid kan toenemen bij bijvoorbeeld natte voeten of een net gedweilde vloer.

R10-R11 voor vochtige ruimtes: deze vloeren bieden extra veiligheid, omdat ze beter bestand zijn tegen vocht.

Gietvloer met R10-afwerking:

- **Voor:** goede grip voor ruimtes zoals keukens of openbare ruimtes waar vloeren af en toe nat kunnen worden; eenvoudiger schoon te maken dan R11.

- **Tegen:** minder grip dan R11; niet ideaal voor omgevingen waar er vaak gemorst wordt of voor natte douches.

Gietvloer met R11-afwerking:

- **Voor:** geschikt voor natte ruimtes zoals badkamers of inloepdouches; biedt veel grip als de vloer nat is.
- **Tegen:** kan daardoor moeilijker schoon te maken zijn dan R10; meer nadruk op stroefheid dan op comfort.

R12-R13 voor industriële of zeer natte ruimtes: deze vloeren bieden maximale grip in de meest uitdagende omstandigheden waar uitglijden absoluut voorkomen moet worden.

Gietvloer met R12-afwerking:

- **Voor:** maximale antislipwaarde, essentieel in professionele omgevingen; ideaal voor zwembaden, horecakeukens en productieruimtes.
- **Tegen:** extreem stroef, wat minder comfortabel kan zijn voor normaal gebruik; het vuil kan zich hechten aan de korrel.

Gietvloer met R13-afwerking:

- **Voor:** hoogste mate van antislip, ontworpen voor de meest extreme omstandigheden zoals slagerijen of fabrieken waar gemorst wordt.
- **Tegen:** zeer stroef en mogelijk niet geschikt voor residentieel gebruik; het reinigen kan uitdagend zijn.

DOSSIER

Veilige speeltuinen

Veiligheid op speelplaatsen: balanceren tussen normen, onderhoud en spelplezier

Een paar maanden geleden trok de titel ‘7 op de 10 gecontroleerde speeltuinen voldoen niet aan veiligheidsvoorschriften’ in Het Nieuwsblad meteen onze aandacht. De FOD Economie controleerde het afgelopen jaar zo’n 300 speeltuinen in ons land en ‘naar schatting worden bij 70% van die inspecties overtredingen vastgesteld’. Hoe moeten we nu die cijfers interpreteren? Kunnen we onze kinderen dan nog vrij en blij laten spelen in speeltuinen? En hoe zit dat nu precies met de ‘veiligheid’? Met die vragen klopten we aan bij Filip De Jaeger, Chief Services Officer & Product Manager Hout bij Fedustria, de federatie waar ook Recreabel deel van uitmaakt.

Tekst: Wim Vander Haegen

Wie en wat is Recreabel? ‘Recreabel behartigt de gezamenlijke belangen van zijn leden en streeft in het bijzonder naar een hoog kwaliteits- en veiligheidsniveau van producten en diensten voor de recreatiesector’, lezen we op de website van Fedustria. ‘Overleg en samenwerking met andere spelers uit de recreatiesector zijn voor Recreabel de sleutels voor kwaliteit en veiligheid op speelterreinen en in de openbare ruimte in het algemeen. Recreabel houdt daarom nauwe contacten met de overheid en met de uitbaters en gebruikers van speelterreinen. Vaste aandachtspunten in de acties van Recreabel zijn het streven naar een klimaat waar speelwaarde én veiligheid centraal staan, een constructieve samenwerking met de overheid en het verspreiden van kennis over spelen.’

Hoe komt het dat 70% van de gecontroleerde speeltuinen niet volledig voldoet aan de veiligheidsvoorschriften?

“Die 70% verdient volgens ons toch wat nuancering, aangezien een niet onbelangrijk aandeel van de opmerkingen van de inspecteurs van de FOD Economie slaat op administratieve tekortkomingen zoals de inhoud van een risicoanalyse, het ontbreken van attesten, ontbrekende planning van inspecties en onderhoud, of gebrekkig of soms zelfs onbestaand onderhoud van speelterreinen en speeltoestellen. Administratieve tekortkomingen zijn geen imminent veiligheidsrisico, daar waar gebrekkig onderhoud dat wél is. Het is dus belangrijk dat de verhouding tussen administratieve en technische tekortkomingen duidelijk in kaart wordt gebracht vooraleer er ook maar sprake kan zijn van conclusies in verband met de oorzaak van mogelijk niet-aanvaardbare risico’s op speelterreinen.”

Waarom leiden de risicoanalyses zo vaak tot discussie met de FOD Economie? Is de normering te technisch of te vaag geformuleerd? Zijn de huidige Europese normen (EN 1176 en 1177) volgens jullie dan te streng, te complex of zijn die net noodzakelijk voor de kinderveiligheid?

“De Europese normen zijn technische documenten die een stand der techniek weergeven. Ze zijn beschrijvend, maar doelbewust niet 100% zwart-wit. Normen mogen immers niet restrictief zijn in functie van ontwerp om zo ervoor te zorgen dat er evolutie mogelijk is in functie van nieuwe uitdagende speeltoestellen. Daarom ook dat de Europese

© Provincie Oost-Vlaanderen - Kinderen moeten aanvaardbare risico's kunnen aangaan om zo hun basiscompetenties op te bouwen

subcommissie (CEN TC136 SC1) die deze normen opstelt, heel nadrukkelijk stelt dat deze normenreeks “een vermoeden van veiligheid” geven en dus geen 100% veiligheidsgarantie bieden. Kinderen moeten immers aanvaardbare risico’s kunnen aangaan om zo hun basiscompetenties op te bouwen. Het is ook niet verplicht om te voldoen aan de Europese normen. Indien een speeltoestel niet aan de norm voldoet, wat overigens regelmatig het geval is, dient wel een risicoanalyse te worden opgemaakt van de aspecten die niet conform de normering zijn om te beoordelen of het toestel veilig te gebruiken is. Eén van de redenen waarom toestellen niet normconform zijn, is dat de creativiteit van de ontwerpers vaak verder gaat dan de meer genormaliseerde toestellen die in de normen worden behandeld. Ook het gebruik van specifieke, natuurlijk gevormde materialen zoals robiniahout speelt hierin een rol. De risicoanalyse is er dan om in dergelijke gevallen een inschatting te maken of de gevaren en de daaraan verbonden risico’s aanvaardbaar zijn. Door de jaren heen is door voortschrijdend inzicht binnen de FOD Economie een shift in hun verwachtingen gekomen over wat zij precies noodzakelijk vinden in het opmaken en rapporteren van een risicoanalyse. Het duidelijk beschrijven en communiceren van deze verwachtingen heeft wat tijd en toelichting gevraagd. Dit jaar nog heeft de FOD Economie op een bijscholingsdag van Speelom zijn verwachtingen omtrent de risicoanalyse gepresenteerd.”

Hoe zou een ideale risicoanalyse er volgens Recreabel dan uitzien voor een schoolspeelplaats?

“Zoals bepaald in het huidige geldende Koninklijk Besluit over de veiligheid van speelterreinen dient een risicoanalyse de volgende stappen te omvatten:

- Het identificeren van gevaren
- Het vaststellen en nader bepalen van de overeenkomstige risico’s
- Het evalueren van de risico’s

Deze laten een specifieke manier van technisch controleren van speeltoestellen of installaties toe, in die zin dat er wordt gecontroleerd op basis van risicoredeneringen waarbij de speeltoestellennormen als toetssteen gebruikt worden. Onder andere speelwaarde, voorzienbaar gebruik, aanvaardbare risico’s en het gedrag van kinderen worden hierbij meegenomen in de analyse en bepalen mee de veiligheidsgraad. Een risicoanalyse is optimaal als ze mensen aan het denken zet en men verschillende inzichten kan samenbrengen om tot een gedragen beslissing te komen over wat men al dan niet aanvaardbaar vindt. Een risicoanalyse is mensenwerk en dus altijd voor een stuk subjectief.”

Zijn er plannen of voorstellen vanuit Recreabel om de interpretatie van veiligheidsnormen te vereenvoudigen of te uniformeren?

“Enkele leden van Recreabel zijn heel actief binnen het Europees Comité voor normalisatie dat de Europese normen voor speeltoestellen uitwerkt. De risicoanalyse leidt nog vaak tot discussies tussen fabrikanten/leveranciers, uitbaters en de controlediensten van de FOD Economie. Recreabel, NCVS en Speelom zijn in overleg met de diensten van de FOD Economie om werk te maken van uniformiteit in de aanpak en rapportering. De gezamenlijke doelstelling dient te zijn om werk te maken van veilige speelomgevingen zonder in te boeten op de creativiteit van ontwerpers en mits het toestaan van aanvaardbare risico’s die kinderen nodig hebben om hun basisvaardigheden te ontwikkelen. Binnen de Europese normalisatie wordt er op dit moment gewerkt aan ‘rationales’ of verantwoordingen waarom bepaalde verwachtingen in de normen zijn opgenomen en hoe men deze het best kan gebruiken/toepassen om veiligheid in te schatten. Het uiteindelijke doel van deze rationales is dat ze integraal opgenomen worden in de normenreeks EN1176.”

Dit jaar heeft de FOD Economie zijn verwachtingen omtrent de risicoanalyse gepresenteerd.

© Provincie Vlaams-Brabant - Project in Huizingen

© Speelplan - Het is belangrijk dat men altijd kijkt of de toestellen en het terrein an sich voldoende veilig te gebruiken zijn.

Wat zijn volgens jullie de belangrijkste administratieve knelpunten waar speeltoestellenfabrikanten en uitbaters vandaag tegenaan lopen bij inspecties?

“Bij kleinere fabrikanten is vaak het ontbreken van bv. goede onderhoudsvoorschriften een knelpunt. Uitbaters zullen dan eerder geen goed opvolgingssysteem voorhanden hebben waarmee ze kunnen aantonen dat ze verplichte inspecties en onderhoud ook effectief uitvoeren.”

Hoe kunnen scholen, als beheerders van speelplaatsen, beter inschatten of hun toestellen conform en veilig zijn?

“Het is belangrijk dat men altijd kijkt of de toestellen en het terrein an sich voldoende veilig te gebruiken zijn. Conformiteit aan normen is maar één mogelijke piste wat de toestellen betreft. Scholen zijn zeker in staat om zelf gevaarlijke situaties te (h)erkennen en bij te sturen. Zich laten bijstaan door de preventieadviseur of een externe derde partij zorgt ervoor dat door het 'vier ogen-principe' de school met een gerust gemoed aan de slag kan. Samen zie je immers meer dan alleen en het zorgt voor een genuanceerdere kijk op de zaak. De hoge angstpieken worden zo afgevlakt.”

© Speelpleinbouwers - Preventief onderhoud blijft op de lange termijn de goedkoopste aanpak.

Uit het krantenartikel blijkt dat onderhoud vaak een pijnpunt blijft. Welke concrete onderhoudsfouten zie je het vaakst? Hoe kunnen scholen en gemeenten dat structureel verbeteren binnen hun budgetten?

“De meest voorkomende pijnpunten zijn het onderhoud van de valdempende ondergronden rondom speeltoestellen en mogelijke knelgevaaren die het gevolg zijn van gebrekkig onderhoud en halfslachtige herstellingen. Dit zijn twee gevaren waar het risiconiveau hoog is en die kinderen zelf niet kunnen zien of inschatten. Preventief onderhoud blijft op de lange termijn de goedkoopste aanpak en ook de aanpak die het best het aanvaardbare veiligheidsniveau zal garanderen.”

Wordt bij nieuwe aanbestedingen voor speelpleinen voldoende aandacht besteed aan onderhoudscontracten en jaarlijkse controle?

“De jaarlijkse hoofdingpectie is wettelijk verplicht en wordt vrij goed nageleefd. Naar onze mening is de aandacht voor een gepland preventief onderhoud toch onvoldoende. Vaak komt dit door een gebrek aan kennis bij de opdrachtgever of uitbater over wat concreet gevraagd wordt. Recreabel, in samenwerking met Speelom vzw, bereidt daarom een “Gids voor aanbestedingen van controles van speelterreinen” voor, waarin wordt uitgelegd wat nodig is en hoe je de jaarlijkse controle in een opdracht kan opnemen. Wat onderhoud betreft is de situatie slechter. Onderhoud wordt blijkbaar niet als iets structureels gezien, maar eerder als ‘ad hoc’ wanneer nodig door bv. slijtage. Ook budgettaire gezien wordt onderhoud zelden ingevuld. Dat zorgt ervoor dat preventief onderhoud zeer zelden gebeurt en men dan met situaties geconfronteerd wordt die onaanvaardbare risico’s inhouden.”

Hoe kunnen scholen en ouders gerustgesteld worden zonder de veiligheidsverantwoordelijkheid te minimaliseren?

“Startpunt is een gedegen risicoanalyse bij de aanleg van een nieuwe of vernieuwde speelplaats. Ook structurele aanpassingen aan de speelplaats, bv. toestellen aanpassen of nieuwe toestellen bijplaatsen, vragen om een risicoanalyse. Daarna een regelmatig nazicht, controle en onderhoud van de toestellen en omgeving inplannen, budgetteren en uitvoeren zorgt ervoor dat de speelplaats voldoende veilig zal blijven. Het vraagt echt geen grote inspanningen als men dit in gedachten houdt vanaf bv. de ontwerpfase.”

Zou een digitaal inspectielabel of transparanter controlesysteem – vergelijkbaar met energie- of hygiënlabels – nuttig zijn voor speeltuinen?

“Labels geven in functie van speeltoestellen en speelterreinen een gevoel van schijnveiligheid. Speeltoestellen moeten immers zeer regelmatig geïnspecteerd en onderhouden worden. Mensen kunnen daardoor veronderstellen dat op basis van deze labels alles veilig is met de toestellen, ook als er bv. risicovolle situaties aanwezig zijn door onder meer slijtage.”

Of al dan niet valdempende ondergronden dienen te worden gebruikt, heeft te maken met het type toestel.

Ziet Recreabel nieuwe trends of innovaties (zoals gerecycleerde materialen, modulaire ontwerpen of valondergronden) die bijdragen aan een hogere veiligheid?

“De innovatie bij speeltoestellen is op dit ogenblik vooral een zaak van de juiste uitdagingen in de speeltoestellen te voorzien. Speeltoestellen worden in verschillende materialen geproduceerd, waaronder ook recyclagemateriaal (bv. kunststof). Elk materiaal komt met eigen eigenschappen en karakteristieken die een impact kunnen hebben of een rol kunnen spelen op het vlak van veiligheid en dus in rekening dienen te worden gebracht. Bij modulaire ontwerpen is het van belang na te gaan dat niet alleen de modules voldoen, maar ook de opbouw met modules, en dat deze enkel op een veilige manier kunnen worden samengesteld. Of al dan niet valdempende ondergronden dienen te worden gebruikt, heeft te maken met het type toestel en het al dan niet aanwezige gevaar van vallen vanaf een hoogte. Daarom bestaan er verschillende types van valdempende ondergronden. In Europa zijn dat in hoofdzaak nog steeds natuurlijke materialen zoals zand, grind, houtsnippers en boomschors, die trouwens het meest performant zijn. Overigens kan ook een grasveld een uitstekende ondergrond zijn. De kunststof ondergronden worden vooral gebruikt daar waar de natuurlijke materialen niet goed toepasbaar zijn door specifieke problematieken.”

PARTNER CONTENT SPEELTUINVEILIG

Veilig spelen is slim bouwen

Wat begon als een eenmanszaak, groeide in 2019 uit tot Speeltuinveilig BV, een toonaangevend onafhankelijk inspectiebureau in Merelbeke. Uitdagende speelomgevingen waarbij de focus ligt op veiligheid, kwaliteit en duurzaamheid maken van Speeltuinveilig dé referentie voor inspecties en risicoanalyses. Gemeenten, scholen, architecten en private uitbaters vertrouwen op diens expertise en bijstand om speelplekken te creëren waar kinderen veilig en zorgeloos kunnen spelen. Dankzij zijn jarenlange ervaring en praktijkgerichte kennis weet Speeltuinveilig technische normen naadloos te combineren met de dagelijkse realiteit van speelomgevingen.

Tekst & foto's: Speeltuinveilig

Groene speelplaatsen: veilig en speels

Speeltuinveilig ondersteunt de ontwikkeling van groene speelplaatsen met natuurlijke elementen zoals heuvels, boomstammen en waterpartijen. Door aandacht te besteden aan valzones en een natuurlijke risicobalans ontstaat een veilige, stimulerende omgeving waarin kinderen spelenderwijs leren, sociale vaardigheden ontwikkelen en zelfvertrouwen opbouwen. Zo worden speelzones niet alleen veilig, maar ook uitdagend en inspirerend.

BELAC-geaccrediteerde kwaliteit

In 2023 behaalde Speeltuinveilig de BELAC-accreditatie (cert. 724-INSP), volgens de internationale norm EN ISO/IEC 17020. Dit garandeert dat het bedrijf technisch deskundig én volledig onafhankelijk werkt. Klanten ontvangen objectieve, betrouwbare en controleerbare inspectierapporten, vrij van commerciële belangen of externe druk. De accreditatie onderstreept de kwaliteit en transparantie van alle diensten.

Van zorg naar zekerheid

Voor scholen en lokale besturen is de veiligheid van speelomgevingen een dagelijkse verantwoordelijkheid. Speelpleinen moeten niet alleen uitdagend en inspirerend zijn, maar ook voldoen aan de Belgische wetgeving met de Europese normen EN 1176 & EN 1177 hierbij als leidraad. De inspecteurs van Speeltuinveilig voeren onafhankelijke veiligheidsinspecties en risicoanalyses uit, specifiek afgestemd op de noden van scholen en gemeentes. De rapporten van Speeltuinveilig bieden juridische zekerheid en praktische opmerkingen zodat organisaties proactief kunnen werken aan veilige en uitdagende speelomgevingen.

Preventie loont

Goed onderhoud en regelmatige controles voorkomen gebreken, ongevallen en dure herstellingen. Via het digitale opvolgsysteem van Speeltuinveilig kunnen klanten rapporten raadplegen, actiepunten opvolgen en onderhoud plannen. Door preventie gaan toestellen langer mee en wordt veiligheid een duurzame investering in kwaliteit en gemoedsrust.

Met meer dan tien jaar ervaring, een BELAC-accreditatie en een duidelijke missie is Speeltuinveilig een betrouwbare partner voor veilige, duurzame en uitdagende speelomgevingen.

Speeltuinveilig nv
Warandestraat 2a
9820 Melsen
België

+32 475 61 51 47
info@speeltuinveilig.be
www.speeltuinveilig.be
www.speelruimtekaart.be

Speelpleinbouwers maakt speeldromen betaalbaar

In een tijd waarin kinderen steeds meer achter schermen zitten, brengt een jonge ondernemer uit Gent letterlijk nieuwe energie op de speelplaats. Onder het motto "Omdat wij weten wat leuk is" laat Simon Wauters van Speelpleinbouwers zien dat duurzame, avontuurlijke speelpleinen geen luxe hoeven te zijn — ook niet voor scholen met bescheiden middelen.

Tekst: Speelpleinbouwers - Foto's: © Lucie Bataillie & © Pietien

Samen in een speelparadijs

Speelpleinbouwers is geen klassiek productiebedrijf. Simon Wauters bouwt vandaag met passie aan robuuste houten speeltoestellen die bedoeld zijn voor intensief gebruik op schoolpleinen. Elk ontwerp vertrekt vanuit de beleavingswereld van kinderen: touwen om te slingeren, netten om te klauteren, bruggen om samen te bouwen aan fantasie, ... De structuren worden gemaakt uit geïmpregneerd grenen of duurzaam robinia-hout, zodat scholen kunnen kiezen tussen prijsbewuste of ecologische oplossingen. “Een speeltoestel moet voor een volledige klas plezier bieden”, vertelt Wauters. “We bouwen bewust niet voor particulieren, want onze focus ligt op schoolgemeenschappen waar groepsspel en samenwerking van toepassing zijn. Elk toestel is ontworpen om tientallen kinderen tegelijk te laten ontdekken, klimmen en lachen”.

Sociale onderneming met een missie

Wat Speelpleinbouwers onderscheidt, is niet alleen het creatieve en efficiënte ontwerp, maar ook de sociale dimensie achter de onderneming. Wauters wil mensen perspectief bieden — van stagiairs in duaal leren tot medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt. “Sommigen hebben gewoon een klein duwtje nodig”, legt hij uit. “Door samen aan iets tastbaars te bouwen, groeit hun zelfvertrouwen en vakmanschap.” Die maatschappelijke betrokkenheid maakt van Speelpleinbouwers meer dan een leverancier; het is een gemeenschapsproject in de vorm van een bedrijf. De aanpak sluit naadloos aan bij de hedendaagse visie van scholen die willen investeren in duurzaamheid én sociaal engagement.

Maatwerk binnen het schoolbudget

Voor veel scholen is de realiteit dat een nieuw speeltoestel al snel duizenden euro's kost. “Een bedrag van 3.000 euro, het resultaat van een geslaagd schoolfeest of wafelverkoop, moet genoeg zijn om kinderen te laten dromen”, zegt Wauters. “Daarom ontwikkelen we modulaire systemen waarmee we binnen die budgetten écht iets kunnen realiseren”.

De klantgerichte werkwijze maakt dat scholen volledig betrokken worden bij het creatieve proces. Na een telefoontje of plaatsbezoek tekent Wauters een plan op maat, rekening houdend met ruimte, veiligheid (EN1176-norm) en speelwaarde. Wie een grasveld heeft, kan rekenen op een snelle levering; wie een complex terrein bezit, krijgt een zorgvuldige inpassing met slimme ontwerpen en risicoanalyse via externe specialisten.

Speelruimte als leeromgeving

Op zijn website stelt Speelpleinbouwers dat elk project vertrekt vanuit het idee dat spel een verlengstuk is van leren. Door te investeren in een avontuurlijk schoolplein, krijgen kinderen meer bewegingsvrijheid, ontwikkelen ze motoriek én leren ze samenwerken. Scholen in Vlaanderen tonen steeds meer interesse in speelzones die integreren met hun pedagogische visie: plekken waar buitenlessen, zelfvertrouwen en creativiteit samenkomen.

Duurzaam bouwen aan de toekomst

De overstap van geïmpregneerd hout naar robinia-bomen toont dat duurzaamheid niet enkel een trend is, maar een overtuiging. “Ik wil dat een schoolplein niet alleen mooi is bij oplevering, maar generaties lang uitnodigt tot spel” zegt Wauters die door Knack werd uitgeroepen tot Jong Talent van 2025. Het bedrijf groeit mee met de waarden die Simon uitdraagt: eenvoud, creativiteit, betaalbaarheid, betrokkenheid en duurzaamheid. “Een speelplein bouwen is voor mij een oefening in evenwicht — tussen hout en verbeelding, tussen spel en samenleving.”

Een verhaal dat meegroeit

Met Speelpleinbouwers bewijst Simon Wauters dat een speelplaats veel meer kan zijn dan een tussenruimte. Het kan een plek van groei, samenwerking en verwondering worden. Voor scholen die dromen van méér spel in hun werking, biedt hij geen standaardoplossing, maar een verhaal dat meegroeit met de leerlingen — plank per plank, touw per touw, droom per droom ...

Speelpleinbouwers
 Nieuwevaart 118
 F006 9000 Gent
 België

+32 495 72 29 48
 simon@speelpleinbouwers.be
 speelpleinbouwers.be

Architectuur en pedagogie versterken elkaar in De Nova

Secundaire school De Nova uit Kessel-Lo (Leuven) – als enige school genomineerd voor de Belgian Construction Awards – zet een nieuwe standaard voor wat een leeromgeving vandaag kan betekenen. Dankzij een visionair ontwerp, een uitgesproken kleurstatement en een participatief bouwtraject is De Nova niet alleen een architectonisch hoogstandje, maar vooral een tastbare reflectie van haar pedagogisch project.

Tekst: Wim Vander Haegen
Bronnen: HLN / BCA / KPW - Foto's © BCA / KPW / ROB TV

Visie van de directeur

De bouw van het open leercentrum is onlosmakelijk verbonden met het gedachtegoed van voormalig directeur Hans Vangelder, die een centrale rol speelde in het ontstaan van het project. Huidig directeur Merijn Matthijs benadrukt deze erfenis: “Hans was er diep van overtuigd dat goed onderwijs moet knallen. Het draait niet enkel om leerstof verwerven voor een toets, maar om ervaringsgerichte kennis in een authentieke leersituatie. Dat pedagogisch project moest de nieuwbouw tastbaar maken.”

Het gebouw is dan ook nauw verbonden met de schoolvisie. “In de leerplateaus werken de kinderen op eigen tempo aan projecten, die driejaarlijks aan het publiek kunnen worden voorgesteld aan de tribune op het gelijkvloers. Door de openheid – zelfs de lerarenkamer heeft geen wanden – hebben we in dit gebouw meer wc's dan afgesloten ruimtes. De cirkel staat centraal, als symbool van onze holistische onderwijsbenadering. De leerlingen komen via de opvallende rode buitentrappen direct op hun plek zonder de ‘flow’ van werktijden te verstoren. Dat kleurgebruik is geen knipoog naar de rode balpen van de leerkracht, maar een hommage aan

Hans Vangelder én symbool van het geloof dat elke leerling met genoeg steun altijd opnieuw kan schitteren, ook na een moeilijke periode.”

Matthijs voelt zich trots: “Dat De Nova als enige school deze nominatie binnenhaalt tussen internationale kleppers stemt ons heel fier. Het heeft bloed, zweet en tranen gekost, maar het resultaat mag er zijn, vooral omdat het gebouw zich uitstekend leent tot onze kerntaak: school maken.”

Architecturale krachtlijnen

De Nova is ontworpen door KWP Architecten en positioneert zich als een fluïde, golvend volume dat reflecteert en contrasteert met de omgeving. Het gebouw bestaat uit drie niveaus, waaronder de dubbelhoge markthal die zowel het educatieve als het publieke centrum van de school vormt. De plateaus zijn open, modulair en maximaal ‘connected’ met royale groene buitenruimtes en een daktuin die dienstdoet als buitenklas. De gevel, structuur en inrichting zijn herinvalbaar en collagegevoels opgebouwd zodat het gebouw inspeelt op toekomstige onderwijstrends en pedagogische innovaties.

Duurzaamheid en circulariteit

De Nova presenteert zich als leerschool voor duurzaam bouwen: circulaire interieurelementen uit de gesloopte kleuterblok zijn hergebruikt en krijgen een tweede leven als meubilair met geschiedenis en ziel. Zieke bomen worden in de buitenruimte ingezet als zit- of speelelementen en de bestaande verharding krijgt een nieuwe functie. Groendaken en een grote daktuin verankeren de groene visie en vergroten de leer- en speelruimte substantieel.

Participatief en toekomstgericht

Het ontwerp is het resultaat van een uitzonderlijk participatief voortraject tussen de school, Expertisecentrum Ervaringsgericht Onderwijs, KUL

lerarenopleiding en Huis 11. De samenwerking was intensief en doorlopend, van de eerste pennentrek tot en met de aanbesteding. De Nova is meer campus en stadsdeel dan klassiek schoolgebouw en vormt een flexibel antwoord op de diversiteit van hedendaags onderwijs.

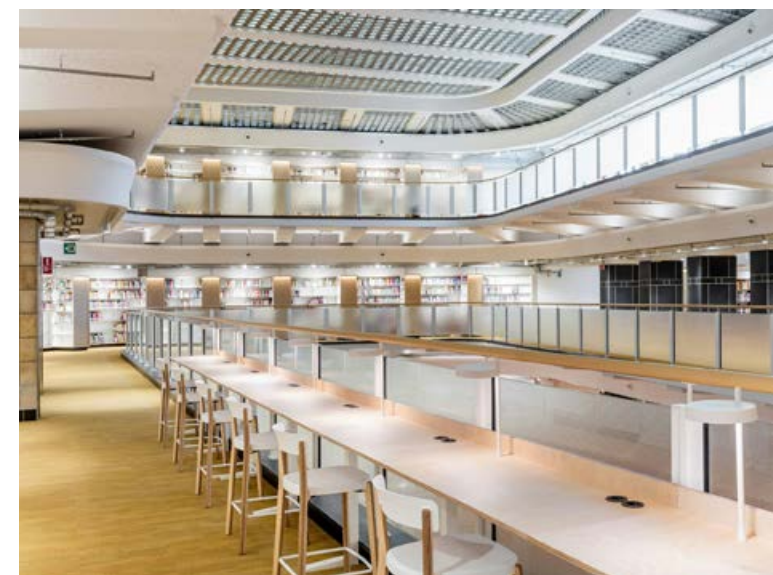
Inspiratie voor vakgenoten

De Nova illustreert dat visionaire architectuur en een gedurfde pedagogie elkaar kunnen versterken, mits men de dialoog aangaat met gebruikers, ontwerpers en beleidsmakers. Het project is een inspiratiebron en een uitnodiging voor alle professionals die de kwaliteit van scholenbouw willen optillen naar het niveau van echte leer-, leef- en wijkplekken.

Campus Opera

Het voormalige gebouw aan de Jezusstraat in Antwerpen werd getransformeerd tot een innovatieve leeromgeving voor studenten van de KU Leuven (Faculteiten Letteren en Economie & Bedrijfskunde). De site herbergt nu onder andere een bibliotheek, groepswerklokalen, een cafetaria, een auditorium, taal- en tolklabo's en een stille ruimte.

Tekst: Wim Vander Haegen
Foto's: ©LUCID

Hoewel het gebouw sinds 2019 op de Inventaris Onroerend Erfgoed staat, is het niet beschermd. Toch werden waardevolle elementen zoals de betonnen structuur, het atrium, het glazen dak en de monumentale granieten trap behouden en zorgvuldig gerestaureerd.

Het oorspronkelijke jaren '50-ontwerp vormde een solide basis voor de nieuwe invulling. De hoofdentree aan de Jezusstraat werd behouden en leidt naar het centrale atrium, dat na een eerdere verbouwing in 1990 opnieuw werd opengemaakt over verschillende verdiepingen. Ook de monumentale trap tussen het gelijkvloers en de eerste verdieping werd opnieuw

geïntegreerd, wat zorgde voor een logische circulatie tussen de verdiepingen.

Binnen het atrium zorgen drie verdiepingen met passerelles nu voor een open bibliotheekomgeving. De gelijkvloerse verdieping fungeert als ontmoetingsruimte met een multifunctioneel karakter – geschikt voor lezingen, pauzes en evenementen.

Tot slot werden de hoge ruimtes aan de Kipdorpvest maximaal behouden en in hun oorspronkelijke staat hersteld. Ook de gevels aan de Jezusstraat en de Kipdorpvest ondergingen een zorgvuldige restauratie, waarmee het

gebouw zijn oorspronkelijke grandeur terugkreeg als hedendaagse leerplek.

Meewerkende partijen

Architect
B-architecten

Bouwheer
KU Leuven , ALPHASTONE

Partners Edubuild 2025-2026

Heb je plannen voor een nieuw schoolgebouw, moderne sportinfrastructuur of geef je mee vorm aan een semi-publiek gebouw in jouw stad of dorp? Staat er binnenkort een renovatie of

uitbreiding op de agenda? Wens je degelijk en professioneel onderbouwd advies? Aarzel dan niet om contact op te nemen met de partners van Edubuild. Ook wij staan als uitgever en

initiatiefnemer van dit magazine en organisator van Edubuild Summit 2026 voor jou klaar om vragen te beantwoorden en suggesties te bekijken.

Didakta BV
Hille-Zuid 1A
8750 Zwevezele
België

☎ +32 51 74 51 43
✉ info@didakta.be
🌐 www.didakta.be

LECOT nv
Vier Linden 7
8501 Heule
België

☎ +32 56 36 45 30
✉ access@lecot.be
🌐 www.lecot.be

Renson
Maalbeekstraat 10
8790 Waregem
België

☎ +32 56 30 30 00
✉ info@renson.be
🌐 www.renson.net

veb - Vlaams Energiebedrijf nv
Havenlaan 88
1000 Brussel
België

☎ +32 2 421 32 00
✉ info@veb.be
🌐 www.veb.be

BOzARC®
Boomsesteenweg 41 bus 2
2630 Aartselaar
België

☎ +32 3 455 90 67
✉ info@bozarc.be
🌐 www.bozarc.be

Egger Benelux bv
Engelse Wandeling 2, K4 V
8500 Kortrijk
België

☎ +32 56 24 78 20
🌐 https://www.egger.com

Algeco Belgium
HQ - Schoebroekstraat 34-36
3583 Beringen
België

☎ +32 (0) 800 90 485
✉ info.be@algeco.com
🌐 www.algeco.be

B2Ai - Brussel / Gent / Roeselare
J. Jordaensstraat 18a, 1000 Brussel
Bellevue 5, 9050 Gent
Kwadestraat 149A/0.1, 8800 Roeselare

☎ +32 51 21 11 05
✉ info@b2ai.com
🌐 www.b2ai.com

SALTO Systems
Lenniksebaan 451
1070 Brussel
België

☎ +32 2 588 50 68 en +32 471 462 612
✉ e.beling@saltosystems.com
🌐 www.saltosystems.com

Kinnarps BeLux nv
Heide 15
1780 Wemmel
België

☎ +32 2 456 0 456
✉ info@kinnarps.be
🌐 www.kinnarps.be

Ebema_LivingCity
Dijkstraat 3
3690 Zutendaal
België

☎ +32 89 61 00 11
✉ info@ebema.be
🌐 living-city.ebema.be

Beckhoff Automation
Klaverbladstraat 11.2/2
3560 Lummen
België

☎ tel. +32 13 25 22 00
✉ info@beckhoff.be
🌐 www.beckhoff.com

ibens nv
Marialei 11 – bus 1
2018 Antwerpen
België

☎ + 32 3 287 65 00
✉ info@ibens.be
🌐 www.ibens.be

Geberit nv
Ossegemstraat 24
1860 Meise
België

☎ +32 2 252 01 11
✉ info.be@geberit.com
🌐 www.geberit.be

Beddeleem
Venecoweg 14a
9810 Nazareth
België

☎ +32 9 221 89 21
✉ info@beddeleem.be
🌐 www.beddeleem.be

Speeltuinvilig nv
Warandestraat 2a
9820 Melsen
België

☎ +32 475 61 51 47
✉ info@speeltuinvilig.be
🌐 www.speeltuinvilig.be
www.speelruimtekaart.be

Speelpleinbouwers
Nieuwevaart 118
F006 9000 Gent
België

☎ +32 495 72 29 48
✉ simon@speelpleinbouwers.be
🌐 speelpleinbouwers.be

Groep 3
Krakeleweg 39
8000 Brugge
België

☎ +32 50 67 33 96
✉ info@groep3.be
🌐 groep3.be

Remeha nv
Koralenhoeve 10
2160 Wommelgem
België

☎ +32 3 355 29 63
✉ sales@remeha.be
🌐 www.remeha.be/effenca

Locinox
Brabantstraat 107
8790 Waregem
België

☎ +32 (0)56 77 27 66
✉ info@locinox.com
🌐 www.locinox.com

Buderus
Zandvoortstraat 47
2800 Mechelen
België

☎ 015 46 56 00
✉ quotations@buderus.be
🌐 www.buderus.be

DUCO
Handelsstraat 19
8630 Veurne
België

☎ +32 (0)58/33.00.33
✉ info@duco.eu
🌐 duco.eu

Waldner Benelux B.V.
Meerheide 112
5521 DX Eersel
Nederland

☎ +31 85 040 29 30
✉ info@waldner-benelux.nl
🌐 www.waldner-benelux.com

VDL DE MEEUW
VDL De Meeuw
Koning Leopoldlaan 8
2830 Willebroek
België

☎ +32 (3) 860 71 50
✉ info@vldemeeuw.be
🌐 vldemeeuw.be

SYLVANIA

Group

Feilo Sylvania Belgium bv

Noorderlaan 105c

2030 Antwerpen

België

+32 3 610 44 44
info.be@sylvania-lighting.com
www.sylvania-lighting.com

ASSA ABLOY

ASSA ABLOY

Culliganlaan 2A

1831 Diegem

België

+32 (0)2 247 79 11
info@assaabloy.be
www.assaabloy.com

Triplaco

Generaal Deprezstraat 2

8530 Harelbeke

België

+32 56 22 62 17
info@triplaco.be
www.triplaco.be

Troldtekt

By Kingspan

Troldtekt Benelux

Den Engelsman 5

6026 RB Maarheeze

Nederland

+31 495 599 141
NLinfo@troldtekt.com
www.troldtekt.nl

Verhofsté
shaping open spaces

Verhofsté nv

Baaijensstraat 9

9240 Zele

België

052 45 63 70
sales@verhofste.com
www.verhofste.com

niko

Niko

Industriepark West 40

9100 Sint-Niklaas

België

+32 3 778 90 00
sales.be@niko.eu
www.niko.eu

Proludic B.V. (BE)

Postbus 14

8790 Waregem

België

+32 (0)56 922 938
info@proludic.be
www.proludic.be

ZUMTOBEL

Zumtobel

KMO-Zone Pullaar 428 - Rijksweg 47

2870 Puurs

België

03 860 93 93
info.be@zumtobelgroup.com
sustainability.zumtobel.com

Studio Basta

Stasegemsesteenweg 72-1

8500 Kortrijk

België

+32 56 24 39 07
info@studiobasta.be
www.studiobasta.be

Panasonic

heating & cooling solutions

Panasonic BeNeLux

Dok Noord 3A

9000 Gent

Belgium

tel. +32 (0)472 48 39 20
janno.boelens@eu.panasonic.com
www.aircon.panasonic.eu
www.panasonicproclub.com

Buderus

Zandvoortstraat 47

2800 Mechelen

België

015 46 56 00
www.buderus.be

Playsport International

Kaudenaardestraat 61

1700 Dilbeek

België

+32 495 29 01 63
info@playsport-int.com
www.playsport-int.com

Buderus

Heating systems
with a future.

Wat is de toekomst van verwarmen? Bij Buderus gaan we volop voor elektrificatie met als beste voorbeeld onze nieuwste propaanwarmtepompen. Toch staat de toekomst niet los van het heden. Daarom zijn hybride systemen zo belangrijk: de kracht van gas en stookolie, gecombineerd met de CO2-efficiëntie van hernieuwbare energie met warmtepompen. Deze totaalvisie maakt Buderus klaar voor de toekomst.

Surf naar [buderus.be](https://www.buderus.be) en ontdek onze verwarmingssystemen

Over Edubuild

Edubuild is een platform voor beslissingsnemers in onderwijs- & sportinfrastructuur en semi-publieke gebouwen dat bewustzijn wil creëren over het belang van duurzame en toekomstgerichte infrastructuur, met als doel de kwaliteit van het onderwijs en de leerprestaties te verbeteren.

Scan de QR-code en volg Edubuild op LinkedIn voor het actuele nieuws in de sector.

Ontdek de exposanten

Wil je weten wie de standhouders zijn? **Scan de QR-code** en vraag de actuele exposantenlijst aan

Edubuild Summit: 70% gereserveerd

Op één jaar voor het event is al **70%** van de beschikbare standruimte op Edubuild Summit 2026 ingenomen. Ook deelnemen? Aarzel niet te lang en vraag jouw offerte aan op edubuild-summit.be

■ GEBERIT

GEBERIT BAMBINI

SANITAIRE RUIMTEN MET SPEELS KARAKTER

DESIGN
MEETS
FUNCTION

De Geberit Bambini serie biedt toiletten, wastafels en andere wasplaats-producten die speciaal zijn afgestemd op de behoeften en ergonomie van peuters en kleuters. De producten stimuleren spelenderwijs de zelfstandigheid van de kinderen en dragen bij tot een positieve ontwikkeling van gewoonten op vlak van hygiëne.

geberit.be/bambini

Het b2b-event voor beslissingsnemers in onderwijs- & sportinfrastructuur en semi-publieke gebouwen

Ontmoet de beslissers, ontdek de projecten van morgen en claim jouw plaats op het belangrijkste sectorevent van 2026

26 november 2026

Flanders Expo Gent

Ontdek het event
via edubuild-summit.be
of scan de QR-code

**Nieuw: gelijktijdig met
Reno Summit**

Edubuild Summit 2026 gaat simultaan door met Reno Summit, in twee hallen naast elkaar. Dit zorgt voor meer kruisbestuiving en nog meer relevante gesprekken. Bekijk meer op reno-summit.be

